

การใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในนวนิยายของแก้วแก้ว

นาย จิรณัทย์ วิมุตติสุข

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE USE OF THAI LITERATURE AND FOLK LITERATURE IN KAEOKAO'S NOVELS

Mr. Jeeranat Wimuttisuk

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในนวนิยายของแก้วแก้ว

โดย

นายจิรณัทย์ วิมุตติสุข

สาขาวิชา

ภาษาไทย

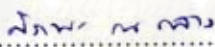
อาจารย์ที่ปรึกษา

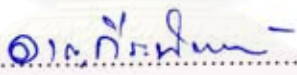
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารดา กิระนันท์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิราพร ณ ถลาง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารดา กิระนันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธุ์วิช)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จิรณัทธ์ วิมุติสุข : การใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในนวนิยายของแก้วแก้ว. (THE USE OF THAI LITERATURE AND FOLK LITERATURE IN KAEOKAO'S NOVELS.) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผ.ศ. อารดา กิระนันท์, ๒๕๑หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษานวนิยายของแก้วแก้วที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ตลอดจนกลวิธีที่แก้วแก้วใช้ในการนำวรรณคดีเหล่านั้นมาสร้างสรรค์นวนิยายรวมทั้งสิ้น ๑๓ เรื่อง ได้แก่ แก้วราหู นางทิพย์ มนตรา หนุ่มทิพย์ นาคราช เรือนมยุรา อมตะ เรือนนพเก้า ดอกแก้วการะบุหนิง ปลายเทียน พิมมาลา ทางเทวดา และ เทวาวาด

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นวนิยายของแก้วแก้วมีลักษณะเป็นจินตนิยายที่ผสมผสานกับเหตุการณ์ในโลกปัจจุบันอย่างกลมกลืน

แก้วแก้วไม่ได้นำวรรณคดีไทยหรือวรรณกรรมพื้นบ้านมาเล่าใหม่ แต่ได้นำเค้าเรื่องจากวรรณคดีเหล่านั้น มาสร้างโครงเรื่องใหม่ เช่น เรือนนพเก้า อาศัยเค้าจากกาภิกกลอนสุภาพ พิมมาลา อาศัยเค้าจากอิลาชคำฉันท์ และทางเทวดา อาศัยเค้าจาก บทละครเรื่องสังข์ทอง ชาคกล้านนาไทยเรื่องกำกาคำและกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาคำ แก้วแก้วนำเนื้อหาส่วนย่อยจากวรรณคดี มาสร้างบางช่วงบางตอนของเนื้อเรื่อง เช่น นำเรื่องมณีรัตนะจาก ไตรภูมิภค และตราพระราหูจาก เรื่องพระอภัยมณี มาสร้างเป็นแก้ววิเศษในจินตนิยายเรื่อง แก้วราหู เป็นต้น ด้านตัวละคร แก้วแก้วจำลองภาพขุนแผนและ เสดรवादจากเสภาพขุนช้างขุนแผน ให้มาแสดงบทบาทในเรื่อง ปลายเทียน บางครั้งก็สร้างตัวละครย้อนยุคให้คล้ายตัวละครจากเรื่องเดิม เช่น คุณหญิงผอบแก้วในเรือนนพเก้า คล้ายนางกสิ ในกาภิกกลอนสุภาพ และที่น่าสนใจอีกวิธีหนึ่งคือ สร้างตัวละครปัจจุบันให้คล้ายตัวละครจากเรื่องเดิม เช่น สาแค้น คล้ายพระสังข์ใน บทละครเรื่องสังข์ทอง และกำกาคำ ใน ชาคกล้านนาไทยเรื่องกำกาคำ และกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาคำ แก้วแก้วสร้างฉากโดยมีพื้นฐานจากวรรณคดีเพื่อส่งเสริมความน่าเชื่อถือของเนื้อเรื่องและตัวละคร เช่น ฉากประเทศศิรียาที่สร้างโดยมีพื้นฐานจากบทละครเรื่องอิเหนาและฉากหลังในเรื่อง ดอกแก้วการะบุหนิง เป็นต้น

แก้วแก้วนำวรรณคดีมาใช้สร้างสร้างสรรค์จินตนิยายได้อย่างน่าสนใจ โดยปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมรายละเอียดให้สมเหตุสมผล มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับปัจจุบัน เพื่อให้ผู้อ่านที่เป็นคนในปัจจุบันยอมรับเนื้อหาจากวรรณคดีได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็นำประเด็นบางเรื่องจากวรรณคดีมาเสนอแนวคิดและขยายมุมมองใหม่ของเรื่อง และของตัวละครในจินตนิยายได้อย่างกว้างขวางและสมเหตุสมผล

ภาควิชา ภาษาไทย
สาขาวิชา ภาษาไทย
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

ลายมือชื่อนิสิต.....จิรณัทธ์ วิมุติสุข.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....อารดา กิระนันท์.....

4880118422 : MAJOR THAI

KEY WORD: NOVELS / THAI LITERATURE / FOLK LITERATURE

JEERANAT WIMUTTISUK : THE USE OF THAI LITERATURE AND FOLK LITERATURE IN KAEOKAO'S NOVELS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. ARADA KIRANANDANA, 251 pp.

This thesis aims to study Kaeokao's novels that are influenced by traditional Thai Literature and Folk Literature as well as the techniques the author uses in writing the 13 fantasy novels, i.e. , *Kaew Rahu*, *Nang Thip*, *Montra*, *Num Thip*, *Nagaraj*, *Ruen Mayura*, *Amata*, *Ruen Nopakao*, *Dok Kaew Karabuning*, *Plai Thian*, *Pimmala*, *Thang Thevada* and *Thevawad*.

The research concludes that Kaeokao's novels are fantasies in which contemporary incidents are harmoniously blended.

Kaeokao does not re-narrate Thai literature or folk Literature but she relies on their plots to create new novels. For instance, *Ruen Nopakao* is based on *Kaki Klonsuphap*, *Pimmala* on *Ilaraj Khumchant* and *Thang Thevada* on *Sang Thong*, *Kumkadam Jataka* of the Lanna Region and *Thao Kumkadam*. She also uses some elements from Thai literature in her fantasy novels; for example, the magical crystal in *Kaew Rahu* is based on the Maneeratana gem in *Trai Phumikatha* and the Phra Rahu emblem in *Phra Abhaimanee*. In terms of characters, the author creates the characters of Khun Phaen and of Thera Kwad from *Khun Chang-Khun Phaen* in her novel, *Plai Thien*. Sometimes the characters in her novels whose plot is set in the past are based on the characters from Thai literature; for example Khun Ying Pha-ob Kaew in *Reun Nopakao* is based on Nang Kaki in *Kaki Klonsuphap*. Another interesting aspect is that she creates contain characters in the contemporary period in a similar fashion as those in traditional works, for example Sakean is similar to Phra Sang in *Sang Thong Kumkadam Jataka* and *Tao Kumkadum*. Kaeokao's settings in the fantasy novels are based on those in Thai literature to make the plots and characters convincing; for instance, the setting of the State of Khiriya in *Dok Kaew Karabuning* is influenced by the setting in *Inao* and *Dalang*.

Kaeokao is able to use Thai and Folk Literature in creating her fantasy novels by changing, adjusting and adding certain details as appropriate to make her works sensible, plausible and appealing to the contemporary taste so as to make it easier for contemporary readers to accept traditional literature. At the same time, her fantasy novels also present new concepts and new perspectives through the newly interpreted plot and character.

Department Thai

Field of study Thai

Academic year 2007

Student's signature... *Jeevanat Wimuttisuk*

Advisor's signature... *Arada Kiranandana*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี เนื่องด้วยความเมตตาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารดา กิระนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การวิจัย ทั้งยังได้กรุณาตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ด้วยความดูแลเอาใจใส่ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิราพร ณ ถลาง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธุ์วิช ที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนข้อความรู้ต่างๆ จนวิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย ทั้งที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยมาเป็นลำดับ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ ที่เปิดโอกาสให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวนิยาย

ขอบพระคุณกัลยาณมิตรทุกคนทั้ง คุณรัชนิกร รัชตกรตระกูลและคุณวศวรรษ สบายวัน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้วยไมตรีอันดียิ่ง ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นและเพื่อนร่วมเรียนทุกคนที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และให้กำลังใจซึ่งกันและกันมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ พ่อ แม่ พี่สาวยาย และทุกคนในครอบครัวที่สนับสนุนด้านการศึกษา และเป็นกำลังใจอันสำคัญแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ

บทที่

๑ บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย.....	๕
๑.๓ สมมุติฐานการวิจัย.....	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย.....	๖
๑.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖
๑.๖ วิธีการศึกษา.....	๘
๑.๗ ข้อตกลงเบื้องต้น.....	๘
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๘

๒ ลักษณะและภูมิหลังของจินตนิยายของแก้วแก้ว.....๑๐

๒.๑ ลักษณะของจินตนิยายของแก้วแก้ว.....	๑๐
--	----

๒.๒ การนำวรรณคดีมาใช้ในจินตนิยายของแก้วแก้ว.....	๑๕
--	----

๒.๒.๑ ลักษณะที่แก้วแก้วนำวรรณคดีมาใช้ในจินตนิยาย.....	๑๕
---	----

๒.๒.๒ เนื้อหาของวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่แก้วแก้วนำมาใช้ใน จินตนิยาย.....	๑๗
---	----

๒.๒.๒.๑ แก้วราหู.....	๒๐
-----------------------	----

๒.๒.๒.๒ นางทิพย์.....	๒๓
-----------------------	----

๒.๒.๒.๓ หนูมทิพย์.....	๒๕
------------------------	----

๒.๒.๒.๔ มนตรา.....	๒๖
--------------------	----

๒.๒.๒.๕ นาคราช.....	๒๘
---------------------	----

๒.๒.๒.๖ เรือนมยุรา.....	๒๙
-------------------------	----

บทที่

หน้า

๒.๒.๒.๓ อมตะ.....	๓๔
๒.๒.๒.๔ ดอกแก้วการะบุหนิง.....	๓๖
๒.๒.๒.๕ เทวवाद.....	๓๘
๒.๒.๒.๑๐ เรือนนพเก้า.....	๓๘
๒.๒.๒.๑๑ ปลายเทียน.....	๔๐
๒.๒.๒.๑๒ พิมมาลา.....	๔๒
๒.๒.๒.๑๓ ทางเทวคา.....	๔๔

๓ กลวิธีการตั้งชื่อนวนิยาย การสร้างเรื่องที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรม

พินบ้านในนวนิยายของแก้วเก้า.....	๔๓
๓.๑ กลวิธีการตั้งชื่อจินตนิยายที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทย.....	๔๓
๓.๑.๑ การตั้งชื่อจินตนิยายตามวัตถุเหนือธรรมชาติ.....	๔๘
๓.๑.๑.๑ แก้วราหู.....	๔๘
๓.๑.๒ การตั้งชื่อจินตนิยายที่สื่อถึงตัวละครเอก.....	๔๕
๓.๑.๒.๑ นางทิพย์.....	๕๐
๓.๑.๒.๒ หนู่มทิพย์.....	๕๐
๓.๑.๒.๓ นาคราช.....	๕๑
๓.๑.๒.๔ ดอกแก้วการะบุหนิง.....	๕๑
๓.๑.๓ การตั้งชื่อที่สื่อถึงเหตุการณ์สำคัญในนวนิยาย.....	๕๒
๓.๑.๓.๑ ทางเทวคา.....	๕๓
๓.๑.๓.๒ เทวवाद.....	๕๓
๓.๒ กลวิธีการสร้างเรื่อง	๕๔
๓.๒.๑ กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง.....	๕๔
๓.๒.๑.๑ การสร้างโครงเรื่องของจินตนิยาย โดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจาก	
วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพินบ้าน.....	๕๕
๓.๒.๑.๒ การสร้างโครงเรื่องของจินตนิยายขึ้นใหม่ โดยมีพื้นฐานของตัว	
ละคร เหตุการณ์ ฉาก หรือข้อความจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพินบ้าน.....	๕๒
๓.๒.๒ กลวิธีสร้างเนื้อเรื่อง.....	๕๕

บทที่

หน้า

	๓.๒.๒.๑ การสร้างเนื้อเรื่องโดยอ้างอิงวรรณคดีไทยและวรรณกรรม
พื้นบ้าน.....	๕๐
	๓.๒.๒.๒ การสร้างเนื้อเรื่องโดยมีพื้นฐานจากวรรณคดีไทยและ
วรรณกรรมพื้นบ้าน.....	๕๗
๔ กลวิธีการสร้างตัวละครที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในจินตนิยาย	
ของแก้วแก้ว.....	๑๐๔
๔.๑ การจำลองภาพตัวละครเดิมที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมา	
กระทำบทบาทในบริบทใหม่ในจินตนิยาย.....	๑๐๔
๔.๒ การสร้างตัวละครใหม่โดยอาศัยพื้นฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน	
.....	๑๑๗
๔.๒.๑ การสร้างตัวละครย้อนยุคโดยใช้พื้นฐานวรรณคดีไทยและวรรณกรรม	
พื้นบ้าน.....	๑๑๗
๔.๒.๒ การสร้างตัวละครในยุคปัจจุบัน โดยใช้พื้นฐานวรรณคดีไทยและ	
วรรณกรรมพื้นบ้าน.....	๑๓๐
๕ กลวิธีการสร้างฉากและบรรยากาศที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยในจินตนิยายของแก้วแก้ว	
.....	๑๔๑
๕.๑ ฉากที่จำลองภาพจากฉากเดิมที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทย.....	๑๔๕
๕.๑.๑ ฉากที่จำลองจากวรรณคดีไทยโดยการยกอัญมณีและการใช้บทเสภา.....	๑๔๕
๕.๑.๒ ฉากที่จำลองจากวรรณคดีไทยโดยการถ่ายทอดด้วยภาษาปัจจุบัน.....	๑๔๕
๕.๒ ฉากที่สร้างใหม่โดยอาศัยอิทธิพลจากวรรณคดีไทย.....	๑๕๑
๕.๒.๑ ฉากที่สร้างใหม่โดยอาศัยแนวความคิดจากวรรณคดีไทย.....	๑๕๑
๕.๒.๒ ฉากที่สร้างใหม่จากบรรยากาศในวรรณคดีไทย.....	๑๖๑
๖ การนำเสนอเนื้อหาของเรื่องในแนวใหม่.....	๑๗๔
๖.๑ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจ.....	๑๗๔
๖.๑.๑ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับโครงเรื่องและ	
เนื้อเรื่อง.....	๑๗๑

๖.๑.๒ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับตัวละคร.....	๑๘๕
๖.๑.๓ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับฉากและบรรยากาศ	
.....	๑๘๕
๖.๑.๔ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับเรื่องด้วยการนำเสนอ	
.....	๑๙๐
๖.๑.๔.๑ การใช้ผู้เล่าเรื่องในจินตนิยายของแก้วแก้ว.....	๑๙๐
๖.๑.๔.๒ ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละคร.....	๑๙๒
๖.๒ การสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบัน.....	๑๙๕
๖.๒.๑ การสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้กับโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง.....	๑๙๕
๖.๒.๒ การสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้แก่ตัวละคร.....	๑๙๗
๖.๒.๒.๑ การนำตัวละครที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยมาแสดง	
บทบาทในบริบทปัจจุบัน.....	๑๙๗
๖.๒.๒.๒ การสร้างตัวละครขึ้นใหม่ในยุคปัจจุบันให้คล้ายคลึงกับตัว	
ละครจากวรรณคดีไทย.....	๒๐๑
๖.๓ การนำเสนอแนวความคิดและมุมมองใหม่ในจินตนิยาย.....	๒๐๔
๖.๓.๑ การนำเสนอแนวความคิดและมุมมองใหม่ผ่านโครงเรื่อง.....	๒๐๔
๖.๓.๒ การนำเสนอแนวความคิดและมุมมองใหม่ผ่านตัวละคร.....	๒๑๔
๖.๓.๓ การนำเสนอแนวความคิดและมุมมองใหม่ผ่านฉาก.....	๒๒๒
๗ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	๒๒๘
รายการอ้างอิง.....	๒๓๒
ภาคผนวก.....	๒๓๕
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	๒๕๑

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๑: ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าจำแนกตาม ส่วนประกอบของเรื่อง.....	๑๘
ตารางที่ ๒: ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในประเด็นที่ เกี่ยวกับโครงเรื่อง.....	๕๗
ตารางที่ ๓: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในกาสิกกลอนสุภาพ กับเรื่อนนพเก้า.....	๖๑
ตารางที่ ๔: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในอิลาชคำฉันท์ กับพิมมาลา.....	๖๘
ตารางที่ ๕: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง กับทางเทวดา.....	๗๔
ตารางที่ ๖: ตารางแสดงเหตุการณ์ ๓ มิติ ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียน.....	๘๔
ตารางที่ ๗: ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในประเด็นที่ เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง.....	๙๐
ตารางที่ ๘: ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในประเด็นที่ เกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของตัวละคร.....	๑๐๔
ตารางที่ ๙: ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในประเด็นที่ เกี่ยวกับฉากและบรรยากาศ.....	๑๔๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ เป็นนักประพันธ์ที่มีผลงานจำนวนมากและมีมีเนื้อหาหลากหลาย ทั้งผลงานในเชิงวิชาการ สารคดี และบันเทิงคดี นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ยังได้รับยกย่องให้เป็น บุคคลดีเด่นด้านการอนุรักษ์มรดกไทย สาขาภาษาและวรรณกรรม เนื่องในปีอนุรักษ์มรดกไทย สาขาภาษาและวรรณกรรม ประจำปี พ.ศ.๒๕๓๗ ได้รับเลือกให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาวรรณศิลป์ จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.๒๕๔๐ ได้รับคัดเลือกให้เป็นนิสิตเก่าดีเด่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีพ.ศ. ๒๕๔๔ และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปีพ.ศ.๒๕๔๗

รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ มีผลงานหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นผลงานในเชิงวิชาการ สารคดี หรือบันเทิงคดี โดยเฉพาะผลงานด้านบันเทิงคดีนั้น มีความโดดเด่นอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากรางวัลทางวรรณกรรมที่คุณหญิงวินิตาได้รับจากทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๘ จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น ๑๖ เรื่องได้แก่

รัตนโกสินทร์ ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทนวนิยายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และได้รับคัดเลือกเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพ.ศ. ๒๕๓๒

สองฝั่งคลอง ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๔

เส้นไหมสีเงิน ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ พ.ศ. ๒๕๓๓

มณีรัว ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ พ.ศ. ๒๕๓๒

ละครคน ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๕

บ้านพิลึก ได้รับรางวัลชมเชยประเภทหนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ ๑๒-๑๔ ขวบ) ประเภทบันเทิงคดี ประจำปี พ.ศ.๒๕๒๕

เศรษฐีตีนเปล่า ได้รับรางวัลปากกาทองจากนิตยสารเดลิแมส์วันจันทร์ ประจำปี พ.ศ.๒๕๒๕
วัฏจักร รางวัลชนะเลิศเรื่องสั้นวิทยาศาสตร์ จากวารสารมิติที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๘

ลินลันารัก ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทหนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๕

เมืองโพล์เพล้ ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๕

ผ้าทอง ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๖

สาวกับสวयीไปอเมริกา ได้รับรางวัลชมเชยประเภทสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๘

คุณชาย ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๘

นิรมิต ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๘

ทานตะวัน ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๐

ราตรีประดับดาว ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๒

รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ใช้นามปากกาในการเขียนงานบันเทิงคดี ๒ นามปากกาคือ “ว.วินิจัยกุล” และ “แก้วแก้ว” โดยใช้นามปากกา “ว.วินิจัยกุล” สำหรับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์และนวนิยายแนวสมจริง และใช้นามปากกา “แก้วแก้ว” สำหรับจินตนิยาย หรือวรรณกรรมจินตนาการเหนือธรรมชาติ

ในการเขียนนวนิยาย รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ มักจะแทรกคำประพันธ์ช่วงที่มีชื่อเสียงเป็นที่จดจำสืบต่อกันมา ตลอดจนเนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านลงไปนวนิยายบ้างเป็นครั้งคราว กล่าวคือ

ระยะแรกรองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ แทรกเนื้อหาจากวรรณคดีไทย หรือการวิพากษ์วิจารณ์วรรณคดีไทยในนวนิยายเพื่อให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน เช่น การนำเหตุการณ์ตอน

ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างใน เสภาขุนช้างขุนแผน มาเทียบกับตอนที่ฝึกขึ้นเรือนคุณสน ใน รัตนโกสินทร์ ความว่า

“ขึ้นทำอย่างนั้น พี่ก็ต้องมีฤทธิ์อย่างเทวดาเสียก่อนนะซีพ่อ
ทั้ง” ฝึกตบน้องชาย ความแครงแครงที่รู้สึกตลอดมาคลายลงจนอารมณ์ดี
พอจะขยับเข้าน้องชายได้ “พี่ไม่ใช่ขุนแผนจะได้กระโจนขึ้นไปปลักตัวผู้หญิงมา
ได้ง่ายๆ แต่ไม่มีฤทธิ์ก็ไม่เห็นเป็นอะไร มีปัญหาเสียอย่าง”

(ว.วินิจฉัยกุล, ๒๕๔๗: ๒๖๑)

ตลอดจนนำรายละเอียดเล็กๆน้อยๆจากวรรณคดีและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ในจินต
นิยาย เช่นการสร้างความจริงให้กับแก้วราหู ในเรื่อง แก้วราหู ความว่า

“ผมนี่อะไรออกได้รางๆแล้วละ ในหนังสือเก่าๆ จะเป็น
ไตรภูมิภูมิกถา หรือในจารึกสมัยสุโขทัยผมก็จำไม่ได้แล้ว พุคถึงเทวดาเอาแก้ว
วิเศษชนิดหนึ่งมาถวาย จะถวายพระเจ้าแผ่นดินสุโขทัย หรือถวายพระเจ้า
จักรพรรดิในไตรภูมิผมก็จำไม่ได้แน่นอนนะฮะ แก้วนั้นเป็นแก้ววิเศษจากสวรรค์
มีคุณสมบัติคือเปลี่ยนสีได้ตามเวลา ชื่อว่าราหูรัตนมณี อ้อ ภาษาไทยเรียก
แก้วราหูง่ายๆนี่เอง”

(แก้วแก้ว, ๒๕๓๗: ๑๔๑)

“ผมเคยอ่านเจอในหนังสือ คิดว่าสุนทรภู่คงได้แนวคิดนี้มาจาก
ตำนานเก่าๆอะไรสักอันหนึ่ง เมืองไทยเราก็เคยมีแก้วหรือเพชรมีค่าลักษณะ
แปลก เป็นของบรรณาการจากเมืองไกลอยู่บ่อยๆ ในสมัยอยุธยามีพระเจ้ากรุง
จีนเอาแก้วมาถวายกษัตริย์ไทย บรรจุไว้ที่ยอดเจดีย์พระยาไกร ตามที่ปรากฏ
อยู่ในเรื่องขุนช้างขุนแผน”

(แก้วแก้ว, ๒๕๓๗: ๓๐๕)

ต่อมาการนำเนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ในการเขียนจินตนิยาย
มีมากขึ้น พัฒนาการเป็นการสร้างฉาก เช่น การสร้างฉากสวนขวัญเชิงเขาไกรลาสในเรื่องพินมาลา
ความว่า

สวนกระจอกของโรมานั้นแตกต่างราวฟ้ากับดิน เมื่อ
เทียบกับสวนขวัญเชิงเขาไกรลาส มนุษย์น้อยคนเคยล่วงล้ำเข้ามา รายสุดท้าย
ที่ฉันจำได้ก็คือท้าวอิลราช พบบริวารมาล่าสัตว์แถวนี้แล้วก็เลยหลงเข้ามา นำ

สงสารแท้ๆ เป็นหนุ่มแน่น ฝีมือรบก็แก่กล้า ไม่น่าจะหลงทางได้ง่ายๆเลย
 ...เวลานั้นนานเสียจนกลายเป็นนิทานปรัมปราเล่าสู่กันฟัง ไม่มีใครเฉลียวใจ
 ว่าเป็นการบอกเล่าต่อกันจากเรื่องจริง จนกว่าจะ โคนเข้ากับตัวเองถึงจะรู้...
เหมือนท้าวอิศราชกลายเป็นนางอิลา คุณเองที่กำลังจะกลายเป็นผู้หญิงที่สวยงาม
ที่สุด

(แก้วแก้ว, ๒๕๔๗: ๑๕๕)

ต่อมารองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์นำรายละเอียดสำคัญจากวรรณคดีไทย และวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้สร้างสรรค์จินตนิยายมากขึ้น กล่าวคือสร้างสรรค์โครงเรื่อง และตัวละครในเรื่องทางเทวดา โดยอาศัยเค้าจากบทละครเรื่องสังข์ทอง โดยสร้างให้ตัวเอกสามารถ “ถอดรูป” ได้ ดังตัวอย่างตอนหนึ่งที่ตัวเอกฝ่ายชายตั้งความปรารถนาจะมีรูปงาม ความว่า

“นี่ถ้าหากว่ากลายเป็นผู้ชายหล่อได้ละก็จะเข้าไปชิงชัย ไม่
 มัวกลัวผู้หญิงเขาหัวเราะเอา ว่าขี้เหร่แล้วยังไม่เจียมตัว”

(แก้วแก้ว, ๒๕๔๗: ๑๕๓)

ผลของการอธิษฐานดังกล่าวทำให้สาแคนกลายเป็นชายรูปงามได้ในความมืด ซึ่ง
 เทียบเท่ากับการถอดรูปนั่นเอง ดังความว่า

“ถ้าต้องการอย่างนั้นก็จะได้สมปรารถนา”
 “จริงหรือ” ชายหนุ่มร้องถามออกไป กิ่งงวงวย กิ่งต้นเต็น
 “จริงสิ หากมีข้อแม้ว่าเจ้าจะได้เป็นชายงามเลิศ สมดั่งใจเจ้า
 ทุกประการต่อเมื่ออยู่ในที่ไร้แสงแจ่มจ้า”

ในเงามืดสลัว ไร้แสงสว่างอย่างยามกลางวัน หญิงสาวตก
 ตะลึงมองโคมหน้าคมสันปานภาพวาด ของชายหนุ่มรูปงามที่สุดเท่าที่เคยเห็น
 มา

(แก้วแก้ว, ๒๕๔๗: ๑๕๓)

จากการศึกษาเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่า นวนิยายที่รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์
 สร้างสรรค์จากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในลักษณะดังกล่าวมีเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ
 ในบรรดานวนิยายของ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ที่ใช้นามปากกา “แก้วแก้ว”
 ทั้งหมด ๒๖ เรื่องนั้น ปรากฏว่า เป็นจินตนิยายที่สร้างสรรค์จากวรรณคดีไทยและวรรณกรรม

พื้นบ้าน ๑๓ เรื่อง จินตนิยายที่แก้วแก้วสร้างสรรค์ในลักษณะดังกล่าวได้รับความนิยมอย่างสูง สังกเกตได้จากการพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง แต่แต่ละครั้งพิมพ์เป็นจำนวนมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานของแก้วแก้วพบว่า มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจินตนิยายของแก้วแก้วเป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสรรค์จินตนิยายของแก้วแก้ว ประเภทที่อาศัยรายละเอียดจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาก่อนเลย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์จินตนิยายโดยอาศัยรายละเอียดจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะการใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเพื่อนำเสนอมุมมองใหม่ ตลอดจนสร้างความสมจริงและความน่าสนใจให้แก่จินตนิยายเหล่านั้น ทั้งยังทำให้เนื้อหาของจินตนิยายสอดคล้องกับปัจจุบันด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษาจินตนิยายของแก้วแก้ว ที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน
- ๒) เพื่อศึกษากลวิธีการนำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ เพื่อสร้างสรรค์จินตนิยาย เช่น การสร้างโครงเรื่อง การนำเสนอแนวคิด ตัวละคร ฉาก ภาษาและมุมมองในจินตนิยาย เป็นต้น

๑.๓ สมมุติฐานการวิจัย

นวนิยายของแก้วแก้วมีลักษณะเป็นจินตนิยาย ผู้ประพันธ์ใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในการสร้างสรรค์ ผ่านกลวิธีหลากหลายเพื่อนำเสนอมุมมองใหม่ ตลอดจนสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจ ทั้งยังทำให้เนื้อหาของนวนิยายสอดคล้องกับปัจจุบันด้วย

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกศึกษาจินตนิยายของแก้วเก้าที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน รวมทั้งสิ้น ๑๓ เรื่อง ได้แก่

ชื่อเรื่อง	ปี พ.ศ. ที่พิมพ์รวมเล่ม
๑) แก้วราหู	๒๕๒๕
๒) นางทิพย์	๒๕๒๕
๓) มนตรา	๒๕๒๘
๔) หนุ่มทิพย์	๒๕๒๙
๕) นาคราช	๒๕๓๑
๖) เรือนมยุรา	๒๕๓๘
๗) อมตะ	๒๕๓๙
๘) เรือนนพเก้า	๒๕๔๒
๙) ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง	๒๕๔๒
๑๐) ปลายเทียน	๒๕๔๔
๑๑) พิมมาลา	๒๕๔๖
๑๒) ทางเทวดา	๒๕๔๗
๑๓) เทวาวาด	๒๕๔๙

๑.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์

“วิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วเก้า”ของสะอาด รอดคง วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาและวรรณคดีไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. ๒๕๓๐

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อเหนือธรรมชาติในนวนิยายของแก้วเก้าที่ตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙ จำนวน ๗ เรื่อง ได้แก่ แก้วราหู นางทิพย์ แต่ปางก่อน จอมนางมนตรา หนุ่มทิพย์ และแดนดาว โดยได้จัดหมวดหมู่ของความเชื่อที่ปรากฏเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับ โชคชะตาของมนุษย์ ความเชื่อเรื่องเวทมนต์คาถาและเครื่องรางของขลัง ความเชื่อเรื่องล้างสังขันธ์และความฝัน ความเชื่อเรื่องอำนาจจิต ความเชื่อเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ และความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย

“วิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล” ของ ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช
ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาและวรรณคดีไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร พ.ศ. ๒๕๓๔

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล (ซึ่งเป็น
นามปากกาหนึ่งของ รศ.ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์) อนึ่ง สังเกตได้ว่างานวิจัยเรื่องนี้จำกัดขอบเขต
การศึกษาเฉพาะงานของ ว.วินิจฉัยกุล นอกจากนี้ยังเลือกศึกษาเฉพาะตัวละครหญิงเท่านั้น

“วิเคราะห์ตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล” ของ นันทา พลฤษพงศ์
ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาและวรรณคดีไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ.๒๕๔๑

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์หลักวิธีแนะนำตัวละครและกลวิธีการสร้างตัวละครเอก
ฝ่ายชายจาก นวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล จำนวน ๗ เรื่อง ได้แก่ ทะเลแปร คลื่นกระทบฝั่ง ละครคน
มณีร้าว เมืองโพล์เพล้ คุณชาย และกะไหล่ทอง นันทาเลือกศึกษาเฉพาะตัวละครชาย และจำกัด
ขอบเขตการศึกษาเฉพาะงานของ ว.วินิจฉัยกุลเท่านั้น

“วิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้ว”ของ กฤษณา วงษ์รักษ์
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาและวรรณคดีไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ.
๒๕๔๒

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษานวนิยายของแก้วแก้วที่ตีพิมพ์ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๓๖
จำนวน ๗ เรื่อง ได้แก่ วิมานมะพร้าว คนเหนือดวง จากฝันสู่ฝัน นาคราช หน้ากากดอก
ซ่อนกลิ่น ผ้าทอง และนิรมิต โดยได้จัดหมวดหมู่ของความเชื่อที่ปรากฏเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ ความ
เชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ความเชื่อเกี่ยวกับมิติเวลา ความเชื่อเกี่ยวกับ
โหราศาสตร์ ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ และความเชื่อเกี่ยวกับพลังจิต

“วิเคราะห์นวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล เรื่องรัตนโกสินทร์และสองฝั่งคลอง” ของ พรพิไล
ธรรมชูโชติ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.
๒๕๔๓

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษานวนิยายอิงประวัติศาสตร์ของ ว.วินิจฉัยกุลจำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่
รัตนโกสินทร์และสองฝั่งคลอง พรพิไลมุ่งศึกษานวนิยายทั้งสองเรื่องในแง่ กลวิธีการสร้างโครง
เรื่อง ตัวละคร และฉากในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เพื่อให้นวนิยายมีความสมจริงและสอดคล้อง
กับประวัติศาสตร์

“การใช้วิทยาศาสตร์ในนวนิยายของแก้วเก้า” ของ ศนิชา แก้วเสถียร วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.๒๕๕๖

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษานวนิยายของแก้วเก้าที่ใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ โดยเลือกนวนิยาย
ของแก้วเก้าที่ใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจนจำนวน ๗ เรื่อง คือนางทิพย์ จากฝันสู่วันนคร
มนตรา แดนดาว จอมนาง หน้ากากดอกช่อนกลั่น และ นิรมิต สนธิมางุมศึกษาการใช้ข้อมูลทาง
วิทยาศาสตร์ ในการสร้างองค์ประกอบของนวนิยาย เพื่อให้นวนิยายมีความสมเหตุสมผลและ
สมจริง

“ลีลาภาษาในนวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล” ของ ปิณณวรรณ วาจางาม วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.๒๕๕๘

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาลีลาภาษาในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของ รองศาสตราจารย์ ดร.
คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ รวมทั้งสิ้น ๑๔ เรื่อง ได้แก่ เศรษฐีตีนเปล่า บ้านพิลึก ละครคน
รัตนโกสินทร์ มณีราว เส้นไหมสีเงิน สองฝั่งคลอง เมืองโพล้เพล้ ลินลาน่ารัก ผ้าทอง คุณชาย นิรมิต
ทานตะวัน และราตรีประดับดาว โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับลีลาภาษาเป็นหลัก งานวิจัยชิ้นนี้จำกัดข้อมูล
โดยศึกษาเฉพาะผลงานที่ได้รับรางวัล ทำให้งานที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่ในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานที่
ใช้นามปากกา ว.วินิจฉัยกุล มีเพียง ผ้าทองและนิรมิตเท่านั้นที่ใช้นามปากกาแก้วเก้า

“ฉากในจินตนิยายของแก้วเก้า” ของ รัชนิกร รัชตรศระกุล วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๕

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาฉากในจินตนิยายของแก้วเก้า โดยเลือกจินตนิยายของแก้วเก้าที่ใช้
ฉากที่เป็นดินแดนที่ไม่จริงและดินแดนสมมติจำนวน ๑๓ เรื่อง คือนางทิพย์ หนุ่มทิพย์ ปลายเทียน
อมตะ เรือนมยุรา เรือนนพเก้า ดอกแก้วการะบุหนิง นาคราช แต่ปางก่อน แก้วราหู มนตรา จอมนาง
และ นิรมิต รัชนิกรมุ่งศึกษาที่มาและบทบาทของฉากในจินตนิยายของแก้วเก้า

หนังสือ

“วรรณกรรมวิจารณ์” ของ อิงอร สุพันธ์ุณี. จัดพิมพ์โดย บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด,
๒๕๕๗.

หนังสือเล่มนี้เป็นตำราที่เน้นเนื้อหาในด้านการวิจารณ์วรรณกรรมปัจจุบัน โดยนำผลงาน
ของแก้วเก้ามาเป็นตัวอย่างในการศึกษานวนิยายในภาพรวมกว้างๆ

๑.๖ วิธีการศึกษา

- ๑) ศึกษาจินตนิยายทั้ง ๑๓ เรื่องของแก้วแก้วอย่างละเอียด
- ๒) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่ปรากฏในจินตนิยายของแก้วแก้ว
- ๓) ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการสร้าง โครงเรื่อง แนวคิด ตัวละคร ฉาก และมุมมองของเรื่องในจินตนิยายของแก้วแก้วที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน
- ๔) สรุป อภิปรายผลและเรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

๑.๗ ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ ผู้แตงนวนิยายกลุ่มที่นำมาศึกษาว่า“แก้วแก้ว” ตามนามปากกาที่ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ใช้ในการแต่งสำหรับจินตนิยาย หรือวรรณกรรมจินตนาการเหนือธรรมชาติ

คำว่า “วรรณคดีไทย” ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หมายถึง งานประพันธ์ที่ผู้แต่งแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาอย่างมีศิลปะ โดยใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการถ่ายทอด ได้พิสูจน์คุณค่าแล้วด้วยกาลเวลาและความนิยมของผู้อ่าน

คำว่า “วรรณกรรมพื้นบ้าน”ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หมายถึง ตำนานและนิทานที่ชาวบ้านในท้องถิ่นต่างๆสร้างสรรค์ขึ้น อย่างไรก็ตามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะวรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นเอกสารลายลักษณ์ที่ได้มีการศึกษารวบรวมเอาไว้แล้วในหนังสือวิทยานิพนธ์ งานวิจัยและเอกสารต่างๆเป็นหลัก

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ทำให้เข้าใจกลวิธีของแก้วแก้วในการใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาสร้างสรรค์จินตนิยาย
- ๒) ทำให้เข้าใจคุณค่าของจินตนิยายของแก้วแก้วที่นำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้
- ๓) เป็นแนวทางในการศึกษางานเขียน ของนักเขียนคนอื่นๆ ที่นำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาสร้างสรรค์นวนิยายต่อไป

บทที่ ๒

ลักษณะและภูมิหลังของจินตนิยายของแก้วแก้ว

วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเป็นผลผลิตทางสังคมอันทรงคุณค่าของไทย การอ่านวรรณคดีเป็นวิธีการหนึ่งที่ปัญญาชนใช้ในการพัฒนามุมมอง ความคิด ตลอดจนเป็นวิถีทางในการเข้าใจโลกและมนุษย์ ผู้ที่จะเป็นนักประพันธ์ได้นั้นจึงต้องเป็นทั้งนักอ่านและนักคิดที่สั่งสมประสบการณ์ ความรู้และความเข้าใจชีวิตผ่านการอ่านวรรณคดี จนตระหนักและชื่นชมในคุณค่าและสุนทรียภาพของวรรณคดี จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่นักประพันธ์จะประทับใจในความงดงามทางภาษาในวรรณคดี ตลอดจนประทับใจในเหตุการณ์ พฤติกรรม บุคลิกลักษณะของตัวละครจากวรรณคดีต่างๆ ความประทับใจนั้นเองทำให้นักประพันธ์ซึมซับเอาความงาม ตลอดจนความดีเด่นของวรรณคดีไว้ในตน เมื่อมีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานของตัวเองขึ้น ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่จึงอาจได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีที่ตนประทับใจปรากฏอยู่ด้วย ทั้งนี้ส่วนใหญ่ เป็นเพราะผู้ประพันธ์ตั้งใจให้เป็นเช่นนั้น

๒.๑ ลักษณะของจินตนิยายของแก้วแก้ว

แก้วแก้วเป็นนักประพันธ์คนหนึ่งที่ใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในการสร้างสรรค์นวนิยายอย่างต่อเนื่อง โดยแก้วแก้วที่เรียกนวนิยายเหล่านี้ว่า “จินตนิยาย” ดังปรากฏในบทสัมภาษณ์เรื่อง ถอดรหัสความคิด แก้วแก้ว ที่สัมภาษณ์โดยพวงแก้ว อภิรัตนกุล ความว่า

การสร้างจินตนิยายทำได้ไม่มีขอบเขตจำกัด ถึงเป็นไปไม่ได้ในชีวิตประจำวันก็อาจเป็นจริงได้ในอีกมิติหนึ่ง หรืออย่างน้อยก็สามารถชักนำผู้อ่านให้เชื่อ หรือคล้อยตามทั้งที่ยังพิสูจน์ไม่ได้...จินตนิยายมีแควดวงค่อนข้างแคบในตลาดหนังสือ ถึงเขียนได้ก็ไม่รู้จะไปลงที่ไหน จนกระทั่งเรียนจบทำงาน ก็เริ่มด้วย “แก้วราหู” ส่งไปลงในสกุลไทยใช้นามปากกา แก้วแก้ว เพื่อไม่ให้ซ้ำกับ ว.วินิจฉัยกุล ที่ลงเรื่อง “ไร่แสนหา” กับ “เพลงพรหม” อยู่แล้ว

(พวงแก้ว อภิรัตนกุล, ๒๕๔๘: ๕๐)

จากข้อความข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าแก้วแก้วใช้นามปากกาว่า “แก้วแก้ว” สำหรับนวนิยายที่เรียกว่าจินตนิยาย ทั้งยังอาจสรุปได้ว่า สำหรับแก้วแก้วแล้ว จินตนิยายคือ นวนิยายที่มีเรื่องราวที่เป็นไปไม่ได้ในชีวิตประจำวันและอาจเป็นเรื่องราวที่ยังพิสูจน์ไม่ได้ แต่อาจเป็นไปได้ในเรื่องเล่า

โดยอาศัยกลวิธีของผู้ประพันธ์ ในการชักนำผู้อ่านให้เชื่อ หรือคล้อยตามว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเป็นไปได้

นอกจากแก้แล้ว นักวิชาการอื่นๆ ได้ให้ความหมายของจินตนิยายไว้ต่างหาก กุหลาบ มัลลิกะมาส ได้ตั้งข้อสังเกตเรื่องลักษณะของจินตนิยายว่า

ลักษณะของจินตนิยายได้แก่ ผู้ประพันธ์ได้ใช้กลวิธีการสร้างเรื่องแบบเหนือวิสัย (Fantasy) อันเป็นเรื่องที่เกินไปจากลักษณะที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือผู้ประพันธ์ใช้จินตนาการของตนผสมผสานกับประสบการณ์ชีวิตสร้างเป็นเหตุการณ์ขึ้นมาได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านติดตามเรื่องราวที่ไม่อาจพบเห็นในชีวิตประจำวัน ความน่าสนใจของเรื่องเหนือวิสัยอยู่ที่การผสมผสานเรื่องราวที่เกินจริงได้อย่างเหมาะสม หากมีมากหรือน้อย เกินไปก็จะเป็นเรื่องเหลือเชื่อเหนือจริง เช่น การเดินทางไปในอวกาศ เรื่องโลกหรือดาวดวงอื่น ความรู้เรื่องมิติในทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวิญญาน ภูตผีปีศาจ การคืนชีพโดยอาศัยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

(กุหลาบ มัลลิกะมาส, ๒๕๒๒: ๑๐๔)

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ-ไทยของราชบัณฑิตยสถาน ไม่ได้ใช้คำว่าจินตนิยาย แต่ใช้คำว่าจินตนิมิตแทนคำว่าแฟนตาซี (Fantasy) โดยให้คำจำกัดความว่า

การใช้โลกที่ไม่มีอยู่จริงหรือโลกที่ไม่จริง เช่น แดนสวรรค์เป็นฉากในงานเขียน หรือการใช้ตัวละครที่เหลือเชื่อและไม่จริง เช่น ใน The Blue Bird ของเคาน์มอร์ริซ เมเตอร์ลิงก์หรือการใช้หลักวิทยาศาสตร์ที่ยังไม่มีผู้ค้นพบหรือที่ตรงข้ามกับประสบการณ์ปัจจุบันเช่น ในบันเทิงคดีแนววิทยาศาสตร์ หรือบันเทิงคดีแนวยูโทเปีย

(ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๕: ๑๗๗)

ส่วนในภาษาต่างประเทศ นักวิจารณ์ชาวตะวันตกก็ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าแฟนตาซีไว้ต่างหาก C. Hugh Holman และ William Harmon ให้คำจำกัดความคำว่าแฟนตาซี หรือจินตนิมิตไว้ใน A Handbook to Literature sixth Edition ความว่า

Fantasy usually designates a conscious breaking free from reality. The term is applied to a work that takes place in a nonexistent and unreal world, such as fairy land, or concern incredible and unreal characters.

(จินตนิมิต เป็นคำเรียกความคิดที่เป็นอิสระจากความเป็นจริง ใช้เป็นศัพท์เฉพาะหมายถึงการใช้โลกที่ไม่มีอยู่จริงและไม่จริงในงานเขียน เช่น การใช้ที่อยู่อาศัยของภูตแคระเป็นฉากในงานเขียน หรืองานเขียนที่มีตัวละครที่เหนือเชื่อและไม่เหมือนจริง)

(C. Hugh Holman and William Harmon, 1992: 74)

Chris Baldick ให้ความหมายของคำว่า Fantasy ไว้ใน The Concise Oxford Dictionary of Literary Term ดังนี้

Fantasy: A general term for any kind of fictional work that is not primarily devoted to realistic representation of the known world. The category include several literary genres (e.g. dream vision fable, fairy tale, romance, science fiction) describing imagined worlds in which magical powers and other impossibilities are accepted.

(จินตนิมิต: เป็นศัพท์เฉพาะที่ใช้กับการเขียนงานที่ไม่ได้เสนอภาพของโลกตามความเป็นจริง จินตนิมิตอาจครอบคลุมงานเขียนหลายประเภท (เช่น นิทาน เทพนิยาย นวนิยายพาฝัน นวนิยายวิทยาศาสตร์ เป็นต้น) จินตนิมิตบรรยายถึงโลกแห่งจินตนาการที่ยอมรับเวทย์มนต์ และสิ่งเหนือความคาดหมายอื่นๆ)

(Chris Baldick, 1990: 95)

Edward Quinn ให้ความหมายของคำว่า Fantasy ไว้ใน A Dictionary of Literary and Thematic terms ความว่า

A Form of literature characterized by highly imaginative or supernatural event As such, fantasy constituted a broad category that includes literary types such as the FAIRY TALE, the FABLE, SCIENCE FICTION, and some vision of ROMANCE.

(รูปแบบของงานเขียนที่มีลักษณะเฉพาะในการสร้างเหตุการณ์จากจินตนาการหรือเหตุการณ์เหนือธรรมชาติ จินตนิมิตครอบคลุมงานเขียนหลาย

ประเภท เช่น เทพนิยาย นิทาน นวนิยายวิทยาศาสตร์และนวนิยายพาฝันบางเรื่อง)

(Edward Quinn, 2000: 121)

จากการประเมินความหมายจากแหล่งอ้างอิงข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าจินตนิยายหรือนวนิยายจินตนิมิต (Novel of Fantasy) หมายถึง เรื่องราวเกี่ยวกับจินตนาการซึ่งเป็นไปไม่ได้ในโลกของความเป็นจริง รวมถึงการใช้โลกหรือดินแดนที่ไม่มีอยู่จริง หรือดินแดนที่ไม่จริงขึ้น ตลอดจนกล่าวถึง เหตุการณ์ ตัวละคร และวัตถุที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติ โดยผู้ประพันธ์เป็นผู้ชักนำผู้อ่านให้เชื่อ หรือคล้อยตามว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเป็นไปได้

ผู้วิจัยพบว่า นวนิยายของแก้วแก้วที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านทั้ง ๑๓ เรื่อง ล้วนมีลักษณะของจินตนิยาย เนื่องจากประกอบด้วยเหตุการณ์ที่เป็นไปไม่ได้ในโลกของความเป็นจริง มีการใช้โลกหรือดินแดนที่ไม่มีอยู่จริงหรือไม่จริง รวมทั้งกล่าวถึงเหตุการณ์ ตัวละคร และวัตถุที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติ ดังต่อไปนี้

๑) ปรากฏโลกหรือดินแดนที่ไม่มีอยู่จริง เช่น ดินแดนที่แก้วแก้วสร้างขึ้นจากความเชื่อหรือจินตนาการให้ปรากฏในนวนิยาย มีทั้งสิ้น ๑๐ เรื่อง ดังนี้

ใน **แก้วราหู** มีอาณาจักรภูแสนซึ่งสมมติให้เป็นอาณาจักรโบราณร่วมสมัยกับอาณาจักรสุโขทัย

ใน **นางทิพย์** มีสวรรค์ชั้นยามา ซึ่งเป็นสวรรค์ชั้นที่สามตามความเชื่อในไตรภูมิภค เป็นดินแดนที่ปราศจากกลางวันและกลางคืน

ใน **หนุ่มทิพย์** มีสวรรค์ นรก และนาคพิภพ ตามความเชื่อที่ปรากฏในไตรภูมิภค

ใน **นาคราช** มีเมืองมายที่นาคสร้างให้มนุษย์อยู่ และดินแดนของนาคที่อยู่ภายในเมืองมาย

ใน **อมตะ** มีแคว้นแคว้นต่างๆในประเทศอินเดียโบราณ เช่น แคว้นอชิตวัน แคว้นปรมันตี และแคว้นสามันตราช

ใน **ดอกแก้วกระบุงหนิง** มีประเทศศิรียาซึ่งมีลักษณะเป็นหมู่เกาะ และน่าจะตั้งอยู่ใกล้เกาะชวา

ใน **ปลายเทียน** มีป่าที่ชายแดนเมืองเชียงใหม่ มีลักษณะใกล้เคียงกับเสภาขุนช้างขุนแผน

ใน **พิมมาลา** มีสวนขวัญซึ่งตั้งอยู่ที่เชิงเขาไกรลาสอันเป็นที่อยู่ของพระศิวะ

ใน **ทางเทวดาและเทวาวต** มีสวรรค์ตามความเชื่อที่ปรากฏใน ไตรภูมิภค

๒) ปรากฏตัวละครที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติ นวนิยายที่ปรากฏตัวละครในลักษณะนี้มีทั้งสิ้น ๕ เรื่อง ได้แก่

ใน แก้วราหู มีชัตติยานีซึ่งเป็นนางฟ้าจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และวิญญานของสีมาที่ทำหน้าที่เป็นอารักษ์เฝ้าประตูเมืองของอาณาจักรภูแสน

ใน นางทิพย์ มีวิปริยาซึ่งเป็นนางฟ้าจากสวรรค์ชั้นยามา และวิญญานของเจ้าฟ้าทิพย์ฉายที่บ้านหนองทราย

ใน มนตรา มีเจ้าชายอินทราชยุทธ คร.อารยัน เขมซึ่งเป็นเทวดา และวิปริยาซึ่งเป็นนางฟ้า

ใน หนุ่มทิพย์ มียมบาลเด่นภูมิ ซึ่งเป็นชายหนุ่มที่สามารถติดต่อกับวิญญานได้

ใน นาคราช มีเจ้าลำฟ้า พญานาค

ใน อมตะ มีญามิน เจ้าชายที่มีชีวิตอมตะมานานกว่าหมื่นปี

ใน เรือนนพเก้า มีวิญญานของคุณหญิงผอบแก้วที่สิงสถิตอยู่ในเรือนนพเก้า

ใน ปลายเทียน มีเจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า นางพี่เลี้ยง ขุนแผนและเถรवाद

ใน พิมมาลา มีนางฟ้ารัมภา

๓) ปรากฏพฤติกรรมเหนือธรรมชาติ นวนิยายที่ปรากฏพฤติกรรมเหนือธรรมชาติมีทั้งหมด ๕ เรื่อง ได้แก่

ใน มนตรา มีการใช้พลังจิตของสีดลา

ใน เรือนมยุรา มีการย่นย่อโมงยามด้วยอาคมในเรือนมยุรา

ใน ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง มีการยกทัพมาพิพากษาคนผิดของเทพเจ้าแห่งดวงจันทร์ในคืนพระจันทร์ทรงกลด

ใน พิมมาลา มีการเปลี่ยนร่างเป็นผู้หญิงของเพรียว

ใน ทางเทวดา มีการกลายร่างเป็นชายรูปงามในความมืดของเสาแคน

๔) ปรากฏวัตถุเหนือธรรมชาติ นวนิยายที่ปรากฏวัตถุเหนือธรรมชาติ มีทั้งหมด ๔ เรื่อง ได้แก่

ใน แก้วราหู มีแก้วราหูซึ่งเป็นแก้ววิเศษ เปลี่ยนสีได้ตามช่วงเวลาของวัน คุ่มภัยให้กับผู้ครอบครองได้

ใน นางทิพย์ มีแก้วสุริยกานต์ และดอกปาริชาติที่มีอยู่เฉพาะบนสวรรค์

ใน อมตะ มีน้ำอมฤต ที่ทำให้ผู้ดื่มมีชีวิตอมตะ

ใน เรือนมยุรา มีนกยูงสำริดที่สามารถย่นย่อโมงยามให้สั้นลงได้

๒.๒ การนำวรรณคดีมาใช้ในจินตนิยายของแก้วเก้า

แก้วเก้าสร้างสรรค์จินตนิยายจำนวนมาก โดยใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ในแง่หนึ่งการที่จินตนิยายในลักษณะนี้ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าวรรณคดีไทยมิใช่ผลิตผลทางสังคมที่ล้าสมัยและสื่อสารได้จำกัดเฉพาะยุคสมัยที่วรรณคดีนั้นถือกำเนิดขึ้นเท่านั้น แต่ความลุ่มลึกทางความหมายของวรรณคดีไทยยังคงสามารถนำมาตีความเพื่อสื่อสารความคิดและความหมายแก่นในสังคมได้ไม่จำกัดกาลเวลา โดยเฉพาะการใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในการสร้างสรรค์จินตนิยาย เพื่อนำเสนอมุมมองใหม่ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งในการทำความเข้าใจวรรณคดี วรรณคดีไทยจึงยังคงสามารถสื่อความหมายทางอารมณ์และปัญหาให้แก่คนในสังคมปัจจุบันได้ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการประกาศคุณค่าที่เป็นอมตะของวรรณคดีอีกทางหนึ่ง

๒.๒.๑ ลักษณะที่แก้วเก้านำวรรณคดีมาใช้ในจินตนิยาย

ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้สำรวจจินตนิยายของแก้วเก้าเพื่อคุณลักษณะเนื้อหาที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในจินตนิยาย ผู้วิจัยพบว่าแก้วเก้านำวรรณคดีมาใช้ใน ๓ ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึง การยกอัญญาพจน์ และการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๑.การอ้างถึง* ได้แก่ การอ้างชื่อหรือกล่าวพาดพิงถึงบุคคล เหตุการณ์ สถานที่จากวรรณคดีไทยหรือวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้มาปรากฏในจินตนิยายของแก้วเก้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผมนี่กะไรออกได้รางๆแล้วละ ในหนังสือเก่าๆ จะเป็นไตรภูมิ หรือในจารึกอะไรสมัยสุโขทัยก็จำไม่ได้แล้ว พุดถึงเทวดาเอาแก้ววิเศษชนิดหนึ่งมาถวาย จะถวายพระเจ้าแผ่นดินสุโขทัย หรือถวายพระเจ้าจักรพรรดิในไตรภูมิก็จำไม่ได้แน่นอนซะ

(แก้วเก้า แก้วราหู, ๒๕๔๖: ๑๔๑)

* การอ้างถึง คือการกล่าวพาดพิงหรืออ้างถึงบุคคล เหตุการณ์ สถานที่และข้อความที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ศาสนา ในประวัติศาสตร์ ในตำนาน ในเทพนิยายปกรณัม หรือในงานวรรณกรรมที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป การกล่าวพาดพิงนี้อาจกล่าวอ้างโดยตรงหรือกล่าวอ้างโดยนัยก็ได้ (ยูวพาส์ (ประทีปเสนา) ชัยศิลป์วัฒนา, ๒๕๓๐: ๖๔ อ้างถึงใน นิติยา แก้วกัลณา, ๒๕๔๒: ๕๐-๕๑)

ภาษาในลานเงินเป็นอย่างเดียวกับศิลาจารึกหลักที่หนึ่งค่ะ
แต่ถ้าเก่ากว่านั้นก็มีจารึกวัดศรีชุม คิฉันพออ่านได้ไม่ถนัดนัก

(แก้วเก้า แก้วราหู, ๒๕๔๗: ๑๒๒)

การที่การอ้างถึงจะมีผลสัมฤทธิ์ได้นั้น ต้องอาศัยพื้นฐานและความรู้ของผู้อ่านเป็นเบื้องต้นในการที่จะมองเห็นการเชื่อมโยงของเนื้อความที่ผู้ประพันธ์กล่าวพาดพิงถึง ผู้อ่านจึงจะสามารถเข้าใจเนื้อความได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ในบางครั้งการใช้การอ้างถึงจะเป็นการเสี่ยงเพราะอาจทำให้ผู้อ่านที่ขาดความคุ้นเคยเข้าไม่ถึงและไม่เข้าใจความหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการอ้างถึง แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ประพันธ์มักจะถือนุโลมเอาว่า ผู้อ่านย่อมมีความรู้และเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับการอ้างถึงที่ผู้ประพันธ์ใช้เป็นอย่างดี

๒.การยกอัญพจน์ ได้แก่ การยกข้อความตอนใดตอนหนึ่ง จากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านแทรกลงไปในจินตนิยาย โดยมีเครื่องหมายกำหนดให้รู้อย่างชัดเจน ในการยกอัญพจน์มาใช้นี้ แก้วเก้ามักจะระบุที่มาของข้อความไว้ที่เชิงอรรถท้ายหน้าด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เขียนทองงามคั่งทอง

ไม่เหมือนน้องห่มดาตพราย

กระแทกแห่งชาย

คั่งสายสวาทคลาดจากสม

ผ้าดาตทองที่ใช้เป็นสไบห่มเวลามิงานพิริออกหน้าออกตา
ต่างกับผ้ายกทองเขียนทองงดงาม สมัยยังเป็นพระสนมเอกบัดนี้ถูกเก็บลง
หีบสี่คำหนังลายทอง... “นี่ถึงคุณอาเจ้าคะ นางในกาพย์นี้คงไม่ใช่ใครอื่น”

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๘-๓๙)

๓.การสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ การสร้างสรรค์เนื้อหาของจินตนิยายขึ้นใหม่โดยคงลักษณะบางอย่างที่แสดงให้รู้ว่าได้รับอิทธิพลจากเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งของวรรณคดีไทยหรือวรรณกรรมพื้นบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในเรื่อง ทางเทวดา ซึ่งแก้วเก้าสร้างเรื่องให้ตัวเอกมีหน้าตาซีริวและมีผิวดำเหมือนรูปเงาะในบทละครเรื่องสังข์ทองและก้ากาคำในชาดกล้านนาไทยเรื่องก้ากาคำและกลอนอ่านเรื่องท้าวก้ากาคำ ตัวเอกยังไปเรียนต่อในต่างประเทศซึ่งเทียบได้กับการชุบตัวในบ่อเงินบ่อทองของพระสังข์ในบทละครเรื่องสังข์ทอง นอกจากนี้สาแคนยังสามารถกลายร่างเป็นชายรูปงามในความมืด ซึ่ง

เทียบได้กับการถอดรูปของพระสังข์ ในบทละครเรื่องสังข์ทองและการถอดเสื้อดำของก่ากาดำในชาดกล้านนาไทยเรื่องก่ากาดำและกลอนอ่านเรื่องท้าวก่ากาดำ

๒.๒.๒ เนื้อหาของวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่แก้วแก้วนำมาใช้ในจินตนิยาย

ในบรรดาจินตนิยายของแก้วแก้ว ทั้งหมด ๒๖ เรื่องนั้น มีเนื้อหาที่สร้างสรรค์จากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านถึง ๑๓ เรื่อง แสดงให้เห็นว่าแก้วแก้วเป็นนักประพันธ์ที่ซาบซึ้งและประทับใจในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเป็นอย่างยิ่ง แก้วแก้วได้ใช้วรรณคดีในส่วนต่างๆอย่างหลากหลาย บางเรื่องก็นำมาสร้างเป็นเนื้อหาส่วนย่อย กระจายอยู่ทั่วไป แต่บางเรื่องก็นำเค้าโครงเรื่องหรือตัวละครหลักมาสร้างใหม่ในจินตนิยาย เพื่อให้เห็นความคิดนี้ชัดเจนนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอในตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า จำแนกตามส่วนประกอบของเรื่อง ในหน้าถัดไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าจำแนกตาม
ส่วนประกอบของเรื่อง

ชื่อจินตนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในการสร้างส่วนประกอบของเรื่อง			
	ปรากฏใน โครงเรื่อง	ปรากฏใน เนื้อเรื่อง	ปรากฏ ในตัวละคร	ปรากฏใน ฉาก/บรรยากาศ
แก้วราหู	-	<ul style="list-style-type: none"> • พระอภัยมณี • ไตรภูมิภค • เสภาขุนช้างขุนแผน 	<ul style="list-style-type: none"> • ชินกาลมาลีปกรณ์ • ศิลาจารึกหลักที่- หนึ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> • ศิลาจารึกหลัก- ที่หนึ่ง • คำรับทำวศรี- จุฬาลักษณ์
		<ul style="list-style-type: none"> • ตำนานพระแก้วมรกต • ราชชาธิราช 	<ul style="list-style-type: none"> • จารึกวัดป่ามะม่วง 	
นางทิพย์	-	<ul style="list-style-type: none"> • กามนิต • ไตรภูมิภค 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภค • อลหยานิภการตนิยาย 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภค
หนุ่มทิพย์	-	<ul style="list-style-type: none"> • ตำนานนางนาค กับพระทอง 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภค 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภค
มนตรา	-	<ul style="list-style-type: none"> • ลิลิตนารายณ์สิบปาง 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภค 	
นาคราช	-	<ul style="list-style-type: none"> • ตำนานสุวรรณโคมคำ • ตำนานสิงหนวัติกุมาร • อรุณนิทาน 	<ul style="list-style-type: none"> • นันโทปนันทสูตร คำหลวง • ชรัตการุณิภการตนิยาย • ลิลิตนารายณ์สิบปาง 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภค
เรือนมยุรา		<ul style="list-style-type: none"> • กาพย์เห่เรือเจ้าฟ้า ธรรมธิเบศร์ • โคลบุตร • ไกรทอง • คาวิ • จันทโครพ 	<ul style="list-style-type: none"> • บทละครเรื่องอิเหนา • เพลงยาวเจ้าฟ้า ธรรมธิเบศร์ • เสภาขุนช้างขุนแผน 	<ul style="list-style-type: none"> • บทเห่เรื่องกาเกี • ไตรภูมิภค • เสภาขุนช้าง- ขุนแผน • เพลงยาว พยากรณ์กรุง ศรีอยุธยา

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าจำแนกตาม
ส่วนประกอบของเรื่อง (ต่อ)

ชื่อจินตนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในการสร้างส่วนประกอบของเรื่อง			
	ปรากฏในโครงเรื่อง	ปรากฏในเนื้อเรื่อง	ปรากฏในตัวละคร	ปรากฏในฉาก/บรรยากาศ
เรือนมยุรา	-	<ul style="list-style-type: none"> • อุณรุท • มโนราห์ • เพลงยาวกรม-พระราชวังบวร-มหาสุรสิงหนาท • เสภาขุนช้างขุนแผน 		
อมตะ	-	<ul style="list-style-type: none"> • รามเกียรติ์ • นิทานเวตาล • ลิลิตนารายณ์-สิบปาง 	-	• มหาภารตยุทธ์
ดอกแก้ว การะบุหนิง		-	-	• บทละครเรื่อง-อิเหนา/ดาหลัง
เทวาวาด		-	-	• ไตรภูมิกถา
เรือนนพเก้า	• กากีกลอนสุภาพ	-	• กากีกลอนสุภาพ	-
ปลายเทียน	• เสภาขุนช้าง-ขุนแผน	<ul style="list-style-type: none"> • สามกรุง • พระอภัยมณี 	• เสภาขุนช้าง-ขุนแผน	• เสภาขุนช้าง-ขุนแผน
พิมมาลา	• อิลราช-คำฉันท์	• อิลราชคำฉันท์	• ภารตนิยาย	<ul style="list-style-type: none"> • จักรवालทีปนี • ไตรภูมิกถา
ทางเทวดา	<ul style="list-style-type: none"> • บทละครเรื่องสังข์ทอง • กลอนอ่านเรื่องท้าวคำกาดำ • ชาดกล้านนาไทยเรื่องคำกาดำ 		<ul style="list-style-type: none"> • บทละครเรื่อง-สังข์ทอง • กลอนอ่านเรื่อง-ท้าวคำกาดำ • ชาดกล้านนาไทย-เรื่องคำกาดำ 	• ไตรภูมิกถา

แก้วแก่นำวรรณคดีมาสร้างเป็นส่วนต่างๆ ในจินตนิยายเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับเรื่อง ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เห็นเป็นรายเรื่อง โดยจำแนกตามวิธีการที่นำวรรณคดีมาใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๒.๑ แก้วราหู

ในจินตนิยายเรื่อง แก้วราหู นี้ แก้วแก่นำสร้างสรรค์เนื้อหาจากวรรณคดีไทย ได้แก่ พระอภัยมณี ไตรภูมิภค เสภาขุนช้างขุนแผน ชินกาลมาลีปกรณ์ ศิลาจารึกหลักที่ ๑ ราชาริราช และสามก๊ก สร้างเนื้อหาจากวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ จารึกวัดป่ามะม่วง จารึกวัดป่ามะม่วง และตำนานนางนาคกับพระทอง

แก้วราหู เป็นเรื่องราวความขัดแย้งระหว่างวสวีกับพ่อเลี้ยงบุญมาที่สืบเนื่องมาจากอดีตชาติ ในครั้งนั้นแสนภูไทคำหาวหรืออดีตชาติของพ่อเลี้ยงบุญมาแย่งชิงราชสมบัติกับแสนภูไทลมฟ้าหรืออดีตชาติของวสวีก่อนในอาณาจักรกุแสน ดินแดนสมมติร่วมสมัยกับอาณาจักรสุโขทัยและลานนา ในอดีตชาตินั้น แสนภูไทคำหาวเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ เขาจึงสาบานไว้ก่อนฆ่าตัวตายว่า หากได้เกิดใหม่จะกลับมาชิงสมบัติจากกุแสน และขอจองเวรแสนภูไทลมฟ้าจนกว่าจะสิ้นลมหายใจ

ด้วยวิธีอ้างถึง

จินตนิยายเรื่องแก้วราหูปรากฏการอ้างถึงวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ดังนี้

ปรากฏในการตั้งชื่อจินตนิยายว่า แก้วราหู ซึ่งเป็นการตั้งชื่อนวนิยายตามวัตถุเหนือธรรมชาติในเรื่อง ชื่อและลักษณะของแก้วราหูคล้ายคลึงกับชื่อตราพระราหูซึ่งเป็นแก้วประจำตัวเจ้าเมืองลังกา ในเรื่องพระอภัยมณี ในแง่ที่แก้วราหูเป็นแก้วที่เทวดาประทานให้เป็นแก้วประจำตัวเจ้าเมืองเช่นเดียวกับตราพระราหูของเมืองลังกา ทั้งแก้วราหูยังเป็นแก้ววิเศษที่เปลี่ยนสีได้เช่นเดียวกับตราพระราหูอีกด้วย โดยนัยนี้การตั้งชื่อจินตนิยายว่า แก้วราหู จึงเป็นการเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี นั่นเอง

นอกจากนี้ ยังปรากฏการอ้างถึงแก้วต่างๆ ในวรรณคดีไทยอย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นตราพระราหูในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี แก้วที่พระเจ้ากรุงจีนนำมาถวาย

กษัตริย์ไทยในวรรณคดีเรื่อง **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** หรือแม้แต่แก้วของพระเจ้าจักรพรรดิราชใน
วรรณคดีเรื่อง **ไตรภูมิโกศล** ดังความว่า

ในหนังสือเก่าๆ จะเป็น **ไตรภูมิโกศล** หรือในจารึก
อะไรสมัยสุโขทัยก็จำไม่ได้แล้ว พุดถึงเทวดาเอาแก้ววิเศษชนิดหนึ่ง
มาถวาย จะถวายพระเจ้าแผ่นดินสุโขทัย หรือถวายพระเจ้าจักรพรรดิ
ใน **ไตรภูมิ** ก็จำไม่ได้แน่ะอะ...นอกจากใน **ไตรภูมิ** แล้ว สุนทรภู่
เขียนไว้ในเรื่อง **พระอภัยมณี** ใจล่ะคุณ...ในสมัยพระเจ้ากรุงจีนเอา
แก้วมาถวายกษัตริย์ไทย บรรจุไว้ในยอดเจดีย์พระยาไกรตามที
ปรากฏอยู่ใน **ขุนช้างขุนแผน**

(แก้วแก้ว, แก้วราหู ๒๕๓๗: ๑๔๑-๓๐๕)

นอกจากนั้น แก้วแก้วยังอ้างถึงวรรณคดีไทยเรื่อง **ราชาธิราช** และ
สามก๊กในการสร้างภูมิหลังให้กับตัวละครสีมา อารักย์ประจำอาณาจักรภูแสนด้วย โดยอ้างว่า
ประเทศในภูมิภาคนี้มีความเชื่อเรื่องการนำวิญญาณคนมาเป็นอารักย์ประจำเมือง ดังความว่า

ถ้าคุณอ่าน **สามก๊ก** คงจะจำได้ว่า เมื่อขงเบ้งตายได้
ขอให้ฝังศพตัวเองไว้...เพื่อเป็นเทพารักษ์...ถ้าฝังไว้ที่ประตูเมืองจะ
กลายเป็นเทพารักษ์ ของเมืองนั้น...คล้ายกับการสร้างหลักเมืองใน
ราชาธิราช ใหม่นี้

(แก้วแก้ว, แก้วราหู ๒๕๓๗: ๕๘๗-๕๘๖)

นอกจากนี้ยังปรากฏการอ้างถึง **ตำนานเรื่องนางนาคกับพระทอง**
ซึ่งกลายมาเป็นเพลงนางนาคกับพระทอง ในการสร้างภูมิหลังให้กับ **มาสมเมือง** หรือ **ขัตติยานี**

ผมว่าคล้ายๆ **เพลงพระทอง...นางนาค** ...เมื่อก่อน
เพลงนี้เป็นตำนานที่ขึ้นใจกันทั้งเมือง ...ตำนานเรื่องเจ้าชายที่เสด็จมา
จากแดนไกลค้ะ จากดินแดนที่ไม่มีใครรู้จัก แล้วได้มาอภิเษกกับเจ้า
หญิงที่ครองเมืองอยู่ สถาปนาอาณาจักรอันรุ่งโรจน์ปราศจากการดับ
สูญขึ้น

(แก้วแก้ว แก้วราหู, ๒๕๔๗: ๑๘๖)

ด้วยวิธียกอัญพจน์

ในจินตนิยายเรื่องแก้วราหูปรากฏการยกอัญพจน์จากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ดังนี้

แก้วก่ายกอัญพจน์จาก **ศิลาจารึกหลักที่ ๑** เพื่อสร้างความเป็นไปได้ที่กุแสนจะเป็นอาณาจักรร่วมสมัยกับสุโขทัย ดังความว่า

พ่อกูตายยังพี่กู

กูพร่ำบ่าเรอแก่พี่กู ดั่งบ่าเรอแก่พี่กู

พี่กูตาย จึงได้เมืองแก่กูทั้งกลม

ศิลาจารึกระบุไว้เช่นนี้ หมายความว่าอะไรเล่า นอกจากจะ

ให้คิดไปว่าพ่อขุนรามคำแหงอยู่ในตำแหน่งรัชทายาทโดยตรง

(แก้วแก้ว, แก้วราหู ๒๕๓๗: ๑๓๔)

นอกจากนี้ ยังมีการยกอัญพจน์จาก **ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์** เพื่อสร้างฉากและบรรยากาศอาณาจักรสุโขทัยในนวนิยาย ดังความว่า

ไม่เหมือนหอรกคะ ไม่เหมือนสมัยกระโน้น เมื่อพระร่วงเจ้าเสด็จลงพระที่นั่งชลพิมาน พร้อมด้วยอัครชายา พระบรมวงศาและพระสนมกำนัล นางท้าวชาวชะแม่ทั้งปวง...พราหมณ์ก็ถวายเป็นมงคลชาวพนักงานก็ชักสายโคมชัยโคมประเทียบบริวารขึ้นพร้อมกัน

(แก้วแก้ว, แก้วราหู ๒๕๓๗: ๓๖๓)

ทั้งยังปรากฏการสร้างประวัติศาสตร์ของอาณาจักรกุแสนให้สอดคล้องกับประวัติศาสตร์สุโขทัย ด้วยการยกอัญพจน์จาก**ชินกาลมาลีปกรณ์** และ**จารึกวัดป่ามะม่วง** เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเรื่อง การยกอัญพจน์ดังกล่าวปรากฏอยู่หลายตอน ดังความว่า

ชินกาลมาลีปกรณ์ได้ระบุชื่อบุตรของขุนบานเมืองอย่างที่ไม่เคยปรากฏในที่อื่นใดเลย แต่ก็สันเสียดจนไม่เอื้อต่อความเข้าใจใดๆ

เมื่อพระเจ้าปาลล่วงลับไปแล้ว พระเจ้าอุทกโชตละพระโอรสของพระเจ้าปาลได้ราชสมบัติในเมืองสุโขทัยนั้นแล้ว...

...พระบาทกมรเตงอัญญาไทยราชเป็นพระราชนัดดาของพระบาทกมรเตงอัญศรีรามราช เสด็จนำพยุหเสนา...เมื่อเสด็จพระบัณฑูรให้พลเสนาทั้งหลายล้อมประตุ

(แก้วแก้ว, แก้วราหู ๒๕๓๗: ๑๓๔-๑๓๖)

ในจินตนิยายเรื่องแก้วราหูนี้ แก้วแก่นำเนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือความเชื่อที่น่าจะมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยคือ ศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง มาสร้างความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยนำมาสร้างภูมิหลังของตัวละคร และฉาก ข้อมูลที่ใช้มากเป็นอันดับสอง ได้แก่วรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ที่นำมาสร้างเป็นวัตถุเหนือธรรมชาติในจินตนิยาย ส่วนวรรณคดีและวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องอื่นๆ แก้วแก่นำมาใช้สร้างความเป็นไปได้ให้กับเรื่องในปริมาณไม่มากนัก

๒.๒.๒.๒ นางทิพย์

ในจินตนิยายเรื่อง นางทิพย์นี้ แก้วแก่นำเนื้อหาส่วนย่อยจากวรรณคดีไทย ได้แก่ ไตรภูมิภคา กามนิต และภารตนิยาย

นางทิพย์ เป็นเรื่องราวของรวิปริยา เทพธิดาแห่งสวรรค์ชั้นยามาที่แบ่งภาคมาเกิดเป็นปรีดาเพื่อเรียนรู้ชีวิตในโลกมนุษย์โดยไม่ยอมทิ้งทิพยภาวะ ทำให้ปรีดามีสองคนในร่างเดียวกันคือปรีดาที่เป็นคนธรรมดาและรวิปริยาผู้มีทิพยภาวะ เมื่อปรีดาอายุครบสิบแปดปีเธอก็ได้พบกับ ดร.ภทร นักประดิษฐ์ยานอวกาศจากอเมริกา ภทรกลับมาประเทศไทยเพื่อทำการทดลองเกี่ยวกับประดิษฐ์ยานทำให้คนในครอบครัวของเขาเดือดร้อนจากวิญญาณของเจ้าฟ้าทิพย์ฉายที่ติดตามภทรมาเพราะคำสัญญาในอดีตชาติ ด้วยความช่วยเหลือของรวิปริยาทำให้ภทรทำความเข้าใจกับเจ้าฟ้าทิพย์ฉายได้สำเร็จ แต่รวิปริยาก็ต้องจากภทรไปตลอดกาลเช่นกัน

ด้วยวิธีอ้างอิง

ในจินตนิยายเรื่องนางทิพย์ ปราบกฏการอ้างอิงตั้งเนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านดังต่อไปนี้

ปราบกฏการอ้างอิงชื่อสวรรค์ชั้นยามาในไตรภูมิภคา เพื่อสร้างภูมิหลังให้กับรวิปริยา นางฟ้าที่แบ่งภาคมาเป็นปรีดา ดังความตอนหนึ่งว่า

“จากยามาค่ะ”

“ยามา” คุณหลวงทวนคำ ความตื่นเต็นแผลงอยู่ในน้ำเสียงอย่างชัดเจน เขาบอกหนุอย่างนั้นใช่ไหม...ยามา”

(แก้วแก้ว, นางทิพย์ ๒๕๔๘: ๖๕)

นอกจากนี้แก้วแก้วยังอ้างถึง **ไตรภูมิภค** เพื่อชี้ให้เห็นความสอดคล้องกันระหว่างลักษณะจักรวาล ในมุมมองพุทธศาสนาที่ปรากฏในไตรภูมิภคกับจักรวาลในทางวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างความสมจริงให้กับเหตุการณ์ในเรื่อง ดังตัวอย่างตอนหนึ่ง ความว่า

เพราะฉะนั้นมนุษย์จึงเชื่อเท่าที่เห็น และคิดเท่าที่จินตนาการจะพาไปได้ เช่น เชื่อว่าโลกแบนเพราะมองไปก็เห็นแต่แผ่นดินเรียบๆ ไปจนจดขอบฟ้า มีท้องฟ้าโค้งเป็นรูปกระทะคว่ำครอบอยู่บนพื้นดินก้นด้วยขอบภูเขาโค้งเป็นวงล้อมรอบ เช่นความเชื่อของชาวอียิปต์และชาวอินเดียโบราณที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ **ไตรภูมิพระร่วง** เป็นต้น

(แก้วแก้ว, นางทิพย์ ๒๕๔๘: ๑๒๐)

นอกจากการอ้างถึงไตรภูมิภคแล้ว ยังปรากฏการอ้างถึงตัวละครสาวิตถุ ซึ่งเป็นเทพแห่งดวงอาทิตย์ จากเรื่อง **อลหย** ในภารตนิยาย ดังความว่า

“สาวิตถุ...ใครกัน”

“เพื่อนของฉันเอง เขาเป็นเทพแห่งแสงสว่าง...”

(แก้วแก้ว, นางทิพย์ ๒๕๔๘: ๖๐๕)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายเรื่อง **นางทิพย์** ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยในการสร้างสรรค์รายละเอียดเกี่ยวกับสวรรค์ชั้นยามา โดยรักษาลักษณะสำคัญที่ว่าสวรรค์ชั้นยามาปราศจากพระอาทิตย์และพระจันทร์ ตามที่ปรากฏในไตรภูมิภคดังความตอนหนึ่งว่า

อรณิมองหาดวงอาทิตย์ หรือดวงจันทร์อันเป็นผู้ฉายแสงนั้น
ลงมาแต่ก็ไม่เห็นสิ่งใดบนท้องฟ้าสีใสเหมือนแพ

...“ที่นี้ชื่อ ‘ยามา’

(แก้วแก้ว, นางทิพย์ ๒๕๔๘: ๑๒)

ในจินตนิยายเรื่อง**นางทิพย์**นี้ แก้วแก้วนำเนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือความเชื่อที่เกี่ยวกับสวรรค์ในความคิดของคนไทยได้แก่**ไตรภูมิภค** นำมาใช้สร้างความเป็นไปได้ให้กับเรื่องมากที่สุด โดยนำมาสร้างความเป็นไปได้

ให้กับตัวละครและฉากในจินตนิยาย ส่วนวรรณคดีเรื่องอื่นๆ เช่น **อลหยหา** ในภารตนิยาย แก้วเก้า นำมาใช้ในปริมาณไม่มากนัก

๒๒.๒.๓ หนุ่มทิพย์

ในจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์**นี้ แก้วเก้าสร้างสรรค์เนื้อหาส่วนย่อยขึ้นจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ **ไตรภูมิิกถา** และตำนานนางนาคกับพระทอง

หนุ่มทิพย์ เป็นเรื่องราวของเด่นภูมิ ชายหนุ่มแห่งบ้านคลองตาขาว ในอดีตชาติเด่นภูมิจะต้องเกิดเป็นพญามุขแลเขตคลองตาขาว แต่คอมพิวเตอร์นรกเกิดผิดพลาดทำให้เขามาเกิดเป็นมนุษย์ในเขตคลองตาขาวแทน นรกพยายามขัดขวางการแต่งงานระหว่างเด่นภูมิกับยายพุด ด้วยเกรงว่าการปล่อยให้เด่นภูมิมีชีวิตต่อไปจะทำให้เกิดความวุ่นวายไปทั้งสาม โลก เด่นภูมิจึงตายในงานแต่งงานของตน เมื่อตายแล้วเด่นภูมิก็พยายามทุกวิถีทางเพื่อกลับมาเป็นมนุษย์ เขาร่วมมือกับลูกสาวพญานาคฝ่าฝืนลิขิตนรกจนเกิดเรื่องวุ่นวายไปทั้งสวรรค์ นรกและบาดาล

ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่ปรากฏในจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์** ได้รับอิทธิพลจากเนื้อหาวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านหลายเรื่อง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในจินตนิยายเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างเนื้อความที่ปรากฏพอสังเขป ดังต่อไปนี้

ด้วยวิธีอ้างถึง

ในจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์** ปรากฏการอ้างถึงวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ดังนี้

ปรากฏการอ้างถึง **ตำนานนางนาคกับพระทอง** ในการสร้างภูมิหลังให้กับตัวละครที่เป็นนาค ดังหนึ่งความว่า

...ปกติเราถือว่ามนุษย์อยู่ในระดับต่ำกว่าเรา เราจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับจะยกเว้นก็แต่ทำพระยาพระราชสมัยโบราณ คุณคงเคยรู้เรื่องนางนาคของเขมรแล้วใช่ไหม นั่นละป้าคนหนึ่งของฉันละ

(แก้วเก้า, **หนุ่มทิพย์** ๒๕๔๕: ๓๑๕-๓๑๖)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายเรื่อง **หนุมานทิพย์** ปรากรุกการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย ดังนี้

ปรากรุกการสร้างฉานรกรและสวรรค์โดยอาศัยเค้าจาก**ไตรภูมิภค** เช่น สร้างให้ทางเข้ารกรเป็นสถานที่ที่ร้อนและแห้งแล้ง ดังความตอนหนึ่งว่า

ภูมิประเทศข้างทางเริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากทุ่งหญ้าละเมาะ
ไม้เขียวชุ่มมาเป็นดินปนทรายสีน้ำตาล ไม่มีหญ้าขึ้นเลยสักต้นเดียว ตาม
พื้นดินมีบ่อน้ำร้อน จะเป็นน้ำแร่หรืออะไรก็ไม่แนใจนัก ที่รู้เพราะมันเป็นแอ่ง
น้ำมีควันโขมง ควันน้ำเดือดปุดๆเหมือนมีไครสุ่มไฟไว้ก้นบ่อ

(แก้วแก้ว, **หนุมานทิพย์ ๒๕๔๕: ๑๑**)

ในจินตนิยายเรื่อง **หนุมานทิพย์** นี้ แก้วแก้วนำเนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือความเชื่อที่เกี่ยวกับสวรรค์ในความคิดของคนไทย ได้แก่ **ไตรภูมิภค** นำมาใช้มากที่สุด โดยนำมาสร้างเป็นฉาก และเสริมภูมิหลังให้กับตัวละครในจินตนิยาย ส่วนวรรณคดีและวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องอื่นๆ แก้วแก้วนำมาใช้ในปริมาณไม่มากนัก

๒.๒.๒.๔ มนตรา

ในจินตนิยายเรื่อง **มนตรา**นี้ แก้วแก้วสร้างสรรค์เนื้อหาส่วนย่อยขึ้นจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ **ไตรภูมิภค** และ**ลิลิตนารายณ์สิบปาง**

มนตรา เป็นเรื่องราวต่อเนื่องจากเรื่อง **นางทิพย์** กล่าวถึงดร.ภทร สีมมนตรี นักประจิตวิทยาจากอเมริกาที่เดินทางมาตรวจสอบสำนักปฏิบัติธรรมแห่งหนึ่งที่วังกระจะ สำนักปฏิบัติธรรมต้องสงสัยแห่งนี้เป็นของเจ้าชายอินทราวุธ ก่อนจะพบว่าเจ้าชายอินทราวุธนั้นไม่ใช่มนุษย์แต่เป็นเทวดา เขาสร้างสถานปฏิบัติธรรมแห่งนี้ขึ้นเพื่อรวบรวมคนที่เขาคิดว่าสมควรรอดชีวิตก่อนจะล้างโลก แล้วสร้างมนุษย์ขึ้นใหม่เช่นเดียวกับที่สวรรค์เคยล้างโลกมาแล้วในอดีต เจ้าชายอินทราวุธให้พลังแก่สีตลา สาวกคนหนึ่งของเขาแต่ควบคุมเธอไม่ได้ เจ้าชายจึงรู้ว่าแผนการของเขาเป็นการทำลายมากกว่าสร้างสรรค์ เขาจึงร่วมขอมลัมเล็กแผนการดังกล่าวในที่สุด

ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่ปรากฏในจินตนิยายเรื่อง **มนตรา** ได้รับอิทธิพลจากเนื้อหาวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านหลายเรื่อง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในจินตนิยายเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างเนื้อความที่ปรากฏพอสังเขป ดังต่อไปนี้

ด้วยวิธีอ้างถึง

ในนวนิยายเรื่อง **มนตรา** ปรากฏการอ้างถึงวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ดังนี้

ปรากฏการอ้างถึงเหตุการณ์ใน **ลิลิตนารายณ์สิบปาง** เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้เหตุการณ์การล้างโลก ดังตอนหนึ่งความว่า

ผมจำได้ ทางอินเดียก็มีเรื่องนี้เหมือนกัน ปางที่พระนารายณ์
อวตารเป็นปลาใหญ่ ลากเรือของพระมनुให้รอดไปได้ครวบน้ำท่วมโลก แล้ว
เขาก็ว่าพระมनुนี้แหละ เป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ในปัจจุบันนี้

(แก้วเก้า, มนตรา ๒๕๔๘: ๑๖๓)

นอกจากนี้แก้วเก้ายังอ้างถึง **ไตรภูมิิกถา** ในการตั้งชื่อตัวละคร เช่นการเรียกตัวละครว่า **ยามะธิดา** ซึ่งเป็นการอ้างถึงสวรรค์ชั้นยามาดังความตอนหนึ่งว่า

คำว่า ‘ยามะธิดา’ ทำให้ภรรยาหน้าเผือดลงไปโดยไม่รู้ตัว
สมญาของวิปริยาก่อความแปลบแปลบให้ราวกับถูกกริดด้วยคมมีด

(แก้วเก้า, มนตรา ๒๕๔๘: ๕๑)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายเรื่อง **มนตรา** ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย ดังนี้

แก้วเก้าสร้างโดยอาศัยเค้าจาก **ไตรภูมิิกถา** โดยสร้างตัวละครที่เป็นเทพให้ มีรัศมีกาย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตัวละครที่เป็นเทพ ดังความว่า

ร่างของเจ้าชายอินทราวุธ...ยากที่สีตลาจะบอกได้ว่าเป็นสี
อะไร...แต่ว่ารุ่งเรืองและงดงามเหนือพรรณนา

(แก้วแก้ว, มนตรา ๒๕๔๘: ๑๕๒-๑๕๓)

๒.๒.๒.๕ นาคราช

ในจินตนิยายเรื่อง นาคราชนี้ แก้วแก้วสร้างสรรค์เนื้อหาส่วนย่อยขึ้นจาก
วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ ไตรภูมิภคตา ตำนานสุวรรณโคมคำ ตำนานสิงหนวัติ
กุมาร อรุณคณิทาน ลิลิตนารายณ์สิบปาง นันโทปนันทสูตรคำหลวงและ ภารตนิยาย

นาคราชเป็นเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างนาคราชกับเจ้าเมืองมาย
กล่าวคือเจ้าเมืองมายบูชาและยกธิดาให้นาคราชเพื่อแลกกับความมั่งคั่งและความสงบ แต่ต่อมาเจ้า
เมืองมายรุ่นหลังไม่เชื่อเรื่องดังกล่าวและเลิกบูชานาคราช นาคราชจึงตามมาล้อมเมืองมายตามคำ
สาบาน แพงเมือง ธิดาของเจ้าเมืองมายองค์ปัจจุบันจึงยอมไปอยู่กับนาคราชเพื่อยุติการแก้แค้นของ
นาคราช

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

จินตนิยายเรื่อง นาคราช ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย
และวรรณกรรมพื้นบ้าน ดังนี้

ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจาก ไตรภูมิภคตา ในการสร้างให้นาคราชมี
สมบัติมากมาย ตามที่ปรากฏใน ไตรภูมิภคตาว่านาคพิภพนั้นอุดมไปด้วยสมบัติ ดังปรากฏใน
ความตอนหนึ่งว่า

“พ่อของแสนผาทั่งมรดกไว้ให้มากมาย ไม่ต้องทำอะไรก็มี

กิน

“มากขนาดไหนเอ่ย”

“เรียกว่าขุมทรัพย์ได้ไหม มากกว่าขุมทรัพย์ทั้งแผ่นดินของ
เมืองมายเสียอีก”

(แก้วแก้ว, นาคราช ๒๕๔๗: ๑๕๔)

แก้วแก้วสร้างสรรค์ตำนานของเมืองมายขึ้น โดยอาศัยเค้าจาก ตำนาน
สุวรรณโคมคำ และตำนานสิงหนวัติกุมาร ในแง่ที่สร้างให้พญานาคเป็นผู้สร้างเมืองให้มนุษย์อยู่
และเมื่อมนุษย์ไม่ตั้งอยู่ในธรรมหรือไม่ให้ความเคารพนาค นาคก็ทำลายเมืองนั้นเสีย

นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้มนตร์เรียกภูมาฆ่าในกองไฟซึ่งพ้องกับพิธี
ผลาญของพระเจ้าชนเมชัชจากเรื่อง **ชรัตการุ** ในการตนิยายด้วย ดังปรากฏความว่า

เรื่องที่พ่อสืงบอกว่าเห็นภูมากมายเข้ามาในริสอร์ทนะชิ ฐู
ใหม่ว่าก่อนตาย แยกออกไปฆ่างูทุกคืน แยกทำพิธีเรียกงูออกมาก่อนแล้วเผาเสีย
ด้วยไฟ...

(แก้วแก้ว, นาคราช ๒๕๔๗: ๒๖๘)

๒.๒.๒.๖ เรือนมยุรา

ในจินตนิยายเรื่อง **เรือนมยุรา**นี้ แก้วแก้วสร้างสรรค์เนื้อหาส่วนย่อยขึ้นจาก
วรรณคดีไทย ได้แก่ กาพย์เห่เรือในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ โคนบุตร ไกรทอง คาวี จันทโครพ อุนรรุท
อิเหนา เพลงยาวในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ บทเห่เรื่องกาگی มโนราห์ ไตรภูมิภิกษา เพลงยาวพระราช
นิพนธ์ในสมเด็จพระบรมราชเจ้ากรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทในรัชกาลที่หนึ่ง เสภาขุนช้าง
ขุนแผน และเพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยา

เรือนมยุรา เป็นเรื่องราวของนกยูงธิดาของพระยาเทพสงครามเมื่อครั้ง
ปลายกรุงศรีอยุธยา นกยูงและบ่าวไพร่อาศัยอยู่ในเรือนไทยใกล้วัดไชยวัฒนาราม ตระกูลของ
พระยาเทพสงครามสืบเชื้อสายมาจากพราหมณ์ในชมพูทวีป ทำให้มีอาคมประหลาดสามารถย่นย่อ
เวลาให้ผ่านไปช้ากว่าปกติ พระยาเทพสงครามส่งนกยูงไปเรียนวิชานี้กับน้องสาวของท่านซึ่งเป็น
สนมของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ ทำให้นกยูงได้พบกับกบฏม็อนไวยวงศา ก่อนกรุงศรีอยุธยาจะเสียให้แก่
พม่า พระยาเทพสงครามจึงใช้อาคมย่นเวลาในเรือนของท่านให้ผ่านไปช้ากว่านอกเรือนร้อยเท่า ทั้ง
ยังให้นกยูงและบ่าวอยู่ในเรือนนั้น ก่อนจะทำบังเรือนไว้ด้วยกฤตยามนตร์ เวลาภายนอกเรือนผ่าน
มาจนถึงยุคปัจจุบัน ในที่สุดอาคมที่กำบังเรือนไว้ก็เสื่อมลง ประกอบกับนกยูงสาริดที่ย่นเวลาก็เสื่อม
อานุภาพลงเช่นกัน นกยูงจึงต้องเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันที่หลอนไม่คุ้นเคยให้ได้

ด้วยวิธีอ้างถึง

เนื่องจาก **เรือนมยุรา** เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอดีต จินตนิยายเรื่องนี้จึงปรากฏการอ้างถึงวรรณคดีไทยหลายเรื่องเพื่อสร้างบรรยากาศอดีต ได้แก่ **ไกรทอง จันทโครพ ไตรภูมิภคินา โคนบุตร อุณรุท อิเหนา พระสุธน-มโนราห์** และ ดังต่อไปนี้

เคยอ่านเรื่อง ‘**โคนบุตร**’ของสุนทรภู่ไหมล่ะ นางฟ้าแก่เปิดหน้าต่างออกมาเห็นนางราชสีห์คลอคลุกอ่อนน่านรักดี เกิดคิดอยากมีลูกเท่านั้นแหละ จุดิจากสวรรค์ลงมาเลย มารออยู่ในดอกบัวจนกระทั่งได้ลูกจากพระอาทิตย์ถึงได้พันทุกข์

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๒๕๔)

ปรากฏการอ้างถึงวรรณคดีเรื่อง**ไกรทอง** ตอนที่นกยูงหัวแตก นกยูงเข้าใจว่าฟ้าปิดแผลนั้นเป็นฟ้าอันต์ ดังความว่า

สงสัยว่าหล่อนจะเข้าใจว่าพลาสติกปิดแผลคือยันตร์ประเภทที่ไกรทองปิดให้นางจรเข้วิมาลา เพื่อไม่ให้กลายเป็นจรเข้ตามเดิมเสียก็ไมรู้

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๕๕)

ปรากฏการอ้างถึงวรรณคดีเรื่อง**พระสุธน-มโนราห์** ในตอนที่นกยูงถูกจับตัวไป ดังความตอนหนึ่งว่า

ข้อสำคัญหล่อนเหมือนนางมโนราห์ ถูกบ่วงบาศของพรานบุญรัดตัวเอาไว้อย่างคั่นไม้หลุด

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๖๖)

ปรากฏการอ้างถึงวรรณคดี **จันทโครพ** ตอนที่นายฟ้าฟื้นคิดจะแย่งนกยูงมาจากพระนาย ดังความตอนหนึ่งว่า

อย่างไรในเรื่องของนกยูง เขาก็ดำเนินรอยตามโจรป่าในจันทโครพอย่างไม่ผิดเพี้ยน

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๕๕๕)

นอกจากนี้ยังปรากฏการอ้างถึงพระไตรในวรรณคดีเรื่องอุณรุท เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ตัวละครสัมฤทธิ์ซึ่งเป็นคนโบราณ ว่าเมื่อคนโบราณเห็นโลกปัจจุบันน่าจะคิดเทียบสิ่งต่างๆในโลกปัจจุบันกับวรรณคดีที่ตนรู้จัก ดังความว่า

จริงซินะ พระไตรแน่ๆเหมือนเรื่องในนิทานที่คุณหนูเล่าให้
ฟังว่าพระไตรเคยอุ้มสมพระอุณรุท ไปนอนในปราสาทของนางอุษาธิดาพญา
ยักษ์ สัมฤทธิ์ไปโหนต้นไม้ไทรบ่อยๆ ท่านก็คงจะพามาเที่ยวบ้านคนแก่นี้ละมัง

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๒๓๒)

ปรากฏการอ้างถึงนางบุษบาในบทละครเรื่องอิเหนา เทียบกับความงามของนกยูงเพื่อสร้างจินตภาพของผู้หญิงงามแบบไทยโบราณ ดังความว่า

ที่กวีพรรณนาบอกว่า ‘งามจริงยิ่งเทพนิมิต’ เห็นตัวอย่างอยู่
ตรงหน้านี้เอง

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๑๑)

นอกจากนี้ยังปรากฏการอ้างถึง ไตรภูมิถา เพื่อสร้างความสมจริงให้ความคิดของนกยูงเมื่อเห็นโลกปัจจุบัน ดังความว่า

คนข้างนอกเขาอยู่ไม่เหมือนเราดอก หากพญาลิไทมาเห็น
ท่านคงจะแต่งให้เป็นอีกทวีปหนึ่งในไตรภูมิ

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๔๕๑)

ด้วยวิธียกอัญพจน์

ในนวนิยายเรื่องเรือนมยุรา ปรากฏการยกอัญพจน์จากวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่เรือในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ ความว่า

เพียนทองงามดั่งทอง

ไม่เหมือนน้องห่มตาพราย

กระแหแหห่างชาย

ดั่งสายสวาทคลาดจากสม

ผ้าคาดทองที่ใช้เป็นสไบห่มเวลาปฏิบัติงานพิธีออกหน้าออกตา
ต่างกับผ้ายกทองเขียนทองงดงาม สมัยยังเป็นพระสนมเอกบัดนี้ถูกเก็บลงหีบ
สีดำนั่งลายทอง... “นี่ถึงคุณอาเจ้าคะ นางในกาพย์นี้คงไม่ใช่ใครอื่น”

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๘-๓๙)

ปรากฏการยกอัญญาจาก เพลงยาวในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ ดังตอนที่
กล่าวถึงหม่อมแสน พระสนมในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ ความว่า

“รวมทั้งกลอนเพลงยาวที่ทรงนิพนธ์ประทาน ครั้งเธอตาม
เสด็จไปที่พระพุทธรบาทสระบุรีในขบวนของนางใน
เมื่อยามหนาวคราวนี้้องขึ้นพระบาท
ใจจะขาดเสียด้วยร้างภริมย์ขวัญ
แสนละห้อยคอยหาร่ำจาบัลย์
นับวันคอยวันถวิลเชย

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๘๒-๘๓)

นอกจากนี้ยังปรากฏการยกอัญญาจากเสภาขุนช้างขุนแผน ดังความตอน
หนึ่งว่า

พิธีแต่งงานโบราณเขาเป็นยังงั้นนี้ครับ” บรรณทำหน้าที่เอา
งานเอาการ “ผมอ่านขุนช้างขุนแผนให้ท่านฟังนะครับ พระคุณเจ้าจะได้นึก
ภาพออก

ครั้นถึงน้อมนั่งฟังพระธรรม

พระสัจจับมงคลคู่ไต่

สายสัญญาณโยงศรีมาลาพระไว

พอม้องใหญ่หึ่งดั่งชัยโยโต

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๖๖๑-๖๖๒)

ปรากฏการยกอัญญาจากพระราชนิพนธ์กาวิในรัชกาลที่๒ ดังความตอน
หนึ่งว่า

ออสัมณ ฟิงที่ข้าอ่านค้ำไว้เถิด นางจันท์สุดาคล้ายเฝ้าสัน
นุราชหลายครั้งหลายครา ฟิงหนาเจ้า หากมีหน้าด้านไรร่างอายุผิดผู้ผิดคนแล้ว
คงจักสำนึกบ้าง

เมื่อนั้น จันท์สุดาร้องกรีดหิวไฉย
 ชั่วชาติประหลาดเหลือเบื้อจะตาย
 ช่างไม่อายุขัยหน้าบ้ำจริงจริง
 ยังจะขึ้นยืนมือมายื้อหยอก

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๓๔)

นอกจากนี้ยังปรากฏการยกย่องพจน์จาก บทเห่เรื่องกาคี ความว่า

กวงกร โอบอุ้มแก้ว กาคี
 ปีกกระพือพาศรี สู้จิว

ไปร่วมภริมย์สมสู่กันถึงวิมานฉิมพลี หล่อนนีกสงสัยไปตาม
 ประสาเด็กธนูสาวว่า สมัยนี้ยังมีพญาครุฑเหลืออยู่อีกบ้างหรือเปล่า กลางคืน
 ต้องลุกขึ้นมาใส่กลอนหน้าต่าง เกรงว่าพญาครุฑจะบินเข้ามาโฉบเอาตัว
 หล่อนไปเสียอีกคน”

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๘๔)

ปรากฏการยกย่องพจน์จากเพลงยาวกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
 ดั่งความตอนหนึ่งว่า

นกงุงตะลึงงัน...มองดูสิ่งที่เหลือแต่เพียงรากฐาน ชาก
 ร่องรอยของพระพุทธรูปทองคำที่หล่อนเคยติดตามผู้ใหญ่มากราบไหว้
 สักการะในวันวิสาขบูชา

ไอ้อุชญาที่หล่อนรู้จัก...ล้มแล้ว เหลือแต่เพียงป่าช้ากระเน็ฏ

เสียงพระนิเวศน์บุรีวัง

พระที่นั่งทั้งสามงามไสว

ตั้งเรียบระเบียบชั้นเป็นหลั่นไป

อำไพวิจิตรรจนา

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๕๐๓)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายเรื่อง เรือนมยุรา ปราภฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยเรื่อง บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนในการใช้เวทมนต์ของตัวละคร ตอนที่อาจารย์สิงห์เสนห์ให้โหงพรายมาทำร้ายนกงู ความว่า

โหงพรายเจ้าคะ อ้ายเฒ่าพ่อมดหมอผีมันเสกไว้ไม่ให้นกงู
หนีเงื่อมมือมันไปได้

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๔๔๕)

นอกจากนี้ยังปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจาก รามเกียรติ์ในการสร้างที่มาให้นกงูสาริด ในฐานะที่เป็นของวิเศษที่ได้รับจากเทพเจ้า ดังความว่า

ท่านจึงบำเพ็ญตบะขอพรจากเหล่าเทพทั้งปวงให้ช่วย
บรรเทาความเหน็ดเหนื่อยเดือดร้อนจากการเดินทาง นกงูตัวนี้ได้มาอย่างไร
อาไม่ทราบแน่ บางท่านเล่าว่าพระมุนีผู้เป็นใหญ่เหนือตระกูลมอบให้เป็น
สมบัติตกทอดกันมา

(แก้วเก้า, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๕๗)

๒.๒.๒.๓) อมตะ

ในจินตนิยายเรื่อง อมตะนี้ แก้วเก้าสร้างสรรค์เนื้อหาส่วนย่อยจากวรรณคดีไทยได้แก่มหาภารตยุทธ์ รามเกียรติ์ ลิลิตนารายณ์สิบปางและนิทานเวตาล

อมตะ เป็นเรื่องราวของญามิน หรือเจ้าชายศรุตผู้เป็นอมตะ แห่งแคว้น
ปรมมันตี ศรุตออกติดตามหาจันทริกาเป็นระยะเวลาเกือบเท่านี้วันคร เพื่อให้เธอปลดปล่อยเขาจาก
ความเป็นอมตะ ระหว่างการค้นหาจันทริกา ศรุตได้พบกับณดา เขาช่วยเหลือณดาจากธราทร
พ่อเลี้ยงของเธอ และศรุตก็พบว่าภริมย์นภภรรยาลวงของธราทรนั้น แท้จริงแล้วคือจันทริกาใน
ชาติภพใหม่ ในที่สุด ภริมย์นภภภยให้ศรุต ทำให้เขาพ้นจากความเป็นอมตะ

ด้วยวิธีอ้างอิงถึง

ในจินตนิยายเรื่อง อมตะ ปราภฏการอ้างอิงถึง จากวรรณคดีไทยเรื่อง
มหาภารตยุทธ์ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่แก่นอชิตวัน แวนแคว้นของจันทริกา ดังความว่า

ที่นี้คือแคว้นอชิตวัน เป็นแคว้นแคว้นหนึ่งที่เคยเจริญรุ่งเรือง
มาแล้วในอดีตกาล อยู่ริมแม่น้ำคงคา ปัจจุบันนี้ไม่เหลือแม่แต่ซากปรักหักพัง
ให้คนรุ่นหลังได้เห็นร่องรอย มีแต่เพียงชื่อหลงเหลืออยู่ในตำนานเก่าๆ หรือ
วรรณคดีโบราณเช่นมหาภารตยุทธ์

(แก้วแก้ว, อมตะ ๒๕๔๗: ๓๒๐)

ปรากฏการอ้างถึงพระฤๅษีวิสวามิตรในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ในการ
สร้างภูมิหลังให้กับจันทรिका ดังความตอนหนึ่งว่า

เพราะบิดาของนาง ซึ่งเป็นพระอนุชาของกษัตริย์ผู้ครอง
แคว้นนี้ ได้สละความเป็นอยู่ทางโลกออกบวชเป็นฤๅษี ด้วยหวังว่าจะบรรลุได้
เป็นพรหมฤๅษีเช่นเดียวกับพระวิสวามิตรผู้เชื่อกันว่าเป็นต้นราชวงศ์แต่โบราณ
กาล

(แก้วแก้ว, อมตะ ๒๕๔๗: ๓๒๓)

นอกจากนี้ยังปรากฏการอ้างถึงคำพูดของพระเจ้าวิกรมทิตย์ใน
นิทานเวตาลเพื่อเปรียบเทียบกับการจองเวรของจันทรिका ดังความตอนหนึ่งว่า

พระเจ้าวิกรมทิตย์เคยตรัสว่า ‘บุรุษพึงฆ่าผู้ที่จะมาตนได้
โดยชอบธรรม’ แต่พระพุทธรศาสนาถือว่า ‘เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร’
ถ้าหากว่าเรามีคุณยังเกิดขึ้นอยู่ คุณกับเขาก็ยังมีเวรกรรมจะต้องพบกัน
ต่อไปอีกในชีวิตหน้า

(แก้วแก้ว, อมตะ ๒๕๔๗: ๔๕๕)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายเรื่องอมตะปรากฏการสร้าง โดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย
เรื่องใน รามเกียรติ์ ในการสร้างภูมิหลังให้กับการเป็นอมตะของสรุฑ ผ่านการสร้างน้ำอมฤต ดัง
ความตอนหนึ่งว่า

นางเล่าความลับให้เจ้าชายฟังว่า เมื่อบิดานางมีชีวิตอยู่ได้
บวงสรวงพระเป็นเจ้า ด้วยความเลื่อมใสศรัทธาอยู่เป็นนิจ ยังผลให้คนโทที่ตั้ง

ถวายนุชาหน้าเทวรูปนั้น มีน้ำสะอาดเต็มเปี่ยมอยู่ไม่เคยพร่อง นางเชื่อว่าน้ำ
นั้นเป็นน้ำอมฤต สามารถบันดาลให้คนอยู่ยืนยาวได้ชั่ววันรันดร

(แก้วเก้า, อมตะ ๒๕๔๗: ๓๓๘)

๒.๒.๒.๘ ดอกแก้วการะบุหนิง

ในจินตนิยายเรื่อง ดอกแก้วการะบุหนิงนี้ แก้วเก้าสร้างสรรค์เนื้อหา
 ส่วนย่อยจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ พระราชนิพนธ์อิเหนาในรัชกาลที่ ๒ และ
 พระราชนิพนธ์ดาหลัง

ดอกแก้วการะบุหนิง เป็นเรื่องราวของคนยี่เลขาส่วนตัวของประธาน
 กรรมการของเอเชียเอ็นเวสต์เม้นท์แบงก์ คนยี่คิดตามนายของเขาไปยังประเทศคีรียา ทำให้มี
 โอกาสได้พบกับดอกแก้วการะบุหนิงเจ้าหญิงแห่งประเทศคีรียา คนยี่รู้จากการะบุหนิงว่าการ
 ลื่นพระชนม์ของราชวงศ์ก่อนมีเงื่อนงำ ทั้งคู่จึงช่วยกันสืบหาหลักฐานและพิสูจน์ว่าฆาตกรคือ
 เจ้าชายสุหราปาตี เมื่อคนร้ายถูกลงโทษทั้งคู่ก็ได้ครองรักกันในที่สุด

ด้วยวิธีอ้างถึง

ในจินตนิยายเรื่อง ดอกแก้วการะบุหนิง ปรากฏการอ้างถึงวรรณคดีไทย
 คือ บทละครเรื่องอิเหนาในการตั้งชื่อฉากสถานที่ในเรื่องดอกแก้วการะบุหนิง เช่น ดิกาหรั่ง ดัง
 ความว่า

ที่นั่น เารู้ว่ามันคือดิกาหรั่ง หรือพระตำหนักขององค์ราชา
 แห่งประเทศคีรียา

(แก้วเก้า, ดอกแก้วการะบุหนิง ๒๕๔๘: ๘)

นอกจากนี้ยังปรากฏการอ้างถึงชื่อองค์ปะดาระกาหลา เทพเจ้าที่เป็นต้น
 วงศ์ของกษัตริย์วงศ์เทวัญในบทละครเรื่องอิเหนา ในฐานะเทพเจ้าสูงสุดแห่งคีรียาด้วย เพื่อให้
 ประเทศคีรียามีรายละเอียดสอดคล้องกับดินแดนชาติคนไทยรับรู้จากบทละครเรื่องอิเหนา ดัง
 ความตอนหนึ่งว่า

กฤษมะตารีชะคัตขององค์ปะตาระกาหลาเชื่อกันว่าเป็นอาวุธ
ของเทพเจ้าสูงสุด สูงกว่าเทพเจ้าแห่งดวงจันทร์เสียอีก

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๓๓๒)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายเรื่อง ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจาก
วรรณคดีไทยในการตั้งชื่อจินตนิยายว่า ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง กล่าวคือการสร้าง
ชื่อให้มีบรรยากาศคล้ายคลึงกับชาวโบราณโดยใช้คำว่า กระบุงหนึ่ง ซึ่งหมายถึงดอกแก้วในภาษา
ชาวที่ปรากฏใน บทละครเรื่องอิเหนา เป็นการโยงความคิดผู้อ่านไปสู่ บทละครเรื่องอิเหนา

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ยังสร้างบรรยากาศโดย
สร้างโดยอาศัยเค้าจาก บทละครเรื่องอิเหนา ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาชาวจากในการตั้งชื่อตัวละครบาง
ตัว เช่น การตั้งชื่อ เจ้าชายสุหรธาปาดิ ที่มีส่วนคล้ายคลึงกับชื่อของสุหรธานางผสมกับสุหรธาปาดิ

การสร้างฉากสถานที่ใน ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง บางแห่ง มีลักษณะ
คล้ายคลึงกับสถานที่ในบทละครเรื่องอิเหนา แต่ปรากฏในชื่อที่แตกต่างกัน เช่น บายสุหรธา และ
กำม้งวิไลต ที่คล้ายคลึงกับสตาหมันใน บทละครเรื่องอิเหนา ดังความตอนหนึ่งว่า

บายสุหรธา คือสระน้ำแบบเก่าของจินดาหรา ความจริงก็
ดัดแปลงมาจากบึงตามธรรมชาตินั่นเอง มักขุดเป็นสระกว้างรูปสี่เหลี่ยม
หรือไม่ก็เว้าแหว่งตามภูมิประเทศเดิม เมื่อมีสระแล้ว ก็สร้างเกาะขึ้นจกลาง
สระ ปลูกตำหนักพักร้อนที่เรียกชื่อว่า “กำม้งวิไลต” หรือตำหนักกลางสระเป็น
แหล่งพักผ่อนอันรโหฐานของเจ้านายยามว่างเว้นจากพิธีรีตองใดๆ

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๑๑๓)

นอกจากนี้ยังสร้างประเพณีวัฒนธรรมของคีรียาในนวนิยายเรื่อง ดอกแก้ว
กระบุงหนึ่ง เลียนแบบประเพณีวัฒนธรรมของชาวบางอย่างจากนิทานกลุ่มเดียวกับอิเหนา และดา
หลัง อีกด้วย เช่น การให้ความสำคัญกับกรีช ดังความว่า

“ฉันบอกเธอแล้วว่าของโบราณ”

“กริษมะตารี ชะคัต เป็นของที่ตกทอดมาหลายชั่วคนจนถึงองค์rani”

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๒๗)

๒.๒.๒.๕ เทวาวาด

ในจินตนิยายเรื่อง เทวาวาดนี้ แก้วแก้วสร้างสรรค์เนื้อหาส่วนย่อยจากวรรณคดีไทยเรื่องเดียวคือ ไตรภูมิภค

เทวาวาด เป็นเรื่องราวของหลวงตาคง พระผู้ปฏิบัติดีแห่งวัดสมอเหล็ก หลวงตาคงขึ้นไปเทศน์ให้เทวดาฟังอยู่เสมอ ทำให้หลวงตามีโอกาสรู้ชะตาชีวิตของศิษย์วัดหลายคน หนึ่งในศิษย์ที่หลวงตาคงเป็นห่วงคือ เขตอรัญ เด็กกำพร้าคนหนึ่ง หลวงตาอุปการะไว้ เมื่อหลวงตามรณภาพ เขตมีโอกาสเห็นชะตาชีวิตของตนที่หลวงตาจดไว้ทำให้เขารู้ว่าตัวเองจะลำบากตลอดชีวิต ดังนั้นเขตจึงใช้ชีวิตตามมงคลสามสิบแปด จนสามารถมีชีวิตที่ดีได้ในที่สุด

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ในนวนิยายเรื่องเทวาวาดปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยคือ ไตรภูมิภค ในการสร้างให้มีเทวดานพเคราะห์ห้อยอยู่บนสวรรค์ ดังความตอนหนึ่งว่า

พระพุทธรูปปรารถนาก่อน เมื่อยืนพิงหน้าต่างวิมาน...พระ

อาทิตย์ไต่ย่นเพื่อนซี้ปรารถนาก็ละความสนใจจากการนั่งอ่านข่าวสาร...

ถึงตอนนี้ เทวดาองค์อื่นๆ ก็ค่อยเหาะเข้ามาจับกลุ่มเม้าท์เป็นทิวแถว

(แก้วแก้ว, เทวาวาด ๒๕๔๘: ๑๑๔)

๒.๒.๒.๑๐ เรือนนพเก้า

ในจินตนิยายเรื่อง เรือนนพเก้านี้ แก้วแก้วสร้างสรรค์โครงเรื่องและตัวละครขึ้นจากวรรณคดีไทย ได้แก่ กากีกลอนสุภาพและได้รับอิทธิพลบางส่วนจาก เสภาขุนช้างขุนแผน

เรือนพเก้า เป็นเรื่องราวของผอบแก้ว หญิงสาวที่ปล่อยชีวิตให้เป็นไปตามความต้องการของตน เธอมีความสัมพันธ์กับผู้ชายสามคน ได้แก่ เขม เจ้าคุณรัชดาปริวรรต และนลจนทำให้วิญญาณของเธอต้องทนทุกข์ทรมานจากความรู้สึกลึกซึ้ง และกักขังตัวเองไว้ในเรือนพเก้า หลังจากที่เขาเสียชีวิต เป็นระยะเวลาว่าร้อยปี จนกระทั่งเธอได้พบกับนิชาและเมฆ และเรียนรู้สาเหตุของความทุกข์ที่เธอเผชิญมากกว่าร้อยปี จนสามารถพ้นจากพันธนาการได้ในที่สุด

ด้วยวิธีอ้างถึง

ปรากฏการอ้างถึง **กาทีกลอนสุภาพ** อยู่ทั่วไปในเรื่องเรือนพเก้า ในที่นี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างตอนหนึ่งที่คุณนายจิตเล่าถึงคุณหญิงผอบแก้ว เพื่อให้เห็นภาพการอ้างถึงในจินตนิยาย ความว่า

น่าตกใจไหมล่ะคุณ ตัวฉันเองถ้าไม่รู้ด้วยตัวเองก็ไม่มีวันเชื่อ สมัยนั้นไม่มีผู้หญิง ลูกผู้ลากมากดีคนไหนเขาทำอย่างคุณหญิงผอบแก้วนี้
 หรอกคะ ยังกะนางกาทีกลับชาติมาเกิด

(แก้วแก้ว, เรือนพเก้า ๒๕๓๗: ๕๖-๕๗)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในการสร้างโครงเรื่อง และการสร้างตัวละคร ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์จากวรรณคดีเรื่อง **กาทีกลอนสุภาพ** กล่าวคือสร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงให้แต่งงานกับผู้ชายที่มีอายุมากกว่าหลายสิบปี และเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์เป็นถึงพระยา ต่อมาจึงหนีตามผู้ชายที่มีอายุใกล้เคียงกัน จากนั้นก็ถูกเข้าใจว่ามีความสัมพันธ์กับผู้ชายที่มีฐานะต่ำกว่า เหตุการณ์ในชีวิตของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในเรื่องนี้จึงมีความคล้ายคลึงกับ “นางกาทิ” ในกาทีกลอนสุภาพ เป็นอย่างยิ่ง

ขณะเดียวกันรายละเอียดและลักษณะบางอย่างของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในเรื่องเรือนพเก้า ก็ได้รับอิทธิพลจาก นางวันทอง ในเสภาขุนช้างขุนแผน ในส่วนที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงหนีจากคนรักในปัจจุบันที่มีฐานะร่ำรวยไปกับคนรักเก่าที่มีฐานะด้อยกว่า และเมื่อหนีตามคนรักเก่าไปแล้วตัวละครเอกฝ่ายหญิงนั้นก็รู้สึกลังเลในการกระทำของตน พฤติกรรมตอนนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับตอนที่นางวันทองหนีตามขุนแผนไป จึงอาจกล่าวได้ว่าเรื่อง เรือนพเก้า มีส่วนที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยเรื่อง **เสภาขุนช้างขุนแผน** ด้วยเช่นกัน

อาจกล่าวได้ว่าแก้วเก้าสามารถผสมผสานวรรณคดี ที่เสนอมุมมองเกี่ยวกับ ผู้หญิงในสังคมไทยทั้งสองเรื่องคือกาถกกลอนสุภาพและเสภาขุนช้างขุนแผน เพื่อนำเสนอมุมมอง ใหม่เกี่ยวกับผู้หญิงผ่านจินตนิยายเรื่องเรือนนพเก้าได้อย่างน่าสนใจ โดยใช้กาถกกลอนสุภาพในการ โคร่งเรื่องและตัวละครในจินตนิยายเรื่องเรือนนพเก้า

๒.๒.๒.๑๑ ปลายเทียน

ในนวนิยายเรื่อง ปลายเทียนนี้ แก้วเก้าสร้างสรรค์โครงเรื่องและตัวละคร ขึ้นจากวรรณคดีไทยเรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน

ปลายเทียน เป็นเรื่องราวของวงศ์เมือง แสนทรงพล นักเขียนผู้สามารถเข้าไปสู่โลกของวรรณคดีได้ วงศ์เมืองได้เข้าไปในต้นฉบับเสภาขุนช้างขุนแผนสำนวนใหม่ที่ไมปรากฏในฉบับหอพระสมุด ทำให้เขาได้พบกับ เจ้าสร้อยสุมาลี ธิดาเจ้าเมืองเชียงใหม่ น้องสาวนาง สร้อยฟ้า พร้อมด้วยของครุฑคือ เพชรกล้า ลูกชายของแสนตรีเพชรกล้าที่พ่ายแพ้ขุนแผนคราวเกิดศึกเชียงใหม่ และสนมสองคนได้แก่ นางหล้าและนางฉุน ทั้งหมดหนีการติดตามของขุนแผนมา ซ่อนตัวในป่าเพราะไม่ต้องการเป็นเชลยอยุธยา วงศ์เมืองจึงชวนให้นางมาซ่อนที่บ้านของตน เมื่อ วงศ์เมืองบอกเรื่องนี้แก่วัจน์ น้องชายของเขา มหาเศรษฐีผู้มีปัญหาครอบครัว วงศ์เมืองจึงถูกจับตัว ส่งโรงพยาบาลเพราะวัจน์เข้าใจว่าวงศ์เมืองไม่สบาย ไม่นานนัก เภวทย์ลูกชายของวัจน์ก็พิสูจน์จน ทราบว่าเรื่องที่วงศ์เมืองพูดเป็นความจริง ทั้งหมดร่วมมือกันช่วยเจ้าสร้อยสุมาลีจากขุนแผนแต่ไม่ สำเร็จ จากการร่วมมือกันช่วยสร้อยสุมาลีนี้เองทำให้ครอบครัวของวัจน์กลับมาเข้าใจกันอีกครั้ง หนึ่ง

ด้วยวิธีอ้างถึง

ปรากฏการอ้างถึงบทเสภาขุนช้างขุนแผน อยู่ทั่วไปในเรื่องปลายเทียน โดยเฉพาะการอ้างถึงตัวละครใน บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ตัวละคร ที่แก้วเก้าสร้างขึ้นใหม่จากจินตนาการ ดังความตอนหนึ่งว่า

โคมยงหน่อเนื้อเชือกษัตริย์

จำปลัดพรากเมืองเชียงใหม่ศรี

ชื่อว่านางสร้อยสุมาลี

น้องร่วมชนนีนางสร้อยฟ้า

(แก้วเก้า, ปลายเทียน ๒๕๓๓: ๕๒)

นอกจากนี้ยังปรากฏการอ้างถึงตัวละครในบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับการนำตัวละครจากเสภาขุนช้างขุนแผน มาใช้ ดังความตอนหนึ่งว่า

เราคือขุนแผนแสนสะท้าน
รับ โองการสมเด็จพระพันวษา
ให้ตามตัวนางเชลยลานนา
กลับสู่อยุธยาธานี

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๒๘๗-๒๘๘)

นอกจากบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนแล้ว ยังปรากฏการอ้างถึงวรรณคดีเรื่อง สามกรุง เพื่อสร้างความเป็นไปได้ให้กับความสามารถพิเศษของวงศ์เมืองอีกด้วย ดังความตอนหนึ่งว่า

จิตฉันคงผูกพันอยู่กับเรื่องที่ฉันรัก มันจึงกลายเป็นประตู่ให้
ฉันก้าวเข้าไปถึงมิติที่คนประเภทฉันสร้างขึ้น น.ม.ส.กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์
ท่านพูดถึงสวรรค์ชั้นกวี เป็นภพภูมิที่ฉันเจอเข้านี้หรือเปล่า...

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๓๗: ๑๕)

ด้วยวิธียกอัญพจน์

ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียนปรากฏการยกอัญพจน์จากวรรณคดีไทยจากเสภาขุนช้างขุนแผน หลายตอนด้วยกัน

แก้วแก้วยกอัญพจน์จาก เสภาขุนช้างขุนแผน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับโลกวรรณคดีที่วงศ์เมืองหลงเข้าไป ดังความว่า

แลเห็นเขาเจ้าเงิ้มชะง่อนชะ โงก
เป็นกรวย โกรกน้ำสาครกระเซ็นชาน
โครมครึกก็ก่ก้องท้องพนานต์
พลุ่งพล่านมาแต่ยอดศิขริน

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๔)

นอกจากนี้ยังปรากฏการยกอัญญาจากพระอภัยมณีเพื่อเปรียบเทียบกับความรักที่เพชรกล้ำมีต่อเกาลัด ดังความว่า

ความรู้สึกรักของเจ้าหนุ่มตอนนี้คงไม่ต่างอะไรกับที่มหากวี
สุนทรภู่ได้รจนาให้พระอภัยมณีเป่าปี่ราฟิ่งกับสามาพรามณ์หนุ่มไว้

ในเพลงปี่ว่าสามพีพรามณ์เอย

ยังไม่เคยชมชดพิศมัย

ถึงร้อยรสบุปผาสุมาลัย

จะชื่นใจเท่าสตรีไม่มีเลย

เพชรกล้ำเริ่มประสบกับสิ่งที่ชายหนุ่มทั้งโลกได้ประสบ...

(แก้วเก้า, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๒๑๘-๒๑๙)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียน ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ในการสร้างโครงเรื่องให้เป็นไปตามเหตุการณ์จากวรรณคดีเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน กล่าวคือแก้วเก้าสร้างเหตุการณ์โดยอิงกับเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนศึกเชียงใหม่ และแม้จะสร้างตัวละครเอกจากจินตนาการให้เก่งกล้าเพียงใด ตัวละครนั้นก็ต้องพ่ายแพ้แก่ขุนแผน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนกับ โครงเรื่องหลักของวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า

๒.๒.๒.๑๒ พิมมาลา

ในจินตนิยายเรื่อง พิมมาลา นี้ แก้วเก้าสร้างสรรค์โครงเรื่องขึ้นจากวรรณคดีไทย ได้แก่ อิลราชคำฉันท์และเรื่อง รัมภา ในการตนิยาย

พิมมาลา เป็นเรื่องของ เปรี้ยว ชายหนุ่มที่ถูกเลี้ยงดูมาอย่างตามใจ ทำให้เขากลายเป็นคนที่มีมองเห็นตัวเองเป็นจุดศูนย์กลางของทุกสิ่งและทำทุกอย่างเพื่อตัวเองเท่านั้น เปรี้ยวมีนิสัยเจ้าชู้จับผู้หญิงไม่เลือกหน้า จนในที่สุดนางฟ้ารัมภาได้สั่งสอนให้เปรี้ยวได้เรียนรู้ความลำบากของการเป็นผู้หญิงโดยเปลี่ยนเปรี้ยวให้กลายเป็นผู้หญิงที่ชื่อพิมมาลา เพื่อให้พิมมาลามีโอกาสเรียนรู้ความยากลำบากของการเป็นผู้หญิง และตั้งเงื่อนไขไว้ว่าพิมมาลาจะต้องช่วยผู้หญิงที่โดนหลอกให้รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้ชาย เปรี้ยวจึงมีโอกาสที่จะเห็นความสำคัญของผู้อื่นและเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นจากใจจริง

ด้วยวิธีอ้างถึง

ปรากฏการอ้างถึง **อิสรราชคำฉันท์** อยู่ทั่วไปในจินตนิยายเรื่อง **พิมมาลา** ในที่นี้ โดยเฉพาะการอ้างถึงตัวละครใน**อิสรราชคำฉันท์** เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้การเปลี่ยนเพศของตัวละคร ดังความตอนหนึ่งว่า

สวนกระจอกของโรงแรมนั้นแตกต่างราวฟ้ากับดิน เมื่อเทียบกับสวนขวัญเชิงเขาไกรลาส มนุษย์น้อยคนเคยล่วงล้ำเข้ามา ราชสุดท้ายที่ฉันจำได้ก็คือท้าวอิสรราช...เวลาเนิ่นนานเสียดจกลายเป็นนิทานปรัมปราเล่าสู่กันฟัง ไม่มีใครเฉลียวใจว่าเป็นการบอกเล่าต่อกันจากเรื่องจริง...เหมือนท้าวอิสรราชกลายเป็นนางอิตา คุณเองก็กำลังจะกลายเป็นผู้หญิงที่สวยงามที่สุด

(แก้วแก้ว, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๑๕๔-๑๕๕)

ปรากฏการอ้างถึงเรื่อง**รัมภา** ในภารตนิยาย เมื่อกล่าวถึงประวัติของนางฟ้ารัมภา ดังความตอนหนึ่งว่า

โอย งานในอดีตของฉันหนักหนากว่าของคุณไม่รู้เท่า ยังไม่เคยบ่นสักคำ อย่างงานไปยั่วฤๅมิแก่ฯหนึ่งเหี่ยวค้มหากลับ...แล้วพอจับได้แก็โม โห โท โสสาปฉัน

(แก้วแก้ว, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๒๐๘)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

ในจินตนิยายเรื่อง **พิมมาลา** ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน จำนวนมาก ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างพอสังเขปเพื่อให้เห็นภาพการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในจินตนิยายเรื่องนี้

ปรากฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในการสร้างโครงเรื่องให้เป็นไปตามเหตุการณ์จากวรรณคดีเรื่อง**อิสรราชคำฉันท์** กล่าวคือแก้วแก้วสร้างเหตุการณ์ให้เพริชถูกสาปเป็นหญิง จากนั้นก็ค่อยได้รับการผ่อนคำสาปลงทีละน้อย จนกระทั่งกลับเป็นผู้ชายเต็มตัวได้ในที่สุด

๒.๒.๒.๑๓ ทางเทวดา

ในจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา**นี้ แก้วแก้วสร้างสรรค์โครงเรื่องและตัวละคร ขึ้นจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ๔ เรื่อง ได้แก่ **บทละครเรื่องสังข์ทอง** **ชาดกล้านนา** **ไทยเรื่องกำกาดำ** **กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ** และได้รับอิทธิพลจาก **ไตรภูมิภคา**

ทางเทวดา เป็นเรื่องของสาวแคน โลกกระโดน เด็กหนุ่มอัจฉริยะที่เกิดมา หน้าตาอัปลักษณ์ ด้วยความดีและความฉลาดของสาวแคนทำให้เขาเรียนจบปริญญาเอกใน คณะแพทย์ เป็นปัจจัยทำให้เขาสามารถช่วยเหลือคนได้มากขึ้นเรื่อยๆ แต่เนื่องจากความอัปลักษณ์ ของเขาทำให้สาวแคนไม่มีโชคในด้านความรัก จนในที่สุดเมื่อสาวแคนสร้างกุศลมากขึ้นเรื่อยๆ สวรรค์ ก็ให้พรให้เขากลายเป็นหนุ่มรูปงามดังเทพบุตรเฉพาะเวลาที่อยู่ในเงามืด

ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่ปรากฏใน จินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** ได้รับอิทธิพลจากเนื้อหาวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านหลาย เรื่อง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในจินตนิยายเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างเนื้อความที่ปรากฏพอสังเขป ดังต่อไปนี้

ด้วยวิธีอ้างถึง

ปรากฏการอ้างถึงสังข์ทอง อยู่ทั่วไปในจินตนิยายเรื่องทางเทวดา เพื่อ เชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านเข้ากับ **บทละครเรื่องสังข์ทอง** ทั้งนี้เพื่อสร้างแนวเทียบให้ตัวละครที่ แก้วแก้วสร้างขึ้นใหม่จากจินตนาการ ดังความตอนหนึ่งว่า

ถ้าหากว่าคุณหน้าตาแค่ 200 แล้วแฟนคุณ 600 ดีกว่าคุณ3
เท่าตัว ชาตินี้คุณสองคนจะต้องกลายเป็นเจ้าเงาะกับรจนา ข้อสำคัญ คุณถอด
รูปไม่ได้เสียด้วย นางรจนาหรือจะชอบอยู่กระท่อมปลายนา กับเจ้าเงาะผู้ไม่มี
วันเป็นพระสังข์

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๕)

ด้วยวิธีอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

ในจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** ปราภฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจาก **ไตรภูมิ** กถา ในการสร้างเหตุการณ์จุดิของเทวดา ดังความตอนหนึ่งว่า

ชายหนุ่มชาวสวรรค์รูปงามนั่งเอกเขนก ... ปลาย
กลีบบัวเริ่มโรยราแสดงว่าใกล้ถึงวาระที่เจ้าของจะต้องอำลาสวรรค์
แล้ว รัศมีเรืองรองส่องใสรอบกายมัวซัวลง... แผ่นอกอันกว้างงามไป
 ด้วยมัดกล้ามได้สัดส่วนราวกับรูปปั้น บัดนี้เป็นมันละเลื่อมด้วยเหงื่อ
 เหงื่อเม็ดเล็กๆเกาะพราวอยู่ข้างแก้มสูงคมสัน
 “ผมรู้สึกว้าอากาศซักร้อนขึ้นทุกวัน เหงื่อไหลโทรม
 ตัว ไม่เหมือนเมื่อก่อนเย็นสบายยังกะติดแอร์”

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๓)

ปราภฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจาก **กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ** ในการสร้าง ตัวละครสาแค้นให้มีความสามารถในการเป่าแคน ดังความตอนหนึ่งว่า

สาแค้นขึ้นไปเป่าแคน เขาเป่าได้เพราะพริ่ง ตามที่เคยได้ยิน
 พ่อเป่ามาตั้งแต่เล็ก

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๗)

นอกจากนี้ ยังปราภฏการสร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยและ วรรณกรรมพื้นบ้านในการสร้างโครงเรื่องให้เป็นไปตามเหตุการณ์จาก**บทละครเรื่องสังข์ทอง** **ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ** และ **กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ** กล่าวคือแก้วเก้าสร้างเหตุการณ์ให้ สาแค้นมีกำเนิดผิดปกติคือเป็นชายอัปลักษณ์ ต่อมาก็ถอดรูปและได้แต่งงานกับสาวงาม จากนั้นก็ พบการทดสอบ และฝ่าฟันอุปสรรคจนได้รับการยอมรับในที่สุด

แก้วเก้าไม่ได้พยายามนำวรรณคดีมาเล่าใหม่ในรูปแบบของจินตนิยาย ดังเช่นผู้ประพันธ์คนอื่นนิยมกระทำ แต่ได้นำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ สร้างสรรค์จินตนิยายผ่านกลวิธีหลากหลาย ได้แก่ การอ้างอิง การยกอัญพจน์และการอาศัยเค้าจาก วรรณคดี ทำให้จินตนิยายบางเรื่องมีลักษณะเป็นเรื่องใหม่ที่มีเค้าโครงเรื่องจากวรรณคดี และมีตัว ละครที่อยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ในจินตนิยายเรื่องอื่นๆ แก้วเก้ายังนำวรรณคดีมาสร้างเป็นส่วนใด

ส่วนหนึ่งของเรื่อง บางเรื่องก็สร้างสรรค์ขึ้นจากวรรณคดีที่มีลักษณะแตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่น เรื่อง **แก้วราหู** ที่แก้วเก้าสร้างเนื้อหาบางส่วนจาก **พระอภัยมณี** ในขณะที่เดียวกันก็มีเนื้อหาบางส่วนได้รับอิทธิพลจาก **ตำนานพระแก้วมรกต** และ **เสภาขุนช้างขุนแผน** เป็นต้น จินตนิยายบางเรื่องก็สร้างสรรค์เนื้อหาขึ้นจากวรรณคดีที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น การนำ **ตำนานสิงหนวัติกุมาร** **ตำนานสุวรรณโคมคำ** เป็นต้น มาใช้สร้างตำนานเมืองมายในเรื่อง **นาคราช** จินตนิยายของแก้วเก้า จึงมีลักษณะเป็นนวนิยายเรื่องใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับวรรณคดีไทยหรือวรรณกรรมพื้นบ้าน มากกว่าจะมีลักษณะเป็นส่วนใหม่ของวรรณคดีที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้ผู้วิจัยจะวิจารณ์ในประเด็นอื่นๆอย่างละเอียดในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๓

กลวิธีการตั้งชื่อนวนิยาย การสร้างเรื่องที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรม พื้นบ้านในนวนิยายของแก้วแก้ว

ในยุคแรกๆที่มีการแตงนวนิยายขึ้นในสังคมไทยนั้น นวนิยายไทยมีรูปแบบไม่หลากหลายนัก เนื่องจากนักประพันธ์ส่วนใหญ่สร้างสรรคนวนิยายโดยดัดแปลงหรือเลียนแบบจากนวนิยายของตะวันตก ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนับสนุนกิจการสื่อสิ่งพิมพ์ ทำให้นวนิยายไทยเฟื่องฟูขึ้นมาก และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา

ปัจจุบัน นวนิยายจึงเป็นวรรณกรรมที่แพร่หลายกว่าวรรณกรรมรูปแบบอื่น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ มีนักประพันธ์จำนวนมากพยายามสร้างสรรคนวนิยายให้มีรูปแบบและเนื้อหาแปลกใหม่ เช่น การแตงนวนิยายโดยอาศัยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ การแตงนวนิยายโดยอาศัยข้อมูลประวัติศาสตร์ การแตงจินตนิยาย การแตงจินตนิยายโดยอาศัยวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น

แก้วแก้วเป็นนักประพันธ์คนหนึ่ง ที่ประสบความสำเร็จในการสร้างสรรคนวนิยายโดยเฉพะอย่างยิ่งการสร้างสรรคจินตนิยายโดยใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน แก้วแก้วสร้างสรรคจินตนิยายผ่านกลวิธีที่หลากหลาย เพื่อสร้างความสมจริงและนำเสนอมุมมองใหม่ในจินตนิยายได้อย่างน่าสนใจ ในบทนี้ผู้วิจัยจะศึกษาจินตนิยายของแก้วแก้วที่อาศัยข้อมูลวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเป็นหลัก ในประเด็นต่างๆกัน ได้แก่ กลวิธีการตั้งชื่อจินตนิยาย กลวิธีการสร้างเรื่องราวในส่วนที่เกี่ยวกับโครงเรื่อง เนื้อเรื่องและการเล่าเรื่อง

๓.๑ กลวิธีการตั้งชื่อจินตนิยายที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทย

ชื่อเรื่องเป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของนวนิยาย เนื่องจากเป็นสิ่งแรกที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน นอกจากนั้น ชื่อเรื่องยังให้แนวคิดของนวนิยายอีกด้วย นวนิยายส่วนใหญ่จึงมีกลวิธีการตั้งชื่อที่หลากหลายและน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็น ชื่อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฉาก เกี่ยวข้องกับตัวละครหลัก หรืออาจเป็นสัญลักษณ์ก็ได้

ชื่อจินตนิยายของแก้วแก้วก็เช่นกัน จากการศึกษาชื่อของจินตนิยายในกลุ่มนี้ทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่ามีชื่อเรื่องที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยทั้งสิ้น ๓ เรื่อง ได้แก่ แก้วราหู นางทิพย์ หนุมทิพย์ นาคราช ดอกแก้วกระบุงหนิง ทางเทวดา และ เทวาวาดมีกลวิธีการตั้งชื่อจินตนิยายที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยสามารถ

จำแนกกลวิธีการตั้งชื่อจินตนิยายของแก้วแก้วที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน
ได้เป็น ๓ วิธี ดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ การตั้งชื่อจินตนิยายตามวัตถุเหนือธรรมชาติ

การตั้งชื่อจินตนิยายตามวัตถุเหนือธรรมชาติ คือการนำชื่อของวัตถุเหนือธรรมชาติที่มีความสำคัญดำเนินเรื่องมาตั้งเป็นชื่อของจินตนิยาย ปรากฏชื่อจินตนิยายที่ใช้กลวิธีนี้เพียงเรื่องเดียวคือ
จินตนิยายเรื่อง **แก้วราหู**

๓.๑.๑.๑ แก้วราหู

ชื่อจินตนิยายเรื่อง **แก้วราหู** ตั้งชื่อตามวัตถุเหนือธรรมชาติที่ปรากฏในจินตนิยายเรื่องนี้ คำว่า**แก้ว** ในชื่อจินตนิยาย ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพเกี่ยวกับวัตถุเนื้อแข็ง ที่แสงสามารถลอดผ่านได้ หรือสิ่งมีค่าจำพวกอัญมณี ในขณะที่เดียวกันคำว่า**ราหู** ก็สร้างจินตภาพให้ผู้อ่านคิดถึงอสูรที่มีกายครึ่งเดียวในวรรณคดีที่มีอำนาจมาก เป็นผู้ทำให้เกิดปรากฏการณ์สุริยคราสและจันทรคราสตามความเชื่อของคนไทย **แก้วราหู** จึงสื่อความหมายถึง อัญมณีที่มีอำนาจทำให้เกิดปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติราวกับเป็นอำนาจของพระราหู ทั้งยังพ้องกับลักษณะของแก้วราหูในนวนิยายเรื่องนี้ซึ่งเป็นแก้วที่มีรูปร่าหูอยู่ภายในด้วย

การตั้งชื่อจินตนิยายเรื่องนี้ว่า **แก้วราหู** สามารถเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับวรรณคดีไทยเรื่อง **พระอภัยมณี** เป็นพิเศษ กล่าวคือ ชื่อของ**แก้วราหู**ซึ่งเป็นวัตถุเหนือธรรมชาติในจินตนิยายเรื่องนี้ คล้ายคลึงกับชื่อของวัตถุเหนือธรรมชาติประจำเมืองลังกาในวรรณคดีไทยเรื่อง**พระอภัยมณี** คือ **ตราพระราหู** เมื่อผู้อ่านได้ยืมชื่อตลอดจนลักษณะของ**แก้วราหู** ก็จะคิดถึง **ตราพระราหู** ใน**พระอภัยมณี**ได้ทันที

จินตนิยายเรื่องนี้นำสิ่งสำคัญในเรื่องคือ **แก้วราหู** ซึ่งเป็นมาตั้งเป็นชื่อจินตนิยาย **แก้วราหู**มีความสำคัญต่อเรื่อง เพราะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงตัวละครเอกของเรื่องคือ วสวี กับตำแหน่งแสนภูไทแห่งอาณาจักรภูแสน อาณาจักรโบราณร่วมสมัยกับอาณาจักรสุโขทัย ในขณะที่อาณาจักรภูแสนและหลักฐานต่างๆเกี่ยวกับภูแสนต่างผุพังไปตามกาลเวลา **แก้วราหู**เป็นของวิเศษอย่างเดียวที่ดำรงอยู่ผ่านกาลเวลาอันยาวนานจนมาถึงปัจจุบัน **แก้วราหู**นี้ เป็นของกลุ่มของแสนภูไท เมื่อวสวี

เป็นผู้เดียวที่ได้ครอบครองแก้วราหู สิทธิอันชอบธรรมในการครอบครองแก้วราหูจึงเป็นหลักฐานยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า วสวีกคือแสนภูไทล่มฟ้าในอดีต

อีกประการหนึ่ง แก้วราหู ทำหน้าที่เป็นแกนกลางเชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดในจินตนิยายเข้าด้วยกัน ได้แก่ หน้าที่ของแก้วราหูที่เป็นสื่อให้วสวีกำอดีตชาติของตนเองได้ แก้วราหูปรากฏตั้งแต่ต้นเรื่องและมีบทบาทสำคัญตลอดเรื่อง แก้วราหู จึงเป็นชื่อนวนิยายจึงเป็นชื่อที่ครอบคลุมเนื้อหาของจินตนิยายทั้งหมด และสามารถดึงดูดความสนใจผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

๓.๑.๒ การตั้งชื่อจินตนิยายที่สื่อถึงตัวละครเอก

การตั้งชื่อจินตนิยายที่สื่อถึงตัวละครเอก คือการนำชื่อของตัวละครเอกหรือคุณลักษณะบางประการของตัวละครเอกมาตั้งเป็นชื่อของจินตนิยาย กลวิธีการตั้งชื่อเช่นนี้ ทำให้ผู้อ่านทราบว่าจินตนิยายเรื่องนั้นๆจะเกี่ยวข้องกับชีวิตของตัวละครเอกเป็นหลัก ปรากฏชื่อ จินตนิยายที่ใช้กลวิธีเช่นนี้ทั้งสิ้น ๔ เรื่อง ได้แก่ นางทิพย์ หนูมทิพย์ นาคราช และดอกแก้วกระบุงหนึ่ง

๓.๑.๒.๑ นางทิพย์

ชื่อจินตนิยายเรื่อง นางทิพย์ ตั้งชื่อตามลักษณะพิเศษของรวิปรียา ตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่องซึ่งเป็นนางฟ้าในสวรรค์ชั้นยามา รวิปรียามีลักษณะพิเศษคือ มีรัศมีประจำกายสามชั้น ซึ่งเป็นลักษณะของนางฟ้าตามความเชื่อของไทย เป็นต้น คำว่าทิพย์ มีความหมายเกี่ยวข้องกับสวรรค์หรือสิ่งที่มีสถานะเหนือธรรมชาติ กล่าวคือ ในความเชื่อของคนไทย คำว่าทิพย์มักจะสื่อถึงของวิเศษในสวรรค์ เช่น อาหารทิพย์ คนตรีทิพย์ เป็นต้น การตั้งชื่อนวนิยายว่า นางทิพย์ จึงเป็นการสร้างจินตภาพในใจของผู้อ่านให้คิดถึงผู้หญิงที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติ สอดคล้องกับลักษณะของรวิปรียาที่สามารถเดินทางไปมาระหว่างสวรรค์และโลกมนุษย์ แบ่งภาคมาเกิดเป็นมนุษย์ได้ มีอำนาจเหนือภูตผีปีศาจชั้นต่ำและอาศัยอยู่ในสรวงสวรรค์ ผู้หญิงที่มีลักษณะเช่นนี้คือ นางอัปสรหรือนางฟ้านั่นเอง

การใช้คำว่า นางทิพย์ มาตั้งชื่อจินตนิยาย เป็นการสร้างแนวเทียบเพื่อเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่าน กับความคิดเรื่องนางฟ้าและสวรรค์ หรือความเชื่อเกี่ยวกับไตรภูมิในสังคมไทยที่ปรากฏในวรรณคดีไทยเรื่อง ไตรภูมิภค เป็นพิเศษ เพราะลักษณะของตัวละคร และรายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสวรรค์ในเรื่องนี้ สอดคล้องกับรายละเอียดของสวรรค์ตามความเชื่อเรื่อง ไตรภูมิ ที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง ไตรภูมิภค

นอกจากนี้ คำว่า นางทิพย์ ยังสื่อถึงตัวละครสำคัญที่สุดของเรื่องคือรวีปริยา นอกจากเธอจะเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่องแล้ว รวีปริยายังเป็นแกนกลางที่เชื่อมโยงเนื้อหาทั้งหมดเข้าด้วยกัน กล่าวคือ เมื่อรวีปริยาตัดสินใจลงมากเกิดเป็นมนุษย์โดยไม่ยอมทิ้งทิพยภาวะของตน ทำให้เกิดความวุ่นวายทั้งบนสวรรค์และในโลกมนุษย์ จึงกล่าวได้ว่า รวีปริยาเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญตลอดเรื่อง รวีปริยาเป็นตัวละครที่สำคัญที่สุดในเรื่องอย่างแท้จริง

๓.๑.๒.๒ หนุ่มทิพย์

ชื่อจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์** ตั้งชื่อตามตัวละครเอกฝ่ายชายของจินตนิยาย คำว่า **หนุ่ม** หมายถึงผู้ชายที่มีอายุพ้นจากวัยเด็กแต่ยังไม่แก่ตามวัย คำว่า **หนุ่ม** ในชื่อจินตนิยายจึงสื่อความรู้สึกถึงความปราดเปรี้ยว คล่องตัว สนุกสนานและมีเสน่ห์ อันเป็นลักษณะของชายหนุ่ม ส่วนคำว่า **ทิพย์** มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีสถานะเหนือธรรมชาติ ในที่นี้ความสามารถพิเศษในการติดต่อกับ วิญญาณ ขมบาลและเทวดาของเด่นภูมิ ตัวละครเอกของเรื่องก็จัดเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติที่อาจแทนด้วย คำว่าทิพย์ได้ แม้ว่าความสามารถดังกล่าวจะไม่อาจเทียบได้กับความสามารถของเทพนารีอย่างรวีปริยา ได้ก็ตาม ดังนั้นการตั้งชื่อ นวนิยายว่า **หนุ่มทิพย์** จึงเป็นการสร้างจินตภาพในใจของผู้อ่านให้คิดถึงเด่นภูมิ ตัวละครเอกฝ่ายชายของเรื่องที่มีความสามารถเหนือธรรมชาติ คือ สามารถติดต่อกับวิญญาณ เทวดา และขมบาลได้

คำว่า **หนุ่มทิพย์** ทำหน้าที่เป็นแนวเทียบเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่าน กับความคิดเรื่องภพภูมิต่างๆและความเชื่อเกี่ยวกับไตรภูมิในสังคมไทย ที่ปรากฏในวรรณคดีไทยเรื่อง **ไตรภูมิกถา** เป็นพิเศษ เพราะตัวละครเอกในเรื่องสามารถติดต่อกับภพภูมิต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนรก สวรรค์ หรือบาดาล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับภพภูมิต่างๆที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ ตลอดจนแนวความคิดเรื่องกฎแห่งกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดก็ล้วนแต่สอดคล้องกับรายละเอียดตามความเชื่อเรื่องไตรภูมิ ที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง **ไตรภูมิกถา** ทั้งสิ้น

การตั้งชื่อจินตนิยายว่า **หนุ่มทิพย์** ยังสื่อถึงตัวละครสำคัญที่สุดของเรื่องคือเด่นภูมิซึ่งเป็นแกนกลางที่เชื่อมโยงเนื้อหาทั้งหมดในนวนิยายเข้าด้วยกัน กล่าวคือ เมื่อเด่นภูมิตัดสินใจหนีจากนรกมาใช้ชีวิตในโลกมนุษย์ ทำให้เกิดความวุ่นวายไปทั้งสวรรค์และโลกมนุษย์ เด่นภูมิเป็นตัวละครที่ทำให้เกิดเรื่องต่างๆขึ้น และมีบทบาทสำคัญตลอดเรื่อง จึงอาจกล่าวได้ว่า เด่นภูมิเป็นตัวละครที่สำคัญที่สุดในเรื่องอย่างแท้จริง

๓.๑.๒.๓ นาคราช

นวนิยายเรื่อง นาคราช ตั้งชื่อตามลักษณะพิเศษของตัวละครเอกในเรื่อง ซึ่งเป็นพญานาค คือเจ้าลำฟ้า คำว่า นาค หมายถึงงูใหญ่ จึงสามารถสร้างจินตภาพในใจของผู้อ่านให้คิดถึงความเชื่อเรื่องพญานาค หรือสัตว์ในนิยายประเภทหนึ่งเป็นงูใหญ่มีหงอน มีอำนาจเหนือมนุษย์ อาศัยอยู่ในนาคพิภพ ในขณะที่คำว่า ราช สื่อความถึงผู้เป็นใหญ่ คำว่า นาคราช จึงหมายถึง ผู้เป็นใหญ่ในหมู่นาค และงูทั้งปวง นอกจากนี้ คำว่า นาคราช ยังให้ความรู้สึกถึงความเก่า โบราณซึ่งสอดคล้องกับความเก่าของเมืองมายในนวนิยาย การที่แก้วแก้วสร้างเจ้าลำฟ้าให้เป็นนาคหรืองู ยังสอดคล้องกับลักษณะของเจ้าลำฟ้าที่เคลื่อนไหวได้รวดเร็ว ตลอดจนสามารถปรากฏตัวในร่างงูใหญ่ หรือจำแลงกายเป็นมนุษย์ก็ได้ นอกจากนี้เจ้าลำฟ้าจะเป็นนาคราชที่มีอำนาจเหนือกว่านาคและงูทั้งหลายแล้ว เจ้าลำฟ้ายังมีอำนาจเหนือมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการมีชีวิตยืนยาวราวไม่แก่แต่ราวกับเป็นอมตะ หรือสามารถเคลื่อนไหวได้เงียบเชียบราวกับล่องหน

ชื่อจินตนิยาย นาคราช สามารถเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านเข้ากับความเชื่อเกี่ยวกับพญานาคที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทย ความเชื่อดังกล่าวปรากฏในวรรณคดีของไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นวรรณคดีโลกศาสตร์อย่าง ไตรภูมิกถา ที่กล่าวถึงพญานาคในฐานะสัตว์ชนิดหนึ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ หรือในตำนานเมืองต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ตำนานสุวรรณโคมคำ ตำนานสิงหนวัติกุมาร หรือ ตำนานอุรังคธาตุ ที่กล่าวถึงพญานาคในฐานะที่เป็นผู้สร้างเมืองให้มนุษย์ ทั้งยังปกปักรักษาเมืองนั้น ครอบงำที่มนุษย์ประพฤติดนอยู่ในธรรม ความเชื่อเกี่ยวกับนาคที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านสามารถสร้างจินตภาพเกี่ยวกับพญานาค ที่เป็นสัตว์กึ่งเทพที่มีฐานะและอำนาจเหนือธรรมชาติได้ทันที เมื่อได้ยืมคำว่า นาคราช

การตั้งชื่อจินตนิยายว่า นาคราช เป็นการนำตัวละครที่สำคัญที่สุดของเรื่อง คือเจ้าลำฟ้ามาตั้งเป็นชื่อเรื่อง เนื่องจากเจ้าลำฟ้าเป็นแกนกลางที่เชื่อมโยงเนื้อเรื่องของนวนิยายเข้าด้วยกัน นอกจากนั้น ยังสาเหตุของเรื่องทั้งหมด กล่าวคือ เจ้าลำฟ้าเป็นผู้ลงโทษวงศ์ของเมืองมายเมื่อเจ้าฟ้าเมืองมายผิดคำสาบาน นอกจากนั้นยังเป็นตัวละครที่เชื่อมโยงคำสาบานของเจ้าฟ้าเมืองมายรุ่นก่อนกับวงศ์ของเมืองมายในปัจจุบัน เจ้าลำฟ้าจึงเป็นตัวละครที่ปรากฏตัวตั้งแต่ต้นเรื่องและมีบทบาทสำคัญตลอดทั้งเรื่อง การตั้งชื่อนวนิยายเรื่องนี้ว่า นาคราช จึงสามารถสื่อถึงตัวเอกของเรื่องได้อย่างน่าสนใจ

๓.๑.๒.๔ ดอกแก้วการะบุหนิง

ชื่อนวนิยายเรื่อง ดอกแก้วการะบุหนิง ประกอบด้วยคำสองคำคือคำว่า ดอกแก้ว และคำว่า การะบุหนิง ซึ่งเป็นภาษาชวา ทั้งสองคำนี้มีความหมายเหมือนกันคือหมายถึงดอกไม้ชนิด

หนึ่งที่มีกิ่งก้านสีขาว ดอกขาวหอม ซึ่งเป็นดอกไม้พื้นเมืองของประเทศคีรียาในนวนิยาย นอกจากนี้การตั้งชื่อนวนิยายว่า ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ยังเป็นการตั้งชื่อตามชื่อของตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่อง คือเจ้าหญิงกระบุงหนึ่งแห่งประเทศคีรียาอีกด้วย การตั้งชื่อเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านรู้สึกแปลกหู และสามารถจินตนาการถึงดินแดนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากไทยได้ในทันที

คำว่ากระบุงหนึ่งในชื่อจินตนิยายว่า ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง เป็นภาษาชวาที่สามารถสร้างแนวเทียบในใจของผู้อ่าน เพื่อเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับวัฒนธรรมชวาตามความคิดของคนในวัฒนธรรมไทย เจือด้วยบรรยากาศของอดีต ดังที่ปรากฏในวรรณคดีไทยเช่น บทละครเรื่องอิเหนาและเรื่องดาหลัง เมื่อผู้อ่านเห็นวัฒนธรรมที่มีกลิ่นอายของชวา เช่น การใช้กริช หรือความเชื่อเกี่ยวกับเทวดาที่ดูแลรักษาวงศ์กษัตริย์ในนวนิยายเรื่องนี้ ผู้อ่านจะสามารถเชื่อมโยงความคิดของตนกับบทละครเรื่องอิเหนาและเรื่องดาหลัง ได้ทันที

การตั้งชื่อนวนิยายว่า ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง นี้ สื่อความถึง ดอกไม้ที่ผู้แต่งกำหนดให้เป็นดอกไม้พื้นเมืองในประเทศคีรียา การใช้ดอกไม้พื้นเมืองเป็นชื่อนวนิยายเช่นนี้ เป็นการเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านเข้ากับควมบริสุทธิ์ โกลีจริตธรรมชาติ ซึ่งเป็นลักษณะของประเทศคีรียา ทั้งยังสื่อถึงบุคลิกของเจ้าหญิงกระบุงหนึ่งที่รักการชีวิตเรียบง่ายอย่างสามัญชน นอกจากนี้เจ้าหญิงกระบุงหนึ่งยังเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงประเทศคีรียาเช่นเดียวกับดอกกระบุงหนึ่ง ทั้งยังเป็นแกนกลางที่เชื่อมโยงเหตุการณ์ในเรื่องทั้งหมดไว้ด้วยกัน เป็นตัวละครที่ปรากฏตัวตั้งแต่ต้นเรื่อง และมีบทบาทที่โดดเด่นตลอดทั้งเรื่อง กล่าวคือ เมื่อกระบุงหนึ่งสืบหาหลักฐานเกี่ยวกับการสิ้นพระชนม์ของพระราชบิดาของเธอ ความพยายามสืบหาความจริงของกระบุงหนึ่งก็ดึงดูดคนย์ ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์ทางการเมือง ของประเทศคีรียา อันเป็นสาเหตุของเรื่องทั้งหมด การตั้งชื่อนวนิยายเรื่องนี้ว่า ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง จึงเป็นการตั้งชื่อตามตัวละครเอกที่สำคัญที่สุดของเรื่องอีกทางหนึ่งด้วย

๓.๑.๓ การตั้งชื่อที่สื่อถึงเหตุการณ์สำคัญในนวนิยาย

การตั้งชื่อที่สื่อถึงเหตุการณ์สำคัญในนวนิยาย หมายถึง การนำเหตุการณ์สำคัญหรือเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่ส่งผลให้เกิดปมปัญหาในนวนิยายมาตั้งเป็นชื่อนวนิยาย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ปรากฏนวนิยายที่ใช้กลวิธีการตั้งชื่อเช่นนี้ทั้งสิ้น ๒ เรื่อง ได้แก่ ทางเทวดา และเทวาวาด

๓.๑.๓.๑ ทางเทวดา

จินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา ตั้งชื่อตามเหตุการณ์ตอนต้นของเรื่อง ที่กล่าวถึง เทพบุตรองค์หนึ่งที่ตั้งใจลงมาสั่งสมความดีในโลกมนุษย์ คำว่า ทางเทวดา ประกอบด้วยคำว่า ทาง หมายถึง ที่สำหรับเดินไปมา หรืออาจหมายถึงวิธีการก็ได้ ในขณะที่คำว่า เทวดา หมายถึงพวกชาวสวรรค์พวกหนึ่งที่มีความสะอาดสบายยิ่งกว่ามนุษย์ เพราะมีชีวิตอยู่เพื่อรับผลของกุศล คำว่า ทางเทวดา จึงหมายถึง วิธีการที่ชาวสวรรค์คนหนึ่งเลือกวิถีชีวิตของตน เมื่อจะมาก่อเกิดเป็นมนุษย์

การตั้งชื่อจินตนิยายดังกล่าวว่า ทางเทวดา จึงเป็นการเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับวรรณคดีไทยเรื่อง ไตรภูมิภิกษา เป็นพิเศษ กล่าวคือ ความคิดที่ว่ามนุษย์เป็นผู้เลือกชีวิตของตัวเอง ด้วยการเลือกกระทำ มนุษย์ที่ทำความดีย่อมได้รับผลดี ในทำนองเดียวกันหากมนุษย์ทำความชั่วก็ย่อมได้รับผลชั่วนั้นสอดคล้องกับแนวคิดที่ปรากฏใน ไตรภูมิภิกษา ทั้งยังสามารถสื่อถึงความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ ที่ปรากฏใน ไตรภูมิภิกษา ด้วย ความเชื่อเรื่องไตรภูมินี้เองที่ทำให้แก้วเก้าสามารถสร้างความสมจริงให้กับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยาย และดึงดูดความสนใจของผู้อ่านนวนิยายได้อีกด้วย

คำว่า ทางเทวดา ในชื่อจินตนิยายสื่อถึงเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง การเลือกวิถีชีวิตของเทวดาองค์นี้เป็นแกนกลางของเรื่อง que เชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดไว้ด้วยกัน และการเลือกนี้เองทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจตั้งแต่ต้นจนจบ กล่าวคือ ตอนเปิดเรื่องเทพบุตรบนดอกบัวสีน้ำเงินก็เลือก ทางในการดำเนินชีวิตของตน ในชาติใหม่ ว่าขอเป็นผู้ปัญญามาก โดยยอมมีหน้าตาอัปลักษณ์ เพื่อชีวิตในโลกมนุษย์ของตนจะได้เป็นไปเพื่อการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อย่างแท้จริง การตั้งชื่อนวนิยายว่า ทางเทวดา จึงสื่อความถึงชีวิตทั้งชีวิตของตัวละครเอกฝ่ายชายคือ สาแคน ผู้เลือกวิถีชีวิตของตน มาตั้งเป็นชื่อนวนิยายได้อย่างน่าสนใจ

๓.๑.๓.๒ เทวาวาด

เทวาวาด ตั้งชื่อตามเหตุการณ์เหนือธรรมชาติในเรื่อง คำว่า เทวา ในชื่อจินตนิยายสื่อความหมายถึงเทวดา เทวดา หมายถึงพวกชาวสวรรค์พวกหนึ่งที่มีความสะอาดสบายยิ่งกว่ามนุษย์ เพราะมีชีวิตอยู่เพื่อรับผลของกุศล ในขณะที่ วาด ให้ความหมายว่าเขียนหรือลากเส้นเป็นลวดลายหรือรูปภาพ การตั้งชื่อนวนิยายว่า เทวาวาด จึงหมายถึง การเขียนของเทวดา ซึ่งหมายถึงพระพรหม โดยเฉพาะ เนื่องจากตามความเชื่อของคนไทยนั้น เทวดาที่สามารถเขียน หรือ ลิจิตชีวิตของมนุษย์ได้มีแต่พระพรหมเท่านั้น ถือกันว่าพระพรหมเขียนชะตาชีวิตไว้ที่หน้าผากของเด็กที่เกิดได้เจ็ดวัน

การตั้งชื่อจินตนิยายที่สื่อถึงความเชื่อเรื่องสวรรค์เช่นนี้ สามารถสร้างแนวเทียบเพื่อเชื่อมโยงจินตภาพของผู้อ่านเข้ากับความเชื่อเรื่องสวรรค์และไตรภูมิที่ปรากฏในวรรณคดีไทย เรื่อง **ไตรภูมิกถา**ได้ นอกจากนี้ ความคิดหลักของจินตนิยายดังกล่าว ยังสอดคล้องกับความคิดหลักใน **ไตรภูมิกถา** ที่ว่ามนุษย์เป็นผู้กำหนดชีวิตของตนด้วยการกระทำ เทวดาเป็นเพียงเพื่อนร่วมสังสารวัฏ ไม่สามารถกำหนดชีวิตของมนุษย์ให้รุ่งเรืองหรือล่มจมได้

ชื่อจินตนิยายเรื่อง **เทวवाद** สื่อถึงเหตุการณ์สำคัญของจินตนิยาย คือเรื่อง พรหมลิขิตซึ่งมีความสำคัญต่อเหตุการณ์ในเรื่องเป็นอย่างยิ่ง คือเป็นแกนกลางของเรื่องที่เชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดไว้ด้วยกัน กล่าวคือ เขตอรัญญ์ ตัวละครเอกของเรื่องรู้พรหมลิขิตของตัวเอง จึงมุ่งมั่นที่จะทำความดีเพื่อเปลี่ยนแปลงพรหมลิขิตของตัวเองจนสำเร็จการตั้งชื่อนวนิยายเช่นนี้นอกจากจะสามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านนวนิยายได้อย่างดีแล้ว ยังเป็นชื่อเรื่องที่ครอบคลุมเรื่องทั้งหมดด้วย

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ที่ปรากฏในชื่อของนวนิยายของแก้วแก้ว จะสร้างแนวเทียบในใจของผู้อ่านให้สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวของ นวนิยายกับวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันหรือยอมรับได้ ให้เหตุการณ์ในนวนิยาย นอกจากนี้ชื่อของนวนิยายยังสามารถบอกแนววรรณกรรมแก่ผู้อ่าน และสื่อสิ่งสำคัญที่สุดของนวนิยายเรื่องนั้นๆ เช่น แนวคิดสำคัญ หรือเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง ให้แก่ผู้อ่านได้อย่างน่าสนใจ

๓.๒ กลวิธีการสร้างเรื่อง

ในหัวข้อกลวิธีการสร้างเรื่องนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาจินตนิยายของแก้วแก้วในสามประเด็นคือ กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง กลวิธีการสร้างส่วนของเนื้อเรื่องที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยในจินตนิยายของแก้วแก้ว

๓.๒.๑ กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง

โครงเรื่อง(Plot) หมายถึงการจัดลำดับเหตุการณ์ คือการที่ผู้ประพันธ์เลือกเล่าเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งก่อนหรือหลังอีกเหตุการณ์หนึ่งในวรรณกรรม โดยเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ต้องเกี่ยวเนื่องกันอย่างมีเหตุมีผล เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของตัวละครขึ้นในเรื่อง โครงเรื่องเป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในนวนิยาย เรื่องสั้น และบทละคร เป็นส่วนที่กระตุ้นความสงสัยใคร่รู้ และสร้างความตื่นเต้น ระทึกใจให้แก่เรื่อง

ปมปัญหาคือส่วนสำคัญที่ทำให้โครงเรื่องสามารถกระตุ้น ความตื่นเต้น ระทึกใจของผู้อ่านได้ ผู้ประพันธ์นวนิยายจึงมักสร้างปมปัญหาในเรื่องให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง โดยทั่วไป โครงเรื่องมักมีความเคลื่อนไหวอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และ คือประกอบด้วย จุดเริ่มเรื่อง จุดเริ่มต้นของปัญหา จุดวิกฤต ปัญหาเริ่มคลี่คลายและจุดจบของปัญหา

แก้วแก้วมักให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นไปได้หรือความสมจริงให้กับนวนิยายรวมทั้งจินตนิยายด้วย ทั้งที่จินตนิยายเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริง แต่เมื่อสร้างความสมเหตุสมผลให้ส่วนต่างๆของเรื่อง เช่น เนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉาก เป็นต้น อย่างกลมกลืน ก็จะทำให้ผู้อ่านสามารถยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องได้ง่ายขึ้นโดยไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งหรือต่อต้าน ความรู้สึกน่าเชื่อนี้เกิดจากความสอดคล้องกลมกลืนกันของโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉากและบทสนทนา นั้นเอง

จินตนิยายของแก้วแก้วที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านก็เช่นเดียวกัน จากการศึกษาจินตนิยายของแก้วแก้ว ผู้วิจัยพบว่าแก้วแก้วสร้าง โครงเรื่องของจินตนิยายจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านด้วยกลวิธีที่แตกต่างกัน อาจจำแนกกลวิธีการสร้างโครงเรื่องได้เป็น ๒ วิธีดังต่อไปนี้

๓.๒.๑.๑ การสร้างโครงเรื่องของจินตนิยาย โดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๓.๒.๑.๒ การสร้างโครงเรื่องของจินตนิยายขึ้นใหม่ โดยมีฐานของตัวละคร เหตุการณ์ ฉาก หรือข้อความจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๓.๒.๑.๑ การสร้างโครงเรื่องของจินตนิยายโดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

การสร้างโครงเรื่องของจินตนิยายโดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน หมายถึง การสร้างโครงเรื่องของจินตนิยายให้มีลำดับเหตุการณ์คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน จินตนิยายของแก้วแก้วที่ใช้กลวิธีการสร้างโครงเรื่องแบบนี้มี ๓ เรื่อง ได้แก่ เรือนนพเก้า พิมมาลา และทางเทวดา กล่าวคือ แก้วแก้วสร้างพอบแก้วในเรือนนพเก้าให้หนีตามคู่หมั้นเก่าไปโดยอาศัยเค้าจากเหตุการณ์ใน กากีกลอนสุภาพ เช่นเดียวกับที่สร้างให้เพรียวใน พิมมาลา กลายร่างเป็นผู้หญิงโดยอาศัยเค้าจากเหตุการณ์ใน อิสรราชำฉันท์ และสร้างให้สาแคนดอครูปเป็นชายรูปงาม โดยอาศัยเค้าจากเหตุการณ์ใน บทละครเรื่องสังข์ทอง ก่ำกาดำขาดก และกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ

ผู้วิจัยพบว่าเหตุการณ์ที่เกาะเกี่ยวกันเป็นโครงเรื่องของจินตนิยายดังกล่าวมีลักษณะเด่น กล่าวคือ ลำดับเหตุการณ์บางส่วนของจินตนิยายกลุ่มนี้มีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงและส่วนที่แตกต่างกับลำดับเหตุการณ์ของวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ดังที่ผู้วิจัยจะจำแนกพฤติกรรมสำคัญที่ปรากฏในจินตนิยาย ลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นความน่าสนใจและความเป็นไปได้ของเรื่องที่เกิดจากการตีความวรรณคดีไทยใหม่ในรูปแบบของจินตนิยายของแก้วเก้าเพื่อให้เห็นความคิดนี้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอในตารางความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในประเด็นที่เกี่ยวกับโครงเรื่อง ดังแสดงในหน้าต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในประเด็นที่เกี่ยวกับ
โครงเรื่อง

ชื่อจินตนิยาย	โครงเรื่อง	
	เหตุการณ์สำคัญในโครงเรื่อง	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
เรือนนพเก้า	• เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงแต่งงานกับชาย-อายุมากที่มีศักดิ์สูง	• กากีกลอนสุภาพ
	• เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงพบชายหนุ่มที่ไม่ใช่สามีของตน	• กากีกลอนสุภาพ
	• เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีความสุขกับชายชู้	• กากีกลอนสุภาพ
	• เหตุการณ์ที่สามีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงเนรเทศเธอไปอยู่ที่ที่ห่างไกล	• กากีกลอนสุภาพ
	• เหตุการณ์ที่สามีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงเข้าใจว่าคนรับใช้ในบ้านมีความสัมพันธ์กับภรรยาของตน	• กากีกลอนสุภาพ
ปลายเทียน	• เหตุการณ์ที่เจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้าหนีการติดตามของขุนแผน	• เสภาขุนช้างขุนแผน
พิมมาลา	• เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายชายถูกเทพเจ้าสาปให้กลายเป็นผู้หญิงโดยพาไปที่สวนขวัญ	• อิลราชคำฉันท์
	• เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายชายได้รับการลดโทษให้สามารถกลับเป็นชายได้ชั่วคราว	• อิลราชคำฉันท์
	• ตัวละครเอกฝ่ายชายพ้นจากคำสาปตามเงื่อนไขของเทพเจ้า	• อิลราชคำฉันท์
ทางเทวดา	• เทวดาลงมาเกิดเป็นมนุษย์ในครอบครัวสามัญชน	• กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ
	• ตัวละครเอกฝ่ายชายมีผิวดำและหน้าตาขี้ริ้ว	• กลอนอ่านเรื่องกำกาดำ • บทละครเรื่องสังข์ทอง • ชาดกล้านนาไทยเรื่อง-กำกาดำ
	• ตัวละครเอกฝ่ายชายแสดงความสามารถในวัยเด็ก	• บทละครเรื่องสังข์ทอง
	• ตัวละครเอกฝ่ายชายมีความสามารถทางดนตรี	• กลอนอ่านเรื่องกำกาดำ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในประเด็นที่เกี่ยวกับ
โครงเรื่อง (ต่อ)

ชื่อจินตนิยาย	โครงเรื่อง	
	เหตุการณ์สำคัญในนวนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
ทางเทวดา	• ตัวละครเอกฝ่ายชายไปต่างเมืองที่มีอันตราย	• บทละครเรื่องสังข์ทอง
	• ตัวละครเอกฝ่ายชายเรียนวิชามาจากต่างเมือง	• บทละครเรื่องสังข์ทอง
	• ตัวละครเอกฝ่ายหญิงไม่รักใคร่แม่แต่คนเดียว	• บทละครเรื่องสังข์ทอง • กลอนอ่านเรื่อง ท้าวกำกาดำ • ชาดกล้านนาไทยเรื่อง กำกาดำ
	• ตัวละครเอกฝ่ายชายอธิษฐานขอให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเห็นตนมีรูปงาม	• บทละครเรื่องสังข์ทอง
	• ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเห็นตัวละครเอกฝ่ายชายมีรูปงามและรับรัก	• บทละครเรื่องสังข์ทอง • ชาดกล้านนาไทยเรื่อง กำกาดำ • บทละครเรื่องสังข์ทอง
	• พ่อของตัวละครเอกฝ่ายหญิงทดสอบตัวละครเอกฝ่ายชายก่อนแต่งงาน	• กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ
	• ผู้ช่วยเหลือช่วยให้ตัวละครเอกผ่านการทดสอบและแต่งงาน	• กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ
	• พ่อของตัวละครเอกฝ่ายหญิงทดสอบตัวละครเอกฝ่ายชายหลังแต่งงาน	• บทละครเรื่องสังข์ทอง • ชาดกล้านนาไทยเรื่อง- กำกาดำ
	• ตัวละครเอกกลายเป็นชายรูปงามและผ่านการทดสอบ	• บทละครเรื่องสังข์ทอง • ชาดกล้านนาไทยเรื่อง- กำกาดำ

น่าสังเกตว่า โครงเรื่องของจินตนิยายกลุ่มนี้มีลักษณะเป็น โครงเรื่องเชิงซ้อน* กล่าวคือ มีเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผลหลายชุดเกาะเกี่ยวกัน อย่างหลวมๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่ามีโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรองสัมพันธ์กัน

โครงเรื่องทั้ง ๒ ประเภทนี้ มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสมเหตุสมผลให้แก่เรื่อง ดังจะได้อธิบายในลำดับต่อไปนี้

๓.๒.๑.๑.๑ เรือนนพเก้า

จินตนิยายเรื่อง เรือนนพเก้า มีโครงเรื่องแบบโครงเรื่องเชิงซ้อน ประกอบด้วยโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรอง เพื่อให้เข้าใจโครงเรื่องของจินตนิยายเรื่องนี้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงจำแนกโครงเรื่องของ เรือนนพเก้า ออกเป็นโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรองดังต่อไปนี้

โครงเรื่องหลัก

หลังจากผอบแก้วแต่งงานกับพระยารัชดาปวิวรรตหรือเจ้าคุณรัชดาฯ ได้ไม่นาน เธอก็หนีตามเขมซึ่งเป็นอดีตคู่หมั้นไป พระยารัชดาปวิวรรตตามตัวเธอกลับมาและลงโทษผอบแก้วโดยขังเธอไว้ในเรือนนพเก้า ระหว่างนั้นผอบแก้วมีโอกาสนใกล้ชิดกับนลซึ่งเป็นเด็กรับใช้ในบ้าน ทำให้เจ้าคุณและคนอื่นๆ เข้าใจว่าผอบแก้วมีความสัมพันธ์กับนล ผอบแก้วเสียใจมากที่ตนเองทำผิดต่อเจ้าคุณ ต่อมาผอบแก้วก็ตายไป แต่วิญญาณของเธอยังคงทนทุกข์อยู่ในเรือนนพเก้าเพราะความรู้สึกผิดดังกล่าว จนกระทั่งนิชาและเพื่อนช่วยผอบแก้วให้พ้นจากความทุกข์ได้ในที่สุด

โครงเรื่องรอง

นิชาถูกคุณป้าบับนรสีส่งตัวไปหาคุณยายบุญทิพย์ที่เรือนนพเก้าเพื่อรอรับมรดก ทั้งๆที่นิชาไม่เต็มใจ ที่นั่นเธอได้พบกับเมฆญาติฝ่ายสามีของคุณยายบุญทิพย์ นิชาและเมฆหาทางช่วยให้วิญญาณของผอบแก้วไปสู่สุคติจนสำเร็จ ระหว่างนั้นทั้งคู่ก็มีโอกาสใกล้ชิดและปลงใจรักกันที่สุดในที่สุด

จะเห็นว่า โครงเรื่องของจินตนิยายเรื่อง เรือนนพเก้า มีส่วนคล้ายคลึงกับโครงเรื่องของ กาถิกลอนสุภาพ อย่างยิ่ง เนื้อหาบางส่วน ตลอดจนลักษณะและพฤติกรรมของตัว

* ส่วนโครงเรื่องเชิงซ้อนคือโครงเรื่องที่มีเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผลหลายชุดเกาะเกี่ยวกัน อย่างหลวมๆ ที่เรียกกันว่าโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรอง (อิรวดี ไคลังคะ, ๒๕๔๓: ๒๔)

ละครบางตัว มีส่วนคล้ายคลึงกับเนื้อหาและตัวละครจาก **กาทีกลอนสุภาพ** ทั้งความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่องก็คล้ายคลึงกับ **กาทีกลอนสุภาพ** ด้วย ได้แก่ การที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือผอบแก้วแต่งงานกับชายสูงศักดิ์ที่มีอายุมากกว่าคือพระยารัชดาปรีวรตหรือเจ้าคุณรัชดาฯ ก่อนที่เขมซึ่งเป็นอดีตคู่หมั้นของผอบแก้วจะพาเธอหนีไป คล้ายกับที่พญาครุฑพาตัวนางกาทิไปยังวิมานนิมพิล เป็นต้น นอกจากนี้ แก้วเก๋ายังสร้างความสมเหตุสมผลให้กับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง เพื่อให้จินตนิยายมีความน่าเชื่อ ยิ่งขึ้นด้วย

หากพิจารณาการสร้างปมขัดแย้งในโครงเรื่อง จะเห็นว่าแก้วเก๋าส่งปมขัดแย้งในเรื่อง **เรือนนพเก้า** จากปมความขัดแย้งใน **กาทีกลอนสุภาพ** กล่าวคือ ความขัดแย้งระหว่างพระยารัชดาปรีวรตกับผอบแก้วมีส่วนคล้ายคลึงกับความขัดแย้งระหว่างท้าวพรหมทัตกับนางกาทิ นอกจากปมขัดแย้งที่คล้ายคลึงกันดังกล่าวแล้ว แก้วเก๋ายังสร้างความขัดแย้งภายในจิตใจให้ผอบแก้วที่จงใจตัวเองไว้ในเรือนนพเก้า เพราะความรู้สึกผิดต่อพระยารัชดาปรีวรต ประเด็นดังกล่าวนี้มีพื้นฐานจากพฤติกรรมของนางกาทิที่มีความสัมพันธ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีในขณะที่เป็นมเหสีของท้าวพรหมทัตด้วย

เพื่อให้เห็นความคล้ายคลึงระหว่าง **กาทีกลอนสุภาพ** และ **เรือนนพเก้า** ผู้วิจัยจึงแสดงตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ของ **กาทีกลอนสุภาพ** และ **เรือนนพเก้า** โดยตั้งลำดับเหตุการณ์ใน **กาทีกลอนสุภาพ** เป็นหลัก โดยในตารางนี้ผู้วิจัยจะใช้เลขอารบิกกำกับเหตุการณ์ใน **กาทีกลอนสุภาพ** และใช้เลขไทยกำกับเหตุการณ์ใน **เรือนนพเก้า** เพื่อบอกลำดับเวลาที่เกิดขึ้นในเรื่อง โดยเหตุการณ์ในจินตนิยายบางเหตุการณ์อาจสลับลำดับกัน ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยมุ่งแสดงความสัมพันธ์กับ **กาทีกลอนสุภาพ** เป็นสำคัญ ดังตารางในหน้าถัดไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในกาถีกลอนสุภาพ กับเรือนนพแก้ว

เหตุการณ์ในกาถีกลอนสุภาพ	เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องเรือนนพแก้ว	
	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้า จาก กาถีกลอนสุภาพ	เหตุการณ์ที่ต่างจากกาถีกลอน สุภาพ
		๑ ผอบแก้วเป็นคู่หมั้นกับเขม
		๒ ครอบครัวของผอบแก้ว ยากจนลง
		๓ เขม ไปเรียนต่อที่อังกฤษ
		๔ ครอบครัวของเขมถอนหมั้น ผอบแก้ว
1 นางกาก็เป็นมเหสีของท้าว พรหมทัต	๕ ผอบแก้วแต่งงานกับพระยา รัชดาปวิวรรต(หรือเจ้าคุณ)	
2 พญาครุฑได้พบกับนางกาก็เมื่อ ครั้งแปลงเป็นมานพมาเล่นสกากับ ท้าวพรหมทัต	๖ เขมกลับมาจากอังกฤษและ พบกับผอบแก้วในงานศพคุณ ชื่นซึ่งเป็นอาของผอบแก้ว	
		๗ ผอบแก้วตั้งใจไปบอกเลิก เขม แต่กลับใจอ่อนยอมตัวเป็น ของเขมในคืนนั้น
		๘ ผอบแก้วเสียใจที่ทำผิดต่อเจ้า คุณ
3 พญาครุฑลักนางกาก็ไปวิมาน ฉิมพลี		๙ ต่อมา ผอบแก้วหนีไปกับเขม ตามคำชักชวนทั้งที่ลี้ใจ
		๑๐ เขมรู้สึกสะใจที่เอาชนะเจ้า คุณได้ โดยได้ผอบแก้วมา ครอบครอง
4 นางกาก็ชื่นรมย์ด้วยพญาครุฑ	๑๑ ผอบแก้วรู้สึกมีความสุขเมื่อ อยู่กับเขม	ในขณะที่เดียวกัน บางเวลาผอบ แก้วก็คิดถึงชีวิตที่สุขสบายใน ฐานะภรรยาของเจ้าคุณ

ตารางที่ ๓: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในกาถีกกลอนสุภาพ กับเรื่อนนพเก้า (ต่อ)

เหตุการณ์ในกาถีกกลอนสุภาพ	เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่อนนพเก้า	
	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้าจาก กาถีกกลอนสุภาพ	เหตุการณ์ที่ต่างจากกาถีกกลอนสุภาพ
5 ท้าวพรหมทัตใช้ให้นาฏกุเวรไปตามหานางกาถีกจนพบ		๑๒ เจ้าคุณตามตัวผอบแก้วด้วยตนเองจนพบ
6 นาฏกุเวรมีความสัมพันธ์กับนางกาถีก	๑๕ เจ้าคุณและคนอื่นๆเข้าใจว่าผอบแก้วมีความสัมพันธ์กับนลซึ่งเป็นเด็กรับใช้	แต่ในความเป็นจริงแล้วผอบแก้วไม่ได้มีความสัมพันธ์กับนลแต่อย่างใด
7 นาฏกุเวรเขี่ยพญาครุฑเกี่ยวกับนางกาถีกต่อหน้าท้าวพรหมทัต		
8 พญาครุฑนำนางกาถีกมาคืนท้าวพรหมทัต		๑๓ เมื่อพบผอบแก้วแล้ว เจ้าคุณนำตัวผอบแก้วไปกักบริเวณไว้
9 ท้าวพรหมทัตเนรเทศนางกาถีก	๑๔ เจ้าคุณย้ายเรื่อนนพเก้าไปที่นครชัยศรีพร้อมกับให้ผอบแก้วไปอยู่ที่นั่นเพียงลำพัง	
		๑๖ ผอบแก้วได้รับความกดดันหลายทางจึงหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย (เจ้าคุณอภัยให้ผอบแก้ว และเสียชีวิตในเวลาต่อมา)
		๑๗ วิญญาณของผอบแก้ววนเวียนอยู่ในเรื่อนนพเก้า
		๑๘ ผอบแก้วหาวิธีให้วิญญาณของตนหลุดพ้นจากเรื่อนนพเก้าด้วยวิธีการต่างๆ
		๑๙ เมื่อไฟไหม้เรื่อนนพเก้า ผอบแก้วก็ปล่อยวางความคิดที่ยึดติดกับตัวเองเพื่อช่วยนิชาจากไฟ

ตารางที่ ๓: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในกาถิกกลอนสุภาพ กับเรื่อนนพเก้า (ต่อ)

เหตุการณ์ในกาถิกกลอนสุภาพ	เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องเรื่อนนพเก้า	
	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้าจาก กาถิกกลอนสุภาพ	เหตุการณ์ที่ต่างจากกาถิกกลอนสุภาพ
		๒๐ ผอบแก้วช่วยนิชาจากไฟซึ่งกำลังไหม้เรื่อนนพเก้า เมื่อผอบแก้วคิดถึงผู้อื่นมากกว่าตนเองทำให้เธอหลุดพ้นจากเรื่อนนพเก้า
		๒๑ ผอบแก้วตัดสินใจไปกับวิญญานเจ้าคุณที่มารอรับ ทำให้เธอเป็นอิสระจากเรื่อนนพเก้าในที่สุด

จากตารางเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้จำแนกเหตุการณ์ในกาถิกกลอนสุภาพ ออกเป็น ๕ เหตุการณ์ และจำแนกเหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่อง เรื่อนนพเก้า ออกเป็น ๒๑ เหตุการณ์

เมื่อพิจารณาอย่างละเอียด ผู้วิจัยพบว่า ลำดับเหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องเรื่อนนพเก้าอาจจำแนกได้เป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือเหตุการณ์ในจินตนิยายที่มีลำดับเหตุการณ์คล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์ของ กาถิกกลอนสุภาพ

ผู้วิจัยพบว่าเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงหรือสร้างโดยอาศัยเค้าจากกาถิกกลอนสุภาพ มี ๕ เหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงแต่งงานกับชายอายุมากที่มีศักดิ์สูง (เหตุการณ์ที่ ๕) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงพบชายหนุ่มที่ไม่ใช่สามีของตน (เหตุการณ์ที่ ๖) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีความสุขกับชายชู้ (เหตุการณ์ที่ ๑๑) สามีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงเนรเทศเธอไปอยู่ที่ที่ห่างไกล (เหตุการณ์ที่ ๑๔) สามีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงเข้าใจว่าคนรับใช้ในบ้านมีความสัมพันธ์กับภรรยาของตน (เหตุการณ์ที่ ๑๕)

ลำดับเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์ของ กาถิกกลอนสุภาพ ในจินตนิยายเรื่องเรื่อนนพเก้ามีส่วนในการเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึง กาถิกกลอนสุภาพ

สุภาพ นอกจากนี้ แก้วเก้ายังอ้างถึง กาทีกลอนสุภาพ ในเรื่องเรือนนพเก้า อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเน้นให้ผู้อ่านเห็นความคล้ายคลึงระหว่างจินตนิยายเรื่อง เรือนนพเก้า กับ กาทีกลอนสุภาพ ตลอดทั้งเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

...น่าตกใจใหม่ละคุณ ตัวฉันเองถ้าไม่ได้รู้ด้วยตัวเองก็ไม่มีวันเชื่อ สมัยนั้นไม่มีผู้หญิง ลูกผู้ลากมากดีคนไหนเขาทำอย่างคุณหญิงผอบแก้วนี้หรือคะ ยังกะนางกาทีกลับชาติมาเกิด

(แก้วเก้า, เรือนนพเก้า ๒๕๓๗: ๕๖-๕๗)

ในตอนที่พระยารัชดาปริวรรตออกตามหาผอบแก้ว และได้พบตัวเธอในบ้านพักของเขม เขาก็กล่าวถึงเหตุการณ์ใน กาทีกลอนสุภาพ ความว่า

“เธอคงนึกไม่ถึงสินะ ว่าฉันจะตามมาจนถึง วิมานนิมพิลของเธอกับชายผู้ตัวการ”

(แก้วเก้า, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๒๖๒)

เมื่อผอบแก้วกล่าวถึงตนเอง เธอก็เปรียบเทียบการกระทำของตนเองกับการกระทำของนางกาทีก ทั้งยังเรียกร้องให้เจ้าคุณปฏิบัติต่อเธอเหมือนที่ท้าวพรหมทัตปฏิบัติต่อนางกาทีกด้วย ดังความตอนหนึ่งว่า

“ดิฉันทำผิด” ผอบแก้วย้ำ ด้วยความโทมนัสสุดแสน “ไม่ขอแก้ตัว ที่เห็นความรักสำคัญกว่าเกียรติยศหน้าตา กรุณาอย่าเอาดิฉันไว้ ขับไล่เสียให้พ้นเหมือนนางกาทีกะละคะ”

(แก้วเก้า, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๒๗๑)

อย่างไรก็ตาม แม้จินตนิยายเรื่อง เรือนนพเก้า จะมีโครงเรื่องเนื้อเรื่อง ตัวละคร ตลอดจนเหตุการณ์ในเรื่องคล้ายคลึงกับ กาทีกลอนสุภาพ เพียงใด แต่เรือนนพเก้า ก็เป็นจินตนิยายที่แก้วเก้าสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ การที่แก้วเก้าสร้างสรรค์เรือนนพเก้าขึ้นให้คล้ายคลึงกับ กาทีกลอนสุภาพ จึงเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่ทำให้แก้วเก้าสามารถเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในเพื่อนำเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับ กาทีกลอนสุภาพ ได้อย่างอิสระ

กลุ่มที่สอง คือเหตุการณ์ที่มีรายละเอียดแตกต่างจาก **กาทีกลอนสุภาพ** มี ๕ เหตุการณ์ ได้แก่ ตัวละครเอกฝ่ายหญิงตัดสินใจหนีไปกับชายที่ไม่ใช่สามีของตนเอง (เหตุการณ์ที่ ๕) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงคิดถึงสามีของตนเอง (เหตุการณ์ที่ ๑๑) สามีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงไปตามตัวเธอจนพบ (เหตุการณ์ที่ ๑๒) สามีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงนำตัวเธอไปกักบริเวณไว้ (เหตุการณ์ที่ ๑๓) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงไม่ได้สนใจเด็กรับใช้ในบ้าน (เหตุการณ์ที่ ๑๕)

ลำดับเหตุการณ์ที่มีรายละเอียดแตกต่างจาก **กาทีกลอนสุภาพ** นี้ เป็นเหตุการณ์ที่แก้วแก้วสร้างรายละเอียดขึ้นเพื่อตีความการกระทำของตัวละครในมุมมองใหม่

กลุ่มที่สาม คือ เหตุการณ์ใน **เรือนนพเก้า** ที่ไม่สามารถเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ **กาทีกลอนสุภาพ** ๑๓ เหตุการณ์ ได้แก่ ตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีคู่หมั้น (เหตุการณ์ที่ ๑) ครอบครัวของตัวละครเอกฝ่ายหญิงยากจนลง (เหตุการณ์ที่ ๒) คู่หมั้นจากตัวละครเอกฝ่ายหญิงไป (เหตุการณ์ที่ ๓) ครอบครัวของคู่หมั้นถอนหมั้นตัวละครเอกฝ่ายหญิง (เหตุการณ์ที่ ๔) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงตั้งใจไปบอกเลิกคู่หมั้นเก่า แต่กลับใจอ่อนยอมตัวเป็นของเขา (เหตุการณ์ที่ ๕) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเสียใจที่ทำผิดต่อสามี (เหตุการณ์ที่ ๘) อดีตคู่หมั้นของตัวละครเอกฝ่ายหญิงรู้สึกสะใจที่ได้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงมาครอบครอง (เหตุการณ์ที่ ๑๐) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงได้รับความกดดันหลายทางจึงหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย (เหตุการณ์ที่ ๑๖) วิญญาณของตัวละครเอกฝ่ายหญิงวนเวียนอยู่ในเรือน (เหตุการณ์ที่ ๑๗) วิญญาณของตัวละครเอกฝ่ายหญิงหาวิธีให้วิญญาณของตนหลุดพ้นจากเรือน (เหตุการณ์ที่ ๑๘) เมื่อไฟไหม้เรือนหอ ตัวละครเอกฝ่ายหญิงก็ปล่อยวางความคิดที่ยึดติดกับตัวเองเพื่อช่วยผู้อื่นจากไฟ (เหตุการณ์ที่ ๑๙) เมื่อตัวละครเอกฝ่ายหญิงคิดถึงผู้อื่นมากกว่าตนเองทำให้เธอหลุดพ้นจากเรือน (เหตุการณ์ที่ ๒๐) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงตัดสินใจไปกับวิญญาณของสามีที่มารอรับ ทำให้เธอเป็นอิสระจากเรือน (เหตุการณ์ที่ ๒๑)

เหตุการณ์ในกลุ่มนี้ แก้วแก้วสร้างขึ้นเพื่อสร้างความสมเหตุสมผล และสร้างความน่าสนใจให้กับเรื่อง ได้แก่ การสร้างให้เขมเป็นอดีตคนรักของผอบแก้วและเป็นฝ่ายชักชวนให้เธอหนีไปกับเขา เพื่อให้เหตุการณ์ที่ผอบแก้วตัดสินใจหนีไปกับอดีตคู่หมั้นที่เธอยังไม่หมดรักมีความสมเหตุสมผลมากกว่าพฤติกรรมของนางกาทีก นอกจากนั้น แก้วแก้วยังสร้างให้ผอบแก้วต่างจากกาทีกที่มีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวกับผู้ชายเพียงสองคนคือ อดีตคนรักและสามี ส่วนนลซึ่งเป็นเด็กรับใช้ในบ้านนั้นผอบแก้วมิได้มีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวด้วยแต่อย่างใด ทั้งนี้เพื่อทำให้ผอบแก้วน่าเห็นใจมากกว่านางกาทีกนั่นเอง

นอกจากนี้ แก้วแก้วยังสร้างโครงเรื่องและตัวละครใน **เรือนนพเก้า** ให้มีความสัมพันธ์กับ **กาทีกลอนสุภาพ** เพื่อตีความวรรณคดีและนำเสนอมุมมองใหม่ ดังจะได้กล่าวถึงในบทที่ ๖

๓.๒.๑.๑.๒ พิมมาลา

จินตนิยายเรื่อง พิมมาลา มีโครงเรื่องแบบโครงเรื่องเชิงซ้อน คือเป็นโครงเรื่องที่ประกอบด้วยโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรอง เพื่อให้เข้าใจโครงเรื่องของจินตนิยายเรื่องนี้ อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะจำแนกโครงเรื่องของ พิมมาลา ออกเป็นโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรองดังต่อไปนี้

โครงเรื่องหลัก

เพริยวถูกนางฟ้ารัมภาสาปให้กลายเป็นผู้หญิง เพราะต้องการลงโทษที่เพริยวใช้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือไต่เต้าไปสู่ความสำเร็จของตน หลังจากถูกสาปแล้ว เพริยวต้องช่วยเหลือผู้หญิงที่ตนเคยทำร้ายมาก่อนหน้านั้น เพื่อแลกกับการได้กลับคืนเป็นชาย ในระหว่างนี้เพริยวได้เรียนรู้ความลำบากของผู้หญิง เขาจึงเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของตนในที่สุด

โครงเรื่องรอง

น้านวลหลงรักเพริยวแต่ผิดหวัง เธอจึงไปเรียนต่อต่างประเทศ ต่อมาเมื่อน้านวลกลับมา เพริยวก็กลับมาสนใจน้านวลอีกครั้งเพราะน้านวลสวยขึ้น แต่น้านวลมีคู่หมั้นแล้ว เธอจึงยื่นหยัดที่จะไม่รับรักเพริยวไม่ว่าเขาจะพยายามทุกวิถีทางก็ตาม

เมื่อพิจารณาโครงเรื่องของจินตนิยายเรื่อง พิมมาลา พบว่า แก้วแก้วสร้างเนื้อหาบางส่วน ตลอดจนเหตุการณ์บางอย่างในจินตนิยายเรื่อง พิมมาลา ให้คล้ายคลึงกับเนื้อหาและเหตุการณ์ใน อิลราชคำฉันท์ ได้แก่ การสร้างให้ตัวละครเอกฝ่ายชาย คือ เพริยวเปลี่ยนร่างเป็นผู้หญิง เช่นเดียวกับที่ท้าวอิลราชกลายเป็นนางอิลา เป็นต้น นอกจากนี้ แก้วแก้วยังสร้างความสมเหตุสมผลให้กับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง เพื่อให้จินตนิยายมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นด้วย

ในเรื่องพิมมาลา แก้วแก้วสร้างให้เพริยวมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับผู้หญิงหลายประการ เพื่อสร้างเหตุผลให้นางฟ้ารัมภาในการสาปให้เพริยวมีช่วงเวลาที่เป็นผู้หญิง เหตุการณ์การสาปผู้ชายให้กลายเป็นผู้หญิงนี้ แก้วแก้วได้เค้ามาจาก อิลราชคำฉันท์ สังเกตได้จากที่นางฟ้ารัมภาใช้สวนขวัญเชิงเขาไกรลาสในการเปลี่ยนเพริยวให้กลายเป็นหญิงชื่อพิมมาลา เช่นเดียวกับที่พระศิวะเปลี่ยนท้าวอิลราชให้กลายเป็นนางอิลาและในที่สุดเพริยวก็ได้กลับเป็นชายอย่างสมบูรณ์ หลังจากที่เพริยวเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อผู้หญิง

ดังได้กล่าวแล้วว่า โครงเรื่องหลักของจินตนิยายเรื่อง พิมมาลา มีลำดับเหตุการณ์บางส่วนคล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์ใน อิลราชคำฉันท์ เพื่อให้เห็นความคล้ายคลึงระหว่าง อิลราชคำฉันท์ และพิมมาลา ผู้วิจัยจึงแสดงตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ของอิลราชคำฉันท์ และพิมมาลา โดยตั้งลำดับเหตุการณ์ใน อิลราชคำฉันท์ เป็นหลัก โดยในตารางนี้ผู้วิจัยจะใช้เลขอารบิกกำกับเหตุการณ์ในอิลราชคำฉันท์ และใช้เลขไทยกำกับเหตุการณ์ในพิมมาลา เพื่อบอกลำดับเวลาที่เกิดขึ้นในเรื่อง ดังตารางในหน้าถัดไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในอิสรราชำฉันท์ กับพมมาลา

เหตุการณ์ในอิสรราชำฉันท์	เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องพมมาลา	
	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้า จาก อิสรราชำฉันท์	เหตุการณ์ที่ต่างจาก อิสรราชำ ฉันท์
		๑ เปรียวเป็นคนที่เจ้าชู้และมัก ใช้ผู้หญิงที่เขามีความสัมพันธ์ ด้วย เป็นเครื่องมือเพื่อ ความก้าวหน้าของตัวเอง
		๒ นำนวลหลงรักเปรียวแต่ เปรียวไม่สนใจ
		๓ นำนวลไปเรียนต่อที่ ต่างประเทศ
		๔ เปรียวได้พบกับรัมภาซึ่ง เป็นนางฟ้า
		๕ เปรียวเริ่มรักนำนวลที่ กลับมาจากต่างประเทศ ทั้งที่ นำนวลหมั้นกับแวนแล้ว
1 ท้าวอิสรราชกลายเป็นหญิง เพราะหลงเข้าไปในสวนขวัญเชิง เขาไกรลาส	๖ รัมภาสาวเปรียวเป็นผู้หญิง ชื่อ พมมาลาโดยพาไปที่สวน ขวัญเชิงเขาไกรลาส	
2 พระอุมาลดโทษให้ โดยให้เป็น ชาย ๑ เดือน เป็นหญิง ๑ เดือน สลับกันไป	๗ รัมภาให้เปรียวช่วยผู้หญิงที่ เปรียวเคยหลอกใช้มาก่อน เพื่อแลกกับการกลับเป็นชาย ได้ชั่วคราวเป็นระยะ	
3 เมื่อเป็นหญิงนางอิลาจ่า ขณะที่เป็นท้าวอิสรราชไม่ได้		๘ พมมาลาที่มีความทรงจำ ขณะที่เป็นเปรียว(ซึ่งเป็นชาย) ได้
4 นางอิลาอาศัยอยู่กับพระพุ ระหว่างนั้นก็กลายร่างเป็นชาย และหญิงสลับกันไป		

ตารางที่ ๔: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในอิสรราชำฉันท กับพินมมาลา (ต่อ)

เหตุการณ์ในอิสรราชำฉันท	เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องพินมมาลา	
	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้า จาก อิสรราชำฉันท	เหตุการณ์ที่ต่างจาก อิสรราชำ ฉันท
5 นางอิลลาให้กำเนิดบุตรของพระ พุทธ คือปุรุวัต		
		๑๐ เปรียวช่วยผู้หญิงที่ตัวเอง เคยหลอกใช้ทีละคนจนครบ
		๑๑ เปรียวเริ่มเห็นใจผู้หญิง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของตนให้เป็นสุภาพบุรุษ อย่างแท้จริง
6 ท้าวอิสรราชทำพิธีอโศกเพื่อ ขอให้พระศิวะแก้คำสาป	๑๒ รัมภภาพอใจที่เปรียวมี พฤติกรรมดีขึ้น จึงพาเขา กลับไปสวนขวัญเชิงเขา ไกรลาสเพื่อแก้คำสาป	
7 ท้าวอิสรราชกลับคืนเป็นชายโดย สมบูรณ์	๑๓ เปรียวกลับคืนเป็นชาย โดยสมบูรณ์	
		๑๔ นำนวลแต่งงานกับแวน
		๑๕ เปรียวช่วยชีวิตแวนจาก อุบัติเหตุ
		๑๖ นำนวลมีลูกกับแวน
		๑๗ ต่อมา แวนก็เสียชีวิต
		๑๘ เปรียวช่วยดูแลครอบครัว ของนำนวล และเรียนรู้ที่จะ รักผู้อื่น โดยไม่คิดถึง ประโยชน์ใดๆ

จากตารางเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้จำแนกเหตุการณ์ในอิสรราชคำฉันท์ ออกเป็น ๗ เหตุการณ์ และจำแนกเหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่อง พิมมาลา ออกเป็น ๑๘ เหตุการณ์

เมื่อพิจารณาอย่างละเอียด ผู้วิจัยพบว่า ลำดับเหตุการณ์ในจินตนิยาย เรื่องพิมมาลาอาจจำแนกได้เป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือเหตุการณ์ในจินตนิยายที่มีลำดับเหตุการณ์ คล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์ของ **อิสรราชคำฉันท์**

ผู้วิจัยพบว่าเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงหรือสร้างโดยอาศัยเค้าจาก **อิสรราชคำฉันท์** มีทั้งสิ้น ๔ เหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายชายถูกเทพเจ้าสาปให้กลายเป็น ผู้หญิงโดยพาไปที่สวนขวัญ (เหตุการณ์ที่ ๗) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายชายได้รับการลดโทษให้ สามารถกลับเป็นชายได้ชั่วคราว (เหตุการณ์ที่ ๘) ตัวละครเอกฝ่ายชายพ้นจากคำสาปโดยความช่วยเหลือ ของเทพเจ้า (เหตุการณ์ที่ ๑๒) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายชายกลับคืนเป็นชายโดยสมบูรณ์ (เหตุการณ์ที่ ๑๓)

ลำดับเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์ของ **อิสรราชคำฉันท์** ในจินตนิยายเรื่องพิมมาลา สามารถเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึงวรรณคดีเรื่อง **อิสรราชคำฉันท์** ได้ นอกจากนี้ แก้วเก้ายังเน้นให้ผู้อ่านเห็นความคล้ายคลึงระหว่างจินตนิยายเรื่อง **พิมมาลา** กับ **อิสรราชคำฉันท์** โดยอ้างถึง **อิสรราชคำฉันท์** อย่างสม่ำเสมอ เพื่อ ตลอดทั้งเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่องคำสาป องค์พระมเหศวรท่านถือว่าสวน
ขวัญเป็นที่สวนตัวของท่านกับพระชายา ห้ามชายใดล่วงละเมิด
แม้จะย่างกรายเข้ามาอย่างไม่รู้อิโหน่อิเหน่ขนาดไหนก็ไม่พ้น
กลับกลายเป็นเพศหญิง แม้แต่สัตว์ทวิบาทจตุบาททั้งหลาย คุณ
เองก็เพิ่งเห็นด้วยตาตัวเอง มีสัตว์เพศผู้สักตัวใหม่เล่า ไม่มี...ก็
เพราะมันกลายเป็นเพศเมียไปหมดแล้วในป่านี้ เหมือน
ท้าวอิสรราชกลายเป็นนางอิตา คุณเองที่กำลังจะกลายเป็นผู้หญิงที่
สวยที่สุด...

(แก้วเก้าย, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๑๕๕)

“อ้อ! สวยกว่านางอิตาเสียอีก ดูๆ ไปจะสวยไม่แพ้ฉันเสีย
ด้วยนะ เคราะห์ดินะไม่มีฤๅษีพระพรอยู่แถวนี้ ไม่จั่นคงอดใจไม่อยู่อีก
หน”

(แก้วเก้าย, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๑๕๗)

แม้โครงเรื่องและเหตุการณ์ในเรื่องจินตนิยายเรื่อง **พิมมาลา** จะคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ใน **อิรราชคำฉันท์** เพียงใด แต่ **พิมมาลา** ก็เป็นจินตนิยายที่แก้วแก้วสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ทำให้แก้วแก้วสามารถเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในจินตนิยายได้อย่างอิสระ การสร้างจินตนิยายด้วยวิธีการนี้จึงเป็นกลวิธีในการนำเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับ **อิรราชคำฉันท์** ของแก้วแก้วนั่นเอง

กลุ่มที่สอง คือ เหตุการณ์ที่มีรายละเอียดแตกต่างจาก **อิรราชคำฉันท์** มี ๑ เหตุการณ์ ได้แก่ ตัวละครฝ่ายชายมีความทรงจำขณะทีกลายเป็นหญิง (เหตุการณ์ที่ ๕)

เหตุการณ์ในกลุ่มนี้ช่วยให้จินตนิยายมีความสมเหตุสมผลมากขึ้น ทั้งยังช่วยให้แก้วแก้วสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงในจินตนิยายได้อย่างนี้สนใจด้วย

กลุ่มที่สามกลุ่มที่สาม คือ เหตุการณ์ใน**พิมมาลา**ที่ไม่สามารถเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ **อิรราชคำฉันท์** ๑๒ เหตุการณ์ ได้แก่

ตัวละครเอกฝ่ายชายเป็นคนเจ้าชู้และมักใช้ผู้หญิงที่เขามีความสัมพันธ์ด้วยเป็นเครื่องมือเพื่อความก้าวหน้าของตัวเอง (เหตุการณ์ที่ ๑) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงหลงรักตัวละครเอกฝ่ายชายแต่เขาไม่สนใจ (เหตุการณ์ที่ ๒) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ (เหตุการณ์ที่ ๓) ตัวละครเอกฝ่ายชายได้พบกับนางฟ้า (เหตุการณ์ที่ ๔) ตัวละครเอกฝ่ายชายเริ่มรักตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่กลับมาจากต่างประเทศ ทั้งที่เธอมีคู่หมั้นแล้ว (เหตุการณ์ที่ ๕) ตัวละครเอกฝ่ายชายช่วยผู้หญิงที่ตัวเองเคยหลอกใช้ทีละคนจนครบ (เหตุการณ์ที่ ๑๐) ตัวละครเอกฝ่ายชายเริ่มเห็นใจผู้หญิงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เป็นสุภาพบุรุษอย่างแท้จริง (เหตุการณ์ที่ ๑๑) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงแต่งงานกับคู่หมั้น (เหตุการณ์ที่ ๑๔) ตัวละครเอกฝ่ายชายช่วยชีวิตสามีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงจากอุบัติเหตุ (เหตุการณ์ที่ ๑๕) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีลูก (เหตุการณ์ที่ ๑๖) สามีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงเสียชีวิต (เหตุการณ์ที่ ๑๗) ตัวละครเอกฝ่ายชายช่วยดูแลครอบครัวของตัวละครเอกฝ่ายหญิง และเรียนรู้ที่จะรักผู้อื่นโดยไม่คิดถึงประโยชน์ใดๆ

แก้วแก้วสร้างเหตุการณ์ในกลุ่มนี้ขึ้นเพื่อสร้างความสมเหตุสมผลและความน่าสนใจให้แก่เรื่อง ได้แก่ การสร้างให้เพริยามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับผู้หญิงในตอนต้นเพื่อสร้างความสมเหตุสมผลให้แก่เหตุการณ์ที่รัมภาสาปเพริยวให้กลายเป็นผู้หญิงต่างจากท้าวอิรราชที่ถูกสาปให้กลายเป็นหญิงเพียงเพราะหลงเข้ามาในเขตสวนขวัญของพระสิวะโดยปราศจากความผิด

นอกจากนี้แก้วแก้วยังสร้างโครงเรื่องและตัวละครในเรื่อง พินมาลาให้มีความสัมพันธ์กับอิลราชคำฉันท์ เพื่อตีความวรรณคดีและนำเสนอมุมมองใหม่ ดังจะได้กล่าวถึงในบทที่ ๔

๓.๒.๑.๑๓ ทางเทวดา

จินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา มีโครงเรื่องแบบโครงเรื่องเชิงซ้อน คือเป็นโครงเรื่องที่ประกอบด้วยโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรอง เพื่อให้เข้าใจโครงเรื่องของจินตนิยายเรื่องนี้ อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะจำแนกโครงเรื่องของ ทางเทวดา ออกเป็นโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรองดังต่อไปนี้

โครงเรื่องหลัก

เทพบุตรบนดอกบัวสีน้ำเงินเมื่อจะมาก็คเกิดเป็นมนุษย์ขอแลกรูปโฉมงดงามกับการมีสติปัญญามาก เมื่อลงมาเกิดในโลกมนุษย์ เทพบุตรองค์นั้นก็เกิดเป็นสาวแคน ทำให้สาวแคนจะมีหน้าตาจี้วีวและเกิดในครอบครัวที่ยากจน สาวแคนมีจิตใจดีงามก็ทำแต่ความดี ต่อมาสาวแคนหลงรักเอริกากลูกสาวคนสุดท้ายของมหาเศรษฐี แต่ก็ไม่กล้าสานสัมพันธ์เพราะเจียมตัว จนกระทั่งเทวดาเล็งเห็นความดีของเขาจึงบันดาลให้สาวแคนมีรูปโฉมงดงามได้ตามคำอธิษฐาน โดยมีข้อแม้ว่าสาวแคนจะมีรูปงามได้เฉพาะเมื่ออยู่ในเงามืดเท่านั้น หลังจากนั้น สาวแคนผ่านการทดสอบของพ่อตา เขาจึงได้สมรักกับเอริกานในที่สุด

โครงเรื่องรอง ๑

น้ามนต์เป็นหญิงสาวที่หน้าตาดีที่สุดในบรรดาเพื่อนสมัยเรียนของสาวแคน น้ามนต์สนใจเฉพาะผู้ชายที่หน้าตาดีและมีฐานะเท่านั้น ทำให้เธอไม่รับรักสาวแคนเพราะเห็นว่าสาวแคนมีหน้าตาจี้วีว ต่อมาเมื่อสาวแคนกลับจากอเมริกา น้ามนต์จึงพยายามตีสนิทกับสาวแคนอีกครั้ง เพราะเห็นว่าสาวแคนน่าจะสร้างฐานะได้ไม่ยากนัก แต่สาวแคนก็ตัดสินใจเลือกเอริกาทแทนที่จะเลือกน้ามนต์ เพราะเอริการักเขาโดยไม่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง

โครงเรื่องรอง ๒

ปิโยรสเป็นชายหนุ่มที่หน้าตาดีและร่ำรวย เขาใช้รูปร่างหน้าตาและฐานะทางการเงินเพื่อสร้างความสำเร็จในชีวิตตลอดมา จนกระทั่งมาพบเอริกาน ปิโยรสพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อทำให้เอริกานรับรัก แต่เอริกากลับเลือกสาวแคนเพราะเห็นว่าสาวแคนเป็นคนดีและรักเธออย่างจริงใจ

อย่างไรก็ตาม โครงเรื่องรองทั้ง ๒ โครงเรื่องนี้แก้วเก้าใช้เป็นคู่เปรียบกับตัวละครเอกคือเอริกาและสาแคนเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน เช่นเดียวกับ โครงเรื่องหลักของจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** แต่อย่างใด

เมื่อพิจารณา โครงเรื่องหลักของจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** พบว่า คล้ายคลึงกับ โครงเรื่องของ **บทละครเรื่องสังข์ทอง** **ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ** ของภาคเหนือ และ **กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ** ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการที่ตัวละครเอกฝ่ายชาย คือ สาแคนให้ถอดรูปได้ เช่นเดียวกับที่พระสังข์ และกำกาดำถอดรูปกลายเป็นชายรูปงาม หรือ การที่ตัวเอกพบรักกับหญิงงาม เป็นต้น นอกจากนี้ แก้วเก้ายังสร้างความสมเหตุสมผลให้กับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง และทำให้เหตุการณ์ในจินตนิยายเป็นปัจจุบัน เพื่อให้จินตนิยายมีความน่าเชื่อถือและน่าสนใจยิ่งขึ้นด้วย

ผู้วิจัยพบว่า โครงเรื่องหลักของจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** มีลำดับเหตุการณ์บางส่วนคล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์ของวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในวรรณคดี กลุ่มสังข์ทองถึง ๓ เรื่อง สามารถแสดงเป็นตารางเปรียบเทียบได้ในหน้าถัดไป โดยในตารางนี้ ผู้วิจัยจะระบุอักษรย่อสำหรับเรื่องต่างๆ ที่เป็นต้นเค้าของเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่อง **ทางเทวดา** กำกับไว้ในวงเล็บท้ายเหตุการณ์ ดังนี้ **บทละครเรื่องสังข์ทอง** ใช้อักษรย่อว่า ส.ท. **ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ** (ภาคเหนือ) ใช้อักษรย่อว่า ก.น. **กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ** (ภาคอีสาน) ใช้อักษรย่อว่า ก.อ.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง กับทางเทวดา

เหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง			เหตุการณ์ในทางเทวดา	
บทละครเรื่องสังข์ทอง	ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ (ภาคเหนือ)	กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ (ภาคอีสาน)	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง	เหตุการณ์ที่ต่างจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง
				๑ เทพบุตรบนดอกบัวสีน้ำเงินขอเกิดเป็นคนมีสติปัญญาโดยแลกกับการเป็นชายขี้ริ้ว
		1 พระอินทร์ให้ท้าวเทพกนิษะริมาเกิดเป็นมนุษย์	๒ เทพบุตรบนดอกบัวสีน้ำเงินมาเกิดเป็นมนุษย์ (ก.อ.)	
1 นางจันทน์เหสีเอกประสูติโอรส	1 นางจันทน์ประสูติโอรส	2 นางหล้าคลอดบุตรเป็นชาย	๓ แม่ของสาแคนคลอดลูกเป็นชาย (ก.อ.)	แม่ของสาแคนเป็นสามัญชน (ส.ท.) (ก.น.)
2 พระโอรสที่ประสูติมีรูปร่างประหลาดผิดมนุษย์ (หอยสังข์)	2 พระโอรสมีผิวดำผิดจากคนในครอบครัว	3 บุตรนางหล้าหน้าตาขี้ริ้วและมีผิวดำ	๔ สาแคนหน้าตาขี้ริ้วและมีผิวดำแต่กำเนิดผิดจากพี่น้อง (ก.น.) (ก.อ.)	
		4 นางหล้าเกลียดชังบุตรของตน แต่บิदारักใคร่	๕ แม่ไม่รักสาแคนเท่าลูกคนอื่น เพราะรังเกียจว่าหน้าตาขี้ริ้ว(ก.อ.)	

ตารางที่ ๕: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง กับทางเทวดา (ต่อ)

เหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง			เหตุการณ์ในทางเทวดา	
บทละครเรื่องสังข์ทอง	ชาดกล้านนาไทยเรื่องก่ำกาดำ (ภาคเหนือ)	กลอนอ่านเรื่องท้าวก่ำกาดำ (ภาคอีสาน)	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง	เหตุการณ์ที่ต่างจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง
3 พระสังข์ออกจากหอยสังข์มาได้ไก่อ่และทำงานบ้านให้มารดา			๖ साแคนแสดงความสามารถในวัยเด็ก(ชนะการแข่งขันตอบปัญหาวิทยาศาสตร์) (ส.ท.)	
		5 ก่ำกาดำมีสามรถเป่าแคนได้ไพเราะ	๗ साแคนเป่าแคนได้ไพเราะ (ก.อ.)	
				๘ साแคนหลงรักน้ามนต์แต่น้ามนต์ไม่สนใจเพราะสาแคนหน้าตาขี้ริ้ว
4 พระสังข์ไปเติบโตกับนางพันธุรัตน์ในเมืองยักษ์			๘ साแคนไปเรียนต่อที่นอร์ธอีสต์บัลติมอร์ เมืองที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวแอฟริกันอเมริกันและมีอาชญากรรมสูงมาก (ส.ท.)	

ตารางที่ ๕: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง กับทางเทวดา (ต่อ)

เหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง			เหตุการณ์ในทางเทวดา	
บทละครเรื่องสังข์ทอง	ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาคำ (ภาคเหนือ)	กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาคำ (ภาคอีสาน)	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง	เหตุการณ์ที่ต่างจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง
5 พระสังข์ได้ไม้เท้าเกือกแก้วรูปทองและมหาจินตามนต์จากเมืองยักษ์			๑๐ สาแคนจบแพทย์เฉพาะทางด้านศัลยแพทย์หัวใจจากอเมริกา (ส.ท.)	
6 พระสังข์เดินทางมายังเมืองสามนต์			๑๑ สาแคนกลับมาเมืองไทย (ส.ท.)	
7 ท้าวสามนต์จัดงานเลือกคู่ให้ธิดา แต่นางรจนาน่าไม่เลือกใครเลย	3 นางพิมพาถามปัญหาเพื่อเลือกคู่ แต่ไม่มีใครตอบได้		๑๒ ผู้ชายหลายคนชอบอเมริกาแต่เธอไม่รักใครแม้แต่คนเดียว (ส.ท.) (ก.น.)	
8 พระสังข์ในรูปเงาะมาที่วังเพื่อให้นางรจนาน่าเลือกคู่		6 กำกาคำซึ่งมีผิวดำพบบรักกับนางลุนและได้นาง	๑๓ สาแคนซึ่งมีผิวดำและหน้าตาขี้ริ้ว ได้พบกับอเมริกา (ส.ท.)	
9 พระสังข์อธิษฐานขอให้นางรจนาน่าเห็นรูปทอง		7 สามปีต่อมา กำกาคำเริ่มถอดเสื้อดำได้	๑๔ สาแคนรำพึงว่าหากตนมีรูปงามคงจะกล้าบอกรักอเมริกา (ส.ท.)	
10 นางรจนาน่าเห็นรูปทองที่อยู่ในเงาะ	4 กำกาคำถอดเสื้อดำออก ละตอบปัญหาחרรมได้	8 กำกาคำถอดเสื้อดำไปหานางลุน	๑๕ เทวดาอวยพรให้อเมริกาเห็นสาแคนมีรูปงามในเงาะมืด (ส.ท.)	

ตารางที่ ๕: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง กับทางเทวดา (ต่อ)

เหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง			เหตุการณ์ในทางเทวดา	
บทละครเรื่องสังข์ทอง	ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาคำ (ภาคเหนือ)	กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาคำ (ภาคอีสาน)	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง	เหตุการณ์ที่ต่างจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง
11 นางรจนาเสียงมาลัยให้เจ้าเงาะ			๑๖ เอริกาผูกโบสีเหลืองที่ต้นไม้หน้าที่พักของสาแคนเพื่อสื่อสารว่าตนรักรักสาแคน (ส.ท.)	
		9 เจ้าเมืองเรียกสินสอดเป็นเงินทองและสะพานเงินสะพานทอง	๑๗ เมื่อสาแคนไปสู่ขอเอริกา พ่อของเธอเรียกสินสอดจำนวนมหาศาล (ก.อ.)	
		10 พระอินทร์ช่วยกำกาคำสร้างสะพานและหาสินสอดให้	๑๘ เศรษฐีซึ่งเป็นคนไข้ของสาแคนช่วยจัดการเรื่องสินสอดให้สาแคน (ก.อ.)	
12 เจ้าเงาะอภิเษกกับนางรจนา	5 กำกาคำอภิเษกกับพระธิดา	11 กำกาคำแต่งงานกับนางลูน	๑๕ สาแคนแต่งงานกับเอริกา (ส.ท.) (ก.น.) (ก.อ.)	
13 ท้าวสามนต์ให้เจ้าเงาะแข่งหาเนื้อหาลาปลากับหกเขย				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕: ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง กับทางเทวดา (ต่อ)

เหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง			เหตุการณ์ในทางเทวดา	
บทละครเรื่องสังข์ทอง	ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาคำ (ภาคเหนือ)	กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาคำ (ภาคอีสาน)	เหตุการณ์ที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง	เหตุการณ์ที่ต่างจากวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง
14 พระอินทร์มาทำตีกลิกับพระสังข์	6 พระอินทร์เชิญกำกาคำไปตบปัญหาธรรม		๒๐ พ่อของเอริกาให้สาแค้นร่วมเกมตบปัญหาทดสอบปัญญาในรายการโทรทัศน์ (ส.ท.)(ก.น.)	
15 พระสังข์ถอดรูปเงาออกเผยรูปทองและตีกลิขณะพระอินทร์	7 กำกาคำถอดเสื้อสีดำออกเผยรูปทองและตบปัญหาธรรมได้		๒๑ สาแค้นตบปัญหาได้ แต่เกิดเหตุไฟฟ้าดับ ทำให้คนที่ชมรายการเห็นสาแค้นที่หน้าตางดงามในเงามืด (ส.ท.)(ก.น.)	
				๒๒ สาแค้นแสดงความสามารถพิเศษในการรักษาโรคหัวใจ เขียนปล้นให้นายกรัฐมนตรีในงานเลี้ยงของนายสุขุมพ่อของเอริกา
16 พระสังข์ได้ครองเมืองของท้าวยศวิมล	8 กำกาคำอภิเษกเป็นบัณฑิตราชาครองเมืองพาราณสี	12 กำกาคำกับนางลุนได้ครองเมืองเปงจาน	๒๓ นายสุขุมและทุกคนยอมรับความสามารถและความดีของสาแค้น (ส.ท.)(ก.น.)(ก.อ.)	

จากตารางเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้จำแนกเหตุการณ์ในวรรณคดีกลุ่ม
สังข์ทอง ออกเป็น ๒๑ เหตุการณ์ และจำแนกเหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา ออกเป็น ๒๓
เหตุการณ์

เมื่อพิจารณาอย่างละเอียด ผู้วิจัยพบว่า ลำดับเหตุการณ์ในจินตนิยาย
เรื่องทางเทวดา อาจจำแนกได้เป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือเหตุการณ์ในจินตนิยายที่มีลำดับเหตุการณ์
คล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์ของวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง ปรากฏทั้งสิ้น ๒๐ เหตุการณ์ จำแนกได้เป็น
สามกลุ่ม ได้แก่

ปรากฏเหตุการณ์ที่ใกล้เคียง **บทละครเรื่องสังข์ทอง** ทั้งสิ้น ๕
เหตุการณ์ ได้แก่ ตัวละครเอกฝ่ายชายแสดงความสามารถในวัยเด็ก (เหตุการณ์ที่ ๖) ตัวละครเอกฝ่าย
ชายไปต่างเมืองที่มีอันตราย (เหตุการณ์ที่ ๕) ตัวละครเอกฝ่ายชายเรียนวิชาหรือได้ของวิเศษมาจากต่าง
เมืองที่มีอันตราย (เหตุการณ์ที่ ๑๐) ตัวละครเอกฝ่ายชายกลับจากต่างเมือง (เหตุการณ์ที่ ๑๑) ตัวละครเอก
ฝ่ายหญิงไม่รักใคร่แม่แต่คนเดียว (เหตุการณ์ที่ ๑๒) ตัวละครเอกฝ่ายชายในรูปร่างอัปลักษณ์พบกับตัว
ละครเอกฝ่ายหญิง (เหตุการณ์ที่ ๑๓) ตัวละครเอกฝ่ายชายอธิษฐานขอให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเห็นตนมี
รูปงาม (เหตุการณ์ที่ ๑๔) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเห็นตัวละครเอกฝ่ายชายมีรูปงาม (เหตุการณ์ที่ ๑๕) และ
ตัวละครเอกฝ่ายหญิงมอบสิ่งของให้ฝ่ายชายเพื่อรับรัก (เหตุการณ์ที่ ๑๖)

ปรากฏเหตุการณ์ที่ใกล้เคียง **กลอนอ่านเรื่องท้าวทักดา**
ทั้งสิ้น ๗ เหตุการณ์ ได้แก่ เทวดาลงมาเกิดเป็นตัวละครเอกฝ่ายชาย (เหตุการณ์ที่ ๒) ตัวละครเอกฝ่ายชาย
มาเกิดในครอบครัวสามัญชน (เหตุการณ์ที่ ๓) ตัวละครเอกฝ่ายชายมีผิวดำและหน้าตาขี้ริ้ว (เหตุการณ์ที่
๔) แม่ไม่รักตัวละครเอก (เหตุการณ์ที่ ๕) ตัวละครเอกฝ่ายชายมีความสามารถทางดนตรี (เหตุการณ์ที่ ๗)
พ่อของตัวละครเอกฝ่ายหญิงทดสอบตัวละครเอกฝ่ายชายก่อนแต่งงาน (เหตุการณ์ที่ ๑๗) และผู้
ช่วยเหลือช่วยให้ตัวละครเอกผ่านการทดสอบ (เหตุการณ์ที่ ๑๘)

ปรากฏเหตุการณ์ที่ใกล้เคียง **ชาดกล้านนาไทยเรื่องท้าวทักดา**
ทั้งสิ้น ๕ เหตุการณ์ ได้แก่ ตัวละครเอกฝ่ายชายมีผิวดำและหน้าตาขี้ริ้ว (เหตุการณ์ที่ ๔) ตัวละครเอกฝ่าย
หญิงไม่รักใคร่แม่แต่คนเดียว (เหตุการณ์ที่ ๑๒) ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเห็นตัวละครเอกฝ่ายชายมีรูปงาม
(เหตุการณ์ที่ ๑๕) พ่อของตัวละครเอกฝ่ายหญิงทดสอบตัวละครเอกฝ่ายชายหลังแต่งงาน (เหตุการณ์ที่
๒๐) และตัวละครเอกผ่านการทดสอบและเปิดเผยตัวเอง (เหตุการณ์ที่ ๒๑)

ปรากฏเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับวรรณคดีในกลุ่มนิทานสังข์
ทองทั้ง ๓ เรื่อง ทั้งสิ้น ๒ เหตุการณ์ ได้แก่ ตัวละครเอกฝ่ายชายและตัวละครเอกฝ่ายหญิงแต่งงานกัน
(เหตุการณ์ที่ ๑๕) และตัวละครเอกฝ่ายชายได้รับการยอมรับ (เหตุการณ์ที่ ๒๑)

ลำดับเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับลำดับเหตุการณ์ของบทละคร เรื่องสังข์ทอง ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาคำและกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาคำ ในจินตนิยายเรื่องทาง เทวดา สามารถเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึงวรรณคดีในกลุ่มสังข์ทองได้ นอกจากนี้ แก้วเก้ายัง เน้นให้ผู้อ่านเห็นความคล้ายคลึงระหว่างจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา กับวรรณคดีในกลุ่มสังข์ทอง โดย อ้างถึง บทละครเรื่องสังข์ทอง ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาคำและกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาคำ อย่าง สม่่าเสมอ เพื่อ ตลอดทั้งเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ถ้าหากว่าหน้าตาคุณแก่๒๐๐ แล้วแฟน
คุณ๖๐๐ ดีกว่าคุณ ๓ เท่าตัว ชาตินี้คุณสองคนจะกลายเป็น
เจ้าเงาะกับนางรจนา ข้อสำคัญคุณถอดรูปไม่ได้เสียด้วย นาง
รจนาจะชอบหรือที่จะอยู่กระท่อมปลายนา กับเจ้าเงาะผู้ไม่มี
วันเป็นพระสังข์”

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๕)

สายตาพ่อเต็มไปด้วยความภาคภูมิใจในตัว
ลูกชายคนเล็ก สายตาแม่ก็เช่นกัน บอกให้รู้ว่า บัดนี้พ่อแม่
มิได้เห็นเขาเป็น “บักกำกาคำ” อีกต่อไปแล้ว เนื้อทอง
เรื่องรองภายในฉายออกมาครบรูปชั่วตัวดำภายนอกหมด
สิ้น

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๖๑)

“แคร้...เพราะเขาเป็นเพื่อนพี่ตูน ตอบแค่นี้
พอใจไหมล่ะ”

“ไม่พอ” ตุ่นตอบหน้าตาเฉย “แกเป็นรจนา
ที่กำลังแคร้เจ้าเงาะต่างหากล่ะ”

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๖๕)

กลุ่มที่สอง คือเหตุการณ์ที่มีรายละเอียดแตกต่างจาก
วรรณคดีกลุ่มสังข์ทองมีเพียง ๓ เหตุการณ์ ได้แก่ ตัวละครฝ่ายชายขอชยฐานก่อนลงมาเกิดในโลกมนุษย์
(เหตุการณ์ที่ ๑) ผู้หญิงที่ตัวละครเอกฝ่ายชายหลงรัก ไม่รับรักเพราะความอับลักษณ์ของตัวละครเอก
(เหตุการณ์ที่ ๒) ตัวละครเอกแสดงความสามารถเพื่อให้พ่อตายอมรับ (เหตุการณ์ที่ ๒๒)

แก้วแก้วสร้างเหตุการณ์ในกลุ่มนี้ขึ้นเพื่อสร้างความสมเหตุสมผลและความน่าสนใจให้แก่เรื่อง ได้แก่ การสร้างให้สาเคนแสดงความสามารถโดยการผ่าตัดหัวใจซึ่งสมเหตุสมผลและเหมาะสมกับปัจจุบันมากกว่าการใช้มหาจินดามนต์เรียกเนื้อเรียกปลาดังที่ปรากฏใน บทละครเรื่องสังข์ทอง รวมทั้งให้สาเคนไปเรียนต่อแพทย์เฉพาะทางที่นครอิสตันบูลที่เมืองที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวแอฟริกันอเมริกันและมีอาชญากรรมสูง เพื่อให้สมเหตุสมผลและเหมาะสมกับปัจจุบันยิ่งกว่าการไปเมืองยักษ แต่ก็ยังคงรักษาเค้าของเมืองที่เต็มไปด้วยอันตรายได้เช่นเดียวกับเมืองยักษ

จะเห็นว่า ลำดับเหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา สามารถเปรียบเทียบกับเหตุการณ์จาก วรรณคดีสังข์ทอง ได้ถึง ๒๐ เหตุการณ์ จากเหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่องสังข์ทองทั้งหมด ๒๑ เหตุการณ์ แก้วแก้วผสานโครงเรื่องของวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในวรรณคดีสังข์ทองสร้าง โครงเรื่องของจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา ให้มีลำดับเหตุการณ์คล้ายคลึงกับบทละครเรื่องสังข์ทอง มากที่สุด คล้ายคลึงกับบทละครเรื่องสังข์ทอง ชาดกล้านนาไทย เรื่องก่ากาดำของภาคเหนือ และ กลอนอ่านเรื่องท้าวก่ากาดำ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือน้อยลงไปตามลำดับ ทั้งยังได้ปรับเปลี่ยนเหตุการณ์บางอย่างเพื่อให้จินตนิยายสมเหตุสมผลและสอดคล้องกับปัจจุบันด้วย

นอกจากความสมเหตุสมผลและสอดคล้องกับปัจจุบันดังกล่าวแล้ว แก้วแก้วยังสร้าง โครงเรื่องและตัวละครในเรื่อง ทางเทวดาให้มีความสัมพันธ์กับวรรณคดีในวรรณคดีกลุ่มสังข์ทอง เพื่อตีความวรรณคดีและนำเสนอมุมมองใหม่ ดังจะได้กล่าวถึงในบทที่ ๖

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓.๒.๑.๒ การสร้างโครงเรื่องของจินตนิยายชิ้นใหม่ โดยมีพื้นฐานของตัวละคร เหตุการณ์ ฉาก หรือข้อความจากวรรณคดีไทย

จินตนิยายที่ใช้กลวิธีการสร้างโครงเรื่องแบบนี้มีเพียงเรื่องเดียว คือจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** แก้วเก้าเลือกตัวละครบางตัว เหตุการณ์บางตอน ฉากบางฉาก ตลอดจนข้อความบางตอนจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** มาเป็นส่วนหนึ่งของโครงเรื่องที่สร้างขึ้นใหม่ในเรื่อง **ปลายเทียน**

ปลายเทียน

โดยทั่วไปเมื่อก้าวถึง **เสภาขุนช้างขุนแผน** คนไทยจะคุ้นเคยกับ **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ (หอสมุดแห่งชาติ)* ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยวณิชร่วมกันตรวจชำระจากบทเสภาหลายสำนวน จนรวบรวมขึ้นเป็นฉบับหลวงเพียงสำนวนเดียว เสภาสำนวนนี้มีความยาวราว ๔๑ เล่มสมุดไทย ส่วนในเรื่อง **ปลายเทียน** แก้วเก้าสมมติให้มีเสภาขุนช้างขุนแผน อีกสำนวนหนึ่งซึ่งสูญหายไปจึงไม่ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดฯ** นอกจากนี้ แก้วเก้ายังจินตนาการให้ตัวละครในเสภาสมมตินี้ผ่านมิตี้ออกมามีบทบาทร่วมกับตัวละครในปัจจุบัน ทำให้จินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** สนุกสนานและน่าสนใจ

จินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** มีโครงเรื่องแบบ **โครงเรื่องเชิงซ้อน** กล่าวคือ มีโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรองเกาะเกี่ยวกันถึง ๓ ชุด ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างโครงเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยขอสรุปโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรอง ของจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** ดังนี้

โครงเรื่องหลัก

วงศ์เมืองผ่านมิติเข้าไปในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งเป็นสำนวนที่ไม่มีในฉบับหอพระสมุดฯ ในเสภาสำนวนนั้นวงศ์เมืองได้พบ เจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้าและนางพี่เลี้ยงซึ่งหนีจากทัพเชียงใหม่ เพราะไม่ต้องการไปอ่อนน้อมขึ้นต่อพระพันวษาที่กรุงศรีอยุธยา วงศ์เมืองจึงช่วยเหลือเจ้าสร้อยสุมาลีให้หนีออกมาจากบทเสภาสมมติ เพื่อมาซ่อนตัวในโลกปัจจุบัน ปรากฏว่าขุนแผนก็ตามเจ้าสร้อยสุมาลีออกมาจากเสภาฉบับดังกล่าวด้วยเช่นกัน เป็นผลให้เพชรกล้าและพรรคพวกถูกขุนแผนทำร้าย เจ้าสร้อยสุมาลีจึงตัดสินใจเผาสมุทข่อยซึ่งบันทึกบทเสภาสมมติเรื่องดังกล่าวเพื่อทำลายตัวเอง

* ในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ (หอสมุดแห่งชาติ) ว่าเสภาขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ

** ในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเสภาที่ผู้เขียนสมมติขึ้น โดยกล่าวอ้างว่าเป็นฉบับที่สูญหายไป จึงไม่ปรากฏในเสภาขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ ว่าเสภาสมมติ

และยุติปัญหาโดยไม่ยอมให้ขุนแผนจับให้เสียเกียรติ หลังจากนั้น ขุนแผนก็กลับเข้าไปแสดงบทบาทใน
เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ ต่อไป

โครงเรื่องรอง ๑

เมื่อตัวละครจากวรรณคดี ได้แก่ เจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า และนางพี่เลี้ยง
ออกมาใช้ชีวิตในโลกปัจจุบัน ทำให้พวกเขาต้องปรับตัวเข้ากับทั้งสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย และมี
ความรักกับบุคคลในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นคนต่างมิติ เพชรกล้าซึ่งเคยหลงรักเจ้าสร้อยสุมาลิลกลับมามีต้องตา
เกาลัดเพื่อนสาวของเรวิทย์และพยายามทุกทางเพื่อให้เกาลัดรักตอบ แต่ไม่สำเร็จ ส่วนเรวิทย์และเจ้า
สร้อยสุมาลียังมีใจรักต่อกัน

โครงเรื่องรอง ๒

วังจซึ่งเป็นน้องชายคนเดียวของวงศ์เมือง มีนิสัยเอาตนเองเป็นศูนย์กลางและ
ไม่เคยเห็นคุณค่าของภรรยา เขาจึงทะเลาะกับภรรยาและเรวิทย์ผู้เป็นลูกอยู่เป็นประจำ วันหนึ่งเหตุให้เข้า
ไปพัวพันกับตัวละครที่ออกมาจากเสภาสมมติ ตามโครงเรื่องหลักและได้สนทนากับขุนแผนพักหนึ่ง
จากประสบการณ์ดังกล่าวทำให้วังจพบว่าสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของเขาคือครอบครัว เขาจึงปรับเปลี่ยน
ความคิดและพฤติกรรมมาเอาใจใส่ครอบครัวมากขึ้น

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังพบอีกด้วยว่า จินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** โครงเรื่องของ
จินตนิยายเรื่องนี้ ประกอบด้วยมิติของเวลาและเนื้อเรื่องแตกต่างกันเป็น ๓ มิติ โดยผู้เขียนสอดผสานเข้า
ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประกอบด้วยมิติที่ ๑ คือลำดับเหตุการณ์ใน **เสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระ
สมุดฯ** มิติที่ ๒ คือเหตุการณ์ในบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนที่แก้วเก้าสมมุติขึ้นหรือเสภาสมมติ จากนั้น
จึงสร้างมิติที่ ๓ คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน เพื่อให้เข้าใจมิติทั้ง ๓ ของเหตุการณ์ในเรื่อง **ปลาย
เทียน** ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยใคร่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมิติในรูปแบบตารางได้ดังหน้าต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖: ตารางแสดงเหตุการณ์ ๓ มิติ ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียน

เหตุการณ์ในสภาพขุนช้างขุนแผน	เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียน	
	เหตุการณ์ในบทเสภาสมมุติ	เหตุการณ์ที่เกิดในยุคปัจจุบัน
๑) ขุนแผนพลาถงามชมห้องมเหสีพระเจ้าเชียงใหม่		
๒) ขุนแผนจับพระเจ้าเชียงใหม่		
๓) กองทัพต๋อนลาวลงมากรุงศรีอยุธยา	๑) เจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า และพี่เลี้ยงหนีจากกองทัพที่ถูกต๋อนแล้วไปซ่อนตัวในป่า	
		๑) วงศ์เมืองพี่ชายของวันพพบโลกวรรณคดีและสามารถผ่านมิติเข้าออกจากวรรณคดีได้
	๒) วงศ์เมือง(ซึ่งเป็นคนในโลกปัจจุบันที่ผ่านมิติเข้าไปในเสภาสมมุติ)พบเจ้าสร้อยสุมาลีที่ซ่อนตัวอยู่ในป่าจึงพาออกมายังโลกปัจจุบัน	
		๒) เจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า และนางพี่เลี้ยงซ่อนตัวอยู่ที่บ้านวงศ์เมือง
๔) ขุนแผนกลับถึงกรุงศรีอยุธยา		
๕) สมเด็จพระพันวษาประทานนางสร้อยฟ้าให้แก่พระไวย	๓) พระพันวษาให้ขุนแผนไปตามตัวเจ้าสร้อยสุมาลีกลับกรุงศรีอยุธยา	
		๓) วงศ์เมืองเล่าเรื่องเจ้าสร้อยสุมาลีให้วันพฟัง ทำให้วันพคิดว่าวงศ์เมืองป่วย จึงพาตัวไปเข้าโรงพยาบาล

ตารางที่ ๖: ตารางแสดงเหตุการณ์ ๓ มิติ ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียน (ต่อ)

เหตุการณ์ในเสภาขุนช้างขุนแผน	เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียน	
	เหตุการณ์ในบทเสภาสมมุติ	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน
		๔) เรวิทย์และเกาลัดช่วยวงศ์เมืองจากโรงพยาบาลและหนีไปพร้อมคณะของเจ้าสร้อยสุมาลี
๖) สมเด็จพระพันวษาชำระความเรื่องนางวันทอง		
๗) สมเด็จพระพันวษาประหารนางวันทอง		
๘) เกรขवादทำเสน่ห์พระไวยกับนางสร้อยฟ้า		๕) ในระหว่างนี้ เจ้าสร้อยสุมาลีเกิดความพอใจซึ่งกันและกันกับเรวิทย์ขณะเดียวกันเพชรกล้าก็ต้องใจเกาลัด
		๖) โหงพรายของขุนแผนผ่านมิตี้ออกมาจากเสภาขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ และพบเจ้าสร้อยสุมาลี
		๗) เพชรกล้าเชิญเกรขवादผ่านมิตี้ออกมาจากเสภาขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ เพื่อให้ช่วยรบกับโหงพรายและเตรียมพร้อมเพื่อรบกับขุนแผน
		๘) ขุนแผนผ่านมิตี้ออกมาจากเสภาขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ เพื่อตามหาเจ้าสร้อยสุมาลี

ตารางที่ ๖: ตารางแสดงเหตุการณ์ ๓ มิติ ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียน (ต่อ)

เหตุการณ์ในสภาพขุนช้างขุนแผน	เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องปลายเทียน	
	เหตุการณ์ในบทเสภาสมมติ	เหตุการณ์ที่เกิดในยุคปัจจุบัน
		๙) ขุนแผนให้สติวันน์เกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัว โดยอ้างถึงตนเองกับนางวันทอง ทำให้วันน์ปรับตัวเข้ากับครอบครัวได้ในเวลาต่อมา
		๑๐) ขุนแผนจับตัวเรวิทย์ไปซ่อน โดยหวังจะแลกกับเจ้าสร้อยสุมาลี
		๑๑) เพชรกล้าซึ่งพยายามช่วยเรวิทย์ปะทะกับขุนแผนและเสียชีวิต
		๑๒) เถรขวาดปะทะกับขุนแผนแล้วหนีกลับผ่านมิติเข้าไปในบทเสภาฉบับหอพระสมุดฯตามเดิม
		๑๓) สร้อยสุมาลีเฝ้าสมุดข่อยซึ่งเป็นบทเสภาสมมติเพื่อทำลายตัวเองและปัญหาทั้งหมด
		๑๔) ขุนแผนผ่านมิติกลับเข้าบทเสภาฉบับหอพระสมุดฯ
๙) พลายชุมพลบอกขุนแผนว่าพระไวยถูกเสน่ห์		

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะมุ่งพิจารณาวิถีการสร้างโครงเรื่อง โดยพิจารณาใน ๒ ลักษณะ คือกลวิธีสร้างปัญหาจากความขัดแย้งที่ปรากฏอิทธิพลจากบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนและการจัดลำดับเหตุการณ์ที่ปรากฏอิทธิพลจากบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

จินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** สร้างขึ้นโดยอ้างอิงเหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่อง **เสภาขุนช้างขุนแผน** ตอนขุนแผนพลาชยามยกทัพกลับจากศึกเชียงใหม่เป็นสำคัญ กล่าวคือ เมื่อทัพขุนแผนยึดเมืองเชียงใหม่ได้แล้ว ขุนแผนได้ให้เจ้าเชียงใหม่เจ้าเมืองเชียงใหม่ จัดทัพลงไปอ่อนน้อมต่อพระพันวษาที่กรุงศรีอยุธยา ช่วงนี้เองที่แก้วแก้วจินตนาการให้เจ้าสร้อยสุมาลีธิดาอีกคนหนึ่งของเจ้าเชียงใหม่หนีจากทัพไปซ่อนตัวในป่าจนกลายเป็น เหตุการณ์ใน **โครงเรื่องหลัก** ของจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน**

นอกจากแก้วแก้วจะสร้างโครงเรื่องโดยอิงกับเหตุการณ์ในเสภาขุนช้างขุนแผนดังกล่าวแล้ว แก้วแก้วยังสร้างเนื้อหาบางส่วน ตัวละครบางตัว ตลอดจนฉากบางฉากจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** อีกด้วย ได้แก่ การสร้างเจ้าสร้อยสุมาลีให้เป็นนางลูกหลวงเชียงใหม่ ให้มีลักษณะตัวละครคล้ายกับเจ้าสร้อยฟ้าใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** สร้างภูมิหลังของเพชรกล้าจากแสนตรีเพชรกล้า แม่ทัพเมืองเชียงใหม่ ที่รบแพ้พลาชยามในเสภาฉบับหอพระสมุดฯ สร้างเนื้อหาตอนเพชรกล้าทำเสน่ห์จากเนื้อหาตอนนางสร้อยฟ้าทำเสน่ห์ ตลอดจนการสร้างฉากป่าไผ่เมืองเชียงใหม่จากฉากตอนพลาชยามยกทัพ เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า แก้วแก้วสร้างจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** โดยอาศัยเหตุการณ์ใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดฯตั้งเป็นกรอบ จากนั้นจึงสร้างสรรค์เหตุการณ์ใหม่ขึ้นในจินตนิยายให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดฯ เหตุการณ์ที่แก้วแก้วสร้างขึ้นใหม่มีเนื้อคือ โครงเรื่องหลักของจินตนิยายเรื่องนี้

เมื่อพิจารณาการสร้างปมปัญหาในจินตนิยายเรื่องนี้จะพบว่า แก้วแก้วอาศัยปมขัดแย้งและตัวละครใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดฯเป็นฐาน ในการสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละคร ความขัดแย้งที่แก้วแก้วสร้างขึ้นในจินตนิยายนี้ เป็นความขัดแย้งระหว่างเจ้าสร้อยสุมาลีซึ่งเป็นตัวละครที่แก้วแก้วสร้างขึ้นใหม่ กับขุนแผนซึ่งเป็นตัวละครในเสภาขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ ความขัดแย้งดังกล่าวดำเนินต่อไปในโลกปัจจุบัน นอกจากนั้น ตัวละครจากบทเสภายังมาเกี่ยวข้องกับตัวละครในโลกปัจจุบัน กลายเป็นเหตุการณ์ในโครงเรื่องรอง ๑ กล่าวคือ เจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้าพยายามปรับตัวเข้ากับผู้คนในโลกปัจจุบัน เมื่อเพชรกล้าได้พบกับเกาลัด เพชรกล้าจึงต้องใจเกาลัด ในขณะที่เจ้าสร้อยสุมาลี มีสัมพันธ์ทางใจกับเรวathy

แก้วแก้วทิวความขัดแย้งในโครงเรื่องหลัก โดยสร้างเหตุการณ์ให้โหงพรายของขุนแผนพบตัวเจ้าสร้อยสุมาลี ทำให้เพชรกล้าตัดสินใจเชิญเถรวาดออกมาจากเสภาขุนช้างขุนแผน เพื่อให้ช่วยรับมือขุนแผน จากนั้น แก้วแก้วก็เชื่อมโยงเหตุการณ์ในโครงเรื่องหลักเข้ากับโครงเรื่องรอง ๒ โดยให้วัจน์ได้พบกับขุนแผนที่ตามเจ้าสร้อยสุมาลีออกมาจากเสภา เป็นผลให้วัจน์เข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวละครในบทเสภา วัจน์จึงได้เรียนรู้ความผิดพลาดของตนเองจากขุนแผน และปรับปรุงตัวเองในที่สุด

เหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** สร้างขึ้นโดยผสมเหตุการณ์ใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดฯ กับเหตุการณ์ที่แก้วแก้วสร้างขึ้นใหม่เข้าด้วยกัน แก้วแก้วจึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบทบาทของตัวละครจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดฯ ที่มีอยู่เดิมได้ มิฉะนั้นจะกระทบกับลำดับเหตุการณ์หลักใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดฯ ทำให้จินตนิยายเรื่องนี้ขาดความเป็นไปได้หรือความสมจริง แก้วแก้วให้วงศ์เมืองแสดงทรรศนะเกี่ยวกับตัวละครจากบทเสภาที่ออกมาสู่โลกปัจจุบันกับโครงเรื่องของ **เสภาขุนช้างขุนแผน** ไว้ตอนหนึ่ง ความว่า

ไม่ต้องคิดอะไรมาก แค่ถามตัวเองว่าถ้าขุนแผนมาแพ้เถรวาด เขาจะหาตัวตนที่ไหนไปปรากฏในวรรณคดีหลังจากเหตุการณ์นี้อีกตั้งนาน แค่นี้ก็ได้คำตอบแล้วว่าเรื่องของเถรวาดกับขุนแผนจะจบลงแบบไหน

ในเมื่อแกพ่ายแพ้ แก่ก็คงหนีกลับซอกซอนเอาตัวรอดไปได้ เพื่อจะไปอยู่ในเสภาขุนช้างขุนแผนต่อไปอีก แต่ว่าสร้อยสุมาลีกับเพชรกล้าเล่า? ชะตากรรมหลังจากตกอยู่ในเงื้อมมือขุนแผนจะเป็นอย่างไร บุคคลเหล่านี้ไม่เคยมีตัวตนอยู่ในขุนช้างขุนแผนเท่าที่เขารู้มา มิแปลว่า...

(แก้วแก้ว, **ปลายเทียน** ๒๕๔๕: ๕๒)

นอกจากนี้ แก้วแก้วยังไม่อาจสร้างให้ตัวละครที่สร้างขึ้นใหม่ปรากฏบทบาทใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ฉบับหอพระสมุดฯ ได้ ดังนั้น เมื่อโครงเรื่องหลักดำเนินมาถึงจุดวิกฤต คือขุนแผนได้พบกับเจ้าสร้อยสุมาลีที่บ้านของวงศ์เมือง แก้วแก้วจึงคลี่คลายปัญหาทั้งหมดลง โดยให้เจ้าสร้อยสุมาลีตัดสินใจเผาสมุดข่อย ซึ่งเป็นบทเสภาสมมติเพื่อทำลายตัวเองและปัญหาทั้งหมด การที่แก้วแก้วปิดเรื่องโดยให้ตัวละครเจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า และนางพี่เลี้ยงหายไปอย่างถาวรเช่นนี้ทำให้เหตุการณ์ทั้งหมดในโครงเรื่องหลักของจินตนิยาย จบลงโดยไม่ส่งผลกระทบใดๆ ต่อเหตุการณ์หลักใน **เสภาขุนช้างขุนแผน**

๓.๒.๒ กลวิธีการสร้างเนื้อเรื่อง

นอกจากโครงเรื่องในจินตนิยายของแก้วเก้าจะคล้ายคลึงกับโครงเรื่องของวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าในจินตนิยายของแก้วเก้า มีส่วนของเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน แต่เหตุการณ์เหล่านี้ไม่ได้มีลำดับเหตุการณ์คล้ายลำดับเหตุการณ์ในวรรณคดี จึงไม่อาจจัดเป็นการสร้างโครงเรื่องได้ในเบื้องต้นนี้จะจำแนกส่วนของเนื้อเรื่องที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเพื่อให้เห็นความคิดนี้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอในตารางความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าในประเด็นที่เกี่ยวกับโครงเรื่อง ดังต่อไปนี้

ตารางที่๗ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
ในประเด็นที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

ชื่อจินตนิยาย	เนื้อเรื่อง	
	ส่วนของเนื้อเรื่องในจินตนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
แก้วราหู	<ul style="list-style-type: none"> • เรื่องเกี่ยวกับแก้วราหู • พิธีสร้างหลักเมืองของอาณาจักรภูแสน 	<ul style="list-style-type: none"> • พระอภัยมณี • ไตรภูมิภค • เสภาขุนช้างขุนแผน • ตำนานพระแก้วมรกต • สามก๊ก • ราชอิริยา
นางทิพย์	<ul style="list-style-type: none"> • เรื่องต้นปาริชาติทำให้ระลึกชาติได้ • การสร้างเรื่องหลุมดำให้เชื่อมโยงกับโลกนรก 	<ul style="list-style-type: none"> • กามนิด • ไตรภูมิภค
นาคราช	<ul style="list-style-type: none"> • ตำนานเมืองมาย • การทำพิธีผลาญงู 	<ul style="list-style-type: none"> • ตำนานสุวรรณโคมคำ • ตำนานสิงหนวัติกุมาร • ภารตนิยาย

ตารางที่๗ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
ในประเด็นที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

ชื่อจินตนิยาย	เนื้อเรื่อง	
	ส่วนของเนื้อเรื่องในจินตนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
เรือนมยุรา	<ul style="list-style-type: none"> • การบูชาไฟเพื่อขอพร • การใช้ดาบสกัดโลหะ 	<ul style="list-style-type: none"> • ภารตนิยาย • เสภาขุนช้างขุนแผน
อมตะ	<ul style="list-style-type: none"> • น้ำอมฤต • การมีชีวิตรอมตะ 	<ul style="list-style-type: none"> • ภารตนิยาย • ลิลิตนารายณ์สิบปาง • ลิลิตนารายณ์สิบปาง

แก้วแก้วสร้างส่วนของเนื้อเรื่องของจินตนิยายจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ด้วยกลวิธีที่แตกต่างกัน อาจจำแนกกลวิธีการสร้างส่วนของเนื้อเรื่องได้เป็น ๒ วิธีดังต่อไปนี้

๓.๒.๒.๑ การสร้างเนื้อเรื่องในจินตนิยาย โดยอ้างถึงวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๓.๒.๒.๒ การสร้างเนื้อเรื่องของจินตนิยาย โดยมีฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๓.๒.๒.๑ การสร้างเนื้อเรื่อง โดยอ้างถึงวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

แก้วแก้วมักอ้างถึงชื่อวรรณคดี ตลอดจนตัวละคร เหตุการณ์หรือสถานที่จากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเหตุการณ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการ โดยการอ้างถึงเนื้อหาจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน เพื่อสร้างข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติที่เกิดขึ้นในเรื่อง จากนั้นแก้วแก้วจึงใช้ข้อสันนิษฐานดังกล่าวในการสร้างสรรค์จินตนิยาย ทำให้เนื้อเรื่องที่สร้างขึ้นมีความน่าเชื่อถือ วิธีการเช่นนี้พบอยู่ทั่วไปในจินตนิยายของแก้วแก้ว ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างกลวิธีการสร้างเรื่องแบบนี้ใน แก้วราหู และนางทิพย์

ตัวอย่างแรกคือเรื่อง **แก้วราหู** ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วแก้วสร้างเรื่องให้มีแก้ววิเศษที่เรียกว่า “แก้วราหู” ปรากฏขึ้นในโลกปัจจุบัน จากนั้นจึงสร้างความน่าเชื่อถือให้กับ “แก้วราหู” โดยการสร้างประวัติความเป็นมาของแก้ววิเศษดังกล่าว และสร้างสำคัญให้กับ “แก้วราหู” โดยกำหนดให้เป็นแก้ววิเศษประจำตัวกษัตริย์แห่งอาณาจักรกุแสน ทั้งยังกล่าวถึงลักษณะของ “แก้วราหู” เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับวัตถุเหนือธรรมชาติที่ปรากฏในเรื่อง

แก้วแก้วสร้างประวัติความเป็นมาของ “แก้วราหู” ให้มีลักษณะเป็นตำนานโดยอ้างถึงมณิรัตน์พระยามหาจักรพรรดิราชในวรรณคดีเรื่อง **ไตรภูมิ** ดังความว่า

“ผมนี่อะไรออกได้รางๆแล้วละ ในหนังสือเก่าๆ จะเป็น ไตรภูมิ หรือในจารึกอะไรสมัยสุโขทัยก็จำไม่ได้แล้ว พุดถึงเทวดาเอาแก้ววิเศษชนิดหนึ่งมาถวาย จะถวายพระเจ้าแผ่นดินสุโขทัย หรือถวายพระเจ้าจักรพรรดิในไตรภูมิก็จำไม่ได้แน่ะอะ แก้วนั้น... ชื่อว่าราหูรัตนมณี... อ้อ ภาษาไทยเรียกแก้วราหูๆนี่เอง”

(แก้วแก้ว แก้วราหู, ๒๕๕๖: ๑๔๑)

การที่แก้วแก้วสร้างความเป็นมาของ “แก้วราหู” โดยอ้างว่าเนื้อหาเรื่องเทวดานำแก้ววิเศษชื่อว่าราหูรัตนมณีมาถวายกษัตริย์ ปรากฏใน **ไตรภูมิ** ซึ่งเป็นวรรณคดีเกี่ยวกับความเชื่อไตรภูมิที่แพร่หลายในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง ทำให้ “แก้วราหู” มีความน่าเชื่อมากขึ้น ทั้งที่แท้จริงแล้วเรื่องราหูรัตนมณีนี้เป็นเรื่องที่แก้วแก้วสร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการ ไม่ปรากฏใน **ไตรภูมิ** แต่อย่างไรก็ตามการอ้างว่า “แก้วราหู” ปรากฏใน **ไตรภูมิ** ทั้งยังใช้ศัพท์ที่คล้ายกับภาษาโบราณว่า “ราหูรัตนมณี” ก็ทำให้น่าเชื่อว่าแก้วราหูน่าจะปรากฏอยู่จริงในประวัติศาสตร์

นอกจากนี้ การอ้างว่า “แก้วราหู” เป็นแก้วที่เทวดานำมาถวายกษัตริย์ ยังอาจเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึงตำนาน **พระแก้วมรกต** ซึ่งเป็นตำนานที่กล่าวถึงต้นกำเนิดของพระแก้วมรกต ว่าสร้างจากแก้วมรกตซึ่งพระวิษณุกรรมนำมาถวายพระนาคเสนได้อีกด้วย ตำนานดังกล่าวปรากฏใน **สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ ตำนานพระแก้วมรกต** ความว่า

ในครั้งที่มหาเถรช่อมหานาคเสน อยู่ที่เสนาอาราม เมืองปาตลีบุตร คิดจะสร้างพระพุทธรูป...พระอินทร์จึงบันดาลให้พระวิษณุกรรมนำแก้วมณีโชติจากดอยวิบูลบรรพตมาให้ แต่กุมภกัณฑ์ยักษ์ซึ่งรักษาแก้วมณีโชติไม่ให้ กลับให้แก้วมรกตมาแทน พระอินทร์จึงให้สลักเป็นรูปพระพุทธรูปเจ้าสูง ๒ ศอก ๑ นิ้ว แล้วบรรจุธาตุพระพุทธรูปเจ้าไว้ในพระแก้วมรกตนั้น ๖ แห่ง พระ

มหานาคเสนก็ได้ทำนายว่าต่อไปพระแก้วมรกตนี้จะรุ่งเรืองในวงศา ๓ แห่ง
คือ ขอม พม่า ไทย

(สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ, ๒๕๔๒: ๒๔๒๘)

การที่แก้วแก้วสร้างความเป็นมาให้กับ “แก้วราหู” โดยสร้างให้แก้ววิเศษนี้ เป็น
แก้ววิเศษที่เทวดานำมาถวายกษัตริย์ จึงเป็นการสร้างความเป็นมาของ “แก้วราหู” ให้สอดคล้องกับ
ตำนานพระแก้วมรกต ซึ่งเป็นตำนานที่มีอยู่จริงทำให้ผู้ที่เคยได้ยินตำนานพระแก้วมรกตมาก่อนรู้สึกว่าเป็น
เป็นไปได้ที่ตำนานเกี่ยวกับความเป็นมาของ “แก้วราหู” จะกล่าวไว้เช่นนั้น เพราะตำนานลักษณะ
ดังกล่าวเคยปรากฏมาแล้วในตำนานพระแก้วมรกต

แก้วแก้วกล่าวถึงความเป็นมาของแก้วราหูในฐานะที่เป็นแก้ววิเศษจากเทวดา
อีกหลายครั้ง เพื่อเชื่อมเพิ่มน้ำหนักของลักษณะพิเศษดังกล่าว ให้มีลักษณะเป็นจริงเป็นจังมากขึ้นดัง
ปรากฏในคำพูดของชาติยานี ความว่า

“...ถ้าบอกว่าแก้วนี้เทวดาเป็นผู้ประทานลงมาให้ ฟัง
ประหลาดไหมคะ”

(แก้วแก้ว แก้วราหู, ๒๕๔๓: ๑๒๓)

แก้วแก้วยังสร้างความสำเร็จให้กับเป็นแก้วประจำตัวของแสนภูไท กษัตริย์ของ
อาณาจักรภูแสน โดยอาศัยคติการมีมณีรัตนะเป็นแก้วประจำตัวของพระยามหาจักรพรรดิราช เพื่ออ้างว่า
ความเชื่อที่ว่ากษัตริย์อาจมีแก้วคู่บารมีพบได้ทั่วไปในภูมิภาคนี้ ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี
และ เสภาขุนช้างขุนแผน เช่นกัน ดังความว่า

“แก้วราหูที่คุณว่านะซี ผมนี่ก็ออกแล้วว่าได้ยินมาจากไหน
นอกจากในไตรภูมิแล้ว สุนทรภู่เขียนไว้ในเรื่องพระอภัยมณีไว้ละคุณ เรียกว่า
ตราพระราหูเป็นของคู่มือเมืองลังกา”

(แก้วแก้ว แก้วราหู, ๒๕๔๓: ๑๔๕)

“เมืองไทยเราก็เคยมีแก้วหรือเพชรมีค่าลักษณะ
แปลกๆ เป็นของบรรณาการจากเมืองไกลอยู่บ่อยๆ ในสมัยพระเจ้า
กรุงจีนเอาแก้วมาถวายกษัตริย์ไทย บรรจุไว้ในยอดเจดีย์พระยาไกร
ตามที่ปรากฏอยู่ในขุนช้างขุนแผน”

(แก้วแก้ว แก้วราหู, ๒๕๔๓: ๓๐๕)

อาจกล่าวได้ว่าแก้วเก้าพยายามสร้างความน่าเชื่อถือให้กับการมีอยู่จริงของ วัตถุวิเศษในจินตนิยาย โดยสร้างความสำคัญของแก้วราหูให้เป็นแก้วประจำตัวของแสนภูไท ตลอดจน สร้างประวัติความเป็นมาของแก้วราหูให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับตำนานที่มีอยู่จริงของแก้ววิเศษต่างๆ ทั้ง ที่เป็นแก้ววิเศษที่มีอยู่จริงและแก้ววิเศษปรากฏในวรรณคดี

นอกจากการสร้างความสำคัญและประวัติความเป็นมาให้กับแก้วราหูแล้ว แก้ว เก้ายังให้รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของแก้วราหูไว้ด้วยเพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกว่ “แก้วราหู” เป็นวัตถุที่มีอยู่ จริง สามารถจับต้องได้ ดังความว่า

“วัตถุนั้นทำด้วยเงินเนื้อหนัก สีขาวของเนื้อเงินแต่เป็นเงาแวบ จนเกือบจะบาดตา บ่งถึงความบริสุทธิ์ของเนื้อโลหะเงินอย่างไม่มีข้อสงสัย ... ฝั่งมณีชนิดหนึ่งซึ่งชายหนุ่มไม่มีความรู้ว่าเป็นมณีชนิดใดกันแน่ ... มณีนั้น เป็นรูปไข่ เจียรระโนนแบบหลังเต่าด้วยฝีมือเกลี้ยงเกลา เนื้อมณีค่อนข้าง โปร่งใส ยากที่จะบอกว่าเป็นสีอะไร เพราะมองเผินๆ เป็นสีขาวใสอย่าง ธรรมดา หากประกายโชติช่วงนั้นเป็นสีแดงแถมเหลืองเลื่อมลวยราวกับเปลว ไฟ”

(แก้วเก้า แก้วราหู, ๒๕๔๗: ๑๒๕)

“เขาพลิกแหวนในมือดูเล่นโดยไม่ได้ตั้งใจ ยิ่งแฉกจัดขึ้น ประกายสีรุ้งก็ยิ่งพร่าเลือนจางแสงลงกลายเป็นรวมละลายเข้าสู่สีขาวใสอย่าง ธรรมดาเหมือนประกายมุก ภาพที่แฝงเลือนๆ อยู่ในเนื้อแก้วนั้นดูคล้ายดวง ฟ้าประหลาด มีตาหูกมุกปาก ประกอบด้วยเส้นหยิกหยักโดยตลอดเหมือน ภาพร่างของยักษ์ในนิทานไทย ด้วยเหตุนี้กระมังจึงได้รับการขนานนามว่า ‘แก้วราหู’”

(แก้วเก้า แก้วราหู, ๒๕๔๗: ๑๖๕)

นอกจากวัตถุเหนือธรรมชาติในจินตนิยายเรื่องนี้จะได้ชื่อว่า “แก้วราหู” เพราะ ในเนื้อแก้วมีหน้าของราหูในนิทานไทยแฝงอยู่แล้ว คำว่า “ราหู” ในชื่อ “แก้วราหู” ยังอาจเชื่อมโยง ความคิดของผู้อ่านให้คิดถึง “ตราพระราหู” ในเรื่องพระอภัยมณี ได้อีกด้วย

แก้วเก้ายังสร้าง “แก้วราหู” ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “ตราพระราหู” ในเรื่อง พระอภัยมณี ด้วยกล่าวคือสร้างให้ “แก้วราหู” เปลี่ยนสีได้ตามช่วงเวลา que เปลี่ยนแปลงไป ดังความว่า

ความแปลกของแก้วชนิดนี้อยู่ที่เปลี่ยนสีได้...เปลี่ยนสีได้
ตามเวลาละ เช้า กลางวัน เย็น กลางคืน ปรกกายจะออกมาไม่เหมือนกัน...แก้ว
ที่เปลี่ยนสีได้...ชื่อแก้วราหูค่ะ”

(แก้วเก้า แก้วราหู, ๒๕๔๓: ๑๒๘-๑๒๙)

แก้วราหูยังสามารถเปลี่ยนสีได้ตามเวลา เช่นเดียวกับลักษณะของตราพระราหู ที่สุนทรภู่บรรยายไว้ ดังความว่า

เป็นตราแก้วแววเวียนวิเชียรพราย
แต่เช้าสายสีรุ้งครุ้งเรือง
ครั้นแดดแจ่มแสงขาวดูพรายพริ้ว
ครั้นบ่ายคล้อยเคลือบสีมณีเหลือง
ครั้นค่ำช่วงดวงแดงแสงประเทือง
อร่ามเรืองรัศมีเหมือนสีไฟ

(สุนทรภู่, ๒๕๔๔: ๓๓๓)

นอกจากลักษณะภายนอกของแก้วราหูจะเหมือนกับตราพระราหูแล้ว คุณสมบัติของแก้วราหูยังคล้ายคลึงกับตราพระราหูด้วย กล่าวคือสามารถป้องกันอันตรายให้แก่ผู้ครอบครองได้ เช่นเดียวกับที่สุนทรภู่บรรยายถึงตราพระราหูว่า “ถ้าชิงชัยแล้วคลาดซึ่งศาสตรา” ดังความว่า

“แก้วราหูนั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์...คุ้มผู้ถือมิให้ระคายจากลมน้ำ
หรือคินไฟ อันเป็นธาตุทั้งสี่ที่ประกอบขึ้นเป็นมนุษย์ ตลอดจนอาวุธร้าย
ใดๆจะพลังพลาดไม่สามารถทำร้ายได้ ปกป้องคุ้มครองผู้นั้นเทียบเท่าเทพ
ศาสตราวุธ

(แก้วเก้า แก้วราหู, ๒๕๔๓: ๖๐๒)

ต่อจากนั้น แก้วเก้าสร้างแก้วราหูให้มีคุณสมบัติพิเศษมากกว่าตราพระราหู ของนางละเวง เพื่อให้ “แก้วราหู” มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง คือสร้างให้ “แก้วราหู” สามารถเตือนผู้ครอบครองเมื่อมีภัย และยังสามารถใช้เป็นสื่อในการระลึกชาติได้ ดังความตอนหนึ่งว่า

“แก้วราหูนั้นเป็น...มณีวิเศษ ...สามารถส่องสว่างได้ในความมืด
เมื่อมีอันตรายกล้ากรายก็เปล่งแสงจัดจ้าเตือนเป็นสัญญาณ... ถ้าหากจะ
เพ่งกสิณใช้แก้วราหูเช่นรัตนกสิณ ก็อาจมองเห็นอดีตได้ประหนึ่งดู
ทิพย์จักขุญาณ”

(แก้วแก้ว แก้วราหู, ๒๕๔๗: ๖๐๒)

การที่แก้วแก้วสร้างให้ “แก้วราหู” มีคุณสมบัติเป็นสื่อในการระลึกชาตินี้ เพื่อให้สาววิซึ่งเป็นผู้ครอบครองแก้วราหูสามารถระลึกถึงความสัมพันธ์ที่ตนเองมีต่อชาติยานี้และสืมาในอดีตชาติได้โดยใช้ “แก้วราหู” ในการเพ่งกสิณ ทั้งยังทำให้สาววิเข้าใจได้ทันทีว่า เหตุการณ์ที่ตนเองต้องต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ล้วนเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ในอดีต เมื่อครั้งยังครองตำแหน่งแสนภูไทลุ่มฟ้าทั้งสิ้น

อาจกล่าวได้ว่า “แก้วราหู” ทำหน้าที่เป็นแกนของเรื่องเชื่อมโยงเหตุการณ์สมัยอาณาจักรภูแสนซึ่งเป็นอาณาจักรในอดีตกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันเข้าด้วยกันผ่านการระลึกชาติของสาววิ ทั้งยังเชื่อมโยงสาววิไว้กับตำแหน่งแสนภูไทที่เคยได้รับในอดีตชาติด้วย ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ “แก้วราหู” จึงเป็นวัตถุเหนือธรรมชาติที่สำคัญมากในจินตนิยายเรื่องนี้

ตัวอย่างที่สอง คือการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเนื้อหาเกี่ยวกับการกำเนิดจักรวาลที่แก้วแก้วสร้างสรรค์ขึ้น ในจินตนิยายเรื่องนางทิพย์

แก้วแก้วสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับการกำเนิดจักรวาลขึ้น โดยกล่าวถึงส่วนที่เป็นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การกล่าวถึงสุริยจักรวาล กาแล็กซี เมตากาแล็กซี และหลุมดำ ซึ่งเป็นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกว่เรื่องดังกล่าวเกิดขึ้นในปัจจุบัน

“เท่าที่มนุษย์ในปัจจุบันพังกันพบได้ คือในคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาที่ระบุถึงกำเนิดของจักรวาลและลักษณะของจักรวาลในทำนองเดียวกับที่วิทยาศาสตร์กล่าวไว้ สุริยจักรวาลนี้อาจเทียบได้กับสหัสโลกธาตุในชั้นปฐม กาแล็กซีคือสหัสโลกชั้นมัธยม และเมตากาแล็กซีนั่นคือตรีสหัสมหาโลกธาตุ จักรวาลเหล่านั้นกระจายกันอยู่ทั่วไปในห้วงอวกาศโดยอยู่กันเป็นกลุ่ม จักรวาลเหล่านั้นกระจายกันอยู่ทั่วไปในห้วงอวกาศโดยอยู่กันเป็นกลุ่ม จักรวาลแต่ละกลุ่มและกันอยู่ ช่องว่างระหว่างจักรวาลนั้นคือ ที่ตั้ง

ของโลกันตร์มหานรก หรือที่นักวิทยาศาสตร์เรียกว่าหลุมดำ อันเป็นภาวะที่มีแรงโน้มถ่วงอย่างมหาศาล สามารถดูดกลืนทุกอย่างเข้าไปได้ แม้แต่แสง...”

(แก้วเก้า นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๑๒๒)

จากนั้นแก้วเก้าจึงอ้างถึงเนื้อหาที่กล่าวถึงจักรวาลที่แก้วเก้าอ้างว่าเป็นเนื้อหาจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา โดยอ้างถึงโลกันตนรก ซึ่งเป็นนรกที่ปรากฏใน ไตรภูมิภค ซึ่งเป็นวรรณคดีโลกศาสตร์ตามแนวคิดพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าเนื้อหาอื่นๆที่แก้วเก้ากล่าวถึง ไม่ว่าจะเป็นสหัสโลกธาตุในชั้นปฐม สหัสโลกชั้นมัธยม และตรีสหัสมหาโลกธาตุล้วนเป็นเนื้อหาที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น

นอกจากนั้นแก้วเก้ายังอ้างว่าวรรณคดีหรือตำนานที่คนปัจจุบันเข้าใจว่าเป็นเรื่องที่เกิดจากจินตนาการนั้น แท้จริงแล้วมีพื้นฐานมาจากความจริงและสอดคล้องกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ดังจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบข้อมูลทางวิทยาศาสตร์กับเนื้อหาเกี่ยวกับจักรวาล และพยายามแสดงให้เห็นความสอดคล้องระหว่างหลุมดำกับโลกันตนรก ดังนี้

...จักรวาลเหล่านั้นกระจายกันอยู่ทั่วไปในห้วงอวกาศโดยอยู่กันเป็นกลุ่ม จักรวาลแต่ละกลุ่มตะกันอยู่ ช่องว่างระหว่างจักรวาลนั้นคือที่ตั้งของโลกันตร์มหานรก หรือที่นักวิทยาศาสตร์เรียกว่าหลุมดำ อันเป็นภาวะที่มีแรงโน้มถ่วงอย่างมหาศาล สามารถดูดกลืนทุกอย่างเข้าไปได้ แม้แต่แสง...”

(แก้วเก้า นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๑๒๒)

แก้วเก้าอ้างว่าโลกันตนรกมีลักษณะสอดคล้องกับหลุมดำซึ่งเป็นภาวะที่มีแรงโน้มถ่วงอย่างมหาศาล สามารถดูดกลืนแสงและทุกอย่างที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงเข้าไปได้ ไตรภูมิภค บรรยายลักษณะของโลกันตร์นรกได้ดังนี้

ฝูงจักรวาลทั้งหลายนี้แล ๓ อันอยู่ใกล้กันดังเทียน ๓ อัน แลวางไว้ข้างกันดังบาตร ๓ ลูกอันคว่ำไว้ใกล้กันนั้นหว่างจักรวาล ๓ อันแล มีนรกชื่อโลกันตนรกแลอัน...แลในโลกันตนรคนั้นมีดหนักหนา ฝูงสัตว์ซึ่งได้ไปเกิดในโลกันตนรคนั้นดังหลับตาอยู่เมื่อเดือนดับนั้นแล เมื่อดาวเดือนแลตะวันอันเป็นไฟส่องให้คนทั้งสี่แผ่นดินนี้เห็นหนทุกแห่งดั่งนั้น ก็ปมีอจาจะส่องให้เห็นโลกันตนรคนั้นได้

(ลิไทย, พญา, ๒๕๔๕: ๓๗-๓๘)

จะเห็นได้ว่าลักษณะร่วมกันประการหนึ่งของหลุมดำและโลกันตนรกคือเป็นสถานที่ที่ไม่มีแสงสว่าง ไตรภูมิภิกขา บรรยายถึงโลกันตนรกไว้ว่าเป็นนรกที่ไม่มีแสงสว่างเพราะเป็นนรกที่ตั้งอยู่นอกกำแพงจักรวาล ในขณะที่หลุมดำนั้นเป็นภาวะที่ไม่มีแสงสว่างเพราะดูดกลืนทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบๆ รวมทั้งแสงสว่างด้วย

แก้วแก้วนำลักษณะร่วมดังกล่าวมาใช้เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านเชื่อว่าภาวะที่เรียกว่าหลุมดำในทางวิทยาศาสตร์นั้น แท้จริงแล้วก็คือสิ่งที่พระพุทธศาสนาเรียกว่าโลกันตนรกนั่นเอง จากนั้น เมื่อผู้อ่านเชื่อว่าหลุมดำคือโลกันตนรก ผู้อ่านก็จะยอมรับว่าสุริยจักรวาลคือสหัสโลกธาตุในชั้นปฐม กาเล็กซ์คือสหัสโลกชั้นมัธยม และเมดกาเล็กซ์คือตรีสหัสมหาโลกธาตุด้วย

๓.๒.๒.๒ การสร้างเนื้อเรื่อง โดยมีพื้นฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

จินตนิยายของแก้วแก้วมักเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติอยู่เสมอ เหตุการณ์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในจินตนิยายของแก้วแก้วจำนวนไม่น้อย เป็นเหตุการณ์ที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาก่อน เมื่อแก้วแก้วสร้างสรรค์จินตนิยายที่มีเนื้อหาที่เป็นไปในการทำงานเดียวกันกับเหตุการณ์เหล่านี้ แก้วแก้วจะไม่อ้างถึงชื่อวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน แต่จะอาศัยวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่คุ้นเคยเป็นฐานในการสร้างเรื่อง เพื่อให้เนื้อเรื่องที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ความสอดคล้องนี้เองทำให้จินตนิยายมีความน่าเชื่อมากขึ้น

จินตนิยายของแก้วแก้วจำนวนมากปรากฏการสร้างบางส่วนของเนื้อเรื่องด้วยวิธีการดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น การสร้างให้หมองูร้ายมนต์เรียกไฟฟ้าไปเผาในกองกษัตริย์ในเรื่อง **นาคราช** มีเนื้อเรื่องคล้ายกับที่พระเจ้าชนเมษย์จัดพิธีผลาญงู โดยให้พราหมณ์ร้ายมนต์เรียกพญานาคตั๊กกะมาเผาในกองไฟ ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง **มหาภารตะ** การที่เถรवादในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** ทำเสน่ห์ให้เพชรกล้ามีรายละเอียดของพิธีคล้ายคลึงกับการทำเสน่ห์ที่ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ในเรื่อง **อมตะ** แก้วแก้วสร้างให้พ่อของจันทริกาบำเพ็ญตบะเพื่อขอพรจากเทพเจ้าให้ได้เป็นพรหมฤๅษีมีเนื้อเรื่องเช่นเดียวกับที่ฤๅษีวิศวามิตรออกบวชและบำเพ็ญตบะเพื่อให้เป็นพรหมฤๅษีตลอดจนการสร้างให้บรรพบุรุษของนกยูงในจินตนิยายเรื่อง **เรือนมยุรา** บำเพ็ญตบะเพื่อขอพรจากเทพเจ้า มีเนื้อเรื่องคล้ายกับที่ตรีบูรรมบำเพ็ญตบะเพื่อขอพรจากพระศิวะ เป็นต้น

ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างกลวิธีการสร้างเนื้อเรื่องโดยมีพื้นฐานจากวรรณคดีไทย และวรรณกรรมพื้นบ้าน จากจินตนิยายเรื่อง **นาคราชและนางทิพย์**

ตัวอย่างแรก คือเรื่อง **นาคราช** ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วแก่นำส่วนของเนื้อเรื่อง เล็กๆน้อยๆจากตำนานเมืองที่มีอยู่จริง มาเชื่อมต่อกันและสร้างสรรค์ขึ้นใหม่เป็นตำนานเมืองของเมือง มายซึ่งเป็นอาณาจักรในจินตนาการของแก้วแก้ว ตำนานดังกล่าวมีความโดยสรุปดังต่อไปนี้

เจ้าฟ้าเมืองมายให้สัตย์สาบานว่าวงศ์ของเมืองมายจะบูชา นาคราช โดยจัดงาน บวงสรวงนาคราชทุกหกสิบปี และจะส่งธิดาของเจ้าฟ้าเมืองมายไปเป็นข้าบาทบริจาริกาของนาคราช เพื่อให้ นาคราชคุ้มครองเมืองมายจากศัตรูและมีความมั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์ นาคราชมอบรูปจำลอง พญานาคทองคำเลิศมรกตไว้เป็นของศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองมาย ด้วยคำสัตย์ภูษา นี้ เมืองมายอยู่อย่างสงบ อุดมสมบูรณ์และมั่งคั่งเป็นระยะเวลาหลายร้อยปี เพราะมีนาคราชคุ้มครอง

ต่อมาเจ้าฟ้าเมืองมายติดต่อกับประเทศตะวันตก และประกาศให้เลิกทำพิธี บวงสรวงนาคราช และขายพญานาคมรกตให้แก่ชาวตะวันตก ทำให้นาคราชเลิกให้ความคุ้มครองเมือง มาย เมืองมายจึงพินาศไปในสงครามมหาเอเชียบูรพา แม้เมืองมายจะล่มสลายไปแล้ว แต่ตำแหน่งเจ้าฟ้า เมืองมายก็ยังคงสืบทอดกัน ในหมู่เจ้านายที่รอดชีวิตมาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบัน เชื้อสายของเจ้าฟ้าเมืองมายที่รอดชีวิตอพยพมาสร้างเมืองมายริสอร์ท ขึ้นที่เชียงใหม่ โดยจำลองแบบมาจากเมืองมายที่ล่มสลายไป ในหมู่ลูกหลานของเจ้าฟ้าเมืองมายเชื่อว่า คำสาปของนาคราชยังคงมีผลต่อชาวมายอยู่ ทำให้ผู้ปกครองเมืองมายริสอร์ททุกคนมีอันเป็นไปเพราะ พิษหรือไม้ก็ตายเพราะน้ำ และวิตกกังวลว่านาคราชจะกลับมาลุ่มเมืองมายหลังจากการจัดงานบวงสรวง นาคราชครั้งสุดท้าย เมื่อเวลาผ่านไป ๖๐ ปี

ตำนานเมืองมายที่แก้วแก้วสร้างสรรค์ขึ้นดังกล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์กับ ตำนานเมืองที่มีปรากฏในภูมิภาคต่างๆของไทย เพื่อให้เข้าใจกลวิธีการสร้างส่วนของเนื้อเรื่องโดย อาศัยฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจะจำแนกเนื้อหาของตำนานเมือง มายออกเป็น ๓ ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ ในการสร้างเมืองมาย เจ้าฟ้าเมืองมายได้รับความช่วยเหลือ จากนาคราช จึงได้ให้สัตย์สาบานว่าลูกหลานในวงศ์ของเมืองมายจะบูชา นาคราชเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ นาคราชคุ้มครองเมืองมายจากศัตรูและมีความมั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์

เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการสร้างเมือง โดยได้รับความช่วยเหลือจาก
พญานาคนี้มีส่วนคล้ายกับใน ตำนานสุวรรณโคมคำ ตำนานสิงหนวัตินุมาร อรัญคนิทาน ตำนาน
เชียงใหม่ปางเดิม เป็นต้น

ใน ตำนานสุวรรณโคมคำ กล่าวถึงพญานาคชื่อ พญาศรีสัตตนาคร
ช่วยพระเทวีและพระกุมารของโอยมหาอุปราชในการสร้างเมืองสุวรรณโคมคำ

ตำนานสิงหนวัตินุมาร เล่าว่า เมื่อสิงหนวัตินุมารอพยพผู้คนมาถึง
บริเวณที่เคยเป็นเมืองสุวรรณโคมคำมาก่อน พันธุนาคราชได้ช่วยเจ้าชายสิงหนวัตินุมารสร้างเมืองขึ้น
ใหม่ และตั้งชื่อเมืองว่า เมืองนาคพันธุสิงหนวัตินคร

ใน อรัญคนิทาน ก็ปรากฏความเกี่ยวกับพญานาคที่สร้างเมืองหนอง
คันแทเสื่อน้ำ คือจันทบุรี หรือเวียงจันทน์ขึ้น เพราะต้องการแทนคุณที่ บุรีจันอ้วยด้วยทำบุญใส่
บาตรและอุทิศส่วนกุศลให้พญานาคทุกวัน

ส่วนที่ ๒ นาคราชประทานรูปนาคราชจำลองไว้ให้เจ้าฟ้าเมืองมาย
และชาวเมืองมายบูชา เมืองมายจึงอยู่อย่างสงบ อุดมสมบูรณ์และมั่งคั่งเป็นระยะเวลาหลายร้อยปี

ตำนานที่กล่าวถึงเหตุการณ์ที่สังคายน์สิทธิ์ประทานสัญลักษณ์หรือ
เทวรูปไว้แทนตัว เพื่อให้มนุษย์บูชาขึ้นนี้ คล้ายกับเนื้อเรื่องใน ตำนานเชียงใหม่ปางเดิม

ใน ตำนานเชียงใหม่ปางเดิม กล่าวถึงเมืองเชษฐบุรีซึ่งนับถือพระ
อินทร์ เนื้อเรื่องที่ปรากฏจึงกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระอินทร์กับมนุษย์แทนที่จะเป็นพญานาค
ดังตำนานเล่าว่าพระอินทร์ประทานเสาอินทขิลให้เป็นที่พักของชาวเมืองเชษฐบุรี พร้อมทั้งบอกให้
ชาวเมืองรักษาศิล ๕ ศิล ๘ เพื่อให้เมืองมีความมั่งคั่งและเป็นการป้องกันการรุกรานของผี เมื่อชาวเมือง
ถือศิลและบูชาเสาอินทขิล เมืองเชษฐบุรีจึงเจริญมั่งคั่งในที่สุด

อาจกล่าวได้ว่า เหตุการณ์ที่พระอินทร์ประทานเสาอินทขิลให้
ชาวเมืองเชษฐบุรีบูชาเพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนตัวพระอินทร์ เป็นเหตุการณ์ทำนองเดียวกับที่นาคราชแห่ง
เมืองมายมอบเทวรูปนาคราชทองคำซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนตัวนาคราชให้เจ้าฟ้าเมืองมาย ตลอดจน
ชาวเมืองมายบูชานั้นเอง

ส่วนที่ ๓ เจ้าฟ้าเมืองมายติดต่อกับตะวันตก และประกาศให้เลิกทำพิธี บวงสรวงนาคราช และขายพญานาคมรดกให้แก่ชาวตะวันตก นาคราชจึงเลิกให้ความคุ้มครองเมืองมาย ทำให้เมืองมายพินาศไปในสงครามมหาเอเชียบูรพา เจ้าฟ้าเมืองมายรุ่นต่อๆมาตายเพราะคำสาปของ นาคราช และมีความเชื่อว่านาคราชจะกลับมาล้อมเมืองมายและลงโทษวงศ์ของเจ้าฟ้าเมืองมายในปีมะโรง ปีที่หกสิบ หลังจากจัดงานบวงสรวงนาคราชครั้งสุดท้าย

เนื้อเรื่องที่มนุษย์ล่วงเกินพญานาคทำให้เมืองล่มนี้ มีส่วนคล้ายกับ **ตำนานเมืองหนองหาน** ตำนานดังกล่าวเล่าว่าพระยามหาสุรอุทกทรงดาบเดินไปบนฝั่งแม่น้ำมูลนที ทำให้พญานาคชื่อ ธนมูลนาคเกิดความโกรธแค้นว่าพระยามหาสุรอุทกเดินบนหัวตน จึงให้นาคบริวารมา ทำลายเมืองของพระยามหาสุรอุทกจนพังพินาศ

นอกจากนี้ในนิทานเรื่อง **ผาแดงนางไอ่** และ**ตำนานเมืองหนองหาน** ยังปรากฏเรื่องพรานยิงกระรอกก่อนซึ่งก็คือร่างแปลงของนาค ก่อนจะนำไปแจกจ่ายให้ชาวเมืองกิน ทำให้พญานาคโกรธแค้นที่ชาวเมืองล่วงเกิน จึงมาล้อมเมืองในที่สุด

กล่าวได้ว่า แก้วแก้วสร้างตำนานเมืองมายให้มีลักษณะสอดคล้องกับลักษณะ ของตำนานเมืองที่มีอยู่จริง โดยนำส่วนที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และอำนาจเหนือธรรมชาติมาสร้างสรรค์เพิ่มเติมด้วยจินตนาการ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างตำนานเมืองมายให้มีเนื้อหา คล้ายคลึงกับตำนานนาคสร้างเมืองที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยอยู่แล้ว

แก้วแก่นำความเชื่อในตำนานเมืองที่ว่าเมืองใดก็ตามที่มีพญานาคหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีช่วยสร้างเมืองจะต้องเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าว มิฉะนั้นเมืองจะพบกับภัยพิบัติ มาสร้างสรรค์ตำนานเมืองมายขึ้น ทำให้ตำนานที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่มีความน่าเชื่อมากขึ้น

ตัวอย่างที่สองคือ การสร้างความน่าเชื่อถือให้กับต้นปาริชาติในจินตนิยาย เรื่อง **นางทิพย์**

ชื่อ “ดอกปาริชาติ” อาจเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึง**ไตรภูมิพิภพ** ได้ เนื่องจากในวรรณคดีไทยกล่าวถึงดอกปาริชาติในฐานะดอกไม้ประจำสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แก้วแก้วจึง สร้างลักษณะภายนอกของต้นปาริชาติในจินตนิยายเรื่อง**นางทิพย์** ให้สอดคล้องกับต้นปาริชาติที่ปรากฏใน**ไตรภูมิพิภพ** รวมทั้งสร้างต้นปาริชาติให้มีคุณสมบัติพิเศษทำให้ผู้ที่ได้กลิ่นสามารถระลึกชาติได้ ดังที่ปรากฏในเรื่อง**กามนิต**

แก้วแก้วบรรยายภาพของดอกปาริชาติไว้ในจินตนิยายเรื่อง นางทิพย์ตอนหนึ่ง
ความว่า

ลักษณะเป็นดอกไม้สด สีแสดแกมนวลแปลกตา ไม่
เหมือนกับดอกไม้ชนิดใดที่นายทศเคยเห็นมาก่อน

(แก้วแก้ว นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๒๐๘)

จากนั้นก็บรรยายลักษณะภายนอกของต้นปาริชาติว่าเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ที่
เมื่อออกดอกแล้วจะสลัดใบทิ้งหมด และออกดอกทั่วทุกกิ่งก้าน ดังความว่า

ต้นไม้ต้นนั้นเป็นพันธุ์ใดชนิดใดเขาบอกไม่ถูก สูงตระหง่าน
ขนาดต้นราชพฤกษ์ใหญ่ๆ กิ่งก้านโปร่งบางเหมือนไม้ดอกมากกว่าไม้ผล...
ส่วนที่กระทบความรู้สึก คือต้นไม้ที่สลัดใบทิ้งหมด เหลือแต่ดอกคลุมอยู่ทุก
กิ่งก้าน เป็นสีแสดแกมนวลสวยประหลาดตา ส่วนที่กระทบแสงสว่างนั้นก็
เหลือบทองอ่อนบางเหมือนตะไคว້ด้วยทองคำเปลว

เสียงหนึ่งซู่ซึ้นลอยๆในใจราวกับเป็นบอกเล่าว่า

“ต้นปาริชาติ”

(แก้วแก้ว นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๒๒๐)

ลักษณะเด่นของต้นปาริชาติที่ออกดอกคลุมอยู่ทุกกิ่งก้านและมีรัศมีงดงามนี้
เป็นลักษณะของต้นปาริชาติที่ปรากฏในไตรภูมิภคธา ดังความว่า

ดอกทองเหลืองอันชื่อว่าดอกปาฤกษาดินนั้นแม้ว่า
ร้อยปีดอกไม้มันจึงบานก็ดี ผู้เทพดาอินรัยอินไครนักรักษาแล ถ้า
ดูแลเห็นดอกไม้ว่าจะบานเทียร ย่อมป็นกันให้ผู้เทพดาไปอยู่เฝ้า
ดอกไม้มันกว่าจะบาน ชื่อว่าดอกไม้มันแลบาน ล้วนทุกกิ่งทุกก้าน
แล้ว แลมีแสงอันรุ่งเรืองงามนักหนา รัศมีดอกปาฤกษาดินนั้นเรื่อง
ไปไกลได้ ๘แสนวา

(ลิไทย, พญา, ๒๕๔๕: ๒๒๒-๒๒๓)

นอกจากนั้น แก้วแก้วยังได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของดอก
ปาริชาติ คือทำให้ระลึกชาติได้ ดังความว่า

กลิ่นหอมจางๆระยรินลอมมากระทบจมูก ก่อให้เกิดความ
ชื่นใจอย่างประหลาดใจ รวากับตออยู่กลางอุทยานบุปผชาตินานาพันธุ์... ยิ่ง
เดินกลิ่นหอมนั้นก็ยิ่งใกล้ตัวเข้ามาทุกที จนเหมือนเข้าห้อมล้อมตัวเขาเองไว้
ทุกด้าน

...เสียงหนึ่งผุดขึ้นลอยๆในใจราวกับเป็นบอกเล่าว่า

“ต้นปาริชาติ”

‘ต้นไม้ในตำนาน...ที่ว่าได้กลิ่นแล้วจะระลึกชาติได้นะรี’ ภา

ชรถามตัวเองเพื่อให้แน่ใจ

แต่เขาไม่ต้องจงจายกับคำตอบอีกนานเท่าใดนัก เพราะ
เพียงอึดใจที่สูดกลิ่นดอกไม้เข้าเต็มปอด...ภาพครั้งอดีตกาลก็ผุดขึ้นมาเด่น
ตระการตาอยู่ตรงหน้า

(แก้วแก้ว นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๒๑๕-๒๒๐)

เหตุการณ์ที่กลิ่นดอกปาริชาติเป็นสื่อทำให้ระลึกชาติได้นี้ปรากฏในนวนิยาย
เรื่อง **กามนิท** ตอนที่กามนิทได้กลิ่นดอกปาริชาติในสวรรค์สุชาวดี ดังความว่า

ในทันใดนั้น ลักษณะประหลาดแห่งกลิ่นหอมก็เริ่มสำแดง
อาการ กล่าวคือขณะกามนิท สูดกลิ่นซึ่งฟุ้งคลอบอยู่ทั่วหุบเขานั้น ความรู้สึก
เรื่องหนหลังได้แล่นพรูเข้าสู่ใจโดยเร็ว ทำลายฝ่ามือที่กำบังไว้ ตั้งแต่ต้นขึ้นใน
สระจนบัดนี้

กามนิทระลึกถึงความเป็นไปในอดีตได้ตลอด... ถัดจากชาติที่
ติดต่อมานี้ ระลึกเห็นชาติที่เหนือๆขึ้นไปโดยลำดับ

(เสฐียร โกเศศและนาคประทีป, ๒๕๔๕: ๒๑๕)

น่าสังเกตว่าลักษณะการระลึกชาติของ ดร.ภาธรที่แก้วแก้วบรรยายว่า “เพียงอึด
ใจที่สูดกลิ่นดอกไม้เข้าเต็มปอด...ภาพครั้งอดีตกาลก็ผุดขึ้นมาเด่นตระการตาอยู่ตรงหน้า” นั้น อาจ
เชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึงการระลึกชาติของกามนิทที่ว่า “ขณะกามนิท สูดกลิ่นซึ่งฟุ้งคลอบอยู่
ทั่วหุบเขานั้น ความรู้สึกเรื่องหนหลังได้แล่นพรูเข้าสู่ใจโดยเร็ว” ได้ การนำเรื่องต้นปาริชาติมาใช้ในการ
สร้างเหตุการณ์การระลึกชาติ จึงทำให้ผู้อ่านที่เคยอ่าน **กามนิท** และ **ไตรภูมิภคา** ยอมรับว่าการที่ตัวละครที่
ได้กลิ่นดอกปาริชาติจะระลึกชาติได้นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เป็นไปได้ เพราะเหตุการณ์เช่นเดียวกันนี้เคย
ปรากฏใน **กามนิท** มาก่อน

อาจกล่าวได้ว่า แก้วแก้ว อาศัยเค้าเรื่องต้นปาริชาติจากวรรณคดีไทยเรื่องไตรภูมิภรา และ กามนิท ซึ่งเป็นวรรณคดีที่แพร่หลายมากในสังคม มาสร้างสรรค์ต้นปาริชาติในเรื่องนางทิพย์ ได้อย่างน่าสนใจยิ่ง

แก้วแก่นำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ในการสร้างเรื่อง โดยผนวกกับจินตนาการของตนเอง ซึ่งจะเห็นได้ทันทีจากชื่อเรื่องที่สามารถเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้าได้ นอกจากนี้ ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วแก้วได้นำเอาเค้าโครงเดิมของวรรณคดีมาสร้างเป็นจินตนิยาย บางเรื่องก็นำประเด็นของเรื่องจากวรรณคดีมาสร้างเป็นเนื้อเรื่องบางส่วนในจินตนิยาย อย่างไรก็ตาม จินตนิยายเหล่านี้ยังคงมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน จึงอาจกล่าวได้ว่าจินตนิยายของแก้วแก้วมีลักษณะผสมผสานระหว่างวรรณคดีกับนวนิยายปัจจุบันอย่างกลมกลืน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๔

กลวิธีการสร้างตัวละครที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านใน จินตนิยายของแก้วเก้า

จินตนิยายของแก้วเก้ามักมีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติ อยู่เสมอ ตัวละครของแก้วเก้าจึงมีทั้งตัวละครที่เป็นตัวละครเหนือธรรมชาติและตัวละครที่เป็นมนุษย์ ตัวละครที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติในจินตนิยายก็มีทั้งที่เป็นมนุษย์และอมมนุษย์ ผู้วิจัยพบว่า ตัวละครมีลักษณะเหนือธรรมชาติเหล่านี้ มักเป็นตัวละครที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน เพื่อให้เห็นความคิดนี้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอในตารางความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า ในประเด็นที่เกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของตัวละคร ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า ในประเด็นที่เกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของตัวละคร

ชื่อจินตนิยาย	ลักษณะและบทบาทของตัวละคร	
	ลักษณะและบทบาทของตัวละครในจินตนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
แก้วราหู	<ul style="list-style-type: none">• ชัตติยานี (นางฟ้าที่มีอดีตชาติเป็นธิดาพ่อขุนบานเมือง)	<ul style="list-style-type: none">• ชินกาลมาลีปกรณ์• ศิลจารึกหลักที่หนึ่ง• จารึกวัดป่ามะม่วง• ไตรภูมิภค
นางทิพย์	<ul style="list-style-type: none">• รวิปริยา(นางฟ้า)• สยามเทวราช• สาวสุด(เทพแห่งแสงสว่าง)	<ul style="list-style-type: none">• ไตรภูมิภค• ไตรภูมิภค• ภารตนิยาย
นาคราช	<ul style="list-style-type: none">• เจ้าลำฟ้า• นาคบริวาร	<ul style="list-style-type: none">• ไตรภูมิภค• นันทโศภนันทสูตรคำหลวง• ลิลิตนารายณ์สิบปาง
เรือนมยุรา	<ul style="list-style-type: none">• นกยูง(ธิดาพระยาเทพสงคราม สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย)• หม่อมแสน (สนมในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์)	<ul style="list-style-type: none">• เสภาขุนช้างขุนแผน• บทละครเรื่องอิเหนา• เพลงยาวในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์

ตารางที่ ๘ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
ในประเด็นที่เกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของตัวละคร (ต่อ)

ชื่อจินตนิยาย	ลักษณะและบทบาทของตัวละคร	
	ลักษณะและบทบาทของตัวละครในจินตนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
หนุ่มทิพย์	<ul style="list-style-type: none"> • ยมบาลเด่นภูมิ • ยมบาลโฆม • เทวดาเทียม • ชาติพญานาค 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภง • ไตรภูมิภง • ไตรภูมิภง • ไตรภูมิภง
มนตรา	<ul style="list-style-type: none"> • เจ้าชายอินทราวุธ(เทวดา) • ดร. อารยัณ(เทวดา) • เขม (เทวดา) • ครุรินชล(ร่างจริงคือรวิปริยาที่เป็นนางฟ้า) 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภง • ไตรภูมิภง • ไตรภูมิภง • ไตรภูมิภง
เรือนนพเก้า	<ul style="list-style-type: none"> • ผอบแก้ว • พระยารัชดาปริวรรต (สามีผู้สูงศักดิ์และสูงวัย) • เขม (ชายหนุ่มที่พาผอบแก้วหนีไปอยู่ด้วยที่ จันทบูร) • นล 	<ul style="list-style-type: none"> • กากีกลอนสุภาพ • กากีกลอนสุภาพ • กากีกลอนสุภาพ • กากีกลอนสุภาพ
พิมมาลา	<ul style="list-style-type: none"> • นางฟ้ารัมภา 	<ul style="list-style-type: none"> • รัมภา ในภารตนิยาย
ปลายเทียน	<ul style="list-style-type: none"> • ขุนแผน • เถรขวาด • เจ้าสร้อยสุมาลี • เพชรกล้า 	<ul style="list-style-type: none"> • เสภาขุนช้างขุนแผน • เสภาขุนช้างขุนแผน • เสภาขุนช้างขุนแผน • เสภาขุนช้างขุนแผน
ทางเทวดา	<ul style="list-style-type: none"> • สาแคน (ศัลยแพทย์หัวใจที่กลายร่างเป็นชายรูปงาม ในความมืด) • เอริกา • นายสุขุม 	<ul style="list-style-type: none"> • บทละครเรื่องสังข์ทอง • กลอนอ่านเรื่องท้าวทักดา • ชาดกล้านนาไทยเรื่องทักดา • บทละครเรื่องสังข์ทอง • บทละครเรื่องสังข์ทอง

ผู้วิจัยอาจจำแนกกลวิธีที่แก้วเก้าใช้ในการสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติ ได้เป็น ๒ วิธีดังต่อไปนี้

๔.๑ การจำลองภาพตัวละครเดิมที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมากระทำบทบาทในบริบทใหม่ในจินตนิยาย

๔.๒ การสร้างตัวละครใหม่โดยอาศัยพื้นฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๔.๑ การจำลองภาพตัวละครเดิมที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมากระทำบทบาทในบริบทใหม่ในจินตนิยาย

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้าได้นำวรรณคดีไทยมาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อเรื่องในจินตนิยาย ทั้งนี้ แก้วเก้าได้จำลองภาพตัวละครที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีไทยดังกล่าวมาแสดงบทบาทในบริบทใหม่ในจินตนิยายด้วย จินตนิยายที่มีลักษณะเช่นนี้คือจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน**

แก้วเก้าจำลองภาพตัวละครจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** มาแสดงบทบาทในจินตนิยาย โดยใช้ชื่อเดิมของตัวละครในเสภาขุนช้างขุนแผน เป็นชื่อตัวละครในจินตนิยาย ทั้งยังคงภายนอกลักษณะนิสัย ความคิด ภูมิหลัง ตลอดจนความสามารถพิเศษของตัวละครนั้นๆ ไว้ด้วย ในเรื่อง **ปลายเทียน** ปรากฏการจำลองภาพตัวละครเดิมที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมากระทำบทบาทในบริบทใหม่เช่นนี้ปรากฏอยู่หลายตัว ได้แก่ ขุนแผน เถรवादและโหงพราย ในเรื่อง **ปลายเทียน** ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างแต่พอสังเขป ดังนี้

ขุนแผน จากเรื่องปลายเทียน

ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วเก้าจำลองภาพตัวละคร ‘ขุนแผน’ จากวรรณคดีไทยเรื่อง **เสภาขุนช้างขุนแผน** โดยคง ชื่อ ลักษณะภายนอก ลักษณะนิสัย แนวคิด ตลอดจนความสามารถพิเศษเช่นเดียวกับขุนแผนในวรรณคดี แก้วเก้ากำหนดให้ขุนแผนในจินตนิยายนี้ เป็นขุนแผนใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ที่ผ่านมิติออกมาแสดงบทบาทร่วมกับตัวละครในยุคปัจจุบัน

น่าสังเกตว่า แก้วเก้ากำหนดให้ขุนแผนที่ผ่านมิติออกมามีบทบาทในโลกปัจจุบันคงมีลักษณะภายนอก ลักษณะนิสัย แนวคิด ตลอดจนความสามารถพิเศษ เช่นเดียวกับขุนแผนใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** มากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านยอมรับว่าขุนแผนที่ปรากฏในจินตนิยาย คือตัวละครตัว

เดียวกับขุนแผนจาก เสภาขุนช้างขุนแผน เห็นได้จากความตอนหนึ่งที่แก้วแก้วพรรณนาภาพขุนแผน
ในจินตนิยายว่า

...เป็นชายหนุ่ม...น่าจะเรียกว่าหนุ่มใหญ่มากกว่าชายวัย
กลางคน เพราะทรวดทรงยังสะโอดสะองได้สัดส่วน ผิวขาวเหลือง ดวงหน้า
คมสันเก๋ียงเกลานับเป็นชายรูปงามคนหนึ่ง โคมหน้าดูเย็นตาน่าชม เว้นแต่
อย่างเดียวก็คือดวงตาคมกริบบอกความมีอำนาจอย่างประหลาด

...ลดสายตาลงมองเครื่องแต่งกาย อันประกอบด้วยโจง
กระเบนฟ้ายกรุ่นเก่าอย่างงาม เสื้อชั้นในลงเลขยันตร์ ทับด้วยเสื้อตัวนอกยก
ดอกสีทอง มองเห็นสร้อยสามสายและประจำทอง พร้อมทั้งหมวกขลิบทอง

...วงศ์เมืองสะดุ้งวาทอีกเป็นคำรบสองเมื่อจำได้คล้ายคลึง
คล้ายคลึงว่า เคยอ่านพบการแต่งกายชนิดนี้มาก่อน กลอนเสภาบทนั้นแว่ว
กลับมาในความทรงจำ

‘ตั้งแล้วขุนแผนกับลูกชาย

แต่งกายคาดเครื่องเรื่องระหง

นุ่งผ้าตามตำราณรงค์

เข็มขัดลงยันตร์คาดสะอาดงาม

เสื้อลงเลขยันตร์ใส่ชั้นใน

เสื้อนอกดอกใหญ่ทองอร่าม

แหวนมณฑปนพเก้าดูวาววาม

สังวาลสามสายแย่งตะแบงมาน

สวมสายประจำทองเข้าคล้องคอ

ทั้งลูกพ้องอาจชาติทหาร

ใส่หมวกขลิบตาพระราชทาน

ถือฟ้าพื้นยันตระหง่านสง่าดี’

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๒๘๖-๒๘๗)

อาจกล่าวได้ว่าแก้วแก้วสร้างจินตภาพของขุนแผนขึ้นในใจผู้อ่าน โดยพรรณนาภาพของ
ขุนแผน ผ่านสายตาของวงศ์เมือง ทั้งยังให้วงศ์เมืองเปรียบเทียบลักษณะของชายที่ยืนอยู่ตรงหน้ากับ
ลักษณะของขุนแผนที่ปรากฏในเสภา โดยแก้วแก้วใช้วิธียกอัญญาจน์จาก เสภาขุนช้างขุนแผน มา
แทรกไว้ในข้อความที่พรรณนาถึงขุนแผน เพื่อให้มีน้ำหนักมากขึ้นด้วย

ส่วนลักษณะของขุนแผนที่แก้วแก้วบรรยายว่าเป็นชายรูปงาม สะอาดสะอาง นั้น แก้วแก้วน่าจะใช้รูปร่างของขุนแผนในเสภาขุนช้างขุนแผน มาเป็นต้นเค้า ความว่า

พระองค์ทรงพิศอยู่เป็นครู

นำเอ็นดูรูปร่างมันงามสม

ตาเป็นมันหยับขยับกลม

วิทยาาคมจักเจี้ยวชาญ

(เสภาขุนช้างขุนแผน, ๒๕๔๔: ๑๕๐)

แก้วแก้วพรรณนาภาพของขุนแผนที่ปรากฏในจินตนิยายให้สอดคล้องกับรูปโฉมของขุนแผนในเสภาขุนช้างขุนแผน เพื่อให้ผู้อ่านยอมรับว่าขุนแผนที่ปรากฏในจินตนิยายคือขุนแผนคนเดียวที่มีบทบาทอยู่ในเสภาขุนช้างขุนแผน นั่นเอง

นอกจากนี้ แก้วแก้วยังกำหนดให้ขุนแผนในจินตนิยายพูดกับวงศ์เมืองเป็นบทเสภาที่แต่งขึ้นใหม่ เพื่อแนะนำตัวเองเมื่อปรากฏตัวต่อหน้าวงศ์เมือง เพื่อให้ความเป็นไปได้ที่ขุนแผนในจินตนิยายจะเป็นคนเดียวกับขุนแผนที่ปรากฏในเสภามีน้ำหนักมากขึ้น ดังความว่า

เรานี้หรือชื่อขุนแผนแสนสะท้าน

ยอดทหารสมเด็จพระพันวษา

เคยรบรุกทั่วแคว้นแดนพารา

ทัพลาวลานนาไม่ต่อตี

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๒๘๗)

อาจกล่าวได้ว่า แก้วแก้วนำบททรงเครื่องของขุนแผนและพลายงาม ซึ่งเดิมแสดงให้เห็นถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อออกศึก มาใช้ในบริบทใหม่ในจินตนิยาย คือใช้สร้างน้ำหนักให้ความเป็นไปได้ที่ขุนแผนในจินตนิยาย จะเป็นคนเดียวกับขุนแผนที่ปรากฏใน เสภาขุนช้างขุนแผน

น่าสังเกตว่า ขุนแผนที่ปรากฏใน ปลายเทียน เป็นขุนแผนที่กลายเป็นหนุ่มใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้ลักษณะของขุนแผนในจินตนิยาย สอดคล้องกับเนื้อเรื่องในบทเสภา เพราะเหตุการณ์ในเรื่อง ปลายเทียน เกิดขึ้นหลังจากที่ขุนแผนทำศึกกับเมืองเชียงใหม่เสร็จสิ้นแล้ว เนื้อเรื่องของเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนนี้เป็นตอนที่ขุนแผนคุมทัพไปกับพลายงาม เมื่อพลายงามผู้เป็นลูกชายโตพอที่จะคุมทัพไปออกรบ จึงเป็นธรรมดาที่ขุนแผนจะมีลักษณะเป็นหนุ่มใหญ่

ด้านลักษณะนิสัยนั้น ขุนแผนเป็นทหารที่ซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อพระพันวษา และยึดมั่นในหน้าที่ของตน ดังปรากฏความใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ว่า

เมื่อจะเอาโทษทัณฑ์ฉันใด
ก็ตามใจด้วยเรานี้เป็นข้า
ได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัจจา
จะหลบลี้นี้หน้าไปทำไม
.....
 मैंพระองค์มีทรงพระเมตตา
ก็พินฆ่าเสียเถิดให้เป็นผี
จะก้มหน้าเกิดใหม่ให้ได้
ชาตินี้มีกรรมเราทำไว้

(เสภาขุนช้างขุนแผน, ๒๕๔๔: ๓๕๔-๓๕๕)

เมื่อแก้วแก่นำขุนแผนมาแสดงบทบาทในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** แก้วแก้วก็คงลักษณะซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อสมเด็จพระพันวษาดังกล่าวไว้เช่นเดียวกับที่ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** จะเห็นได้จากการกระทำของขุนแผน ที่พยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ตัวเจ้าสร้อยสุมาลี ตามหน้าที่ที่ตนรับพระราชโองการมาจากสมเด็จพระพันวษา เมื่อมีผู้ขัดขวางขุนแผนก็แสดงจุดยืนที่จะทำหน้าที่ของตนให้ลุล่วง ดังบทเสภาที่แก้วแก้วแต่งขึ้นในจินตนิยาย ตอนหนึ่งว่า

อย่าโอหังทะนงองอาจนัก
สัญชาติควายลงปลุกจึงรู้ได้
เรานั้นหน้าที่มีอย่างไร
ต้องทำให้เสร็จสรรพจึงกลับเมือง

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๒๑)

การกระทำของขุนแผนในเรื่อง **ปลายเทียน** จึงไม่ได้เกิดจากความต้องการส่วนตัว หากแต่เกิดจากความยึดมั่นในหน้าที่ ลักษณะนิสัยดังกล่าวยังแสดงออกมาเป็นคำพูด ดังบทเสภาที่แก้วแก้วแต่งขึ้นในจินตนิยาย ความว่า

เราประสงค์เพียงองค์พระธิดา
ส่วนคนอื่นไม่ฆ่าหากถอยหนี...

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๓๓)

ด้านความคิดของตัวละครนั้น แก้วแก้วคงแนวความคิดของขุนแผนใน **ปลายเทียน** ให้คล้ายคลึงกับที่ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ด้วย คำพูดของขุนแผนที่แก้วแก้วแต่งขึ้นในจินตนิยาย ความว่า

ใครบอกเจ้าข้าสิผู้รู้สรร้าย
เมื่อความรักกลับกลายเป็นชอน
เสียเมียร่วมเคียงบนเตียงนอน
เสียบุตรในอุทรให้เพื่อนคน
เพราะประมาทพลาดพลั้งไม่ยั้งคิด
จึงจนจิตเจ็บช้ำเหลือกำสรด
กลับคืนมาก็เป็นอื่นไม่คืนรส
สุดรันทจดาบล์ตรารบวันตาย

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๗๘)

การที่ตัวละครขุนแผนรำพึงถึงชีวิตของตนเองซึ่งล้วนเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ทำให้ผู้อ่านยอมรับว่าตัวละครดังกล่าวมีความต่อเนื่องกับขุนแผนในบทเสภา เพราะขุนแผนในบทเสภาที่ตระหนักถึงเรื่องนี้เช่นกัน ดังที่เคยพูดกับพลายงาม ความว่า

ลูกเอ๋ยยังไม่เคยรู้สรร้าย
ที่ความรักกลับกลายเป็นชอน
อันเจ็บปวดชวยคั่งทุกสิ่งมี
ไม่เท่าที่เจ็บช้ำระกำรัก
จะว่าเขาอื่นไกลไปใยเล่า
ถึงแม่เจ้าพ่อก็ช้ำระกำหนัก
ต้องทุกข์ชากมากมายมาหลายพัก
จักเหล่านเลื้อดดาจะกระเด็น

(เสภาขุนช้างขุนแผน, ๒๕๔๔: ๗๖)

บทตรวจของขุนแผนในเรื่อง **ปลายเทียน** แสดงให้เห็นว่าแก้วแก้วยังคงรักษาความคิดเกี่ยวกับความรักของขุนแผนที่ปรากฏในบทเสภาไว้ ทำให้พฤติกรรมของตัวละครขุนแผนในจินตนิยายมีความสม่ำเสมอกับพฤติกรรมของขุนแผนในบทเสภา

การที่แก้วแก่นำภูมิหลังเกี่ยวกับครอบครัวของคุณแผน มาใช้ในจินตนิยายเช่นนี้ ทำให้เหตุการณ์ที่คุณแผนจะให้คำแนะนำแก้วจันน์ว่าให้คืนดีกับภรรยาสมเหตุสมผลขึ้น ทั้งนี้เพราะคุณแผนในนวนิยายเป็นคุณแผนเมื่อผ่านชีวิตมามากจนมองเห็นความผิดพลาดของตัวเอง จึงเป็นไปได้ที่คุณแผนจะเตือนจันน์เพื่อมิให้มีชะตากรรมเช่นเดียวกับตน ดังบทเสภาที่แก้วแก่นำแต่งขึ้นในจินตนิยาย ความว่า

...ส่วนตัวเราเขาจิตเคยคิดหนัก
 ทิ้งเมียรักได้ใหม่มัวไหลหลง
 เสียวันทองให้ขุนช้างคังจาง
 เปรียบดั่งส่งพัชราให้วานร
 ต่อแก้วแตกเหล็กไปจึงได้คิด
 แต่สุดฤทธิ์สุดใจจะถ่ายถอน
 ทุกวันนี้ยังอาลัยให้อาวรณ์
 นางม้วยมรณ์คิดได้ก็สายเกิน

(แก้วแก่นำ, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๑๗)

นอกจากนี้ แก้วแก่นำยังรักษาความสามารถในการใช้อาคมของคุณแผนใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ไว้เช่นเดียวกับที่ปรากฏในบทเสภา ในเรื่อง **ปลายเทียน** จึงปรากฏเหตุการณ์ที่คุณแผนใช้อาคมหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการตวาดวงศ์เมืองด้วยอาคมอย่างที่เรียกว่า “ตวาดอำนาจครุฑ” หรือ “ตวาดอำนาจยักษ์” การใช้คาถาวาโยธาตุ การล่องหนหายตัว การเรียกผี เป็นต้น

เพื่อให้เข้าใจการพรรณนาภาพการใช้อาคมของคุณแผนที่ปรากฏใน **ปลายเทียน** อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างคาถาเรียกวาโยธาตุและการล่องหนหายตัวที่ปรากฏในจินตนิยาย ดังนี้

ตัวอย่างแรก ได้แก่คาถาวาโยธาตุ ใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ปรากฏการบรรยายถึงการใ้คาถาวาโยธาตุ ตอนหนึ่งความว่า

อ่านอาคมเรียกลมที่ในกาย
 ระบายวาโยธาตุเป่าปราดไป
 ด้วยอาคมเกิดเป็นลมเพชรหึง
 ตึงตึงพัดฝนไม่หล่นได้

(เสภาขุนช้างขุนแผน, ๒๕๔๔: ๑๐๕)

ในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** แก้วแก้วบรรยายการใช้คาถาว่าโยธาตุไว้ ดังความตอนหนึ่งว่า

เพียงพริบตาเดียว แสงแดดเลื่อนหายเหมือนตะวันถูกเป่าดับ
ไปชั่วขณะ มีดสนิทจนเหมือนกลางดึก เสียงพายุโถมกระแทกฝาเรือนสะท้าน
ไหวไปทั้งหลัง หน้าต่างขอหักปิดเข้าหากันบึงบึง กระจ่างต้นไม้นอกชานก็
ลึกลงแต่กระเนนระนาดดังสนั่น

“คาถาว่าโยธาตุ” เพชรกล้าพิมพ์กำกับตนเอง

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๖๔)

ตัวอย่างที่สองคือ การใช้คาถาล่องหนหายตัว ชุนแผนมักใช้คาถานี้เมื่อลอบเข้าไปใน
สถานที่ต่างๆ ใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ปรากฏเหตุการณ์ที่ชุนแผนล่องหนเมื่อลอบขึ้นเรือนพระ
พิจิตรบุษบาว่า

ครานั้นชุนแผนกับวันทอง
ทั้งสองบังตัวให้สูญหาย
เข้าไปไม่มีใครทักทาย
มองดูแยกกายเห็นชั้นบาน

(เสภาขุนช้างขุนแผน, ๒๕๔๔: ๓๕๑)

ในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** ปรากฏเหตุการณ์ที่ชุนแผนล่องหนเพื่อสืบแก้วแก้วบรรยาย
ภาพการใช้คาถาล่องหนหายตัวไว้ ดังความตอนหนึ่งว่า

ทุกการเคลื่อนไหวของรุจิยาอยู่ในสายตาของใครคนหนึ่ง
เธอมองไม่เห็น ถ้าเห็นก็แทบทำขาดหล่นจากมือ เพราะชายหนุ่มใหญ่รูปร่างผู้
นั้นมองเธอด้วยความทิ้งไม่วางตา จับจ้องทุกอย่างก้าว
...เธอไม่รู้ว่าเมื่อปิดประตูลง ชายรูปร่างซึ่งซิดผนังอยู่ด้าน
หัวนอน โดยเธอไม่อาจมองเห็นก็ปรากฏกายขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๗๕-๓๗๗)

น่าสังเกตว่า อาคมที่ชุนแผนในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** ใช้ไม่ว่าจะเป็นการใช้คาถาเรียก
ว่าโยธาตุ ล่องหนหายตัว การตวาดอำนาจครุฑ ตลอดจนจนตลอดจนการใช้ผีพราย ล้วนเป็นคาถาที่
ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ทั้งสิ้น

อาจสรุปได้ว่า แก้วแก้วสร้างตัวละคร ‘ขุนแผน’ ที่ปรากฏในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** โดยจำลองภาพจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** เพื่อให้ขุนแผนที่ปรากฏในบริบทใหม่ ในจินตนิยายนี้มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นตัวเดียวกับขุนแผนในเสภา

เกรขवाद จากเรื่อง ปลายเทียน

เกรขवादเป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** ที่ผ่านมิติออกมามีบทบาทในโลกปัจจุบัน แก้วแก้วคงลักษณะภายนอก ลักษณะนิสัย ตลอดจนความสามารถพิเศษของเกรขवादในจินตนิยายให้มีลักษณะใกล้เคียงกับเกรขवादที่ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** คือเป็นพระภิกษุชราทุสิตที่มีอาคม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านยอมรับว่าเกรขवादที่ปรากฏในจินตนิยาย คือเกรขवादที่ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน**

เกรขवादเป็นตัวละครที่ทำให้โครงเรื่องหลักและโครงเรื่องรองของจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** ดำเนินไปสู่จุดจบเร็วขึ้น ในโครงเรื่องหลักนั้น เกรขवादทำให้เพชรกล้าและพรรคพวกเริ่มคิดหาทางสู้กับขุนแผน อันนำไปสู่จุดจบของเรื่อง ส่วนในโครงเรื่องรองของจินตนิยายด้วย โดยการทำเสน่ห์ให้กับเพชรกล้าที่กำลังหมายปองเกลาด ทำให้เรื่องดำเนินไปถึงจุดจบในที่สุด

แก้วแก้วบรรยายลักษณะภายนอกของเกรขवादในเรื่อง **ปลายเทียน** ว่าเป็นพระภิกษุชรา ที่มีวิชาอาคม ดังความว่า

ชายชราร่างสันตักผู้หนึ่งนั่งอยู่นอกชาน หน้าเครื่องบัดพลี
สังเวทตรงหน้าของเพชรกล้า คล้ายกับผู้อยู่ในสมณะเพศ...ที่ว่าคล้าย...เพราะ
เครื่องนุ่งห่มเป็นสีข้อมฝาด สีคล้ายแบบสีข้อมจากธรรมชาติ แต่ว่าสวมเพียง
สบงและอังสะ ปราศจากจีวรห่มทับอย่างพระภิกษุทั่วไปยามออกพ้นวัด

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๐๑)

นอกจากนี้ แก้วแก้วยังคงลักษณะของเกรขवादซึ่งปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ว่าเป็นพระทุสิตไว้ด้วย อาจสังเกตได้จากการกระทำ กล่าวคือ เกรขवादใน **ปลายเทียน** ฉันทอาหารเย็นและกินเหล้า ความว่า

“ลุง” ชายหนุ่มเอนตัวเข้าไปกระซิบ ครางออกมาอย่างอด
ไม่ได้ “พระกินข้าวเย็นไม่ได้ไม่ไห้หรือฮะ...ทำไมแกพาดได้พาดเอา”

...ก็ใช้พระที่ไหนเล่า แก่ผิคือมันทุกขื่อน่าจะถูกจับสึกเสียนานแล้ว แต่เป็นคนมีคาถาอาคม เพชรกล้าถึงนับถือ”

...เรวิทย์ซื่ออกยิ่งกว่าคราวแรก เมื่อเห็นเข้า เผลอตรงออกมา
“โวย กินเหล้าด้วยเฮะ”

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๐๖-๓๐๗)

การที่พฤติกรรมของเถรวาดในปลายเทียน เหมือนกับในบทเสภาเช่นนี้ ทำให้ตัวละครมีพฤติกรรมสอดกันสอดปลายกับตัวละครเถรวาดใน เสภาขุนช้างขุนแผน

แม้เถรวาดในจินตนิยายเรื่อง ปลายเทียน จะมีลักษณะเป็นพระภิกษุทุกสีดไม่ต่างจากที่ปรากฏในเสภาขุนช้างขุนแผน แต่แก้วแก้วยังสร้างให้เถรวาดมีลักษณะที่คืออยู่ข้างคือเป็นผู้มีความรับผิดชอบและทำหน้าที่ปกป้องพวกเจ้าสร้อยสุมาลีอย่างสุดกำลังความสามารถแม้จะไม่สามารถเอาชนะขุนแผน ได้ก็ตาม

แก้วแก้วสร้างภูมิหลังของตัวละครเถรวาดในเรื่อง ปลายเทียน โดยอิงกับเสภาขุนช้างขุนแผน กล่าวคือ เมื่อปรากฏตัวในเรื่องเป็นครั้งแรก เถรวาดก็พูดกับเพชรกล้าถึงเรื่องราวของตนเอง ซึ่งก็คือเหตุการณ์ที่เกิดในเสภาขุนช้างขุนแผน นั่นเอง ดังบทเสภาที่แก้วแก้วแต่งในจินตนิยาย ความว่า

เออศึกเชียงใหม่ใครก็รู้
เสียดายกูเข้าป่าไปหาของ
กว่าจะหาเหล็กไหลได้สมปอง
ทางนี้ต้องเสียดเมืองเคื่องอุรา
เจ้าเหนือหัวให้สั่งจาวายอมแพ้
เจ็บใจแท้กูแทบดินสิ้นสังขาร์
ตามเสด็จลงถึงอยุธยา
อยู่วัดใกล้สร้อยฟ้าเป็นเพื่อนนาง

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๐๒-๓๐๓)

การที่แก้วแก่นำภูมิหลังของเถรวาดใน เสภาขุนช้างขุนแผน มาสร้างเป็นภูมิหลังของตัวละครเถรวาดในเรื่อง ปลายเทียน ทำให้การที่เถรวาดมาช่วยเจ้าสร้อยสุมาลีเป็นสิ่งที่

สมเหตุสมผล ทั้งนี้เพราะเถรवादไม่ต้องการให้เจ้าสร้อยสุมาลีต้องมีชะตากรรมเดียวกันกับนางสร้อยฟ้าตามที่ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน**

บทบาทสำคัญอย่างหนึ่งของเถรवादคือเป็นผู้ทำเสน่ห์ให้ให้กับเพชรกล้า ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพชรกล้ากับเกาลัดดำเนินไปถึงจุดจบในที่สุด แก้วแก้วรักษาความสามารถในการทำหน้าที่ของเถรवादใน **เสภาขุนช้างขุนแผน**ไว้ด้วย

เพื่อให้เข้าใจการพรรณนาภาพการใช้ข้อความของเถรवादที่ปรากฏใน **ปลายเทียน** ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการทำเสน่ห์ยาแฝดที่ปรากฏในจินตนิยาย ดังต่อไปนี้

เถรवादล้วงมือลงไปนยามอีกครั้ง หยิบจี๋ผึ่งกล้าซึ่งเดิมเป็นจี๋ผึ่งปากผื่อออกมา...คลึงป็นเป็นตุ๊กตาขนาดจิวสองตัว พอเห็นได้คร่าวๆ ว่าตัวหนึ่งเป็นชายและตัวหนึ่งเป็นหญิง แล้วล้วงมือลงไปนยามอีก หยิบใบรักซึ่งเก็บรักษาไว้อย่างดีออกมา วางประกบเข้ากับยันต์แผ่นเล็กๆ

เถรवादวางตุ๊กตาทั้งคู่ลงตรงหน้า หลับตาพนมมือบริกรรมคาถา เป่าพรวดลงไป พอลมจากปากกระทบ ตุ๊กตาสองตัวนั้นก็พลิกได้ราวกับถูกมือมองไม่เห็นมาจับพลิกเข้าประกบกัน เถรवादจึงสอดใบรักและยันต์แผ่นนั้นเข้าตรงกลาง แล้วใช้สายสิญจน์มัดให้ติดกันแน่น

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๖๒)

เถรवादใน **ปลายเทียน** ยังกำชับให้เพชรกล้านำตุ๊กตาไปซ่อนใต้ที่นอน เช่นเดียวกับที่เถรवादใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** บอกนางสร้อยฟ้า ดังบทเสภาที่แก้วแก้วแต่งในจินตนิยาย ความว่า

อาบน้ำมันจันทน์น้ำมันพราย

แป้งเสกเจ็ดฉายคือว่านผง

หุ่นคู่นี้เจ้าเอาฝังลง

ซ่อนตรงแท่นได้นางไสยา

นางกลัดกลุ่มรุ่มร้อนให้อ่อนจิต

เกศนิมิตเป็นเล่ห์เสน่ห์หา

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๖๒)

การทำเสน่ห์ข้างต้น มีรายละเอียดเช่นเดียวกับการทำเสน่ห์ที่ปรากฏใน **เสภาขุนช้าง**
ขุนแผน ดังความว่า

แล้วปั้นรูปสร้อยฟ้ากับพระไวย
เอาใบรักซ้อนใส่กับเลขยันต์
เถนนั่งบริกรรมแล้วซ้ำเป่า
พอต้องเข้าสองรูปก็พลิกผัน
หันหน้าคว่ำกอดกันพลวัน
เอาสายสิญจน์เข้ากระสันไว้ตรงตรา
รูปนี้จึงฝังไว้ใต้ที่นอน
ไม่ข้ามวันก็จะร้อนลงมาหา
แล้วแสกแป้งน้ำมันจันทน์ทา
ประสมด้วยว่านยาน้ำมันพราย

(เสภาขุนช้างขุนแผน, ๒๕๔๔: ๒๘๐)

อาจสรุปได้ว่า เถรขวาดเป็นตัวละครที่แก้วแก้วจำลองภาพจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** ให้มาแสดงบทบาทในจินตนิยาย โดยคงลักษณะภายนอก ลักษณะนิสัย ความคิด ตลอดจนลักษณะพิเศษ สอดคล้องกับเถรขวาดที่ปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ทุกประการ นอกจากนี้ แก้วแก้วยังได้สร้างสรรค์บทบาทของเถรขวาดในจินตนิยาย โดยอาศัยฐานจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** ด้วย ทำให้การกระทำของเถรขวาดในจินตนิยายมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากตัวละครจากวรรณคดีไทยแล้ว แก้วแก้วยังจำลองภาพตัวละครที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีสันสกฤตมาแสดงบทบาทในบริบทใหม่ในจินตนิยายด้วย ตัวละครเหล่านี้ได้แก่ อปสร รัมภา นางอัปสรของพระอินทร์ที่ปรากฏใน **พินธุมาลา** นางฟ้าสินีวาลี นางฟ้าในคัมภีร์พระเวท ที่ปรากฏในจินตนิยายเรื่อง **นางทิพย์** เป็นต้น แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้วรรณคดีไทยเป็นสำคัญ จึงมิได้นำตัวละครเหล่านี้มาศึกษาด้วย

๔.๒ การสร้างตัวละครใหม่โดยอาศัยพื้นฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

ในการสร้างสรรค์จินตนิยายบางเรื่อง แก้วแก้วไม่ได้นำตัวละครจากวรรณคดีไทยมาใช้ในจินตนิยายโดยตรง แต่ได้สร้างสรรค์ตัวละครที่ไม่เคยมีมาก่อนขึ้นในจินตนิยาย โดยอาศัยฐานจาก

วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ผู้วิจัยอาจจำแนกกลวิธีของแก้วเก้า ในการสร้างตัวละครโดยอาศัยฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้เป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๔.๒.๑ การสร้างตัวละครย้อนยุค* โดยใช้พื้นฐานวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๔.๒.๒ การสร้างตัวละครในยุคปัจจุบัน โดยใช้พื้นฐานวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๔.๒.๑ การสร้างตัวละครย้อนยุคโดยใช้พื้นฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

ในจินตนิยายของแก้วเก้า ปราบกฏตัวละครย้อนยุคที่แก้วเก้าสร้างขึ้นโดยอาศัยฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านอยู่หลายตัว ตัวละครที่สร้างขึ้นใหม่เหล่านี้มีทั้งตัวละครเหนือมนุษย์และตัวละครที่เป็นมนุษย์

แก้วเก้าสร้างสรรค์ตัวละครย้อนยุคที่มีลักษณะเหนือมนุษย์ไว้อย่างหลากหลายและน่าสนใจ ตัวละครของแก้วเก้ามีหลายประเภท ได้แก่ ตัวละครที่เป็นเทวดา เช่น เจ้าชายอินทราวุฑฒ ในเรื่อง มนตรา ตัวละครที่เป็นนางฟ้า เช่น รวิปริยาในเรื่องนางทิพย์ ตัวละครที่เป็นพญานาค เช่น เจ้าลำฟ้าในเรื่อง นาคราช และนางนาคใน หนุมทิพย์ ตัวละครที่เป็นนางฟ้า เช่น วิญญาณของผอบแก้ว ในเรื่องเรือนนพเก้า และเจ้าฟ้าทิพย์ฉาย ใน นางทิพย์ ตัวละครจากโลกวรรณคดี เช่น เจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้าใน ปลายเทียน เป็นต้น

ส่วนตัวละครย้อนยุคที่เป็นมนุษย์นั้น ได้แก่ นกยูง หญิงสาวที่เคยมีชีวิตอยู่ในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา ในเรื่องเรือนมยุรา ญามิน เจ้าชายที่เคยใช้ชีวิตอยู่ในแคว้นอชิตวันในอินเดียยุคโบราณ แต่มีชีวิตยืนยาวมาจนถึงปัจจุบัน ในจินตนิยายเรื่อง อมตะ เป็นต้น

ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างกลวิธีการสร้างตัวละครย้อนยุคโดยอาศัยฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยยกตัวอย่างเจ้าลำฟ้า ในเรื่อง นาคราช นกยูง จากเรือนมยุรา และจัตุติยานี นางฟ้าผู้เคยมีชีวิตอยู่ในสมัยสุโขทัย ในเรื่อง แก้วราหู

* ตัวละครย้อนยุค หมายถึงตัวละครที่เคยใช้ชีวิตอยู่ในอดีต

เจ้าลำฟ้า พญานาคจากเรื่องนาคราช

ในจินตนิยายเรื่อง นาคราช แก้วแก่นำความเชื่อเรื่องนาค พญานาคหรือนาคราชที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีไทย วรรณกรรมพื้นบ้านและข้อมูลทางคติชน มาเป็นฐานในการสร้างตัวละคร ‘เจ้าลำฟ้า’ ซึ่งเป็นพญานาค โดยสร้างลักษณะภายนอกและความสามารถพิเศษของนาคราชให้สอดคล้องกับลักษณะของนาคราชตามความเชื่อเกี่ยวกับนาค ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย วรรณกรรมพื้นบ้านและข้อมูลทางคติชน

เมื่อเจ้าลำฟ้าปรากฏตัวในจินตนิยายเป็นครั้งแรกนั้น แก้วแก่นำพรรณนาภาพของเจ้าลำฟ้าในลักษณะของงูใหญ่ ดังความตอนหนึ่งว่า

ลำตัวที่ประดับด้วยเกล็ดมรกตเคลื่อน ไหวชูหัวขึ้น
ตระหง่านแผ่เหนือศีรษะของเจ้าพ่อของหล่อน แพงเมืองเห็นชัดแทบว่าจะ
สัมผัสได้ถึงดวงตาโปนถลนเป็นประกายกำแวววาวเหมือนไฟสีแดงสองดวง
ปากอ้ากว้างเห็นเขี้ยวแหลม โง้งออกมานอกปาก และหงอนสีทองที่เจิดเด่นอยู่
เหนือหัว อันประดับด้วยเกล็ดสีเลื่อมพรรณราย”

(แก้วแก่น, นาคราช ๒๕๔๖: ๑๕)

การพรรณนาถึงนาคราชในลักษณะของงูใหญ่เช่นนี้ สอดคล้องกับความเชื่อเรื่องนาคที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคมไทย เห็นได้จากลักษณะของนาคราชในจิตรกรรม สถาปัตยกรรม วรรณคดีไทยตลอดจนวรรณกรรมพื้นบ้านในวรรณคดีไทยเรื่อง นันทโทปนันทสูตคำหลวง ก็ปรากฏการพรรณนาถึงนาคในลักษณะเช่นเดียวกัน ดังความตอนหนึ่งว่า

แลนนโทปนันทเสียวพิศ ...ใหญ่ยาวสามารถนัก ด้วยยศ
ศักดิ์บุญญา แห่งนาคานุภาพ โดยใจหยาบแห่งเขา ก่เกี่ยวเข้าซึ่งราชบรรพต
ด้วยขลุ่ยตัวอันใหญ่ คณณาได้เจ็ดรอบ กปกกรอบด้วยพังพาน มิดปราสาท
สถานนครินทร์า

(ธรรมาธิเบศ, เจ้าฟ้า, ๒๕๑๖: ๑๘๕-๑๘๖)

เมื่อนาคราช มีลักษณะเป็นงูใหญ่จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่จะมีพิษร้ายแรง ใน ภทรนิยาย กล่าวถึงความร้ายแรงของพิษนาคราชไว้ ว่าร้ายแรงมากจนอาจทำให้โลกและสวรรค์แตกทำลาย แม้ทวยเทพและอสูรก็ไม่อาจต้านทานพิษของนาคได้ ดังความตอนหนึ่งว่า

พญานาคผู้มีร่างมหึมาก็พันพินัยเป็นไฟกรดออกมา...
ความแรงร้อนสุดประมานนั้นก็แผดเผาจะทำลายสวรรค์และโลกให้ย่อยยับ
เป็นภัสสมรุธิลิง ทวยเทพและอสูรเห็นดั่งนั้นก็ตกใจถนลานแตกตื่นหนีเอาชีวิต
รอด

(ศักดิ์ศรี เข้มมั่นคงดา, ๒๕๔๗: ๔๐๗)

แก้วแก่นำความเชื่อที่ว่าพินัยของนาคราชเป็นพินัยที่ร้ายแรง มาใช้ในจินตนิยายเรื่อง
นาคราช เช่นกัน ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วแก่นำบรรยายว่าพินัยนาคราชไวตอนหนึ่ง ดังความว่า

“เขาเตือนให้ระวังเรื่องพินัย พินัยพญานาคไม่มีอะไรแก้ได้”

(แก้วแก้ว, นาคราช ๒๕๔๗: ๔๕๖)

นอกจากเรื่องพินัยพญานาคแล้ว ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะและความสามารถ
พิเศษของนาคราชหลายประการ ที่แก้วแก่นำใช้ในการสร้างเจ้าลำฟ้า ผู้วิจัยอาจจำแนกลักษณะและ
ความสามารถพิเศษเหล่านั้นได้ดังนี้

ประการแรก ความเชื่อที่ว่านาคราชมีความสามารถพิเศษในการกลายร่างเป็น
มนุษย์หรือเป็นรูปร่างอื่นใดก็ได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง แต่เมื่อถึงกำหนดเวลาก็จะต้องคืนร่างเป็นงูใหญ่
เช่นเดิม เช่น ขณะที่ลอกคราบ เกิด ตาย นอนหลับ หรือเสพสังวาส ความเชื่อนี้ปรากฏใน ไตรภูมิ
กถา ดังความตอนหนึ่งว่า

ที่เขาเกิดที่เขาตายก็ดี ที่เขานอนก็ดี ที่เขาสมาคมด้วยกันนั้นก็
ดี ที่เขาลอกคราบก็ดี ...เขาบ่มอานฤมิตตนเอาไว้เป็นอันอื่นได้ หาบ่มไม่ได้
แลเขาไปสถานแห่งอื่นได้ เขาจึงนฤมิตตนเขาให้เป็นอันอื่นไปแล...แม้ว่า
เขาจะนิรมิตตนเขาให้งามดั่งเทพยดาก็ได้แล ...ผิเมื่อนาคจักไปล่าหากิน แล
เป็นสิ่งที่ได้อันหาเหยื่อกินง่าย เขาก็ย่อมนฤมิตตนเขาเป็นสิ่งนั้นแล

(ลิไทย, พญา, ๒๕๔๕: ๕๒)

แก้วแก่นำความเชื่อเกี่ยวกับการแปลงกายดังกล่าว มาใช้พรรณนาบทอัศจรรย์
ระหว่างเจ้าลำฟ้ากับแพงเมือง ดังความตอนหนึ่งว่า

สายตาของหล่อนยังไม่คลาดไปจากดวงหน้าของเขา แล้วลด
ต่ำลงเรื่อยไปยังลำคอ ทรวงอก...เมื่อมองผ่านผ้าโปรงละเอียดที่คลุมอยู่เหนือ
เตียงใหญ่กลางห้องเข้าไป คุณคล้ายรูปสลักหินอ่อนฝีมืองามอ่อนช้อยที่ใคร
นำมาวางเอาไว้บนเตียง แล้วพาดพันด้วยเถาไม้เลื้อยเขียวขจี ซึ่งยามต้องแสง
เดือนรางๆจากหน้าต่าง จะเห็นเป็นมันเลื่อมดุจเกล็ดมรกตประดับอยู่บนใบ
เขียวของเถาไม้นั้น

(แก้วเก้า, นาคราช ๒๕๔๗: ๒๕๔)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่า ในตอนแรกเจ้าลำฟ้าอยู่ในร่างมนุษย์ แต่ในที่สุดก็
คืนร่างเป็นงู โดยแก้วเก้าใช้ศิลปะการประพันธ์ในการพรรณนาให้เป็นภาพที่งดงาม ทำนองเดียวกับ
บทอิศจรีย์ในวรรณคดีไทย

ประการที่สอง ลักษณะของนาครที่แก้วเก้านำมาสร้างเจ้าลำฟ้า คือ นาคราชมีที่อยู่
งดงามประดับด้วยแก้วรัตนะ และมีสมบัติทิพย์ที่ไม่จำกัด ลักษณะเช่นนี้ปรากฏใน ไตรภูมิภ
คความว่า

จึงนฤมิตปราสาททองคำอันประดับนิด้วยแก้วสัตตพิริรัตนะ
อันรุ่งเรืองงามนักหนา แลในปราสาทนั้นมีเครื่องประดับนิแลเครื่องบริโภ
กทั้งเครื่องกินเครื่องอยู่นั้นเทียร่อมเป็นทิพย์ทุกประการ

(ลิไทย, พญา, ไตรภูมิภค, ๒๕๔๕: ๕๒)

แก้วเก้านำลักษณะดังกล่าวมาใช้ในการสร้างภูมิล้างให้กับเจ้าลำฟ้าในเรื่อง
นาคราช แก้วเก้าแสดงความ ร่ำรวยอันเนื่องมาจากสมบัติทิพย์ ของนาคราช ที่เนรมิตตนมาเป็นชาย
หนุ่มชื่อแสนผา ดังความตอนหนึ่งว่า

“แล้วแสนผาทำงานอะไรนะ ไม่เห็นออกไปทำงานอะไรเลย
แล้วอย่างนี้เงินทองที่มีไม่หมดหรือหรือ เลี้ยงดูผู้คนออกมากมาย

“...พ่อของแสนผาทิ้งมรดกไว้ให้มากมาย ไม่ต้องทำอะไรก็

มีกิน

“มากขนาดไหนเอ่ย”

“เรียกว่าขุมทรัพย์ได้ไหม มากกว่าขุมทรัพย์ทั้งแผ่นดินของ
เมืองมายเสียอีก”

(แก้วเก้า นาคราช, ๒๕๔๗: ๑๕๔)

ความสามารถพิเศษเกี่ยวกับนาคราชประการที่สาม ที่แก้วแก่นำมาสร้างเจ้าลำฟ้า คือ นาคราชมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับน้ำและฝน ความเชื่อนี้ปรากฏใน ไตรภูมิภค ตอนหนึ่งว่า

นาคนั้นจึงนฤมิตให้ฝนนั้นตกหนัก แลให้น้ำนั้นนองเต็มป่า
พระหิมพานต์ ขำมน้ำสมุทรแล้ว

(ลิไทย, พญา, ไตรภูมิภค, ๒๕๔๕: ๕๒)

แก้วแก่นำความเชื่อเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนาคกับน้ำและฝน มาบรรยายไว้ในจินตนิยายเรื่อง นาคราช ด้วย ดังความตอนหนึ่งว่า

“โบราณเชื่อว่าพญานาคเป็นเจ้าแห่งน้ำ ไม่ว่าทะเลมหาสมุทร หรือน้ำตามบึงตามหนอง หรือแม้แต่ฝ้าฝน ก็อย่างเรื่องนาคให้น้ำตามปฏิทินโบราณจำได้ไหม”

(แก้วแก้ว นาคราช, ๒๕๔๖: ๒๒๒)

แก้วแก้วยังอาศัยความเชื่อที่ว่า นาคราชเป็นสัตว์ทิพย์ที่มีพิษร้ายแรง และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับน้ำและฝน มาใช้เป็นฐานในการสร้างจินตนิยายเรื่อง นาคราช กล่าวคือ ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วแก้วกำหนดให้นาคราชประจำเมืองมายสามารถเอาชีวิตชาวเมืองมายที่ผิดคำสั่งาบาณ ด้วยการทำให้ตายด้วยภัยที่เกี่ยวข้องกับน้ำและด้วยพิษ ดังคำพูดของแพงเมืองที่กล่าวถึงชะตากรรมของผู้รับตำแหน่งเจ้าฟ้าเมืองมายรุ่นก่อนๆ ไว้ตอนหนึ่ง ความว่า

...แล้วเท่าที่เป็นมา... มีด้วยหรือครับที่ใครตายไปเพราะงู”

“ทุกคนล่ะคะ... ไม่ได้หมายความถึงถูกงูกัดอย่างเดียวนะคะ แต่รวมไปถึงการตายในน้ำ หรือว่าตายด้วยพิษอะไรทุกชนิด เพราะวานาค...คุณอาจจะไม่ทราบ ถือกันว่าเป็นเจ้าของท้องน้ำเป็นเจ้าของพิษ... ปู่ของดิฉัน ท่านสิ้นเพราะอุบัติเหตุเรือล่ม แล้วต่อมาก็มีน้องชายของท่านถูกคนวางยาพิษ... “ดิฉันฝันเห็นพ่อ... กับพญานาค...””

(แก้วแก้ว นาคราช, ๒๕๔๖: ๒๕-๒๖)

ด้านลักษณะนิสัยนั้น แก้วแก้วกำหนดให้เจ้าลำฟ้ามีนิสัยรักษาสัจจะยิ่งกว่าชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อที่ว่านาคราชเป็นสัตว์กึ่งเทพจึงน่าจะมีลักษณะเช่นนี้ได้ ประกอบกับ

การสร้างลักษณะนิสัยเช่นนี้ให้เจ้าลำฟ้าจะสอดคล้องกับแนวเรื่องของจินตนิยายด้วย ดังปรากฏความตอนหนึ่งที่ลำฟ้าให้สัญญาแก่แพงเมือง ความว่า

“สัญญาที่ออกจากปากพีนั่น ไม่เหมือนกับคำหลอกลวงของ
มนุษย์เดินดิน ถ้าพูดคำไหน ก็ต้องทำตามนั้น”

(แก้วเก้า นาคราช, ๒๕๔๗: ๓๑๔)

แก้วเก้ายังย้ำให้เห็นนิสัยการรักษาสัจจะของเจ้าลำฟ้าอย่างชัดเจน เมื่อบรรยายถึงเหตุผลที่ลำฟ้าต้องมาผจญเมืองมาย ว่ามิได้เป็นเพราะความโกรธแค้น แต่เป็นเพราะต้องทำตามสัตย์สาบานที่เคยให้แก่เจ้าฟ้าเมืองมาย ดังความตอนหนึ่งว่า

“คำสาบานนั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมผูกพันทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่
ว่าที่เป็นฝ่ายกลับแกล้ง หรือจงใจทำความเดือดร้อน...ชะตากรรมของเจ้าฟ้า
เมืองมายทุกคนย่อมเป็นไปตามคำสาบานที่บรรพบุรุษให้ไว้ ถ้าหากว่าจะให้
หมดสิ้นกันไปเด็ดขาดก็ต้องหมายความว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสูญหายตายจากไป
ถึงเวลานี้เธอบอกว่า หากฟ้าไม่รับตำแหน่งเจ้าฟ้าเมืองมาย แต่จะปลดอภัย
โดยสิ้นเชิงเมื่อเขาไม่รับทรัพย์สินใดๆของบรรพบุรุษเขาด้วย”

(แก้วเก้า นาคราช, ๒๕๔๗: ๔๒๑)

ข้อความข้างต้น เป็นเหตุการณ์ที่เจ้าลำฟ้ากล่าวถึงสัตย์สาบานระหว่างเจ้าฟ้าเมืองมายคนแรกกับตน แสดงให้เห็นช่วงชีวิตที่ยืนยาวของพญานาคราช เจ้าลำฟ้าจึงเป็นตัวละครที่เคยใช้ชีวิตอยู่ในอดีตมาก่อน เจ้าลำฟ้าจึงเป็นตัวละครย้อนยุคที่แก้วเก้าสร้างขึ้นโดยอาศัยฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

นกยูง จากจินตนิยายเรื่อง เรือนมยุรา

‘นกยูง’เป็นตัวละครเอกจากเรื่อง เรือนมยุรา แก้วเก้าสร้างสรรค์นกยูงขึ้นจากจินตนาการ โดยกำหนดให้เธอเป็นหญิงสาวที่มีชีวิตอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย แต่รอดชีวิตจากเหตุการณ์เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ เนื่องจากเมื่อใกล้จะเสียกรุงนั้น พระยาเทพสงครามบิดาของนกยูง ทำพิธีปิดผนึกเรือนที่พำนัก ไว้ด้วยกฤตยามนตร์ เพื่อกำบัง‘เรือนของนกยูง’ไว้จากสายตาของศัตรู ทั้งยังทำให้เวลาในเรือนเคลื่อนช้ากว่าเวลาภายนอกถึงร้อยเท่า เมื่อเวลาในเรือนผ่านไปสองปี กฤตยามนตร์ดังกล่าวก็เสื่อมลง ทำให้นกยูงซึ่งยังคงมีชีวิตอยู่ในเรือน จำเป็นต้องออกมาใช้ชีวิต

ร่วมกับคนในยุคปัจจุบัน ก่อนจะพบว่าตนเองกลายเป็นคนหลงยุค เพราะเวลาออกเรือนผ่านไปถึงสองร้อยปีแล้ว

แก้วแก้วสร้างความเป็นไปได้ที่นกงุงจะเป็นผู้หญิงที่เคยชีวิตอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน มาสนับสนุนภูมิหลังทางการศึกษา ภูมิหลังของครอบครัว ตลอดจนการใช้ชีวิตของนกงุงให้คล้ายคลึงกับผู้หญิงไทยในสมัยโบราณ ดังความตอนหนึ่งว่า

คุณอาเสปรดเรื่องนี้หนักหนาด้วยว่าส่วนหนึ่งกลายมาเป็น
พระนิพนธ์ในกรมพระราชวังบวรสถานมงคลเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ แม้แต่เมื่อ
ออกแบบให้หลานสาวปัก เธอก็ยังเลือกตอนพญาครุฑพานางกาก็เหาะเหินอยู่
เหนือมหานทีสีทันดร มุ่งหน้าสู่หิมพานต์และวิมานฉิมพลี

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๖๑๗)

ข้อความตอนนี้ นอกจากจะแสดงให้เห็นภูมิหลังทางการศึกษาของนกงุง ว่าได้เรียนเขียนปักถักร้อยจากในวังเช่นเดียวกับหญิงไทยในสมัยโบราณแล้ว แก้วแก้วยังสอดแทรกรายละเอียดเกี่ยวกับยุคสมัย โดยใช้วรรณคดีไทยมาเสริมภูมิหลังของนกงุงด้วย กล่าวคือ ลายที่คุณอาเสปรดเลือกให้นกงุงปักนั้น เป็นลายจากวรรณคดีเรื่อง กากี ตอนที่พญาครุฑพานางกาก็เหาะเหินไปยังวิมานฉิมพลี ทั้งยังระบุว่าพระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ด้วย ทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าเป็นไปได้ที่นกงุงซึ่งมีชีวิตอยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลายจะได้รับมอบหมายให้ปักผ้าเป็นรูปจากวรรณคดีไทยเรื่องกากี

แก้วแก้วยังกำหนดภูมิหลังครอบครัวให้นกงุงเป็นหลานสาวของหม่อมแสด ซึ่งเป็นนางสนมในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ แก้วแก้วสร้างหม่อมแสดให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับนางที่ปรากฏในกาพย์เห่เรือ ดังปรากฏความเมื่อนกงุงอ่านกาพย์ โดยยกมาเป็นอุจน์ให้หม่อมแสดฟัง ความว่า

นกงุงเริ่มต้นอ่าน เสียงของหล่อนอ่อนหวาน แจ่มใส
ฟังเจ็ยแจ้วโดยไม่ต้องตัดเสียงให้มีจริตพิศตรมชาติ การออกเสียงชัดเจนทุก
คำ จนเคยมีคนออกปากว่า น่าจะไปเอาดีทางเป็นนางนักร้องขับจำเรียงมิโหรี
ถวาย...

ลิวลิวจันทร์แจ่มฟ้า

เหมือนพักตราหน้านวลผจง

สูงสวยรวยรูปทรง

ส่งสี่เจ้าเท่าศรีจันทร์

นกยูงอดขี้มไม่ได้ ‘สูงสวยรวยรูปทรง ส่งสี่เจ้าเท่าสี่จันทร์’
จะเป็นใครได้นอกจากคุณอาพระสนมเอกเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ ผู้หญิงในวังหน้า
มีที่ไหนกันที่จะสูงระหง สวยสง่าเพราะผสมเลือดต่างชาติอย่างหม่อมแสด
... “นี่ถึงคุณอาเจ้าคะ นางในกาพย์นี้คงไม่ใช่ใครอื่น”

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๘-๓๙)

แก้วแก้วสร้างหม่อมแสดให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับนางในกาพย์เห่เรือ เพื่อให้ผู้อ่าน
เชื่อว่าเป็นไปได้ที่หม่อมแสดจะมีตัวตนอยู่จริง เพราะเมื่อหม่อมแสดมีอยู่จริง ความเป็นไปได้ที่หม่อม
แสดจะมีหลานสาวซึ่งก็คือนกยูงย่อมมีน้ำหนักมากขึ้นตามไปด้วย

แก้วแก้วยังกำหนดให้นกยูงมีภูมิหลังด้านความรัก เช่นเดียวกับหญิงสมัยกรุงศรี
อยุธยา โดยกำหนดให้จมีนไวยวงศาส่งเพลงยาวมาให้แก่นกยูง เช่นเดียวกับที่ชายหนุ่มพึงปฏิบัติต่อ
หญิงสาวสมัยโบราณ ดังตอนหนึ่งที่นกยูงคิดถึงจมีนไวยวงศา แก้วแก้วยกอัญญาจกเพลงยาวของ
เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์มาแทรกไว้ ตอนหนึ่งความว่า

ในความทรงจำ หล่อนแ่วเสียงเพลงยาว จมีนไวยวงศาผู้
เป็นมหาดเล็กคงจะลักจามาจากฝัพระ โยษฐ์เจ้าฟ้ากวีเอกพระองค์นี้ แล้วยนำมา
เขียนส่งให้หล่อน ให้หล่อนหลงปลาบปลืมเก็บไว้ได้หมอนเป็นเวลานานนับ
ปี

แสนวิตกเหมือนกระต่ายที่ไฝ่ฝัน

แสงพระจันทร์งามจรเวทาศห้อง

พระจันทร์อยู่สำราญวิมานทอง

ฤจะปองใจหมายกระต่ายคง

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๕๖)

เมื่อแก้วแก้วสร้างภูมิหลัง ตลอดจนการใช้ชีวิตของนกยูงให้เหมือนกับผู้หญิงไทย
ในสมัยโบราณ จนผู้อ่านยอมรับว่าเป็นไปได้ที่นกยูงเคยมีชีวิตอยู่ในอดีตแล้ว แก้วแก้วจึงดำเนินเรื่อง
ให้นกยูงต้องใช้ชีวิตร่วมกับคนในปัจจุบันในที่สุด

เมื่อนกยูงซึ่งเป็นตัวละครย้อนยุค ต้องใช้ชีวิตร่วมกับคนในยุคปัจจุบัน จึงเป็น
ธรรมดาที่นกยูงจะแตกต่างจากคนในยุคปัจจุบัน เพื่อแสดงความแตกต่างดังกล่าว แก้วแก้วได้ใช้

วรรณคดีไทยผ่านกลวิธีต่างๆ เพื่อแสดงลักษณะภายนอก ตลอดจนวิธีคิดที่เป็นแบบ “คนสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา” ของนกยูง ได้อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ

แก้วแก้วกำหนดให้นกยูงเป็นหญิงสาวที่มีรูปโฉมงดงามมาก เพื่อสร้างจินตภาพของหญิงสาวที่งามอย่างผู้หญิงสมัยอยุธยา แก้วแก้วจึงเปรียบเทียบโฉมนกยูงกับนางในวรรณคดี โดยยกอัญญาณ์จากวรรณคดีไทยจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** และ **บทละครเรื่องอิเหนา** มาแทรกไว้ในจินตนิยาย แทนการพรรณนาโฉมของนกยูง ดังความว่า

เทียบกันกับครั้งก่อน นกยูงก็เหมือนกับนางบุษบา ครั้งยังไม่ได้แต่งองค์ทรงเครื่อง แต่ครั้งนี้ คือบุษบาเมื่อแต่งโฉม ทรงเครื่องอย่างนางพญาเต็มพร้อมแล้ว เป็นครั้งแรกที่พระนายบอกตัวเองว่าวิเศษโฉมนางบุษบา น่าจะเคยเห็นผู้หญิงอย่างนกยูงมาแล้ว

พักตร์น้องนวลละอองเปล่งปลั่ง

คังดวงจันทร์วันเพ็ญประไพศรี

อรชรอ่อนแอ้นทั้งอินทรี

คังกินรีลงตรงคงคาลัย

งามจริงพริ้งพร้อมทั้งสรรพางค์

ไม่ขัดขวางเสียทรงที่ตรงไหน

พิศพลางประคิพัทธกำหนดใน

จะใคร่ไปโอบอุ้มเอาองค์มา

...“น่าเห็นใจนายฟ้าฟื้น บุษบชานั้นหากจะพันเพื่อน ก็คงไม่ใช่เพราะวัยไม้ไผ่ฝักอย่างเดียว แต่คงเป็นเพราะ ‘เมา’ นางบุษบาคนนี้เสียมากกว่า

(แก้วแก้ว, **เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๔๖๘-๔๖๙**)

ด้านลักษณะนิสัยนั้น นกยูงเป็นผู้หญิงกล้าหาญเด็ดเดี่ยว สมกับภูมิหลังที่เป็นถึงธิดาของพระยาเทพสงคราม จะเห็นได้จากเมื่อต้องต่อสู้กับผู้มุ่งร้ายนกยูงก็หิบบอาวุธขึ้นต่อสู้อย่างกล้าหาญ ดังความว่า

สตรีสาวสวย ร่างสูงระหงมีสง่าอยู่ในชุดขาวทั้งสไบห่มและ
ผ้าถุงพื้นขาวลายทอง ...และสิ่งสุดท้ายที่ทำให้คนทั้งสองสะอึ้งเฮือกพร้อม

กัน คือดาบเปลือยฝักในมือขวา ประกายเขียวพลาบของเหล็กตัด โลหะวิ่งไล่
ตั้งแต่ปลายดาบไปจนจดโคนดาบ

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๕๘๕)

น่าสังเกตว่าอาวุธที่นกกยงใช้ต่อสู้กับศัตรูนั้นคือ ‘ดาบตัดโลหะ’ ผู้วิจัยพบว่าใน
วรรณคดีไทย ปรากฏอาวุธที่ทำจากตัดโลหะเช่นเดียวกัน คือหอกตัดโลหะของไกรทองใน
บทละครนอกเรื่องไกรทอง และพลาชชุมพล จากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน จึงอาจเป็นไปได้ว่า แก้ว
แก้วสร้างคุณสมบัติให้ดาบของนกกยงเป็นดาบตัดโลหะ โดยมีฐานมาจากหอกตัดโลหะของไกร
ทองและพลาชชุมพลในวรรณคดีไทย ดังกล่าว

นกกยงยังเป็นคนรักเดียวใจเดียวและรักษาสัจจะ เมื่อพบว่าจมีนไววงศาคนรักเก่า
ของตนกลับชาติมาเกิดเป็นนรวิร์ นกกยงก็ตัดสินใจจะแต่งงานกับนรวิร์เพื่อรักษาสัญญาที่เคยให้ไว้
แม้ว่านกกยงจะไม่ได้รักนรวิร์ก็ตาม ดังที่คุณย่ออธิบายแก่พระนายซึ่งเป็นคนรักของนกกยงในปัจจุบัน
ความว่า

แม่นกกยงเป็นสาวสองร้อยปีก่อน เขายึดถือคุณธรรมเคร่งครัด
กว่าเรา ในเมื่อสาบานกันมาว่าจะรักจะครองคู่กันเขาก็ต้องยึดถือตามนั้น

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๖๓๑)

ด้านความคิด นกกยงก็มีความคิดสมกับที่เป็นคนในสมัยโบราณ กล่าวคือ เมื่อนกกยง
มาพบเทคโนโลยีสมัยใหม่ในปัจจุบัน เธอก็ไม่เข้าใจและพยายามอธิบายเทคโนโลยีเหล่านั้นด้วย
วรรณคดีไทยซึ่งเป็นสิ่งที่เธอคุ้นเคยมากกว่า ดังปรากฏความตอนหนึ่งที่นกกยงคิดว่าพลาสติกปิด
แผลคือยันตร์ปิดกระหม่อม ที่ไกรทองใช้ปิดศีรษะวิมาลา ความว่า

“ทำไมต้องเอายันตร์ปิดด้วยเล่า นกกยงไม่หนีไปไหนหรอก”

สงสัยว่าหล่อนจะเข้าใจว่าพลาสติกปิดแผลคือยันตร์
ประเภทที่ไกรทองปิดใ้นางจะเช้วิมาลา เพื่อไม่ให้กลายร่างเป็นจระเข้
ตามเดิมเสียก็ไมรู้

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๓๕๕)

ในตอนท้ายเรื่อง นกกยงได้เดินทางไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้เห็นกรุงศรี
อยุธยาที่เหลือเพียงซากปรักหักพัง นกกยงจึงย้อนรำลึกถึงความรุ่งเรืองในอดีต โดยยกอัญญาพจน์จาก
เพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยา มาแทรกในจินตนิยาย ดังความตอนหนึ่งว่า

“นกยูงตะลึงงัน...มองดูสิ่งที่เหลือแต่เพียงรากฐาน ชากร่องรอยของพระพุทธรูปทองคำที่หล่อนเคยติดตามผู้ใหญ่มากราบไหว สักการะในวันวิสาขบูชา

ไอ้อุชฌยาที่หล่อนรู้จัก... ล่มแล้ว เหลือแต่เพียงป่าช้ากระเนื้ฤ

เสียงพระนิเวศน์บุรีวัง

พระที่นั่งทั้งสามงามไสว

ตั้งเรียบระเบียบชั้นเป็นหลั่นไป

อำไพจิตรรจนา

मुख โถง मुख เต็ม मुख กระสันต์

เป็นเชิงชั้นลวดลายล้วนเลขา

เพดานในไว้ดวงดารา

ผนังฝ้าคดแก้วดั่งวิมาน

ที่ตั้งบัลลังก์แก้วทุกองค์

ทวารลงอัมรินทร์หน้าลาน

ปราบพื่นรันราบดั่งพระลาน

มีโรคชาธารตระการตา

ทิมดาบลดพื่นกำแพงแก้ว

เป็นถ้องแฉวยยี่ดยาวหนักหนา

เป็นที่แขกเฝ้าเข้าวันทา

ดั่งเทวานฤมิตประคิษฐ์ไว้

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๕๐๓-๕๐๔)

นอกจากบทประพันธ์ดังกล่าวจะแสดงให้เห็นความรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาอย่างชัดเจนแล้ว การที่แก้วแก้วสร้างนกยูงให้อาลัยอาวรณ์ความเจริญรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาเพื่อเพิ่มน้ำหนักให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเป็นไปได้ที่นกยูงจะเคยมีชีวิตอยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลายด้วย

ขัตติยานีจากเรื่อง แก้วราหู

ขัตติยานีเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงในจินตนิยายเรื่อง แก้วราหู แก้วแก้วสร้างสรรค้ขัตติยานีขึ้นจากจินตนาการ โดยกำหนดให้เธอเป็นนางฟ้า ที่เคยเกิดเป็นธิดาของพ่อขุนบานเมืองในอดีตชาติ ในอดีตชาตินั้น ขัตติยานีและแสนภูไทล่มฟ้า คนรักของเธอได้ให้สัตย์

ปฏิกษณแก่กันว่ จะจดจำกันไปทุกชาติภพ ต่อมาไม่นาน เกิดการแย่งราชสมบัติขึ้นในภูแสน ขุนคำหาบสาบานว่ปองร้ายแสนภูไทล่่มฟ้าคนรักของนางไปทุกชาติ เมื่อขัตติยานีตายไปเกิดเป็นนางฟ้า นางจึงกลับมาทำหน้าที่รักษาแก้วราหู เพื่อบอให้กับแสนภูไทล่่มฟ้าที่กลับชาติมาเกิดใหม่ ด้วยเชื่อว่าแก้วราหูจะคุ้มครองล่่มฟ้าให้พ้นจากอันตรายได้ เวลาล่วงเลยมาจนถึงปัจจุบัน ขัตติยานีจึงนำแก้วราหูมาบอให้ว่สวี่ผ่านทางพระยาพิณิจนาราช ในขณะที่เดียวกัน เธอก็พยายามให้ว่สวี่พ้นจากการปองร้ายของพ่อเลี้ยงบุญมาซึ่งในอดีตชาติคือขุนคำหาบ

แก้วเก้ากำหนดให้ขัตติยานีมีรูปร่างงดงามมาก สมกับที่เป็นนางฟ้าในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แก้วเก้าบรรยายถึงขัตติยานีไว้ ดังความตอนหนึ่งว่

หญิงสาวผู้นั้นมีเรือนร่างสูงโปร่ง ดวงหน้ารูปไข่สมบุรณ์
งดงามราวกับรูปวาด ผิวขาวนวลละเอียดคล้ายชาวเหนือ ผุดผ่องจนดูราวกับ
แสงสว่างของจันทร์วันเพ็ญ หากแต่แต่สัดส่วนในหน้านั้นค่อนข้างคม ผิดกับ
สาวเหนือโดยทั่วไป

(แก้วเก้า, แก้วราหู ๒๕๔๗: ๗๗)

แก้วเก้าจึงสร้างบทสนทนาของขัตติยานีที่กล่าวถึงพระธาตุจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ราวกับเป็นประสบการณ์ของตนเอง เพื่อเสริมภูมิหลังของขัตติยานี ทำให้ผู้อ่านเชื่อได้ว่าขัตติยานีจะเป็นนางฟ้าที่มาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์จริง ดังความว่

ดาวจุฬามณีคะ แต่เดิมมาพระราชพิธีจองเปรียง หรือลอย
กระทงเวลานี้...มีขึ้นเพื่อพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชอุทิศสักการบูชาพระมหา
เกศธาตุจุฬามณีในชั้นดาวดึงส์...ดาวดวงนั้นละคะ ใครจะรู้ว่อาจเป็นภาพเท่าที่
มนุษย์เดินดินจะเห็น ได้ถึงยอดรัศมีบนยอดพระธาตุจุฬามณีบนสวรรค์ชั้น
ดาวดึงส์ก็ได้ละคะ

หล่อนเฝ้ามองดวงดาวนั้นอย่างใจจดใจจ่อ

“ปานนี้...คงมีการเฉลิมฉลองกันเป็นพิเศษเบื้องบนโน้น...”

(แก้วเก้า, แก้วราหู ๒๕๔๗: ๗๖๕)

รายละเอียดเกี่ยวกับพระธาตุจุฬามณีในชั้นดาวดึงส์ ดังกล่าวปรากฏใน *ไตรภูมิภค* ซึ่งเป็นวรรณคดีที่มีรายละเอียดความเชื่อเรื่องไตรภูมิของไทย ดังความว่

ตอนยกอัญญาจากรื่องตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์และบางตอนก็ยกอัญญาจากรื่องศิลาจารึกหลักที่ ๑ ดังความว่า

ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ได้กล่าวไว้ว่า...อันราชประเพณี
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเคยประพาศมาแต่ก่อน ถ้าทอดพระเนตรชก โคมลอย
โคมแล้ว ก็เสด็จทรงเรือพระที่นั่งไปถวายดอกไม้เพลิง บูชาพระรัตนตรัยทุก
พระอารามหลวงบรรดาที่อยู่ริมฝั่งนทีจนรอบกรุง

(แก้วเก้า, แก้วราหู ๒๕๔๗: ๓๗๖)

ไม่มีที่ไหนแล้วที่เหมือน... ไม่มีใครจำได้เลย ไม่มีใครจำได้
ว่าเรา...คับคั่งกลอยด้วยเสียงพาทย์เสียงพิณ เสียงเลื่อนเสียงขับ ใครจักมักเล่น
เล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักมักเลื่อน เลื่อน เทียรย่อมนคนเสียดกัน เข้ามาดู
ท่านเผาเทียนท่านเล่นไฟ

(แก้วเก้า, แก้วราหู ๒๕๔๗: ๓๖๖)

อาจกล่าวได้ว่าชาติยานีเป็นตัวละครที่แก้วเก้าสร้างขึ้นใหม่จากจินตนาการ ให้มี
ฐานะเป็นธิดาของพ่อขุนบานเมือง แก้วเก้าได้ใช้ภาพของท้าวศรีจุฬาลักษณ์ผู้รอบรู้ไตรเพทและ
ประเพณีต่างๆ ในตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ ตลอดจนข้อมูลจากวรรณคดีไทยหลายเรื่อง เพื่อให้
ผู้อ่านเชื่อว่าเป็นไปได้ที่ชาติยานีจะเคยมีชีวิตอยู่ในสมัยสุโขทัย

นอกจากตัวละครที่สร้างขึ้นโดยอาศัยวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านแล้ว จินตนิยาย
ของแก้วเก้ายังปรากฏตัวละครที่สร้างขึ้นโดยอาศัยฐานจากวรรณคดีต่างประเทศด้วย ตัวละคร
เหล่านี้ได้แก่ นางอัปสรธัมมา จาก พิมมมาลา นางฟ้าสินีวาลีจากจินตนิยายเรื่องนางทิพย์ ที่แก้วเก้า
สร้างขึ้นโดยอาศัยฐานจากคัมภีร์พระเวทย์ เป็นต้น แต่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้
วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงมิได้ศึกษาตัวละครกลุ่มนี้ละเอียดนัก

๔.๒.๒ การสร้างตัวละครในยุคปัจจุบัน โดยใช้พื้นฐานวรรณคดีไทยและ วรรณกรรมพื้นบ้าน

เนื่องจากเรื่องราวในจินตนิยายของแก้วเก้าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึง
ปรากฏตัวละครหลายตัวที่เป็นคนร่วมสมัยกับปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ตัวละครบางตัวในกลุ่มนี้ แม้
จะเป็นคนร่วมสมัยกับปัจจุบัน แต่ก็มีลักษณะบางอย่าง เช่น ลักษณะภายนอก บุคลิก หรือ
ความสามารถพิเศษ คล้ายคลึงกับตัวละครในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยแก้วเก้าจะ

ปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางอย่าง เพื่อให้ตัวละครที่สร้างขึ้นใหม่ให้มีลักษณะเหมือนคนจริงๆที่มีชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน

ในจินตนิยายของแก้วเก้า ปรากฏตัวละครในปัจจุบันจำนวนหนึ่ง ที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายคลึงกับตัวละครในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ สาแคน เอริก และ นายสุภูมิใน ทางเทวดา เปรี้ยว ในจินตนิยายเรื่องพินมาลา เป็นต้น

ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างกลวิธีการสร้างตัวละครในปัจจุบันโดยอาศัยฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยยกตัวอย่างสาแคนและเอริกในจินตนิยายเรื่องทางเทวดา

สาแคน ในเรื่องทางเทวดา

นายแพทย์สาแคน เป็นศัลยแพทย์ผ่าตัดหัวใจที่รักษาผู้ป่วยโดยไม่หวังผลตอบแทน แม้สาแคนเติบโตมาจากครอบครัวชาวนาและมีผิวคล้ำ หน้าตาขี้ริ้ว จนสะดุดตา แต่เขากลับมีสติปัญญาดีและยึดมั่นในคุณธรรม ความประพฤติและการใช้ชีวิตที่ดีงามของเขานี้เอง ทำให้สาแคนชนะใจเอริก และประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในที่สุด

สาแคนเป็นตัวละครที่แก้วเก้าสร้างขึ้น โดยอาศัยเค้าจากตัวละครในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านถึง ๔ ตัว ได้แก่ ก่ำกาดำ จาก กลอนอ่านทั่วก่ำกาดำ (ภาคอีสาน) ก่ำกาดำ จากชาดกล้านนาไทยเรื่องก่ำกาดำ (ภาคเหนือ) พระสังข์และเจ้าเงาะ* จาก บทละครเรื่องสังข์ทอง

น่าสังเกตว่า ตัวละครกลุ่มนี้ต่างมีลักษณะเหมือนกัน กล่าวคือ ตัวละครเอกมีหน้าตาไม่งดงาม มีผิวคล้ำ สามารถกลายร่างเป็นชายรูปงามได้ และมีฐานะไม่ดีนัก แม้ตัวละครแต่ละตัวจะมีลักษณะไม่เหมือนกันเสียทีเดียว แต่ก็คล้ายคลึงกันมาก ผู้วิจัยจึงยกตัวอย่าง ลักษณะของก่ำกาดำที่ปรากฏในกลอนอ่านเรื่องทั่วก่ำกาดำ ของภาคอีสานมาเป็นลักษณะของก่ำกาดำ ดังความว่า

แม่อีกหลังแลแต่ลูกเกิดกับอกตั้งหากคิมมิมคำดั่งหมีบ่อเคยผู้
ตั้งหากคิมมิมฮ้าย เสมอถึงตายซากพุกุทโรนอ สมสุปหน้าคือแปลกตะหลุงแท้

* ผู้วิจัยถือว่าพระสังข์และเจ้าเงาะเป็นตัวละครคนละตัวกัน เพราะตัวละครทั้งสองตัวนี้มีบุคลิกลักษณะ ตลอดจนวิธีคิดแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

นอ แต่นั้นเมื่อกี้เจรจาด้ำนคอมพว้ท้้งเกียค อันว่าลुकน้อยๆเฮนนี้บ่อแม่นคนคอก
นา สุปอ้างฮ้ายสมหน้าแปลกลิงแท้นอ

(สุภณ สมจิตรศรีปัญญา, ท้าวกำกาดำ ๒๕๒๒: ๕)

แก้วแก่นำลักษณะร่วมของตัวละครกลุ่มนี้มาสร้างเป็นสาแคน ทำให้สาแคนใน
ทางเทวดา มีหน้าดาจี้ว มีผิวดำ และเต็บโตมาจากครอบครัวชวานาซึ่งมีฐานะไม่คีนัก เช่นเดียวกับ
ท้าวกำกาดำจาก กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ นอกจากนี้การบรรยายความจี้วของตัวเอกโดยให้ผู้
เป็นแม่ตกใจเมื่อแรกเห็นเช่นนี้ ยังปรากฏในเรื่อง ทางเทวดา ด้วย ดังความตอนหนึ่งว่า

แมก้แทบจะสะบัดหน้าผะหนี เมื่อเห็นทารกตัวล่ำ ผิวดำ
สนิท ปากหนาจุมุกบาน มองต้งเนื้อต้งตัวหาความนารักไม่ได้...แม่เคยเรียก
ประชคๆว่า “บั๊กกำกาดำ” ก็ไม่ค่อยจะเรียกอีกแล้วเมื่อโตจู้

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๔)

แก้วแก้วกำหนดให้ลักษณะบางส่วนของสาแคน คล้ายคลึงกับเจ้าเงาะใน บทละคร
เรื่องสังข์ทอง ดังที่พรรณนาลักษณะภายนอกของสาแคนไว้ดังนี้

เงาร่างค้ำหนาทะมีน แขนขายาวแคะกะแก้งก้างค้ำดั่งเขย่า
ประตู่ เห็นรางๆว่าหน้าคำสนิท ตาโตเบ็งพองมองตรงมา

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๒๕)

ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างที่ใหญ่โต หรือดวงตาที่โตและมองดูเบิกโพลงของสาแคน
ดังกล่าว ล้วนมีส่วนคล้ายคลึงกับความที่บรรยายรูปร่างของเจ้าเงาะจาก บทละครเรื่องสังข์ทอง ที่ว่า

น้อยหรือนารักอยู่อ๊กโ
หูหนาตาโตเท่าไข่ม้วน
รูปร่างช่างกระไรเหมือนยักษ์มาร
ลำสันชันจ้านสักเท่าพ้อม

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, สมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๒๕)

อาจกล่าวได้ว่าลักษณะภายนอกของสาแคนมีส่วนคล้ายคลึงกับลักษณะของตัวเอก
ในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านถึงสองเรื่องคือ ลักษณะของกำกาดำจากเรื่อง ท้าวกำกาดำ
และลักษณะของรูปเงาะใน บทละครเรื่องสังข์ทอง

ลักษณะเด่นร่วมอีกประการหนึ่งของตัวละครจาก กลอนอ่านเรื่องท้าวท่ากาดำ (ภาคอีสาน) ชาดกล้านนาไทยเรื่องท่ากาดำ (ภาคเหนือ) และ บทละครเรื่องสังข์ทอง คือ ตัวละครเอกจะสามารถกลายร่างจากชายรูปร่างขี้ริ้วเป็นชายรูปงามได้ โดยมีรายละเอียดต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือ ใน กลอนอ่านเรื่องท้าวท่ากาดำ (ภาคอีสาน) และ ชาดกล้านนาไทยเรื่องท่ากาดำ (ภาคเหนือ) นั้น ท่ากาดำรู้ว่าตนเองสามารถกลายร่างเป็นชายรูปงามโดยถอดเสื้อทิพย์สีดำออกเมื่อได้พบกับย่าจำสวน ในขณะที่เจ้าเงาะใน บทละครเรื่องสังข์ทอง นั้นกลายร่างเป็นชายรูปงามได้โดยถอดรูปเงาะ

แก้วแก้วอาศัยลักษณะเด่นของท่ากาดำและเจ้าเงาะดังกล่าวเป็นเค้าในการสร้างสาแคนให้สามารถกลายร่างเป็นชายรูปงามได้ แก้วแก้วได้พรรณนาความตอนนี้ โดยทำให้การกลายร่างสอดคล้องกับปัจจุบัน ดังปรากฏความเมื่อสาแคนรำพึงกับตนเองว่า ปรารถนาจะเป็นชายรูปงาม จนเป็นเหตุให้เทวดาอำนวยการให้เขาสมปรารถนา ความว่า

“นี่ถ้าหากกลายเป็นผู้ชายหล่อได้ละก็ จะเข้าไปชิงชัย ไม่มัว

กลัวผู้หญิงเขาหัวเราะเยาะเอา ว่าขี้เหร่แล้วยังไม่เจียมตัว

สาแคนรำพึง ด้วยความที่อรันทขึ้นมารูปหนึ่ง

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๘: ๑๔๕)

เมื่อสาแคนรำพึงขึ้นนั้นเทวดาก็มาปรากฏตัวในความฝันของเขา ทั้งยังอำนวยการให้สมปรารถนาด้วย ดังความว่า

...เจ้าจะได้เป็นชายงามเลิศ สมตั้งใจเจ้าทุกประการต่อเมื่ออยู่

ในที่ไร้แสงแจ่มจ้า”

“ผมไม่เข้าใจ หมายความว่าในที่มืดอย่างนั้นหรือ”

“ถูกแล้ว เมื่อไร้แสงตะวันและเดือนเพ็ญ เจ้าจะกลายเป็นชายงามดังเทพบุตร”

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๘: ๑๔๕)

นับจากเหตุการณ์ที่สาแคนตั้งความปรารถนาที่จะกลายเป็นชายรูปงาม แก้วแก้วก็สร้างเรื่องให้คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ใน บทละครเรื่องสังข์ทอง ตอนที่นางรจนาลีงมาลัยเลือกคู่ โดยแก้วแก้วปรับให้เหตุการณ์ที่เกิดในจินตนิยายนั้น สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากขึ้น โดยแต่งให้เทวดาช่วยให้เอริกาเห็นสาแคน ซึ่งกลายเป็นชายรูปงามราวกับเทพบุตรในความมืด จนทำให้เอริกามองสาแคนครั้งแล้วครั้งเล่า เพื่อให้มั่นใจว่าตนไม่ได้ตาฝ้า แก้วแก้วบรรยายเหตุการณ์ตอนนี้ว่า

สาแค้นไม่อาจมองเห็นร่างโปรงใส รัศมีแพรวพรรณรายซึ่ง
ชะง่อมองจากอากาศว่างเปล่าหน้าต่างเข้ามา ร่างนั้นห่อปาก เป่าลมพรู
เป็นลมแรงพัดกระโชกผ่านหน้าต่างลวด มาถึงโต๊ะอาหาร

เปลวเทียนไฟหวัดสะบัดโดยแรง ทอดเงาสูงๆต่ำๆในห้อง ก่อน
จะดับตามไปด้วยในวินาทีต่อมา

ในเงามืดสลัว ไร้แสงสว่างอย่างยามกลางวัน หญิงสาวตก
ตะลึงมองโคมหน้าคมสันปานภาพวาดของชายหนุ่มรูปงามที่สุดเท่าที่เคยเห็น
มา

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๘: ๑๕๒-๑๕๓)

หลังจากเหตุการณ์นี้ แก้วแก้วก็สร้างจินตนิยายให้มีเนื้อหาด้ายคลึงกับบทละคร
เรื่องสังข์ทอง กล่าวคือ เมื่อสาแค้นสามารถกลายร่างเป็นชายรูปงามได้ในความมืด สาแค้นก็มั่นใจ
ในตัวเอง และกล้าแสดงออกมากขึ้น ในเวลาต่อมา เมื่อสาแค้นมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับเอริกา สาแค้น
จึงแสดงให้เอริกาเห็นว่าเขารักเอริกอย่างจริงจัง จนสามารถเอาชนะใจเอริกาได้ในที่สุด

การที่แก้วแก้วกำหนดให้สาแค้นกลายร่างเป็นชายรูปงามได้เมื่ออยู่ในความมืดนี้
เป็นความสามารถพิเศษที่แก้วแก้วสร้างขึ้น โดยอาศัยเค้าจากการถอดรูปแบบของพระสังข์ กล่าวคือ ผู้
ที่ใกล้ชิดเจ้าเงาะเช่นนางรจนา มองเห็นเจ้าเงาะเป็นรูปทองได้ฉันใด ผู้ที่ใกล้ชิดสาแค้นก็มีโอกาส
เห็นเขาเมื่อกลายเป็นชายรูปงามในความมืดได้ฉันนั้น

น่าสังเกตว่าตัวละครเอกจากกลอนอ่านเรื่องท้าวทักคำ (ภาคอีสาน) ชาดกล้านนา
ไทยเรื่องทักคำ (ภาคเหนือ) และ บทละครเรื่องสังข์ทอง ต่างก็มีความสามารถเฉพาะตัวต่างกัน
ไป กล่าวคือ ทักคำจากกลอนอ่านเรื่องท้าวทักคำ (ภาคอีสาน) มีความสามารถในการเป่าแคน ทัก
คำจาก ชาดกล้านนาไทยเรื่องทักคำ (ภาคเหนือ) มีสติปัญญา และพระสังข์จาก บทละคร
เรื่องสังข์ทอง มีวิชาเรียกเนื้อเรียกปลาด้วยการใช้มหาจินดามนต์ และความสามารถในการตีกลี

แก้วแก้วนำความสามารถของตัวเองในกลุ่มนี้มาสร้างเป็นความสามารถพิเศษของ
สาแค้น ได้แก่ การนำความสามารถในการเป่าแคนมาจากทักคำใน กลอนอ่านเรื่องท้าวทักคำ
(ภาคอีสาน) การสร้างให้สาแค้นมีสติปัญญา เช่นเดียวกับทักคำจาก ชาดกล้านนาไทยเรื่อง
ทักคำ (ภาคเหนือ) ตลอดจนนำวิชาเรียกเนื้อเรียกปลาของพระสังข์จาก บทละครเรื่องสังข์ทอง มา
ปรับให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ดังนี้

แก้วแก้วกำหนดให้สาแคนเดบโตมาในภาคอีสาน จึงสามารถเป่าแคนให้เอริก้าฟัง
ได้ ดังความตอนหนึ่งว่า

“คูนหมอนั่นแหละ เป่าแคนได้ม่วนแสมหลาย” (คูนหมอนี้
เป่าแคนได้เพราะมาก)

“หรือคะ?” เอริก้าเบิกตาโต มองเห็นชายหนุ่ม ยิ้มเห็นฟัน
สวยสะอาดในกลีบปากชมพู “เป่าให้เอฟังได้ไหม”

...สาแคนเป่าลายแคน ‘สุดสะแนน’เป็นประจำ แทบว่าจะ
กลายเป็นเพลงแคนประจำตัว มีอีกเพลงหนึ่งที่เขาหวนหาไว้สำหรับคนที่
มีความหมายกับเขาจริงๆคือลายสร้อย ทำนองเสียงหวานใสสูง อย่างที่เวลาเป่า
เดี่ยวแล้วแล้วเสียงจะเพราะพริ้งกังวานไปไกล

เพื่อนบ้านของเต่าคำผุยพากันทยอยเข้ามาฟังเสียงแคนจน
เต็มลาน

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๓๗)

สาแคนมีสติปัญญามาก เขาจึงชนะการแข่งขันตอบปัญหาระดับประเทศ ดังความ
ตอนหนึ่งว่า

สาแคนเข้าแข่งตอบปัญหาวิทยาศาสตร์ระดับชาติที่ยังเหลือ
อีกแห่งหนึ่ง คำตำแหน่งชนะเลิศมาอย่างไม่ยากเย็น ต่อจากนั้นก็ไปแข่ง
ระดับนานาชาติที่สิงคโปร์ ได้เหรียญทองกลับมาสมความคาดหมาย

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๗)

แก้วแก้วยังนำความสามารถในการเรียกเนื้อเรียกปลาของพระสังข์มาปรับเป็น
ความสามารถทางการแพทย์ กล่าวคือให้สาแคนเป็นศัลยแพทย์หัวใจที่มีฝีมือในการผ่าตัด เพื่อให้
สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ดังความว่า

การวินิจฉัยโรคของนายแพทย์สาแคนได้ชื่อว่าทะลุปรุโปร่ง
แม่นยำไม่น้อยกว่าคอมพิวเตอร์หรือมากกว่าในหลายๆกรณีด้วยซ้ำไป เมื่อลง
มือผ่าตัดเป็นที่เลื่องลือกันว่าคนไข้คนไหนผ่านมือนายแพทย์จากประเทศไทย
รับประกันตั้งแต่ก่อนเงินเข้าห้องผ่าตัดได้เลยว่ารอด

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๕๗)

ในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านนั้น มักปรากฏคุณธรรมต่างๆ สอดแทรก อยู่เสมอๆ ในบทละครเรื่องสังข์ทอง ปรากฏคุณธรรมของตัวเอก ก็คือการยึดมั่นที่จะทำในสิ่งที่ควร ทำ โดยไม่ถือเอาความแค้นเป็นใหญ่ ยอมให้อภัยแก่ผู้ที่เคยล่วงเกินตนมาก่อน จะเห็นได้จาก เหตุการณ์ที่พระสังข์ยอมถอดรูปเงาะออกมาช่วยท้าวสามนต์ตีคลีกับพระอินทร์ เพื่อป้องกัน บ้านเมืองจากศัตรู โดยไม่ถือโทษที่ท้าวสามนต์เคยกลั่นแกล้งตนให้ออกไปหาเนื้อหาปลาแข่งกับหก เขย ทั้งยังเนรเทศตนไปอยู่กระท่อมปลาณา

แก้วแก่นำคุณธรรมดังกล่าวมาสอดแทรกในเรื่อง ทางเทวดา เช่นกัน เห็นได้จาก เหตุการณ์ที่สาแคนยื่นหยัดที่จะรักษาคณ ไข่มุกเงินที่เคยปล้นเงินของตนไป โดยไม่ถือเอาความแค้น เป็นใหญ่ ดังความว่า

“โดยจรรยาแพทย์ บัดนี้เขาคือผู้ช่วยชีวิต ไม่ใช่เหยื่อที่จะตาม
แก้แค้นจองเวรกัน เขาไม่ควรเอาตัวเองเป็นผู้ตัดสินชีวิตใครว่าสมควรจะอยู่
หรือจะตาย แม้มีโอกาสเหมาะๆที่จะทำได้ก็ตามที”

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๘๐)

อาจกล่าวได้ว่า แก้วแก้วสามารถนำตัวละครจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรม พื้นบ้าน ๔ ตัวคือกำกาดำ จาก กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ (ภาคอีสาน) กำกาดำ จากชาดกล้านนา ไทยเรื่องกำกาดำ(ภาคเหนือ) พระสังข์และเงาะจาก บทละครเรื่องสังข์ทอง มาผสมผสานกัน เพื่อ ใช้เป็นเค้าในการสร้างสาแคน ทั้งยังสามารถใช้ตัวละครดังกล่าวนำเสนอคุณธรรมตามแนวที่ปรากฏ ในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยและน่าสนใจอีกด้วย

เอริกา ในจินตนิยายเรื่องทางเทวดา

เอริกาเป็นพิธีกรสาวที่มีรูปโฉมงดงามมาก แก้วแก้วกำหนดให้ เอริกาเป็นเนื้อคู่ ของสาแคน ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ตอนที่เทวดาคลีให้สาแคนฝันเห็นเนื้อคู่ของตน ดัง ความพรรณนาว่า

สาแคนเขยิบไปเอนหลังพิงต้นไม้ใหญ่ ปล่อยความคิดให้
ล่องลอยเรื่อยเปื่อย เสื่อวอร์มที่อุ่นพอสมควร เขาเริ่มสบายขึ้นทีละน้อย หนึ่ง
ตาก็เริ่มหนักลงโดยไม่รู้ตัว

คล้ายคล้ายคล้ายคลาว่าสระน้ำตรงหน้าเปลี่ยนไป เป็นสระ
กว้างราวกับทะเลสาบย่อมๆ แลสะพรั่งด้วยดอกบัวใหญ่อย่างไม่เคยเห็นมา
ก่อน ขยายกลีบมองเห็นเงสตรงกลางหานุ่มคล้ายแท่นสีทอง บนนั้นมีสตรี

ผู้หนึ่งนั่งหันหลังให้เขา... สาแคนเห็นแม่แต่ดวงตาใหญ่ใสแจ๋ว ล้อมด้วยขน
ตาสีเข้มคดดำยาววอน เรียงทอดเป็นเงาลงบนผิวแก้มละเอียดอ่อนนุ่ม

ดวงหน้าหล่อนก่อนข้างกลม คางมน คล้ายรูปไข่สั้นๆ เส้น
ผมหนาขอยสั้น หยักเป็นคลื่นผิดจากผมเหยียดตรงแนบศีรษะอย่างทีนิยมนกัน
ปอยผมสลวยเคลียแนบแก้ม สาแคนเห็นแม่แต่รอยลักยิ้มมุมสองข้างแก้ม...
เพราะหล่อนกำลังยิ้มสดใสให้เขา ริมฝีปากสีชมพูกลีบบัวรับกับผิวผ่องพรรณ
อมชมพูระเรื่อ

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๔๕)

เมื่อสาแคนพบกับเอริกา แก้วเก้าก็พรรณนาลักษณะของเอริกา เช่นเดียวกับที่
พรรณนานางในฝันของสาแคน ความว่า

เห็นหน้าหล่อนในแวบแรก สาแคนหยุดทัก รู้สึกเหมือน
หัวใจระจุกวบแล้วก็เต้น โครมครามขึ้นมาอย่างห้ามไม่ทัน

หล่อนละม้ายเหมือนหญิงสาวในฝันของเขาเสียจริง หน้า
อย่างนี้ ดวงตากลมโตแป๋วแหว ปากแก้มคิ้วคาง เหมือนไปหมด

...ต่อสายตาประสานกัน สาแคนเห็นแม่แต่ดวงตาใหญ่ใส
แจ๋ว ล้อมด้วยขนตาสีเข้มคดดำยาววอน เรียงทอดเป็นเงาลงบนผิวแก้ม
ละเอียดอ่อนนุ่ม

ดวงหน้าหล่อนก่อนข้างกลม คางมน คล้ายรูปไข่สั้นๆ เส้น
ผมหนาขอยสั้น หยักเป็นคลื่นผิดจากผมเหยียดตรงแนบศีรษะอย่างทีนิยมนกัน
ปอยผมสลวยเคลียแนบแก้ม สาแคนเห็นแม่แต่รอยลักยิ้มมุมสองข้างแก้ม...
เพราะหล่อนกำลังยิ้มสดใสให้เขา ริมฝีปากสีชมพูกลีบบัวรับกับผิวผ่องพรรณ
อมชมพูระเรื่อ

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๖๔-๑๐๔)

นอกจากนี้ยังกำหนดให้เอริกาฝันถึงสถานที่ที่สาแคนมานั่งเล่นอยู่เป็นประจำด้วย
ดังความว่า

“ประหลาดที่สุดเลย เอไม่เคยมาที่นี่ แต่ฝันถึงตรงนี้ได้ไงไม่รู้
ฝันซ้ำๆติดกันมาหลายปี...ที่เอจำแม่นอีกอย่าง คือเห็นคนนั่งอยู่ใต้ต้นไม้ด้วย
ค่ะ”

นายแพทย์หนุ่มเริ่มสะดุดหู ความจริงเขาควรจะคิดบางเรื่อง
ได้เร็วกว่านี้ ...เมื่อสิบกว่าปีก่อน เขาเคยหลบผู้คนมานั่งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำ ดู
เหมือนจะได้ต้นไม้ต้นเดียวกันนี้แหละ แล้วเห็นสาวน้อยคนหนึ่งในฝัน
หน้าตาเหมือนหล่อนราวกับพิมพ์เดียวกัน...เขาฝันเห็นผู้หญิงที่ไม่เคยเจอมา
ก่อน หล่อนก็ฝันว่าเคยมาที่นี่ หรือว่าเขากับหล่อนได้ทำบุญบางอย่างร่วมกัน
ไว้ ถึงได้มาฝันตรงกัน

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๒๕)

อาจกล่าวได้ว่ากรณีที่แก้วแก้วสร้างให้เอริกาเป็นเนื้อคู่กับชายจี๊วเช่นสาแคนั้น
อาจได้เค้ามาจากความรักของเจ้าเงาะกับนางรจนาใน **บทละครเรื่องสังข์ทอง** ในวรรณคดีไทย
ดังกล่าว ปรากฏคำอธิษฐานของพระสังข์และนางรจนาที่อ้างถึงการเป็นเนื้อคู่กันมาก่อน ดังความว่า

“แม่นบุญญาธิการเคยสมสอง”

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, สมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๕๔)

แก้วแก้วยังสร้างให้เอริกาโดยอาศัยเค้าจากนางรจนาใน **บทละครเรื่องสังข์ทอง**
กล่าวคือ แก้วแก้วกำหนดให้เอริกามีภูมิหลังเป็นลูกสาวคนสุดท้ายที่สวยที่สุดในบรรดาลูกสาวของ
นายสุขุม มหาเศรษฐีใหญ่ ความว่า

เอริกา พ่อเขาทั้งรวยทั้งดัง ตัวลูกสาวทุกคนไฮโซๆสุดๆ ยัยนี้
ก็ลูกคนสุดท้าย ใครๆพูดกันว่าทำตัวเป็นดอกไม้ยิ่งกว่าพี่ๆ

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๒๑๒)

ภูมิหลังเช่นนี้ คล้ายกับภูมิหลังของนางรจนาที่มีฐานะเป็นธิดาคนสุดท้ายของท้าว
สามนต์ รจนาจึงได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ ดังความตอนหนึ่งว่า

น้องนุชสุดท้ายชื่อรจนา
โสกาเพียงนางในสวรรค์
พรั่งพร้อมพระสนมกำนัล
เป็นสุขทุกนรินทร์วันคืน

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, สมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๗๕)

แม้แต่เสาแคนเองก็ยอมรับความจริงในข้อนี้ ดังที่แก้วเก้าได้อ้างถึงนางรจนาจาก
บทละครเรื่องสังข์ทอง ตอนหนึ่งความว่า

ชีวิตของเอริกา ผิดกับเสาแคน โศกกระโดน เหมือนรจนาถูก
สาวท้าวสามนต์กับเจ้าเงาะ...ชายหนุ่มบอกตัวเอง

เขาคือเจ้าเงาะขนานแท้ ไม่มีวันถอดครูปได้เลยด้วย

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๐๖)

ด้านลักษณะนิสัยนั้น เอริกาเป็นคนที่มีความมั่นใจในตัวเอง และเลือกทำในสิ่งที่
ตนคิดว่าถูกต้อง ดังความว่า

เอไม่ใช่เด็กๆแล้วนะ ทำงานมาก็หลายปี ต่อให้พ่อไม่จ้างเอ
ก็ไปทำงานกับบริษัทอื่นก็ได้ เจอบริญาโทเกรดสี่ถ้วนจากยูทีโอปเห็นของ
อเมริกา แคมประสบการณ์เพียบ ยังไงก็ไม่ตกงาน...พ่อเอก็ไม่ได้รวยเท่าไร
หรือตอนเริ่มตั้งตัว เค้าสร้างตัวขึ้นมาได้ เอก็ทำได้ถ้าจะทำจริงๆ แต่ตอนนี้เอ
ขอเลือกชีวิตเอด้วยตัวเองก่อน”

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๒๔๘)

นอกจากนี้ เอริกายังพิถีพิถันในการเลือกคู่ครองมาก เช่นเดียวกับนางรจนา
กล่าวคือ แม้จะเคยมีชายหนุ่มหลายคนมาชอบพอเอริกา แต่เธอก็ไม่สนใจ ดังความว่า

ขอให้คิดให้ดี ว่าอายุก็พอสมควรแล้ว คู่ผู้ชายมาก็เยอะ ไม่
เห็นจะถูกใจใคร...

คุณแม่หาว่าเอเลือกมาก คนนั้นก็ไม้อะ คนนี้ก็ไม้อะ เดี่ยว
หมดตัวคนเลือก ทำไงได้ เราไม่ยอมได้นี่ ความหล่อ รวย เก่ง ไม่ได้เป็น
หลักประกันซักนิดว่าเขาเป็นคนดี ที่เราจะรัก นับถือ ไว้เนื้อเชื่อใจได้”

เสาแคนเพิ่งเข้าใจความคิดของหญิงสาวในตอนนี้อย่างนี้นึก
ถึง กิ่งฟ้าฝักโดยไม่ขัดคอ รอว่าหล่อนจะพูดต่อไปว่าอะไร

“ผู้ชายที่เอเจอมักจะเชื่อมั่นในตัวเองเกินร้อย เลยนึกประหม่น
คนใกล้ตัวว่าต่ำกว่าไปหมด เอจะเอามาทำไม คนที่ไม่เห็นคุณค่าของคนอื่น
เสียดินคุณแม่อวยพรว่าคิดแบบนี้ก็อย่าลืมนำไปจงกานทองนิเวศน์โครงการ
ห้าละกัน”

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๕๗-๒๔๑)

เมื่อเอริกามีโอกาสใกล้ชิดกับสาแคนมากขึ้น เอริกาก็พบว่าสาแคนกลายเป็นชาย
รูปงามในความมืด เอริกาก็จำได้ว่าสาแคนคือชายริมสระน้ำที่เธอเคยฝันถึง ดังความว่า

ในเงามืดสลัว ไร้แสงสว่างอย่างยามกลางวัน หญิงสาวตก
ตะลึงมองโคมหน้าคมสันปานภาพวาดของชายหนุ่มรูปงามที่สุดเท่าที่เคยเห็น
มา...เอริกาก็ช็อกหน้าชายหนุ่มเสียจนรู้สึกปวดตา และปวดหัวตุบๆ สายตา
หลอนชินกับความมืดแล้วตอนนี้ ช็อกเขามากเข้า ความจำบางอย่างก็กลับคืน
มาได้ในที่สุด

‘เราเคยเห็นเขามาก่อนนี้น่า...ผู้ชายริมสระน้ำ’

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๕๓-๑๕๔)

คืนเหตุการณ์ที่เอริกามีเห็นสาแคนเป็นชายรูปงาม และจำได้ว่าสาแคนเป็นชายใน
ฝันของตนนี้ คล้ายกับเหตุการณ์ที่นางรจนานเห็นเจ้าเงาะเป็นรูปทองและ ใน บทละครเรื่องสังข์ทอง
บรรยายความตอนนี้ไว้ว่า

เมื่อนั้น

นางรจนานาริมี่ศักดิ์

เทพไทอุปลัมภ์นำซัก

นงลักษณ์คู่เงาะเงาะจง

นางเห็นรูปสุวรรณอยู่ชั้นใน

รูปเงาะสวมไว้ให้คนหลง

ใครๆไม่เห็นรูปทรง

พระเป็นทองทั้งองค์อร่ามตา

ชะรอยบุญเราไซ้จึงได้เห็น

ต่อจะเป็นคู่ครองกระมังหนา

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, สมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๕๔)

เมื่อใกล้ชิดกันมากขึ้น เอริกาก็มองเห็นความจริงใจและความดีของสาแคน เธอจึงมีใจรัก
และเลือกที่จะแต่งงานกับสาแคน เอริกาก็นำเรื่องนี้ไปปรึกษานายสุขุมพ่อของเธอ แต่กลับถูก
คัดค้าน ดังความว่า

ยัยเอ ถ้าแกคว่ำหมอกคนนี้เป็นเจ้าบ่าว แกต้องไปเช็ก
ประสาทแกแล้ว พ่อมองไม่เห็นเหตุผลอื่น”

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๒๔๑)

แม้จะถูกคัดค้าน แต่เอริกาก็ยืนยันที่จะแต่งงานกับสาแคน เพราะมั่นใจว่าสาแคนเป็นคนดี และรักตนจริง ดังความว่า

เอริกานำใจว่าหล่อนได้พยายามอย่างดีที่สุดแล้วที่จะบอกพ่อแม่ด้วยความเยือกเย็นอดทนและรักษาอารมณ์ ว่าหล่อนตัดสินใจจะแต่งงานกับผู้ชายดี มีความรู้และรักหล่อนจริง

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๒๔๒)

และเมื่อตัดสินใจแต่งงานกับสาแคนแล้ว เอริกาก็ประพุดิตัวเป็นภรรยาที่น่ารักของสาแคนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เช่นเดียวกับที่นางรจนานาเป็นภรรยาที่ดีของพระสังข์ ดังความว่า

เอริกานำรักอยู่อย่างคือหล่อนเคยทำตัวอย่างไรก็อย่างนั้น ไม่ได้เปลี่ยนจากนางฟ้ามาเป็นนางชาตานในชั่วข้ามคืนหลังวิวาห์ อย่างที่เพื่อนหนุ่มของสาแคนมานินทาเมียให้ฟัง หล่อนไม่ปรปักษ์บ่นเรื่องफलตแคบๆเท่าแมวคืนตาย

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๒๘๓)

กล่าวได้ว่าเอริกาคือตัวละครที่แก้วแก้วสร้างขึ้น โดยอาศัยเค้าจากนางรจนานาจาก บทละครเรื่องสังข์ทอง แก้วแก้วปรับการเลือกคู่ของนางรจนานาเป็น การกำหนดให้เอริกาคือภรรยาผู้ชายที่มาชอบพออย่างถึถ้วนของ และท้ายที่สุดเอริกาก็เลือกมองเห็นความดีของสาแคน และเลือกแต่งงานกับเขาเพราะสาแคนเป็นคนดี มีความสามารถ และรักเธอจริง

อาจกล่าวได้ว่า จินตนิยายของแก้วแก้ว ปรากฏตัวละครที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ ตัวละครย้อนยุคและตัวละครที่เป็นคนในยุคปัจจุบัน ตัวละครเหล่านี้เข้าไปมีบทบาทร่วมกับโครงเรื่องที่แก้วแก้วสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ได้อย่างพอเหมาะพอดี และยังทำให้เรื่องมีชีวิตชีวาขึ้นด้วย

แก้วแก้วสร้างตัวละครย้อนยุคด้วยกลวิธีหลากหลาย บางตัวก็เป็นตัวละครที่จำลองภาพมาจากวรรณคดีเพื่อให้ผู้อ่านเชื่อว่าตัวละครที่จำลองภาพมานั้นเป็นตัวละครตัวเดียวกับที่ปรากฏในวรรณคดี บางตัวก็เป็นตัวละครที่แก้วแก้วสร้างขึ้นใหม่ โดยนำเค้าลักษณะของตัวละครในวรรณคดี

มาผนวกเข้ากับจินตนาการของตน น่าสังเกตว่า แม้ตัวละครเหล่านี้จะเป็นตัวละครย้อนยุค แต่แก้วแก้วก็สามารถนำตัวละครดังกล่าวมาแสดงบทบาทในบริบทของสังคมยุคปัจจุบันและมีปฏิสัมพันธ์กับตัวละครที่เป็นคนในสังคมต่างๆ ไปได้อย่างกลมกลืน ทั้งนี้แก้วแก้วได้ใช้กลวิธีบางอย่างมาช่วย เช่น การเดินทางผ่านมิติ หรือการสิงสถิตอยู่ในสถานที่เดิมผ่านมิติของเวลา

ส่วนตัวละครที่เป็นคนในยุคปัจจุบันนั้น แก้วแก้วอาศัยพื้นฐานบางส่วนจากวรรณคดีไทย และวรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น รูปร่างหน้าตา บุคลิกลักษณะ ความสามารถพิเศษ เป็นต้น มาเสริมกับจินตนาการของตน เพื่อสร้างให้ตัวละครเหล่านั้นมีลักษณะที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน ได้เป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๕

กลวิธีการสร้างฉากและบรรยากาศที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยในจินตนิยายของ แก้วแก้ว

ฉากและบรรยากาศเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมบรรยากาศและความรู้สึกให้จินตนิยายมีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยช่วยเพิ่มน้ำหนักกลืนอายุความเป็นจริงเป็นจัง นอกจากนี้ฉากยังมีบทบาทในการสร้างความเป็นไปได้ให้กับเหตุการณ์และตัวละครในจินตนิยายด้วย

จินตนิยายของแก้วแก้วปรากฏทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันและเหตุการณ์ที่เกิดในดินแดนเหนือธรรมชาติ ฉากในจินตนิยายของแก้วแก้วจึงมีทั้งฉากที่จำลองจากสถานที่จริงและฉากสมมติ ฉากที่จำลองจากสถานที่จริงได้แก่ ฉากวัดไชยวัฒนาราม ใน เรือนมยุรา ฉากเขาแหลมจังหวัดกาญจนบุรีใน พิมมาลา แก้วแก้วมีกลวิธีหลากหลายในการสร้างฉากสมมติในจินตนิยาย ดังปรากฏใน ๓ ลักษณะ คือ ฉากสมมติในปัจจุบัน ฉากสมมติในอดีต และฉากสมมติที่เป็นดินแดนเหนือธรรมชาติ แต่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะฉากที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเท่านั้น เพื่อให้เห็นความคิดนี้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอในตารางความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับฉากและบรรยากาศ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับฉากและบรรยากาศ

ชื่อจินตนิยาย	ฉากและบรรยากาศ	
	สถานที่และบรรยากาศในจินตนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
แก้วราหู	<ul style="list-style-type: none">• อาณาจักรภูแสน• บรรยากาศประเพณีเผาเทียนเล่นไฟในคืนเพ็ญเดือนสิบสอง	<ul style="list-style-type: none">• ศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง• ตำรับทำวศรีจุฬาลักษณ์
นางทิพย์	<ul style="list-style-type: none">• สวรรค์ชั้นยามา• ป่าหิมพานต์	<ul style="list-style-type: none">• ไตรภูมิภิกษา
หนุ่มทิพย์	<ul style="list-style-type: none">• นรกสมัยใหม่• สวรรค์สมัยใหม่• นาคพิภพสมัยใหม่	<ul style="list-style-type: none">• ไตรภูมิภิกษา• ไตรภูมิภิกษา• ไตรภูมิภิกษา

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนิยายกับวรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
ในประเด็นที่เกี่ยวกับฉากและบรรยากาศ (ต่อ)

ชื่อจินตนิยาย	ฉากและบรรยากาศ	
	สถานที่และบรรยากาศใน จินตนิยาย	วรรณคดีที่เป็นต้นเค้า
เรือนมยุรา	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยากาศงานแต่งงาน สมัยกรุงศรีอยุธยา • บรรยากาศความงดงามของบ้านเมือง สมัยกรุงศรีอยุธยา 	<ul style="list-style-type: none"> • เสภาขุนช้างขุนแผน • เพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยา
อมตะ	<ul style="list-style-type: none"> • แคว้นอชิตวัน 	<ul style="list-style-type: none"> • มหาภารตยุทธ์
นาคราช	<ul style="list-style-type: none"> • นาคพิภพ 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภพ
ดอกแก้ว- การะบุหนิง	<ul style="list-style-type: none"> • ดิคาหรั้ง • บายสุหรี • กำม้งวิไล • การสร้างบรรยากาศของเรื่อง โดยใช้ ความเชื่อ เรื่องกริช • การสร้างบรรยากาศของเรื่อง โดยใช้ประเพณีการแต่งงานในวงศ์ เดียวกัน 	<ul style="list-style-type: none"> • บทละครเรื่องอิเหนา • บทละครเรื่องอิเหนา • บทละครเรื่องอิเหนา • บทละครเรื่องอิเหนา • บทละครเรื่องดาหลัง • บทละครเรื่องอิเหนา • บทละครเรื่องดาหลัง
ปลายทียน	<ul style="list-style-type: none"> • ฉากป่าในเสภาขุนช้างขุนแผน 	<ul style="list-style-type: none"> • เสภาขุนช้างขุนแผน
พิมมาลา	<ul style="list-style-type: none"> • ฉากสวนขวัญเชิงเขาไกรลาส 	<ul style="list-style-type: none"> • อิเลราชำฉันท • ไตรภูมิภพ • จักรवालทีปนี
ทางเทวดา	<ul style="list-style-type: none"> • สวรรค์คอมพิวเตอร์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภพ
เทวาวาด	<ul style="list-style-type: none"> • สวรรค์คอมพิวเตอร์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ไตรภูมิภพ

ฉากที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในจินตนิยายของแก้วเก้า
อาจจำแนกตามกลวิธีการสร้าง ออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- ๕.๑ ฉากที่จำลองภาพจากฉากเดิมที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทย
- ๕.๒ ฉากที่สร้างใหม่โดยอาศัยอิทธิพลจากวรรณคดีไทย

๕.๑ ฉากที่จำลองภาพจากฉากเดิมที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้าจำลองภาพฉากและบรรยากาศที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทย
มาใช้ในจินตนิยายที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วย เช่นเรื่อง แก้วราหู นางทิพย์ เรือนมยุรา ปลายเทียน ผู้วิจัย
อาจจำแนกฉากที่แก้วเก้าสร้างสรรค์ขึ้น โดยจำลองภาพจากวรรณคดีไทย ได้เป็น ๒ ลักษณะ
ดังต่อไปนี้

- ๕.๑.๑ ฉากที่จำลองจากวรรณคดีไทยโดยการยกอัญญาพนธ์และการใช้บทเสภา
- ๕.๑.๒ ฉากที่จำลองจากวรรณคดีไทยโดยการถ่ายทอดด้วยภาษาปัจจุบัน
- ๕.๑.๑ ฉากที่จำลองจากวรรณคดีไทยโดยการยกอัญญาพนธ์และการใช้บทเสภา

ในจินตนิยายเรื่อง ปลายเทียน ปรากฏ ฉากสถานที่ที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดี
ไทยได้แก่ ฉากป่าในเสภาสมมติ และฉากที่เป็นบรรยากาศแบบวรรณคดีไทย ซึ่งปรากฏอย่าง
สม่าเสมอตลอดทั้งเรื่อง โดยเฉพาะเมื่อแก้วเก้ากล่าวถึงสถานที่หรือตัวละครที่ปรากฏอิทธิพลจาก
วรรณคดีไทย

ในตอนต้นของเรื่อง แก้วเก้ากล่าวถึงเหตุการณ์ที่วงศ์เมืองผ่านมิติเข้าไปในเสภา
สมมติ วงศ์เมืองได้พบกับป่าแห่งหนึ่งในเส้นทางเดินทัพระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับเชียงใหม่ ฉากนี้มี
บทบาทเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์สำคัญในจินตนิยาย คือการพบกันระหว่างวงศ์เมืองกับเจ้าสร้อย
สุมาลีและเพชรกล้าและทำให้เกิดเหตุการณ์อื่นๆต่อมา

แก้วเก้าบรรยายถึงป่าในเสภาสมมติ โดยยกอัญญาพนธ์บทชมดวงจาก เสภาขุนช้าง
ขุนแผน มาแทรกในคำบรรยายของวงศ์เมือง เพื่อจำลองภาพจากฉากป่าใน เสภาขุนช้างขุนแผน ให้
มาปรากฏในจินตนิยาย ดังความว่า

ลุงไม่ได้บ้า ลุงเห็นจริงๆเรอเฮ้ย ป่าเขาลำเนาไพรในนั้น มัน
งามวิจิตรบรรจงเสียดจนบรรยายไม่ถูก ขนาดลุงเป็นนักประพันธ์ยังตะลึง

ตะลาน หมดปัญญาจะพูด ป่าอุทยานแห่งชาติที่ลุ่มเคยพาหลานไปหลายต่อหลายแห่ง ไม่งามเทียบเท่าป่าที่ก่อสร้างขึ้นมา ทั้งภูเขา ทั้งน้ำตกไหลลงมาจากยอดเขา จะว่าเหมือนมันก็เหมือนในเมืองไทยนี้แหละ แต่จะว่าไม่เหมือนก็ไม่เหมือน เพราะมันสวยเหมือนป่าในสวรรค์ชั้นฟ้า มองด้วยสายตากวี มันไม่เหมือนมองด้วยสายตาของเราๆ แก่ต้องเห็นอย่างลุ่มแล้วแก่จะรู้

แลเห็นเขาเง้าเง้อมชะง่อนชะงอก
เป็นกรวยโกรกน้ำสาครกระเซ็นชาน
โครมครึกกึกก้องท้องพนานต์
พลุ่งพล่านมาแต่ยอดศิขริน
เป็นชะวากวุ้งเวียงตระเพิงพัก
แก่งชะงักเง้อมชะง่อนล้วนก้อนหิน
บ้างใสสดหยดย้อยเหมือนพลอยนิล
บ้างเหมือนพุกกลิ่นร้อยห้อยเรียงราย

ลูงเดิน...เดินเท่าไรไม่เมื่อยไม่เหนื่อย ไม่ร้อนไม่หนาว ชม
เสียนอิมใจ มาจนถึงริมห้วย...ต้นไม้ใหญ่ขึ้นเขียวครึ้มเหมือนมรกต...น้ำใส
ราวกับแก้ว สายลมพัดมา เป็นกลิ่นดอกไม้ป่า หอมอบอวล เป็นกลิ่นรำของพง
ไพร หาที่ไหนไม่ได้อีก

เหล่ามิ่งไม้ไพร ไทร ไศกอยู่ริมห้วย
ลมชายหล่นลอยกระแเสสินธุ์
น้ำใสแลซึ่งถึงแผ่นดิน
พุงกลิ่นสุมาลย์บ้านระย้า
สัตว์บุษย์บัวแดงขึ้นแฝงฝั่ง
พรรณผักพาดผ่านก้านบุปผา
แพงพวยพุงพาดพันสันตะวา
ลอยคงคาทอดยอดไปตามธาร

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๔-๔๕)

บทชมดง ๓ ท่อนที่แก้วแก้วกัณฑ์อุทกพนันมาแทรกไว้ในจินตนิยายเรื่อง ปลายเทียน นี้
มีที่มาจากเหตุการณ์ใน เสภาขุนช้างขุนแผน รวม ๒ ตอน คือตอนที่ ๕ ปลายแก้วกัณฑ์ และตอนที่
๒๘ ปลายงามได้นางศรีมาลา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ห่างกันถึง ๒๐ ปี การที่แก้วแก้วเจาะจงเลือกยก

อัญพจน์กลอนเสภาจากสถานที่เดียวกันทั้งหมด คือฉากป่าในเส้นทางเดินทัพระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับเชียงใหม่เช่นนี้ ทำให้ภาพของป่าในเรื่อง **ปลายเทียน** มีน้ำหนักความเป็นจริงเป็นจิ่ง เมื่อผู้อ่านอ่านบทพรรณนาภาพป่าดังกล่าวในจินตนิยาย ผู้อ่านจะเกิดจินตภาพเกี่ยวกับป่าเช่นเดียวกับเมื่ออ่าน **เสภาขุนช้างขุนแผน** และเชื่อว่าเป็นไปได้ที่เสภาสมมติมีอยู่จริง และเชื่อว่าเป็นเสภาขุนช้างขุนแผน อีกสำนวนหนึ่งที่หายไปจากหอพระสมุดแห่งชาติ

นอกจากบทบาทดังกล่าวแล้ว การจำลองภาพป่าจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** ยังมีบทบาทในการสร้างความเป็นไปได้ให้กับตัวละครเจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้าด้วย ดังตอนที่วงศ์เมืองพบเจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้าที่ซ่อนตัวอยู่ในถ้ำ เพื่อหลบหนีจากทัพของขุนแผน แก้วแก้วก้อัญพจน์บทชมดงจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** มาสร้างเป็นถ้ำที่เจ้าสร้อยสุมาลีใช้ซ่อนตัว ดังความว่า

ครั้นถึงหว่างเขาชะ โงก
เป็นตรวยโตรกเตียนตริบตลอดถ้ำ
เป็นแผ่นเพิงตระพักชะงักงำ
แต่ดินต่ำแลต้อนัยน์ตาพราย
ต้องแสงสุริยนระยับแสง
บ้างเด่นแดงแจ้วประสานสาย
หมอกมัวงโมราราวระบาย
ลวดลายคูดั้มเบญจรงค์
ที่เด่นแดงดั่งแสงปัทมราช
ประหลาดเล่ห์ปะวะหล้างมระหง
ที่คำคังหนึ่งนิลบรรจง
จับพงพฤษ์พุ่มช่อมุดตา

...ตรงหน้าถ้ำใกล้กับถ้ำธารที่เชื่อมต่อกับถ้ำห้วยนั้น มี
ต้นไทรแผ่รากระย้าราวสายม่าน ใต้ต้นไทรมีแท่นหินเรียบกว้างพอกับเตียง
นอน ลุงจำได้ว่าแดดทอผ่านรากไทรลงมาต้องร่างผู้หญิงคนหนึ่งเหมือนฉาบ
ด้วยรังสีละอองทอง หล่อนนอนหนุนหมอนสามเหลี่ยมหลับอยู่ตรงนั้น

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๖)

อาจกล่าวได้ว่า ฉากป่าดังกล่าวมีบทบาททำให้ผู้อ่านเชื่อว่าเจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้า เป็นตัวละครที่แก้วแก้วจำลองภาพมาจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** เช่นเดียวกับที่แก้วแก้ว

จำลองภาพขุนแผนและเถรवाद ทั้งที่ในความจริงแล้ว เจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้าเป็นตัวละครที่
แก้วแก้วสร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการ

ผู้ประพันธ์เลือกใช้กลวิธีกัญญาพจน์ในรูปแบบของกลอนเสภามาแทรกสลับกับคำ
บรรยายซึ่งเป็นภาษาปัจจุบันด้วยเหตุที่กลอนเสภาเป็นรูปแบบเป็นคำประพันธ์ที่กวีสมัยอยุธยาตอน
ปลายและรัตนโกสินทร์ตอนต้นใช้ในการแต่งนิทานเรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งเป็นฐานของเสภาสมมติ
กลวิธีดังกล่าวจึงสามารถสร้างบรรยากาศของการย้อนมิติเวลาไปในสมัยอยุธยาตอนปลายและ
รัตนโกสินทร์ตอนต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

น่าสังเกตว่าแก้วแก้วกัญญาพจน์บทชมดวงจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** มาแทรกไว้ใน
จินตนิยายเป็นปริมาณมาก เพื่อให้รายละเอียดของป่า เสียงลำธาร พรรณไม้ กลิ่นดอกไม้แก่ผู้อ่าน
ผู้อ่านจะสัมผัสได้ถึงบรรยากาศของป่าในเสภาตามขนบโบราณ ซึ่งแตกต่างจากป่าที่มีอยู่ในโลก
ของความเป็นจริง นอกจากนี้ ถ้อยคำที่เรียงร้อยกันเป็นกลอนเสภาดังกล่าว ชวนให้คิดถึงทำนองขับ
เสภาซึ่งช่วยเสริมให้ภาพป่าในใจของผู้อ่านงดงามยิ่งขึ้นด้วย

ในเหตุการณ์ปัจจุบันในเรื่อง **ปลายเทียน** แก้วแก้วนำตัวละครจากเสภาขุนช้าง
ขุนแผนและตัวละครจากเสภาสมมติมากระทำบทบาทอยู่ด้วย แก้วแก้วใช้กลวิธีการสร้างบรรยากาศ
คล้ายคลึงกับกลวิธีข้างต้นที่ใช้ได้ผลดีมาแล้ว กล่าวคือกำหนดให้ตัวละครย้อนยุคเหล่านี้พูดได้ตอบ
เป็นกลอนเสภาที่แก้วแก้วแต่งขึ้นใหม่ ในขณะที่ตัวละครในยุคปัจจุบันพูดภาษาสมัยใหม่ซึ่งมี
ภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทย ด้วยกลวิธีดังกล่าวนี้ ผู้อ่านจะเข้าใจบทบาทของตัวละครที่มาจากต่าง
มิติและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังบทสนทนาตอนหนึ่งระหว่างเถรกล้ากับเพชรกล้าซึ่ง
มาจากเสภาสมมติ ความว่า

“คุณรู้จักมัยไอเอ็มเอฟ น่ากลัวไม่รู้จัก โลกคุณกับโลกฉันมัน
คนละมิติกัน วันๆคุณคงไม่ต้องมีปัญหาว่าแบงก์เจ๊งปัญหา NPLแล้วจะฟ้อง
คุณล้มละลาย...ฉันนี่ก็ไม่ออกว่า คนอย่างขุนแผนต้องควักกระเป๋าซื้อข้าวกิน”
การเอ่ยชื่อในประ โยคสุดท้ายทำให้เพชรกล้าไหวตัวน้อยๆ
เหมือนมีสิ่งมากระทบใจ เขาตอบเสียงหัวลึกลับ

“แม่ทัพขุนแผนแสนสุขโข
บ้านช่องก็อำเภอสโมสร
เมียใหญ่เนื้อกัมประนมกร
ไม่เคื่อดร้อนอาหารเรื่องหวานคาว”

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๓๘)

๕.๑.๒ ฉากสถานที่จำลองจากวรรณคดีไทยโดยการถ่ายทอดด้วยภาษาปัจจุบัน

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วแก้วจำลองภาพสถานที่ที่ปรากฏในวรรณคดีไทยมาใช้เป็นฉากในจินตนิยายบางตอน ด้วยการถ่ายทอดเป็นภาษาปัจจุบัน ผ่านการบรรยายการพรรณนาและบทสนทนาให้สถานที่ดังกล่าว มีเนื้อหาและรายละเอียดเช่นเดียวกับคำประพันธ์ในวรรณคดีไทยที่เป็นต้นเค้า ตัวอย่างเช่น

ฉาก ‘สวรรค์ชั้นยามา’ ในจินตนิยายเรื่องนางทิพย์

ในจินตนิยายเรื่อง นางทิพย์ ฉากสวรรค์ชั้นยามาเป็นสถานที่พบกันระหว่างอรณีกับรวีปริยา แก้วแก้วกล่าวถึงเหตุการณ์ที่อรณีสันเห็นสวรรค์ชั้นยามาและได้พบกับรวีปริยา ซึ่งเป็นธิดาของสุยามเทวราชแห่งสวรรค์ชั้นยามา ขณะที่เธอกำลังตั้งครรรภ์ปริตดา

แก้วแก้วได้จำลองภาพสวรรค์ชั้นยามาจาก ไตรภูมิภค ให้มาปรากฏในจินตนิยายเรื่อง นางทิพย์ โดยการบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับภาพสวรรค์ชั้นยามาผ่านบทสนทนา ด้วยภาษาของแก้วแก้วเอง ดังความว่า

อะไรบางอย่างบอกอรณีว่า เวลานั้นเป็นเวลาเที่ยงคืน แต่ก็แปลกที่เป็นเวลากลางคืนที่แจ่มกระจ่างเหลือเกิน แจ่มกระจ่างไม่แพ้เวลากลางวันที่เดียว สามารถมองเห็นท้องฟ้าที่เป็นสีครามอ่อนสะอาดตา

...แสงสว่างนั้นเยือกเย็นบริสุทธิ์ นับเป็นแสงสว่างประหลาดที่อรณีไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อนในชีวิต อรณีสงหาดวงอาทิตย์หรือดวงจันทร์อันเป็นผู้ฉายแสงนั้นลงมาแต่ก็ไม่เห็นสิ่งใดบนท้องฟ้าสีใสเหมือนเพชร นอกจากปุยเมฆบางๆขาวสะอาดลอยอยู่ทั่วไป เหมือนพัศตราภรณ์โปร้งของนางฟ้าขณะเริงระบำ

“ที่นี่ชื่อยามา”

“ยามา?” อรณิทวนคำ รู้สึกว่าชื่อแปลกพิกลอย่างชนิดไม่เคยได้ยินมาก่อน

“บ้านของดิฉันอยู่ชอยพร้อมเพื่อน ที่นี่อยู่แถวไหนคะ”

“อยู่ไกลมากคุณไม่รู้จักหรอก...“ที่นี่ไม่มีไครนอน ไม่มีไครตื่น...เพราะยามาเป็นแดนที่ปราศจากทิวาและราตรี”

(แก้วแก้ว นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๑๑-๑๒)

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของสวรรค์ชั้นยามาที่ปรากฏในจินตนิยายคือ ยามา เป็นสวรรค์ที่แสงอาทิตย์จึงไม่อาจส่องไปถึงได้ เทพดาในสวรรค์ชั้นนี้ต้องอาศัยแสงสว่างจากแก้วมณีทิพย์ และแสงจากรศมีกายของเทวดา ลักษณะเช่นนี้มีกล่าวถึงไว้ใน **ไตรภูมิิกถา** ดังความตอนหนึ่งว่า

อันว่าเทพดาผู้เป็นพระญาติแก่เทพดาทั้งหลายในชั้นฟ้าชั้น
ชื่อสุยาม เทวราช ในชั้นฟ้าชั้นนั้นมีเห็นพระอาทิตย์เลย เพราะว่าสูงกว่าพระ
อาทิตย์นัก แล้วเทพดานั้นเที่ยวร้อมเห็นด้วยรัศมีแก้วทั้งหลาย และรัศมีตัว
เทพดาทั้งหลายด้วยแล

(ลิไทย, พญา, ๒๕๔๕: ๒๒๘)

แก้วแก้วตั้งใจเรียกชื่อสวรรค์ในจินตนิยายว่ายามา และนำลักษณะพิเศษของยามามาสร้างสวรรค์ในจินตนิยายทำให้ผู้อ่านเห็นภาพเช่นเดียวกับภาพที่ปรากฏใน **ไตรภูมิิกถา** ความว่า

แล้วนั้นไม่ไช่แสงสว่างจากพระอาทิตย์หรือคะ” อรณิชีมือ
ไปบนท้องฟ้าสีครามอ่อน
“ไม่ใช่”
“แล้วเป็นแสงจากอะไรคะ”
“จากผู้คนที่อยู่ที่นี่”

(แก้วแก้ว นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๑๓)

จากสวรรค์ในจินตนิยายยังมีบทบาทในการสร้างน้ำหนักความน่าเชื่อถือ และความ เป็นไปได้ให้กับจินตนิยายด้วย กล่าวคือ การที่แก้วแก้วภาพสวรรค์ในจินตนิยายมีลักษณะคล้ายคลึง กับสวรรค์ชั้นยามาตามความคิด ความเชื่อเรื่อง ไตรภูมิ ที่ปรากฏใน **ไตรภูมิิกถา** เช่นนี้ ทำให้ผู้อ่าน เชื่อว่าสวรรค์ที่ปรากฏในจินตนิยายเป็นสถานที่เดียวกันกับสวรรค์ชั้นยามาที่ปรากฏใน **ไตรภูมิิกถา**

นอกจากบทบาทดังกล่าวแล้ว ฉากยังมีบทบาทในการสนับสนุนตัวละครด้วย เห็น ได้จากการที่แก้วแก้วบรรยายถึงรวิปริยาซึ่งเป็นเทพธิดาแห่งสวรรค์ชั้นยามา ให้มีลักษณะพิเศษต่าง จากคนธรรมดา กล่าวคือ หล่อนมีผิวขาวนวลอย่างประหลาด... นวล เหมือนไม่เคยสัมผัสแสงแดด ร้อนแรงมาก่อน’ รวิปริยาอ้างกล่าวถึงสวรรค์ชั้นยามาว่าเป็นบ้านของตนและปรากฏตัวพร้อมกับฉาก สวรรค์หลายครั้ง แก้วแก้วใช้วิธีการนี้เพื่อให้ผู้อ่านเชื่อว่ารวิปริยาเป็นนางฟ้าในสวรรค์ชั้นยามา ดัง ความว่า

“เด็กคนนี้น่ารักจัง แกอยู่ที่ยามาหรือคะ” หล่อนถาม
 “อยู่ แต่กำลังจะไป”
 “ไปไหนคะ”
 “ไปที่ชอยพร้อมเพื่อน”
 ... “เด็กคนนี้จะไปอยู่ที่นั่น” ผู้หญิงคนนั้นตอบย้ำ “ฉันจะไป
 ... บางครั้ง แต่บางครั้งฉันอยู่ที่นั่นด้วย ฉัน ไม่อาจทิ้งบ้านของฉันได้”

(แก้วเก้า นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๑๕-๑๖)

แก้วเก้า นำความเชื่อที่ว่า วิปริยา เป็นนางฟ้า มาสร้างความเป็นไปได้ให้กับปริตดา ที่อยู่ในครรภ์ของอรุณด้วย โดยให้ปริตดาอาศัยมีผิวขาวคล้ายวิปริยา เพื่อให้ผู้อ่านเชื่อว่าปริตดา เป็นส่วนหนึ่งของวิปริยาที่แบ่งภาคลงมาเกิดในโลกมนุษย์ ดังความว่า

ลูกน้อยของหล่อน... ผิวพรรณบางใส มีแต่สีโลหิตชานอยู่
 บนผิวบอบบางเหมือนแก้วเจียรไน เห็นได้ชัดว่า โตขึ้นคงจะเป็นคนขาวมาก
คนหนึ่ง

(แก้วเก้า นางทิพย์, ๒๕๔๘: ๒๑)

จึงอาจกล่าวได้ว่า ฉากสวรรค์ชั้นยามาในจินตนิยายมีบทบาทในการเสริมความเป็นจริงเป็นจัง ตลอดจนสร้างความเป็นไปได้ให้กับเรื่องและตัวละคร คือ วิปริยา และ ปริตดา

๕.๒ ฉากที่สร้างใหม่โดยอาศัยอิทธิพลจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้า สร้างฉากในจินตนิยายขึ้นใหม่ โดยอาศัยอิทธิพลจากวรรณคดีไทย ฉากที่มีลักษณะเช่นนี้อาจจำแนกได้เป็น ๒ ลักษณะคือ

๕.๒.๑ ฉากที่สร้างใหม่โดยอาศัยแนวความคิดจากวรรณคดีไทย

๕.๒.๒ ฉากที่สร้างใหม่จากบรรยากาศในวรรณคดีไทย

๕.๒.๑ ฉากที่สร้างใหม่โดยอาศัยแนวความคิดจากวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้า สร้างฉากดินแดนเหนือธรรมชาติ โดยอาศัยแนวความคิด (Concept) จากฉากเดิมที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมากกว่าหนึ่งเรื่อง ฉากที่สร้างสรรค์ขึ้นนี้จึงมักมีชื่อและลักษณะพิเศษคล้ายคลึงกับฉากที่เป็นต้นเค้า แต่ใน

ขณะเดียวกันก็มีรายละเอียดบางอย่างไม่ตรงกับฉากเดิม ผู้วิจัยอาจจำแนกฉากในกลุ่มนี้เป็น ๒ ลักษณะ ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑.๑ ฉากที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานแนวความคิดจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

๕.๒.๑.๒ ฉากที่สร้างภาพใหม่ขึ้นโดยผสมผสานแนวความคิดจากวรรณคดีไทยผสมกับวิถีชีวิตสมัยใหม่

๕.๒.๑.๑ ฉากที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานแนวความคิดจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วแก่นำแนวความคิดและรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ที่กำลังกล่าวถึงจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านหลากหลายเรื่องมาผสมผสานและสร้างขึ้นใหม่ด้วยจินตนาการของตนเองให้ชัดเจน ทั้งนี้ แก้วแก่นำเรียกฉากที่สร้างขึ้นใหม่ในจินตนิยายนั้นตามชื่อฉากที่เป็นต้นเค้า ฉากที่สร้างด้วยกลวิธีนี้ จึงมีลักษณะไม่ตรงกับฉากที่เคยปรากฏในวรรณคดีโดยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่เคยบันทึก เช่น

ฉาก ‘นาคพิภพ’ ในเรื่อง นาคราช

ในจินตนิยายเรื่อง นาคราช แก้วแก่นำกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เจ้าลำฟ้าพาแพงเมืองไปยังนาคพิภพซึ่งเป็นถ้ำใต้น้ำตกใกล้กับเมืองมายริสอร์ท ณ ที่นั้น ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าลำฟ้ากับแพงเมืองก็พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว นำไปสู่เหตุการณ์อื่นๆ ในจินตนิยายต่อไป

เรื่องเกี่ยวกับนาคและที่อยู่ของนาคมีการกล่าวถึงในในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านหลายเรื่อง เช่น โลกทิพย์นิ อูรังคนิทาน ตำนานหนองหาน เป็นต้น กล่าวถึงพญานาคว่า อาศัยอยู่ในถ้ำใกล้ภูเขาหรือแม่น้ำ ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างความใน อูรังคนิทาน ดังต่อไปนี้

ยังมีนาค ๒ ตัวเป็นมิตรสหายกันอยู่ในหนองแส ตัวหนึ่งชื่อพิณฑโยนกวดิ เป็นใหญ่อยู่ทางหัวหนอง อีกตัวหนึ่งชื่อธนะมูลนาค เป็นใหญ่อยู่ท้ายหนองกับด้วยชีวานาคผู้หลาน...ครั้งนั้นนาคทั้งหลาย มีสุวรรณนาค พุทโธปานนาค ปัทพารนาค สุกขรนาคและหัตถิศรีสัตตนาค เป็นต้น อยู่ในหนองน้ำนั้นไม่ได้ด้วยเหตุว่าน้ำนั้นขุ่น

(อูรังคนิทาน, ๒๕๑๗: ๕๐)

ใน อุรังคนิทาน ปรากฏการบรรยายถึงที่อยู่ของนาคว่าอยู่ใต้พื้นภูเขา ดัง
 ความว่า

พระอรหันต์จึงบอกแก่คนทั้งหลายว่า นั่นคือปีพพารนาคที่
 อยู่ใต้พื้นภูเขานี้แหละ มาช่วยเรา

(อุรังคนิทาน, ๒๕๓๗: ๑๓๒)

ใน ไตรภูมิิกถา ปรากฏความตอนหนึ่งกล่าวว่าพญานาคจะไปคลอดลูกใน
 ถ้ำทอง ความว่า

นาคจำพวกหนึ่งในสมุทร ถ้ำแลเมื่อใด ผุ่งนาคตัวเมียมีครรภ์
 แก่...เขาก็ค้ำน้ำลงไปออกแม่น้ำ ...ขึ้นไปถึงป่าใหญ่ อันชื่อพระหิมพานต์นั้น
มีถ้ำหากำห่มุครุฑไปบ่มิถึง จึงคลอดลูกไว้ในที่แห่งนั้น แล้วแลเลียงลูกใน
 ที่นั้น

(ลิไทย, พญา, ๒๕๔๕: ๕๑)

แก้วแก้วสร้างจากนาคพิภพ โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของนาคราช
 มาผสมกับจินตนาการของตน จากนั้นจึงใช้สำนวนพรรณนาและบรรยายถ่ายทอดภาพสถานที่
 ดังกล่าว ด้วยภาษาของตนเอง ดังความว่า

ท่ามกลางหมู่ไม้สล้างมีลำแสงสีทองอ่อนจางส่องลอดลง
 กระทบเกลียวน้ำที่ไหลรี กระทบ โขดหินไม่หยุดยั้งแล้วแตกเป็นฟองขาวพรั่ง
 พราย

แพ่งเมืองเหลียวมองรอบๆด้วยความร่มเย็นอย่างบอกไม่ถูก
 ความวังเวงเมื่อครู่หายไปสิ้น ความจริงน้ำตกก็ยิ่งเหมือนเก่า ถ้ำและแมกไม้ยัง
 ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ทำไมหล่อนจึงรู้สึกว่บรรยากาศที่นี้ต่างไปจากครั้ง
 ก่อน มีความงาม ความน่าอยู่ น่าดีใจ ราวกับว่าเป็นอาณาจักรสักแห่งหนึ่ง
 ท่ามกลางป่าดงพงไพร

แม้แต่ถ้ำลึกล้ำหลังม่านน้ำตกแก้วสีขาวพรั่งพรายนั่นก็ยัง
 คล้ายว่าจะเป็นปราสาทราชวังอะไรสักอย่าง...แลดูสง่างาม...ลึกลับอยู่ใน
 แมกม่ายเขียวลอลดา

(แก้วแก้ว, นาคราช ๒๕๔๗: ๒๕๑)

นาคพิภพในเมืองมายมีทางเข้าออกติดต่อกับถ้ำใต้น้ำเช่นกัน ดังความ
ตอนหนึ่งที่เจ้าลำฟ้าบอกกับแพงเมือง ดังความว่า

พ่อของพี่เคยเล่าให้ฟังว่าบึงใหญ่ในเมืองมาย...น่าจะเรียกว่า
ทะเลสาบมากกว่าเป็นทางเข้าออกของพญานาค ทุกปีมะโรงพญานาคจะ
ออกมาปรากฏตัวให้เห็น ตอนที่ท่านเด็กๆเคยฟังปู่ของพี่เล่าให้ฟังว่า ออก
สำรวจป่าไปกับพรานนำทางและฝรั่งอีกสองสามคน พอไปถึงถ้ำริมน้ำที่อยู่
ติดกับทะเลสาบ น้ำนั้นไหลเข้าไปในถ้ำ...ปู่ของพี่ได้ยินเสียงสนั่นหวั่นไหว
เหมือนตัวอะไรคืบพาดน้ำโครมคราม ท่านว่าแผ่นดินสะเทือนทีเดียว

(แก้วเก้า, นาคราช ๒๕๔๓: ๑๒๒)

บรรยากาศแบบนาคพิภพ ยังมีบทบาทในการสนับสนุนความน่าเชื่อ
ให้กับฐานะนาคราชของเจ้าลำฟ้าด้วย กล่าวคือ เมื่อพญานาคราชพบกับเหล่าบริวารในโลกมนุษย์
บรรยากาศของฉากในโรงแรมก็เปลี่ยนไปเป็นบรรยากาศของถ้ำของนาคราชซึ่งเป็นบรรยากาศย้อน
ยุคชั่วระยะเวลาหนึ่ง เช่น พรรณนาลักษณ์ของเพดานห้องให้โค้ง และพรรณนาลักษณ์ให้มีเสียง
สะท้อนเหมือนกับอยู่ในถ้ำ พรรณนาลักษณ์ในห้องให้เหมือนกับอยู่ในถ้ำท่อน้ำ ทำให้ผู้อ่านสัมผัส
อำนาจของเจ้าลำฟ้าในฐานะพญานาคราชได้อย่างชัดเจน บรรยากาศดังกล่าวยังช่วยเพิ่มน้ำหนัก
ความน่าเชื่อ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว้าเจ้าลำฟ้าและบริวาร เป็นตัวละครที่มีวิถีชีวิตอยู่ในอดีตด้วย ดังความ
ตอนหนึ่งที่ลำฟ้าพบกับบริวารนาคในโรงแรม

ละอองควันเบาบางม้วนตัวจากที่ใดที่หนึ่งในห้องนั้น บดบัง
สภาพห้องให้ดูพร่าเลือนไป ไม่มีเตียงหรือเครื่องเรือน หรือส่วนประกอบ
อย่างหนึ่งอย่างใดของห้องพักภายในโรงแรมปรากฏให้เห็น เพดานราวกับจะ
โค้งลงมาเล็กน้อย ราวกับเข้ามาในเว็ญคูหาในถ้ำแห่งใดแห่งหนึ่ง มีแต่แสงสี
เขียวอ่อนเรืองๆนั้นกระจายอยู่ทุกซอกทุกมุมอย่างประหลาดให้แสงสลัว
เท่ากันโดยไม่มีเงาให้เห็น

อากาศภายในนั้นเย็นชื้น ระคนด้วยกลิ่นฉ่ำของน้ำราวกับอยู่ใน
โถงน้ำขนาดใหญ่ เสียงแผ่วเบาที่กระทบหูฟังดูคล้ายคลื่นน้อยๆสาด
กระทบผนังหิน แต่เมื่อฟังอีกทีก็คล้ายเสียงดนตรีจากเครื่องดนตรีที่อยากจะ
จำแนกได้ว่าเป็นชนิดใดแน่

...ท่ามกลางกลุ่มหมอกที่ข้อมไปด้วยแสงสีเขียวจนกลายเป็น
สีเขียวอ่อนอมนวล นัยน์ตาคู่หนึ่งเพ่งมองออกมาอย่างเฉยเมยเช่นกัน ทว่าแฝง
อำนาจเยือกและเย็นลึกกล้า

“เจ้าทำงานได้ดี”

เสียงพูดเหมือนลอยมาจากที่ไกล ระคนด้วยเสียงสะท้อน
เหมือนพูดอยู่ในอุโมงค์ที่ซับซ้อนกันหลายชั้น

(แก้วแก้ว, นาคราช ๒๕๔๗: ๕๔)

ฉาก ‘สวนขวัญเชิงเขาไกรลาส’ ในเรื่องพิมมาลา

ในจินตนิยายเรื่อง พิมมาลา แก้วแก้วกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เพริชวเข้าไปใน
สวนขวัญเชิงเขาไกรลาสตามอุบายของนางฟ้าธัมมา และกลายร่างเป็นหญิงรูปร่างชื่อว่าพิมมาลา
ฉากสวนขวัญเชิงเขาไกรลาสจึงเป็นสถานที่ที่เพริชวกลายร่างเป็นหญิงและทำให้เกิดเหตุการณ์อื่นๆ
ต่อมา

เนื่องจากใน อิลราชคำฉันท์ ซึ่งเป็นต้นเค้าของจินตนิยายเรื่อง พิมมาลา
นั้น ไม่ปรากฏการพรรณนารายละเอียดของฉากสวนขวัญโดยตรง แก้วแก้วจึงนำแนวความคิด
เกี่ยวกับสถานที่ที่ทำให้ชายกลายร่างเป็นหญิงใน อิลราชคำฉันท์ มาสร้างเป็นฉากในจินตนิยาย และ
นำภาพเขาไกรลาสที่ปรากฏในวรรณคดีไทยเรื่องอื่นๆ เช่น ไตรภูมิภิกษา จักรวาลทิปนี สมุทรโฆษคำ
ฉันท์ ฯลฯ มาสร้างเป็นที่ตั้งของฉากดังกล่าว เพื่อให้ฉากสวนขวัญในจินตนิยายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ในวรรณคดีไทยมีการกล่าวถึงเขาไกรลาสและสระอโนดาตว่าเป็นหนึ่งใน
ภูเขาสี่ ลูก อันได้แก่ สุธัสสนภูฏ จิตรภูฏ กภาพภูฏ คันธมาทนภูฏ และไกรลาสภูฏ ที่ล้อมรอบสระ
อโนดาต ในป่าหิมพานต์ ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างความตอนหนึ่งใน สมุทรโฆษคำฉันท์ และจักรวาล
ทิปนี มาเป็นตัวอย่าง ดังความว่า

โดยสูงแห่งศรีขรพิศาล	หิมพานต์พนาลี
เบญจาสตารฤกมิ	ประมาณโยชนบรรยาย
ยอดนามสุทสนภูฏา	รูกอปรักนภพราย
<u>ไกรลาสภูฏก็พรรณราย</u>	<u>รชฎาวิลาวรรณ</u>
หนึ่งกภาพภูฏากกลกา	พมณีประไพพรรณ
หนึ่งจิตรภูฏจิตรสรรพ์	สัตตรัตน์นา
หนึ่งนามนคินทรคันธมาทน์	ก็โอภาสอาภา

แก้วลายขยับระดับราคา คูจแกลิ่งประกิตประกล
 ห้าแห่งมหาบรรพตห้อม ลลอบล้อมสรรพังชล
อโนดาตพิศาลสถลียล กลแก้วผลึกแสง
 (กรมศิลปากร, ๒๕๔๕: ๒๓๑)

ภาพเขาไกรลาสที่ล้อมรอบสระอโนดาตในวรรณคดีไทยเช่นนี้ปรากฏใน
จักรวาลทิปนี เช่นกัน พระสิริมังคลาจารย์พรรณนาภาพไว้ ดังความว่า

สระอโนดาตอันภูเขาทั้ง ๕ ลูก คือ สุทิสณุภู จิตรภูฏ กภาพ
 ภูฏ คันทมาทนภูฏ และเกลาสภูฏแวดล้อมไว้ บรรดาภูเขาทั้ง ๕ นั้น... ส่วน
 เกลาสภูฏแล้วด้วยเงิน ทุกยอดมีส่วนสูงและสัณฐานเสมอด้วยสุทิสณุภู ปก
 คลุมสระนั้นแหละตั้งอยู่

(พระสิริมังคลาจารย์, ๒๕๐๗: ๑๖)

ผู้แต่ง **อิสรราชคำฉันท์** กล่าวถึงสวนขวัญเชิงเขาไกรลาส ว่าเป็นที่ส่วน
 พระองค์ที่พระศิวะหรือพระอิศวรมักหยอกล้อกับพระอูมา โดยเนรมิตองค์ รวมถึงพืชและสัตว์ทุก
 ชนิดในเขตสวนขวัญให้กลายเป็นเพศหญิง ส่งผลให้ชายอื่นที่เข้ามาในเขตสวนขวัญจะต้องกลายร่าง
 เป็นหญิงด้วย เมื่อท้าวอิสรราชเข้าสู่เขตสวนขวัญพระองค์จึงกลายร่างเป็นนางอิตลา ดังความว่า

ศิวะแปลงารรูป วียหญิงยุวดี
 พระอูมาพระก็มี สุมนัสนิยม
 ครุสัตว์บริเวณ พะพระเวทอุดม
 สละเพศพิศสม ศิวะเพศพระจำแลง
 (ศรีสุนทรโวหาร, พระยา, ๒๕๐๓: ๑๑)

แก้วแก่นำแนวความคิดเกี่ยวกับสวนขวัญใน **อิสรราชคำฉันท์** มาสร้างเป็น
 ฉากในจินตนิยาย และนำภาพเขาไกรลาสล้อมรอบสระอโนดาตในป่าหิมพานต์เขาที่ปรากฏใน
 วรรณคดีไทยเรื่องอื่นๆ มาผสานกับจินตนาการของตน จากนั้นจึงบรรยายภาพสวนขวัญเชิงเขา
 ไกรลาสผ่านสายตาของเพริช ด้วยภาษาของแก้วแก้วเอง เพื่อโน้มน้าวและสร้างความรู้สึกเป็นจริง
 เป็นจัง ให้ผู้อ่านเชื่อว่าฉากสวนขวัญในจินตนิยายเรื่อง **พิมมาลา** เป็นสถานที่เดียวกันกับสวนขวัญ
 ใน **อิสรราชคำฉันท์** ทั้งยังมีที่ตั้งที่ชัดเจนและมีอยู่จริงตามความคิดความเชื่อเรื่องไตรภูมิ ดังความว่า

ละอองไอหมอกบางๆ เย็นจัดลอยผ่านหน้าไปเชื่องช้า แต่เมื่อมองไปไกลเบื้องหน้า ภูมิประเทศยังคงโปร่งใส อาบด้วยแสงสีนวลใยของดวงจันทร์ ทะเลสาบกว้างสีเงินยวงรายล้อมด้วยเทือกเขาขาวระยิบ แจ่มจรัส ดั่งเพชรน้ำเอกบนเรือนทองคำขาวฝั่งเพชร

(แก้วเก้า, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๔๖๕)

ขณะที่เพริชกำลังจะเข้าไปในสวนขวัญ เขาก็สังเกตเห็นว่าสัตว์ที่อยู่ในสวนขวัญล้วนเป็นเพศเมียทั้งสิ้น ดังความว่า

สัตว์ตัวหนึ่งเยื้องกรายออกมาจากเงามืด เป็นนกยูงตัวเมีย ขนาดเขื่อง มันเดินผ่านหน้าไปอย่างเชื่องแสนเชื่องราวกับสัตว์เลี้ยงในบ้าน พอกลับตัวไปไม่ทันไร นางกวางตัวหนึ่งก็ยื่นเบิ่งมองเขาจากที่โล่งระหว่าง ต้นไม้ แล้วค่อยๆ หลีกเดินอย่างสง่า ลับหายไปในเงามืดไม่มีท่าที่ตื่นกลัว

(แก้วเก้า, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๑๕๓)

แก้วเก้าอ้างถึงเหตุการณ์ใน อิตรราชคำฉันท์ เพื่อสร้างความเป็นไปได้ให้กับเหตุการณ์ที่เพริชกลายเป็นพิมมาลา ดังความว่า

เหมือนท้าวอิตรราชกลายเป็นนางอิตา คุณเองก็กำลังจะกลายเป็นผู้หญิงที่สวยงามที่สุด...”

(แก้วเก้า, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๑๕๕)

แก้วเก้าสร้างรายละเอียดให้ฉากสวนขวัญในจินตนิยายด้วยกลวิธีหลากหลาย ได้แก่ การนำแนวความคิดเกี่ยวกับสวนขวัญ อิตรราชคำฉันท์ มาผสมผสานกับภาพเขาไกรลาส จากวรรณคดีไทยเรื่องอื่นๆ การเรียกชื่อฉากในจินตนิยายตามฉากที่เป็นต้นเค้า การอ้างถึงเหตุการณ์ที่ท้าวอิตรราชกลายเป็นนางอิตา เพื่อเสริมความเป็นไปได้ให้กับเหตุการณ์ที่เพริชกลายเป็นพิมมาลา นั่นเอง

๕.๒.๑.๒ ฉากที่สร้างภาพใหม่ขึ้นโดยผสมผสานแนวความคิดจากวรรณคดีไทยผสมกับวิถีชีวิตสมัยใหม่

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้าสร้างภาพฉากเหนือธรรมชาติขึ้นมาใหม่โดยอาศัยแนวคิดจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน แล้วผสมผสานจินตนาการของตนเองให้มีการ

พัฒนาด้านเทคโนโลยี ตลอดจนมีวิถีชีวิตเช่นเดียวกับโลกมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจกลวิธีการสร้างฉาก ด้วยกลวิธีนี้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจะยกตัวอย่าง ดังนี้

ฉาก ‘สวรรค์’ในเรื่อง หนุมทิพย์ ทางเทวดาและเทวवाद

ฉากสวรรค์ยุคใหม่มีปรากฏในจินตนิยาย ๓ เรื่อง ได้แก่ ในเรื่อง หนุมทิพย์นั้น วิญญาณของเด่นภูมิขึ้นไปบนสวรรค์ ทั้งที่ยังไม่ถึงฆาต เรื่อง ทางเทวดา แก้วแก้วกล่าวถึงเหตุการณ์บนสวรรค์ในช่วงที่เทพบุตรบนดอกบัวสีน้ำเงินจุติลงมาในโลก ส่วนใน เทวवाद แก้วแก้วกล่าวถึงเหตุการณ์ที่หลวงตาคงขึ้นไปเทศน์บนสวรรค์ ในจินตนิยายทั้ง ๓ เรื่อง ปรากฏฉากสวรรค์อย่างเด่นชัดในตอนต้นเรื่องเท่านั้น ฉากสวรรค์มีบทบาทในการสร้างความน่าเชื่อถือให้การมีอยู่ของเทวดา และสนับสนุนความเชื่อที่ว่า เมื่อเทวดาหมดบุญจะจุติลงมาเกิดในโลกมนุษย์ นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติ เช่นการที่เทวดาบันดาลให้คำอธิษฐานของมนุษย์เป็นจริง หรือเหตุการณ์ที่มนุษย์รู้พรหมลิขิตของผู้อื่นด้วยอำนาจของพรหม เป็นต้น ทั้งนี้ฉากสวรรค์ในจินตนิยายแต่ละเรื่องอาจมีรายละเอียดไม่เหมือนกันแต่ก็สร้างสรรค์ขึ้นโดยอาศัยแนวความคิดจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านผสมกับวิถีชีวิตสมัยใหม่เช่นเดียวกัน

ใน ไตรภูมิภค ปรากฏความคิดที่ว่าสวรรค์เป็นที่อยู่ของเทวดาตอนหนึ่ง
ความว่า

แต่แผ่นดินเรายู่นี้ขึ้นไปเบื้องบน ...จึงได้ถึงชั้นฟ้า ...ฝูง
เทพดาอยู่ในแผ่นดินนั้น

(ลิไทย, พญา, ไตรภูมิภค, ๒๕๔๕: ๒๐๓)

แก้วแก้วสร้างฉากสวรรค์ในเรื่อง ทางเทวดา โดยนำรายละเอียดและแนวความคิดดังกล่าวมาผสมผสานกับลักษณะของสวรรค์สุชาติซึ่งเป็นสวรรค์ที่มีเทวดาอยู่ในดอกบัว ทั้งแก้วแก้วตั้งใจเรียกสวรรค์ชั้นนี้ว่า “สุชาติ” ด้วย ดังความตอนหนึ่งว่า

ผมรำพึงเรื่องนี้อยู่ตามลำพังเมื่อหะไปหาชาวสวรรค์ราย
ล่าสุดที่กำลังจะจุติลงไป ผ่าน...สุชาติอันสวยงามด้วยป่าโปร่งร่มรื่นสลั
บานหญ้ากำมะหยี่สีมรกตเหลืองเงา...ชายหนุ่มชาวสวรรค์รูปร่างงามนั่งเอกเขนก
ถือพัดขนนก กระพือลมโบกให้ตัวเองอยู่บนดอกบัวสีน้ำเงินดอกใหญ่

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๗: ๓)

น่าสังเกตว่าฉากสวรรค์ที่ปรากฏใน **ทางเทวดา** มีความคล้ายคลึงกับสวรรค์สุขาวดีใน **กามนิต** อย่างยิ่ง ผู้ประพันธ์กล่าวถึงเหตุการณ์ที่กามนิตตื่นขึ้นและพบว่าตนเองอยู่บนดอกบัวในสวรรค์สุขาวดีไว้ดังความตอนหนึ่งว่า

จึงกามนิตผู้ตื่นขึ้น ณ ธรรมโหฬารจุฬาลักษณ์ บังเกิดมีสตรี
 ราชพพห่อหุ้มด้วยรัตนกัมพลวิภูษิต มีเชิงชายระบายวิจิตรรุ่งเรืองระยับตา
 ห้อยย้อยเป็นระย้าระยิบอยู่รอบตัว สีสดชื่นแจกกลีบบัวบานและอ่อนละมุน
 เป็นอันดี ส่วนอาการวิธีมีผิดแปลกจากรรภไศยกะสัตว์ กล่าวคือกำลัง
นั่งขัดสมาธิบัลลังก์อยู่บนดอกบัวอันส่งสีรับกับผ้ากัมพลนั้น ชูก้านลอยเด่น
 เป็นสำคัญกลางสระใหญ่กว้างขวาง...ดูก่อนผู้เฒ่าทุกซ์ ท่านนั้นอยู่ในสวรรค์
สุขาวดีแดนบรมสุข

(เสฐียร โภเศษและนาคประทีป, ๒๕๔๕: ๑๕๑-๑๕๔)

นอกจากแก้วแก้วจะนำลักษณะของสวรรค์สุขาวดีมาสร้างเป็นฉากสวรรค์ในเรื่อง **ทางเทวดา** แล้ว แก้วแก้วยังมีความคิดว่า ภาพสวรรค์ที่ปรากฏใน **ไตรภูมิภูมิตา** เป็นภาพสวรรค์ในความคิดของคนเมื่อสมัยร่วมพันปีก่อน เมื่อโลกหมุนเวียนมาจนถึงปัจจุบัน มนุษย์มีความเป็นอยู่วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีพัฒนาการด้านเทคโนโลยีไปอย่างมาก สวรรค์ก็น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้านเช่นเดียวกับโลกมนุษย์ด้วย พัฒนาด้านเทคโนโลยีเช่นเดียวกับโลกมนุษย์ แก้วแก้วจึงจินตนาการให้สวรรค์ในจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์ ทางเทวดา** และ **เทวาวดี** มีความเจริญด้านเทคโนโลยีด้วย กล่าวคือ ผู้ประพันธ์สร้างสวรรค์ให้เทวดาในเรื่อง **หนุ่มทิพย์** ใช้ลิฟต์แก้วในการเดินทาง สร้างสวรรค์ให้เทวดาใน **ทางเทวดา** ว่าใช้คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ โปรแกรม ไมโครซอฟต์แวร์ในการทำงานเช่นเดียวกับมนุษย์ในปัจจุบัน แก้วแก้วยังกำหนดให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของเทวดามีคุณภาพดีกว่าของมนุษย์คือไม่มีทางชำรุด ดังความว่าดังความว่า

สมัยก่อน...พวกเขาไม่มีสิทธิ์ไม่มีเสียงอะไรทั้งนั้น ถึงเวลา
 จูติโครมก็หายวับลง ไปจากสวรรค์ พวกเขาอย่างเราก็นั่งสบาย ผิวปากไม่รู้
 ไม่ชี้

ผิดกับยุคไฮเทคสื่อสารไร้พรหมแดนสวรรค์ เทวดาถึงเวลา
 ทำงานหนัก ต้องมานั่งอธิบายกันปากถึงถึงใบหู บางทีกรอกฟอร์มไปเสร็จ
 เรียบร้อย เขาเกิดเปลี่ยนใจ ก็ต้องมาลบข้อความใน ไมโครซอฟต์แวร์สวรรค์
 ทิ้ง ใส่ใหม่ลงไปตามใจเขา เคราะห์ดีที่คอมพิวเตอร์สวรรค์มันทำงานแบบไม่
มีวันชำรุด ไม่งั้นเครื่องคงร้อนฉ่า ฮาร์ดแวร์ซื้อตึ๊งนาศไม่รู้จักเห็นแล้ว

(แก้วแก้ว, **ทางเทวดา** ๒๕๔๕: ๓)

ในเรื่อง เทวवाद ก็ปรากฏสวรรค์ที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเช่นเดียวกัน
แก้วแก้วกำหนดให้พระพรหมใช้คอมพิวเตอร์จอแบนในการทำงาน ดังความว่า

ส่วนสวรรค์ล้ำหน้าไปกว่าโลกมนุษย์"ไกลลิบจนมองไม่เห็น
ฝุ่น มีทั้งเครื่องใหญ่เครื่องเล็ก โดยเฉพาะสวรรค์ชั้นพรหมนี้มีคอมพิวเตอร์
เป็นอุปกรณ์สำคัญเขียวแหละ

(แก้วแก้ว, เทวवाद ๒๕๔๕: ๔)

เป็นที่น่าสังเกตว่าแก้วแก้วใช้ภาษาพูด ตลอดจนภาษาไม่เป็นทางการ ใน
การบรรยายภาพสวรรค์ยุคใหม่แทนการใช้สำนวนพรรณนาที่เน้นรายละเอียดและความงดงามของ
สวรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

แก้วแก้วสร้างสวรรค์ที่ปรากฏในเรื่อง ทางเทวดา และเทวवाद ให้ปรากฏ
ความคิดสำคัญ (Concept) เกี่ยวกับสวรรค์ เช่นสวรรค์เป็นที่อยู่อาศัยของเทวดา เพื่อให้ผู้อ่านยอมรับ
ได้ว่า ฉากสวรรค์ที่ปรากฏในเรื่อง ทางเทวดา และเทวवाद เป็นฉากสวรรค์ที่เคยปรากฏใน
วรรณคดีไทยที่พัฒนาขึ้นจนมีเทคโนโลยีก้าวหน้าเช่นเดียวกับโลกมนุษย์ในปัจจุบัน

ผู้ประพันธ์มักกล่าวถึงเทวดาร่วมกับฉากสวรรค์เพื่อสร้างความน่าเชื่อ
และความเป็นไปได้ให้กับตัวละครที่เป็นเทวดา เมื่อผู้อ่านยอมรับว่าสวรรค์และเทวดามี
ความสัมพันธ์กับชีวิตของสาแค้นแล้ว แก้วแก้วจึงนำความสัมพันธ์ดังกล่าวมาสร้างความเป็นไปได้
ให้กับการขอพรและการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมในห้วงความงามของสาแค้นใน กล่าวคือ ทำให้อ่านเชื่อว่า
พรจากเทวดา ทำให้สาแค้นสามารถกลายร่างเป็นชายรูปงามในความมืดได้ ดังความว่า

ชายหนุ่มคลับคล้ายคลับคลาว่าเห็นรัศมีสีทองงามเลื่อม
พรรณราย เหมือนร่างคนหลายคนเคลื่อนเข้ามาห้อมล้อมรอบกาย พร้อมด้วย
เสียงไพเราะดังกังวานดนตรีประสานกัน

... “เจ้าจะได้เป็นชายงามเลิศ สมตั้งใจเจ้าทุกประการต่อเมื่อ
อยู่ในที่ไร้แสงแจ่มจ้า”

“ผมไม่เข้าใจ หมายความว่าในที่มืดอย่างนั้นหรือ”

“ถูกแล้ว เมื่อไร้แสงตะวันและเดือนเพ็ญ เจ้าจะกลายเป็นชาย
งามดังเทพบุตร”

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๔๕)

แม้ฉากสวรรค์ในเรื่อง เทวवाद จะไม่ชัดเจนเท่าเรื่อง ทางเทวดา แต่ผู้วิจัยพบว่าแก้วเก้ายังคงรักษาความคิดเรื่องพรหมลิขิตที่ว่า พระพรหมได้ลิขิตชีวิตมนุษย์ทุกคนไว้ เช่นเดิม เพียงแต่จินตนาการว่าเมื่อสวรรค์มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแล้ว พระพรหมน่าจะลิขิตชีวิตมนุษย์ไว้ในคอมพิวเตอร์ และอาศัยอำนาจของเทวดา มาใช้สร้างความเป็นไปได้ที่หลวงตาคงจะล่วงรู้ชะตาชีวิตของศิษย์วัด ดังเหตุการณ์ที่หลวงตาขึ้นไปเทศน์บนสวรรค์ชั้นพรหม และขอดูพรหมลิขิต ความว่า

หน้าวิมานพระพรหมมีคอมพิวเตอร์จอแบน ขนาดมหึมากว่าจอหนั่งกลางแปลงตั้งอยู่เด่นเป็นสง่า เอาไว้ให้พระพรหมแต่ละองค์ได้สำรวจพรหมลิขิตของมนุษย์ที่ท่านรับผิดชอบอยู่

(แก้วเก้า, เทวवाद ๒๕๔๕: ๔)

อาจกล่าวได้ว่า ฉากสวรรค์ในจินตนิยายทั้งสองเรื่อง มีบทบาทในการเสริมความเป็นจริงเป็นจัง ตลอดจนสร้างความเป็นไปได้ให้กับตัวละครและเหตุการณ์เหนือธรรมชาติในจินตนิยาย

๕.๒.๒ ฉากที่สร้างใหม่จากบรรยากาศในวรรณคดีไทย

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้าสร้างสรรคฉากประเทศสมมติขึ้น โดยสร้างภูมิหลังของดินแดนด้วยบรรยากาศจากวรรณคดีไทย โดยอาศัยข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อมูลที่เป็นวรรณคดีเพื่อสร้างความเป็นไปได้ให้ฉากประเทศสมมติในจินตนิยาย ตัวอย่างเช่น

ฉาก ประเทศคีรียา ในจินตนิยายเรื่องดอกแก้วกระบุงหนึ่ง

ในจินตนิยายเรื่อง ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง แก้วเก้ากล่าวถึงประเทศ “คีรียา” ซึ่งสมมติว่าเป็นประเทศหมู่เกาะทางตะวันออกเฉียงใต้ที่มีธรรมชาติงดงามและเต็มไปด้วยความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ประเทศคีรียาเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์แทบทั้งหมดในจินตนิยาย แก้วเก้าจึงสร้างประเทศคีรียาให้มีภูมิหลังอย่างละเอียดลออ มีรายละเอียดในหลายๆด้าน เช่น การแต่งกาย อาหารประจำชาติ ลักษณะเชื้อชาติของประชากร เป็นต้น

เหตุการณ์ในเรื่อง ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง นั้นเกิดขึ้นในประเทศคีรียาในโลกยุคปัจจุบัน ถึงกระนั้น ดินแดนดังกล่าวก็ยังคงมีความเชื่อเฉพาะตัวเกี่ยวกับเทพเจ้าและเวทย์มนตร์สืบเนื่องมา ทำให้ประเทศคีรียามีบรรยากาศของความลึกลับ น่าพิศวง คล้ายสังคมในอดีต

บรรยากาศดังกล่าวนี้สามารถเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือ และทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการณ์เหนือธรรมชาติที่เกี่ยวกับเทพเจ้า อาจเกิดขึ้นได้จริงในดินแดนแห่งนี้

ด้วยเหตุที่คีรียาเป็นประเทศที่ไม่มีใครรู้จัก ผู้ประพันธ์จึงเสนอรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับประเทศดังกล่าว ทั้งที่เป็นฉากกายภาพและฉากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ฉากที่เป็นลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศคีรียา ตลอดจนฉากสถานที่ ส่วนฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม นั้น ได้แก่ ประเพณี และความเชื่อ รายละเอียดของฉากทั้งหมดที่สอดประสานกันอย่างสมบูรณ์นี้จะช่วยเพิ่มน้ำหนักความเป็นจริงเป็นจึ่งให้ผู้อ่านจะรู้สึกราวกับว่าประเทศคีรียาเป็นดินแดนที่มีอยู่จริง

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศคีรียามีลักษณะเป็นหมู่เกาะ ประกอบด้วยเกาะหะริรายาและเกาะจันดาหระ ดังความว่า

มันเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ของเกาะ คีรียามีเกาะใหญ่สองเกาะรวมเป็นประเทศ คือเกาะหะริที่เป็นที่ตั้งเมืองหลวงหะริรายา รัฐบาลกลางอยู่ที่นั่น

แล้วก็เกาะจันดาหระที่ขนาดเล็กกว่านิดหน่อย ชาวเกาะหะริกับเกาะจันดาหระเขาถือกันว่าต่างสืบเชื้อสายมาจากคนละเผ่ากัน ไม่ค่อยจะขึ้นไ้กัน

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุหนิง ๒๕๔๘: ๑๒)

ในวิทยานิพนธ์เรื่อง ฉากในจินตนิยายของแก้วแก้ว รัชนิกรวิเคราะห์ว่า แก้วแก้วสร้างประเทศคีรียาโดยอาศัยรายละเอียดจากเกาะบาหลี ในประเทศอินโดนีเซีย ดังความตอนหนึ่งว่า

แก้วแก้วสร้างประเทศคีรียาได้อย่างน่าเชื่อถือ มีการสร้างใช้รายละเอียดของดินแดนที่มีอยู่จริงคือเกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซียหลายอย่างมาสร้างเป็นภูมิหลังของประเทศคีรียา ทั้งลักษณะภูมิประเทศ การตั้งชื่อเกาะด้วยภาษาชวา ทรัพยากรธรรมชาติ อุตสาหกรรม อาหารพื้นเมือง

(รัชนิกร รัชตกรตระกูล, ๒๕๔๘: ๔๒)

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า นอกจากฉากประเทศคีรียาในจินตนิยายเรื่อง ดอกแก้วกระบุหนิง จะมีรายละเอียดคล้ายคลึงกับประเทศอินโดนีเซียแล้ว ประเทศคีรียายังมีลักษณะ

คล้ายคลึงกับฉากดินแดนชาวหรือประเทศอินโดนีเซียใน **บทละครเรื่องอิเหนา** และ**บทละครเรื่องดาหลัง** อีกด้วย กล่าวคือ

ใน **บทละครเรื่องอิเหนา** และ**บทละครเรื่องดาหลัง** ซึ่งเป็นวรรณคดีไทยที่มีเรื่องเดิมมาจากนิทานปันทิพย์ของชวา นั้น ปรากฏคำภาษาชวาเป็นจำนวนมาก เช่น เรียกชื่อของสถานที่เป็นภาษาชวา เช่น สตาทมัน ดิกาหรง เป็นต้น เรียกชื่อตัวละครเป็นภาษาชวา หรือออกเสียงพยางค์ท้ายเป็นเสียงจัตวา ให้รู้สึกว่าเป็นสำเนียงชวา เช่นอิเหนา ย่าหรง เป็นต้น

แม้ผู้ประพันธ์จะไม่ได้ระบุที่ตั้งของประเทศศรีวิชัยอย่างชัดเจน แต่การบอกข้อมูลเกี่ยวกับประเทศศรีวิชัยผ่านบทสนทนาของตัวละครที่ละน้อย ทำให้ผู้อ่านทราบว่า ศรีวิชัยเป็นประเทศหมู่เกาะที่อยู่ทางตะวันออก มีวิธีการใช้ภาษาชวาและคำที่มีเสียงคล้ายสำเนียงชวา อาจเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึงประเทศอินโดนีเซียและ**บทละครเรื่องอิเหนา**ได้ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ประเทศศรีวิชน่าจะตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับเกาะชวา หรือใกล้เคียงกับประเทศอินโดนีเซีย*

ในประเทศศรีวิชัยปรากฏฉากสถานที่ที่แก้วแก้วสร้างขึ้น โดยอ้างถึงชื่อสถานที่ใน **บทละครเรื่องอิเหนา** ด้วย ฉากสถานที่ที่สร้างขึ้นด้วยกลวิธีนี้ได้แก่ ดิกาหรง ใน **บทละครเรื่องอิเหนา** กวีกล่าวถึง “ดิกาหรง” ว่าเป็นที่พักของเจ้านายฝ่ายชาย ดังความตอนหนึ่งว่า

เนาในดิกาหรงวังสถาน

ดั่งวิมานเมืองฟ้ากระยาหรง

พร้อมด้วยสุรางค์นางกำนัล

พี่เลี้ยงกิดาหยังโยธา

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๒๒)

แก้วแก้วนำชื่อดิกาหรงเป็นชื่อสถานที่ที่ปรากฏจาก **บทละครเรื่องอิเหนา** มาใช้เรียกที่ประทับของพระราชาราชและเจ้านายในจินตนิยายเรื่อง **ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง** ดังความตอนหนึ่งว่า

ที่นั่น เขารู้ว่ามันคือดิกาหรง หรือพระตำหนักขององค์ราชา
แห่งประเทศศรีวิชัย เขายังไม่มีโอกาสเหยียบเหยียบย่างเข้าไปตั้งแต่เดินทาง

* ประเทศศรีวิชัยมีส่วนคล้ายคลึงกับชวาใน **บทละครเรื่องอิเหนา** และ**บทละครเรื่องดาหลัง** อีกหลายประการที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ศรีวิชน่าจะตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวต่อไป

มาถึงที่นี่เมื่อตอนบ่าย จึงไม่รู้ว่านายของเขาพำนักอยู่ตรงนั้น หรือในอาคารที่มีหลังคาเล็กย่อมลดหลั่นกันลงมาทางซ้ายและขวานั้นกันแน่

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๘)

บทละครเรื่องอิเหนา ยังปรากฏฉากสวนที่มีตำหนักกลางน้ำด้วย กวีบรรยายถึงสถาปัตยกรรมใน บทละครเรื่องอิเหนา ไว้ดังความว่า

ทิศใต้ภายนอกธานี
มีสระสวนศรีสถามัน
มีไม้หลายอย่างต่างพรรณ
ล้วนแก่งกั่นสรรมาปลูกไว้
บ้างเผด็จผลพการะย้าย้อย
ช่อช้อยชุก้านบานไสว
ฟางพื่นรื่นรมสำราญใจ
มีตำหนักน้อยในวาริ
อันสระโบกขรณีสี่เหลี่ยม
น้ำเปี่ยมเทียมปากสระศรี
ใสสะอาดปราศจากราคี
ดั่งแสงแก้วมณีรจนา

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๕)

แก้วแก้วนำลักษณะของสถามันในบทละครเรื่องอิเหนา เป็นฐานในการสร้างฉากตำหนักกลางสระน้ำในเรื่อง ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง โดยเรียก ตำหนักในสระด้วยภาษาชวาว่า “ก้ามังวลิต” ดังความตอนหนึ่งว่า

บายสุหรี คือสระน้ำแบบเก่าของจินดาหรา ความจริงก็ตัดแปลงมาจากบึงตามธรรมชาตินั่นเอง มักขุดเป็นสระกว้างรูปสี่เหลี่ยมหรือไม่ก็เว้าแหว่งตามภูมิประเภทเดิม เมื่อมีสระแล้ว ก็สร้างเกาะขึ้นใจกลางสระ ปลูกตำหนักพักร้อนที่เรียกชื่อว่า “ก้ามังวลิต” หรือตำหนักกลางสระเป็นแหล่งพักผ่อนอันรโหฐานของเจ้านายยามว่างเว้นจากพิธีรีตองใดๆ

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๑๑๓)

ลักษณะร่วมของบาศุหรีและกำมั่งวิไล กับ สดาหมันคือมีสระน้ำและตำหนักกลางน้ำ ลักษณะร่วมดังกล่าวโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึง**บทละครเรื่องอิเหนา** ซึ่งเป็นบรรยากาศของดินแดนชาวโบราณด้วย

ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของ **บทละครเรื่องอิเหนา** คือเป็นวรรณคดีไทยที่มีความดีเด่นในการบรรยายฉาก โดยเฉพาะการบรรยายถึงพระจันทร์ ดังที่ หม่อมหลวงบุญเหลือเทพยสุวรรณวิเคราะห์ไว้ ดังความว่า

พระราชนิพนธ์เรื่อง **อิเหนา** ถ้าถือกันแล้วก็ต้องว่าเป็นพระราชนิพนธ์หรือเป็นวรรณกรรมชิ้นเอกของรัชกาลที่ ๒ ท่านโปรดพระจันทร์ จึงทรงพรรณนาพระจันทร์ตั้งแต่เต็มดวง เสี้ยว ทั้งเช้าตรู่ ค่ำ กลางคืน ธรรมชาติเวลากลางคืน ธรรมชาติเช้าตรู่และตอนเย็นๆ แต่ว่าไม่เคยพรรณนาพระอาทิตย์เลย

(บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ๒๕๓๘: ๑๘๓)

ในเรื่อง **ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง** แก้วแก้วก็ให้ความสำคัญให้กับพระจันทร์ในประเทศคีรียาเป็นอย่างมากเช่นเดียวกับ**บทละครเรื่องอิเหนา** กล่าวคือ แก้วแก้วตั้งชื่อเกาะว่า “**จันดาหฺรา**” ซึ่งเป็นการออกเสียงคำว่า “**จันทร**า” ตามการออกเสียงภาษาชวาใน**บทละครเรื่องอิเหนา** ดังที่พ่อของคนย์บอกแก่ลูกชาย ความว่า

เกาะจันดาหรานี้ก็คือเกาะพระจันทร์ เกาะจันทรเรียกกันง่าย ๆ ชาวเกาะเขาอวดกันว่า ถ้าจะชมจันทร์จริงๆ ต้องไปชมบนเกาะพระจันทร์บนเกาะนี้สวยที่สุดในโลก โดยเฉพาะพระจันทร์ทรงกลด ดวงใหญ่ยังกะกระดิ่ง เพื่อนพ่อที่เป็นเจ้าของถิ่นตอนที่เราไปช้อมรบด้วยกัน เขาอวดถึงขั้นนั้น

(แก้วแก้ว, **ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง** ๒๕๔๘: ๑๒)

ฉากบรรยากาศในเรื่อง **ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง** มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อจินตนิยาย เพราะเป็นส่วนประกอบที่ทำให้ประเทศคีรียา มีความสมบูรณ์และมีลักษณะเด่นเฉพาะตัว แก้วแก้วสร้างฉากบรรยากาศที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของคีรียาโดยอาศัยเค้าจาก**บทละครเรื่องอิเหนา** ด้วยวิธีการหลากหลาย ดังต่อไปนี้

การใช้ภาษาชวาและคำที่มีเสียงคล้ายสำเนียงภาษาชวา

ใน **ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง** ปรากฏคำศัพท์ภาษาชวา ภาษาชวาที่มีใช้ใน **บทละครเรื่องอิเหนา** และคำที่มีเสียงคล้ายสำเนียงภาษาชวาใน **บทละครเรื่องอิเหนา** และ **บทละครเรื่องดาหลัง** มาผสมหลายคำ แก้วแก่นำภาษาชวามาใช้เสริมบรรยากาศใน **ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง** ด้วยกลวิธีต่างๆ ดังต่อไปนี้

กลวิธีแรก คือนำภาษาชวามาตั้งเป็นชื่อสถานที่ในจินตนิยาย เช่น ชื่อเกาะ “หะรีรายา” นั้น ประกอบด้วยคำว่า “หะรี” ซึ่งเป็นภาษาชวาที่มีความหมายว่ากลางวัน และคำว่า “รายา” ซึ่งหมายถึงราชา ชื่อเกาะ “หะรีรายา” จึงแปลว่า “ราชาแห่งกลางวัน” ซึ่งหมายถึงดวงอาทิตย์

กลวิธีที่สอง คือการสร้างคำเลียนแบบสำเนียงภาษาชวา เช่น การตั้งชื่อเกาะว่า “จันดาหฺรา” จากคำว่า “จันทรา” การตั้งชื่อตัวละครว่า “สุหฺราปติ” จากคำว่า สุรบดี เป็นต้น การใช้ศัพท์เลียนแบบสำเนียงภาษาชวาในลักษณะนี้ เป็นลักษณะเดียวกับที่ปรากฏใน **บทละครเรื่องอิเหนา**

ชื่อเรียกตำแหน่งต่างๆ ในราชสำนักศรียามีความเหมือนและคล้ายคลึงกับตำแหน่งใน **บทละครเรื่องอิเหนา** เป็นอย่างมาก เช่น การเรียกตำแหน่งกษัตริย์ว่า “รายา” การเรียกเจ้าเมืองว่า “ระตู” การเรียกข้าราชการบริพารว่า “กิดาหยัน” คำนำหน้าชื่อของผู้หญิงที่ใช้คำว่า “เกน” ประเพณีที่เจ้านายสตรีเรียกสามีของตนว่า “กะกันดา” เป็นต้น

คำว่า “รายา” นี้เป็นตำแหน่งผู้ปกครองของมาเลเซียแม้ในปัจจุบัน หมายถึงผู้เป็นกษัตริย์โดยกำเนิด คำนี้ปรากฏบางแห่งใน **บทละครเรื่องอิเหนา** เช่น ตอนที่รายาแห่งเมืองมะละกาทราบว่าเป็นเหยื่ออกเที่ยวมะงุมมะงาจนมาถึงเกาะมะละกา ดังความว่า

เมื่อนั้น

รายาหวาดหวั่นขวัญหาย

จึงว่าป็นหยินี่หยาบคาย

ชิงชัยได้หลายพารา

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๕๐๐)

เจ้านายในประเทศศรียามีคำเรียกเจ้าเมืองว่า “ระตู” เช่นเดียวกับ **บทละครเรื่องอิเหนา** ด้วย ดังความตอนหนึ่งว่า

“มหาดเล็กบอกผมว่าชื่อระตูมุดา”

อาร์ทหัวเราะ

“ไม่ใช่ครับ เจ้าเมืองต่างๆเขาเรียกว่า “ระตู” ส่วน “มุดา”
แปลว่าทนายหรือลูกชายคนโต เขาเป็นลูกชายของระตูหรือเจ้าเกาะคน
 ปัจจุบัน เรียนหนังสืออยู่ที่อเมริกาเพิ่งกลับมาเยี่ยมบ้าน ชื่อตัวของเขาชื่อกะระ
 ตา”

(แก้วเก้า, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๒๓)

น่าสังเกตว่า แก้วเก้าเรียกเจ้าเมืองเล็กๆว่า “ระตู” ตามที่ปรากฏใน **บทละครเรื่อง**
อิเหนา แทนที่จะใช้ความหมายที่แท้จริงในภาษาชวาตามที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตร
 สุนทรพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต (๒๕๔๔) ทรงอธิบายว่าเป็นยศ ได้แก่ มเหสี เทวี หรือเจ้าต่าง
 กรมฝ่ายใด ทั้งนี้เพื่อให้ชื่อดำแหน่งในจินตนิยายน่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้อ่านคุ้นเคยจาก **บท**
ละครเรื่องอิเหนา

ในจินตนิยายเรื่อง **ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง** ยังปรากฏวิถีชีวิต ความเชื่อตลอดจน
 ประเพณีต่างๆของคีรียาที่มีกลิ่นอายชวาใน**บทละครเรื่องอิเหนา** หลายอย่างเช่น ความเชื่อเรื่องเทพ
 เจ้าแห่งดวงจันทร์ การให้ความสำคัญกับกรีซ ประเพณีการแต่งงานในวงศ์ญาติในหมู่เจ้านายของคีรี
 ยา ความเชื่อการล่วงเกินเบื้องสูงที่เรียกว่าตุลาปาปา และการที่เจ้านายฝ่ายหญิงเรียกคนรักว่า “กะ
 กันดา”

ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าแห่งดวงจันทร์

ได้กล่าวแล้วว่า แก้วเก้าให้ความสำคัญให้กับพระจันทร์ในประเทศคีรียาอย่างมาก
 ยังสร้างฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของคีรียาได้อย่างน่าสนใจโดยการเชื่อมโยง
 ความคิดของผู้อ่านกับเทพเจ้าและดวงจันทร์ เพื่อสร้างความเชื่อเรื่อง “บุหลันยาดรา” “บุหลันมน
 ตรา” และ “บุหลันกาลา” ให้เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในประเทศคีรียา

ชาวคีรียาบนเกาะจันดาหาราเชื่อว่า เมื่อมีผู้ทำความผิดร้ายแรงที่มนุษย์ไม่สามารถ
 ตัดสินได้ เทพเจ้าแห่งดวงจันทร์จะยกทัพลงมาพิพากษา โทษผู้กระทำความผิดในคืนพระจันทร์ทรง
 กลด ชาวคีรียาจึงเรียกคืนดังกล่าวว่า “คืนบุหลันยาดรา” (คืนพระจันทร์ยกทัพ) ดังความตอนหนึ่งที่
 เจ้าหญิงกระบุงหนึ่งบอกคนยั่วว่า

คนที่นี่เขาเชื่อว่า ในคืนที่พระจันทร์ทรงกลด เทพเจ้าแห่ง
 ดวงจันทร์จะยกทัพบริวารลงมาสู่พื้น โลกจึงเรียกว่า “บุหลันยาดรา” ในช่วง
 นั้นอาถรรพ์ทุกอย่างจะเกิดขึ้น เทพบริวารมักจะมาให้คนเห็นในรูปของสัตว์
 ป่า

...เขาเชื่อกันว่า เมื่อใดเกิดความผิดคิดร้ายอย่างรุนแรงและมนุษย์ไม่อาจชำระความลงโทษผู้กระทำผิดด้วยตนเองได้ เทพเจ้าแห่งดวงจันทร์จะเสด็จลงมาพร้อมด้วยเทพบริวาร ตามคำผู้กระทำผิดร้ายแรงคนนั้น เพื่อนำดวงวิญญาณไปให้พระองค์ตัดสินโทษ

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๔๑-๔๒)

แก้วแก้วบรรยายเหตุการณ์ในคืนพระจันทร์ทรงกลด ที่เทพเจ้าแห่งดวงจันทร์และเทพบริวารจะกลายร่างเป็นสัตว์เพื่อมาลงโทษเจ้าชายสุหราปาตี ใต้ตอหนึ่ง ความว่า

เงาร่างๆ ที่รายล้อมชัดเจนขึ้นในพระเนตรของเจ้าชายสุหราปาตี...ร่างที่คล้ายสิงสาราสัตว์หากแต่เหยียดกายตรงในลักษณะเดียวกับมนุษย์เลื่อนกระจายตัวออกมารวมล้อมไว้ทุกด้าน ลำแสงจันทร์ที่สว่างใสอยู่เมื่อครู่แปรเปลี่ยนเป็นสีแดงเรื่อราวกับข้อมด้วยเลือด แล้วเข้มขึ้นทุกทีเจ้าชายสุหราปาตีทรงแผดเสียงร้องออกมาราวกับคนบ้าคลั่ง คின்றนทุรนทุราย กระเสือกกระสนอยู่ไปมา

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๓๔๖)

ชาวเกาะจินดาหารยังมีความเชื่อเกี่ยวกับมนตราของพระจันทร์ที่เรียกว่า “บุหลันมนตรา” ซึ่งหมายถึง เวทย์มนต์ที่เทพเจ้าแห่งดวงจันทร์ประทานให้แก่ตระกูลของมนุษย์ที่ทำหน้าที่ติดต่อกับพระองค์ใช้สะกดสัตว์ป่าด้วย เพื่อให้ปลอดภัยโดยไม่จำเป็นต้องฆ่า ภิระณาเคยใช้บุหลันมนตราในการสะกดเสือดำ ดังความว่า

ทรงระลึก ได้ถึงมนตราที่พระพี่เลี้ยงพร้าสอนขึ้นมาได้ จึง...
พนมหัตถ์ไว้ระหว่างอุระ ก่อนเหยียดชีฟุ้งตรงไปที่เจ้าแมวยักษ์ทุตมรณะ
ประจำป่าตัวนั้น

ร่างที่ยืนผงาดพร้อมจะแผ่น โผนลงจากคบไม้ หยุดชะงักอยู่
ในท่อนั้นราวกับภาพในม้วนฟิล์มภาพยนตร์ที่หยุดอยู่กลางคัน

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๑๕๒)

ความเชื่อเกี่ยวกับพระจันทร์อีกอย่างหนึ่งของชาวเกาะจินดาหารคือ ในคืนที่มีมนุษย์ที่ชะตาถึงฆาต พระจันทร์จะเปล่งแสงเป็นสีทองแดง ความว่า

เมื่อพักใหญ่ก่อนหน้านี้ (ดวงจันทร์) ถึงลอยพ้นเมฆออกมา เป็นสีจืดคล้ายทองแดง ชาวพื้นเมืองเขาเรียกว่า ‘บุหลันกาลา’...พระจันทร์แห่งความตาย เชื่อกันว่าในคืนอย่างนี้ คนที่ชะตาถึงมาจะต้องตาย

(แก้วเก้า, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๒๘๓)

น่าสังเกตว่า ผู้ประพันธ์ตั้งใจสร้างบรรยากาศของคีรียาให้มีบรรยากาศแบบอดีต เพื่อสร้างความเป็นไปได้ให้กับความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติ การใช้บรรยากาศของ “ดินแดนชาวโบราณ” ในบทละครเรื่องอิเหนา ช่วยสนับสนุนความเชื่อเกี่ยวกับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

การให้ความสำคัญกับกริช

เป็นที่น่าสังเกตว่าในบทละครเรื่องอิเหนาและบทละครเรื่องดาหลัง กริชมีความสำคัญในฐานะอาวุธและเครื่องหมายแทนตัวที่มีความสำคัญมาก ดังปรากฏใน บทละครเรื่องอิเหนา ตอนหนึ่ง ความว่า

เราจะให้กริชไปฉันท

ชีวลัยเราอยู่ในกริชนี้...

...เห็นกริชเหลือฝักชั๊กออกมา

ก็ทอดทศนائبปล้น

เห็นอักษรสำคัญมั่นคง

นามอิเหนาสुरิวงศรังสรรค์

ไม่รู้ว่พระเชษฐากูเรป็น

หมายมั่นว่าชาวพนาลี

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๗๒๑-๗๒๓)

แม้ต่อมาความสำคัญของกริชในฐานะอาวุธประจำกายจะลดความสำคัญลงจากยุคในบทละครเรื่องอิเหนา แต่ความสำคัญในฐานะเครื่องหมายแทนตัวก็ยังคงปรากฏในประเทศแถบชวา มาลายู ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ(๒๔๖๘) ทรงกล่าวถึงความสำคัญของกริชในประเทศดังกล่าวไว้ว่า “กริชได้รับความเคารพอย่างสูง อาจใช้เป็นตัวแทนของเจ้าบ่าวในกรณีที่เจ้าบ่าวมาร่วมงานไม่ได้ นอกจากนี้ชาวชวายังเชื่อว่ากริชมีชีวิตของมันเองและมีพลังลึกลับ รวมทั้งเรื่องที่มีจิตวิญญาณแฝงอยู่ในกริช มีปาฏิหาริย์ต่างๆ”

แก้วแก้วได้นำวิถีชีวิต ตลอดจนประเพณีของชาวที่ให้ความสำคัญกับกริขมาก ถึงขนาดเป็นตัวแทนบุคคลนั้นๆได้ มาเสริมบรรยากาศในจินตนิยาย โดยใช้กริขมะตาริชะคัต เป็นสื่อในการเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านไปถึงองค์ปะตาระกาหลาซึ่งเป็นเทวดาดั้งวงศ์เทวัญในบทละครเรื่องอิเหนา เพื่อชักนำให้ผู้อ่านคิดว่าตระกูลเจ้านายของคีรียาอาจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวงศ์เทวัญของอิเหนาด้วย ความว่า

ฉันหมายถึงเรื่องกริขต่างหาก กริขมะตาริชะคัตขององค์ปะตาระกาหลา เชื่อกันว่าเป็นอาวุธของเทพเจ้าสูงสุด สูงกว่าเทพเจ้าแห่งดวงจันทร์เสียอีก

“แล้วยังไง”

“มันสามารถทำลายอาวุธต่างๆได้นะซิ ... ฉันยังขบปัญหาไม่แตกว่ามันมาอยู่ที่นี้ได้ยังไง มันมีอะไรบางอย่างเกี่ยวโยงกันแน่ๆ...”

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๓๓๒)

ประเพณีการแต่งงานในวงศ์ญาติของเจ้านายในประเทศคีรียา

เจ้านายในประเทศคีรียามีประเพณีการแต่งงานกันเฉพาะในวงศ์ญาติเท่านั้น ดังปรากฏความตอนหนึ่งว่า

ครั้น ก็สืบเนื่องจากประเพณีดั้งเดิม เจ้านายของเกาะหะริและเกาะจันดาหาราจะอภิเษกสมรสกันเสมอ เป็นการผูกพันไมตรีของราชตระกูลทั้งสอง

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ๒๕๔๘: ๑๘๑)

ประเพณีการแต่งงานในหมู่วงศ์ญาติเช่นนี้คล้ายคลึงกับการแต่งงานของเจ้านายวงศ์เทวัญในบทละครเรื่องอิเหนา ดังความว่า

ตามจารีตวงศ์ราชราลัย

ตุนาหงันกันได้แต่สี่เมือง

... ขอรเด้นบุษบาโฉมยง

ให้องค์อิเหนาโอรสา

ตามจารีตโบราณสืบมา

หวังมิให้วงศ์อื่นปน

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๑๕-๒๑)

ประเพณีของคีรียา ซึ่งประเทศในหมู่เกาะชวาดังกล่าว สอดคล้องกับคติความเชื่อของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มักจะแต่งงานกันในหมู่ญาติ ทั้งยังสอดคล้องกับ **บทละครเรื่องอิเหนา** อันเป็นภาพดินแดนชวาในใจของคนไทย ทำให้ผู้อ่านยอมรับได้ว่าประเพณีเช่นนี้อาจเป็นไปได้ที่จะมีอยู่จริง

ความเชื่อเรื่องความผิดจากการล่วงเกินเบื้องสูงซึ่งเรียกว่าตุลาปาปา

ใน **บทละครเรื่องอิเหนา** ปรากฏความเชื่อเรื่องตุลาปาปา ตอนที่อุณากรรณชี้แจงกับทหารว่าตนจะไม่ยกทัพไปรบกับเมืองกาหลังดังที่เคยทำกับเมืองอื่นๆก่อนหน้านี้ แต่จะเข้าเมืองโดยอ่อนน้อม เพราะถือว่าเมืองกาหลังเป็นวงศ์เทวัญ ความว่า

องค์ศรีปัทรากาลังนั้น
เป็นวงศ์อัสถุแห้ว
จะรบกลัวตุลาปาปา
จะวันทาให้เป็นสถาพร

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๕๑๘)

แก้วแก่นำความเชื่อการล่วงเกินเบื้องสูงที่เรียกว่าตุลาปาปา มาใช้ในจินตนิยายเรื่อง **ดอกแก้วกระบุง** เพื่อแสดงให้เห็นว่าชาวคีรียามีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าในธรรมชาติ ดังปรากฏในความตอนหนึ่งว่า

“คุณอยู่ตรงนั้นแหละ อย่ามาเป็นอันขาด มันคิดประเพณีของคีรียา เขาห้ามผู้ชายลงอาบน้ำพร้อมผู้หญิง เป็นบาปขั้นตุลาปาปา”

“แปลว่าอะไร”

“เป็นการละเมิดสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ก่อความวิบัติตามมา ฉันห้ามเด็ดขาดนะ อย่าตามมา...มันเป็นการลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสายน้ำ”

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบุง ๒๕๔๘: ๓๒๖-๓๒๘)

การที่เจ้านายฝ่ายหญิงเรียกคนรักว่า “กะกันดา”

ใน **บทละครเรื่องอิเหนา** ปรากฏคำว่า “กะกัน” ซึ่งเป็นศัพท์ที่มีที่มาจากภาษาชวามายถึงที่ หลายแห่ง ดังตัวอย่างตอนหนึ่งที่สุหรานางเรียกกะหัดตะปาตีว่ากะกัน ความว่า

สุหรานากงเจ็ดฉาย
 ยืมพลังทางกล่าวอภิปราย
 อย่างว่ามากมายให้ป่วยการ
 อันกะกังกะหรั้ดตะปาดี้

(พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๕๔๕: ๕๖๗)

ในจินตนิยายเรื่อง ดอกแก้วการะบุหนิง ตอนท้ายเรื่อง เจ้าหญิงการะบุหนิง
 เรียกคนยั่วว่า “กะกันดา” ซึ่งมีที่มาจากภาษาชวาเช่นกัน ดังความตอนหนึ่ง ความว่า

มือของคนยั่วเอี่ยมไปยึดมืออีกฝ่ายไว้อย่างลึมตัว... ลึมไปด้วย
 ว่าตามธรรมเนียมคีรียา ชายหญิงจะไม่มีการสัมผัสตัวกันในที่สาธารณะ ... จึง
 ไม่แปลกอะไรที่การะบุหนิงสะดุ้งสุดองค์
 “กะกันดา อย่า !”

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วการะบุหนิง ๒๕๔๘: ๓๕๒)

คำว่า “กะกันดา” นี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระ
 นครสวรรค์วรพินิต (๒๕๔๔) ทรงอธิบายว่าเป็นคำเดียวกับคำว่ากะกังใน บทละครเรื่องอิเหนา คำว่า
 กะกังเป็นคำสามัญในขณะที่กะกันดาเป็นคำที่ใช้แสดงความยกย่อง ดังความว่า “หมายถึงพี่... กะกัน
 ดาเป็นคำสูง เช่นว่าเจ้าพี่ หรือพระเชษฐา”

แก้วแก้วกำหนดให้คำว่ากะกันดาในประเทศคีรียามีความหมายเฉพาะ กล่าวคือเป็น
 คำที่เจ้านายฝ่ายหญิงของคีรียาใช้เรียกคนรักของตนเอง ดังความว่า

เจ้าแม่ของฉันทน์เรียกเจ้าพ่อว่า ‘กะกันดา’ มันเป็นคำที่เจ้านาย
 สตรีของคีรียาเรียกพระสวามีของเธอยามอยู่ด้วยกันในทึร โหฐาน

(แก้วแก้ว, ดอกแก้วการะบุหนิง ๒๕๔๘: ๓๕๖)

อาจกล่าวได้ว่า แก้วแก้วผสมผสานบรรยากาศแบบโบราณกับสมัยใหม่ให้ประเทศ
 คีรียา โดยสร้างรายละเอียดให้ประเทศคีรียาซึ่งเป็นประเทศสมมติในยุคปัจจุบัน มีประเพณี
 วัฒนธรรม วิถีชีวิต ตลอดจนความเชื่อที่มีลักษณะเฉพาะ คล้ายกับดินแดนในอดีต เช่น ความเชื่อ
 เกี่ยวกับเทพเจ้าแห่งดวงจันทร์ เพื่อสร้างน้ำหนักความเป็นไปได้ให้กับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติที่
 เกิดขึ้นในจินตนิยาย

ฉากและบรรยากาสนในจินตนิยายของแก้วแก้ว มีทั้งที่เป็นฉากย้อนยุค และฉากย้อนยุคที่ผสมผสานวิถีชีวิตสมัยใหม่

แก้วแก้วสร้างฉากย้อนยุคด้วยกลวิธีหลากหลาย บางฉากก็จำลองภาพมาจากวรรณคดีโดยตรง บางฉากก็สร้างขึ้นโดยอาศัยฐานจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกวฉากในจินตนิยายเหล่านั้นเป็นฉากย้อนยุคที่เสมือนหนึ่งเป็นฉากในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน

ส่วนฉากอีกประเภทหนึ่งเป็นฉากในยุคปัจจุบัน แต่มีการเสริมฉากสถานที่และบรรยากาสนที่เป็นวิถีชีวิตจากวรรณคดีเข้าไปผสมผสานอยู่ด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๖

การนำเสนอเนื้อหาของเรื่องในแนวใหม่

แก้วแก่นำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ในการสร้างสรรค์จินตนิยายโดยสร้างความเป็นเหตุเป็นผล ตลอดจนอธิบายวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเหล่านั้นให้สอดคล้องกับมุมมองของคนปัจจุบัน เพื่อนำเสนอเนื้อหาบางส่วนของวรรณคดีไทยในแง่มุมที่น่าสนใจแก่ผู้อ่านซึ่งเป็นคนร่วมสมัย ในบทนี้ผู้วิจัยจะเลือกศึกษาจินตนิยายของแก้วแก่นำประเด็นที่เกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาของเรื่องในแนวใหม่ อันได้แก่ สร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจ การสร้างสอดคล้องกับปัจจุบันและการเสนอมุมมองใหม่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๖.๑ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจ

๖.๒ การสร้างสอดคล้องกับปัจจุบัน

๖.๓ การนำเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่

๖.๑ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจ

จินตนิยายของแก้วแก่นำมีเรื่องราวบางช่วงบางตอนที่สร้างสรรค์จากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านซึ่งเกิดขึ้นในบริบทของสังคมไทยสมัยโบราณ วรรณคดีเหล่านี้จึงมักปรากฏเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เหนือธรรมชาติอยู่ด้วย เมื่อแก้วแก่นำวรรณคดีดังกล่าวมาใช้ในจินตนิยายซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกิดในปัจจุบัน จึงทำให้เนื้อหาบางส่วนที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือตัวละครเหนือธรรมชาติ ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในบริบทดังกล่าว ผู้ประพันธ์จึงสร้างความเป็นไปได้ให้กับเรื่องเหนือธรรมชาติเหล่านั้น โดยนำเสนอความเป็นเหตุเป็นผลเพิ่มให้แก่ส่วนต่างๆ ของเรื่อง ได้แก่ โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละครและฉากอย่างกลมกลืน เพื่อให้ส่วนที่เป็นเรื่องเหนือธรรมชาตินั้นๆ มีความสมจริงและเป็นที่ยอมรับได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้วิธีดังกล่าวยังช่วยดึงดูดผู้อ่านและเพิ่มความน่าสนใจแก่เนื้อหาส่วนต่างๆ ด้วย

๖.๑.๑ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง

แก้วแก่นำสร้างความเป็นไปได้ให้กับโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง โดยสร้างความเป็นเหตุเป็นผลให้กับเหตุการณ์ในจินตนิยาย ตลอดจนสร้างความเป็นเหตุเป็นผลให้กับลำดับเหตุการณ์ของเรื่องด้วย ตัวอย่างเช่น โครงเรื่องในเรื่อง *ปลายเทียน* *เรือนนพเก้า* และเนื้อเรื่องใน *เรือนมยุรา*

ปลายเทียน

ในโครงเรื่องของจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** แก้วแก้วกำหนดให้ตัวละครข้ามมิติไปมาระหว่างโลกปัจจุบันกับ โลกวรรณคดีได้ (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้อย่างละเอียดในบทที่ ๓ หน้า ๘๒) ในสังคมไทยมี **เสภาขุนช้างขุนแผน** อยู่มากมายหลายสำนวน เมื่อคณะกรรมการตรวจชำระแล้วได้รวมกันเข้าแล้วจัดพิมพ์ เรียกว่า **เสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุดฯ** ด้วยข้อมูลดังกล่าวนี้ แก้วแก้วจึงสมมติขึ้นว่า ในบทเสภาจำนวนมากมายเหล่านั้น มีบทเสภา **เสภาขุนช้างขุนแผน** อีกสำนวนหนึ่งที่สืบทอดมาในตระกูลของกวีสมัยรัชกาลที่สอง ซึ่งไม่มีใครเคยพบเห็นมาก่อน ในที่นี้ผู้วิจัยเรียกเสภาดังกล่าวว่า “เสภาสมมติ” ในจินตนิยายเรื่องนี้มีการเดินทางของตัวละครผ่านมิติระหว่างโลกวรรณคดีกับโลกปัจจุบันซึ่งเป็นเรื่องมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติและใช้เสภาสมมติเป็นตัวกลางสำหรับการเดินทางผ่านมิติดังกล่าว แก้วแก้วจึงจำเป็นต้องสร้างความเป็นไปได้ให้กับเรื่องหลายประการ อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

การมีอยู่จริงของเสภาสมมติ

แก้วแก้วให้รายละเอียดเกี่ยวกับที่มาของเสภาสมมติ เพื่อให้ผู้อ่านเชื่อว่าเสภาดังกล่าวมีอยู่จริง ดังความว่า

ลุงสอบถามจนถึงแหล่งแล้ว เป็นของบรรพบุรุษเขา เขาสืบเชื้อสายมาจากกวีในสมัยรัชกาลที่สอง...ขุนช้างขุนแผนมีหลายสำนวน กวีจำนวนมากช่วยกันแต่งคนละตอนสองตอน แล้วจะด้วยอะไรก็ตาม บางตอนมันหายสูญไป บางตอนก็เหลือรอดมาได้ อยู่ในขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดที่อ่านกันทุกวันนี้

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๔)

คำอธิบายของวงศ์เมืองเกี่ยวกับที่มาของเสภาสมมติ ที่ว่าเสภาดังกล่าวเป็นหนึ่งใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** ที่มีอยู่หลายสำนวนนี้ สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่า **เสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุดฯ** เกิดจากการชำระเสภาหลายฉบับ คำอธิบายดังกล่าวจึงทำให้เสภาสมมติมีความเป็นไปได้ว่าจะมีตัวตนอยู่จริง

อย่างไรก็ตามเมื่อเหตุการณ์ดำเนินมาจนถึงท้ายเรื่อง แก้วแก้วได้กำหนดให้เจ้าสร้อยสุมาลีเผาเสภาสมมติ ส่งผลให้เสภาสมมติ รวมทั้งเจ้าสร้อยสุมาลีและบริวารตัวสิ้นชีวิตไปในที่สุด ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงสอดคล้องกับความจริงที่ว่าไม่มีใครรู้จักเสภาสมมติฉบับนี้ และไม่มีใครรู้จัก

เจ้าสร้อยสุมาลีเพชรกล้า และบริวารทั้งหลาย ในขณะที่เดียวกันเรื่องราวในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** จึงไม่ส่งผลกระทบต่อวรรณคดีเรื่อง **เสภาขุนช้างขุนแผน** แต่อย่างใด

ความเชื่อมโยงของเสภาสมมติกับเหตุการณ์ในเสภาขุนช้างขุนแผน

ผู้ประพันธ์สร้างโครงเรื่องของจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** ให้เชื่อมโยงกับ **เสภาขุนช้างขุนแผน** โดยให้เสภาสมมติมีจุดเริ่มต้นที่เหตุการณ์หลังจากขุนแผนและพลายงามเสร็จศึกเชียงใหม่ กล่าวคือ ขณะที่ขุนแผนกำลังกวาดต้อนเชลยกลับสู่กรุงศรีอยุธยา นั้น เจ้าสร้อยสุมาลีธิดาเจ้าเชียงใหม่หายตัวไปจากกระบวนทัพ เพราะไม่ต้องการเป็นข้าบาทบริจาริกาของสมเด็จพระพันวษา สมเด็จพระพันวษาจึงมีพระบรมราชโองการให้ขุนแผนมาตามตัวเจ้าสร้อยสุมาลีกลับไป แต่เนื่องจากเจ้าสร้อยสุมาลีผ่านมิติมาซ่อนตัวในโลกปัจจุบัน ขุนแผนจึงเดินทางผ่านมิติมายังโลกปัจจุบันด้วย ทำให้เหตุการณ์ในจินตนิยายมีความเชื่อมโยงกับเสภาขุนช้างขุนแผนในที่สุด แก้วเก้าแต่งคำประพันธ์ขึ้นให้สอดคล้องกับเรื่องราวในจินตนิยาย โดยกำหนดให้เป็นคำพูดของขุนแผนในจินตนิยาย ความว่า

นางสร้อยฟ้าถูกส่งถึงกรุงศรี

แต่นางสร้อยสุมาลีกลับหนีหน้า

ไม่มีกั้วเกรงพระอาญา

ผ่านฟ้าให้เข้ามาตามคืน

(แก้วเก้า, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๒๘๘)

อาจสรุปได้ว่า แก้วเก้าสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเสภาสมมติกับเสภาขุนช้างขุนแผนผ่านเหตุการณ์ในจินตนิยายและตัวละคร กล่าวคือ แก้วเก้านำเหตุการณ์จากเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนที่ขุนแผนและพลายงามเสร็จศึกเชียงใหม่ซึ่งมีอยู่จริงในวรรณคดีมาใช้ในจินตนิยาย นอกจากนี้ยังสร้างความเชื่อมโยงโดยนำตัวละครที่ปรากฏในเสภาขุนช้างขุนแผน คือขุนแผนมาแสดงบทบาทในจินตนิยายด้วย ทำให้เหตุการณ์ทั้งหมดในจินตนิยายดำเนินไปจนกระทั่งเจ้าสร้อยสุมาลีสิ้นชีพ โดยไม่กระทบต่อโครงเรื่องเดิม หลังจากเหตุการณ์นี้แล้ว ขุนแผนก็ยังคงมีบทบาทเหมือนเดิม เช่นที่ปรากฏในเสภาขุนช้างขุนแผน

การมีอยู่จริงของเจ้าสร้อยสุมาลี

เจ้าสร้อยสุมาลีเป็นตัวละครที่แก้วแก้วสร้างขึ้นใหม่ในจินตนิยายให้มีตัวตนอยู่ในเสภาสมมติ โดยกำหนดให้เป็นน้องร่วมชนนีนางสร้อยฟ้า แก้วแก้วกัญญาพจน์ที่กล่าวถึงนางลูกหลวงแต่ไม่ปรากฏชื่อ (ซึ่งแก้วแก้วสันนิษฐานว่าเป็นนางสร้อยฟ้า) ที่ปลายงามได้พบ เมื่อบุกเข้าไปในวังของเจ้าเชียงใหม่มาสร้างเป็นตัวละครเจ้าสร้อยสุมาลี ทั้งยังสร้างลักษณะอื่นๆของเจ้าสร้อยสุมาลีให้เหมือนกับเจ้าสร้อยฟ้าด้วย เพื่อให้ทำให้เชื่อได้ว่าตัวละครเจ้าสร้อยสุมาลีจะมีตัวตนอยู่จริงในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ดังความว่า

ลูกสาวเจ้าเมืองเชียงใหม่ ผู้หญิงคนสวยที่ปลายงามเข้าไป
เจอในวังนั้น ใจ คนที่หนังสือบรรยายว่า

นึ่งสนิทเหนือหมอนดังท่อนแก้ว

พระพักตร์แผ่วมิได้มีรอยฝีไฟ

งามขนงกังก้อมละม่อมละไม

แต่กลับเนตรยังวิไลประหลาดนาง

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๒๐-๒๑)

การที่แก้วแก้วสร้างตัวละครเจ้าสร้อยสุมาลีเป็นตัวละครตัวเดียวกับนางลูกหลวงที่เคยปรากฏใน **เสภาขุนช้างขุนแผน** เช่นนี้ ยังทำให้เสภาสมมติที่วงศ์เมืองพมามีลำดับเหตุการณ์ต่อเนื่องกับวรรณคดีเรื่อง **เสภาขุนช้างขุนแผน**

นอกจากนี้แก้วแก้วยังสร้างลักษณะเด่นของเจ้าสร้อยสุมาลีเป็นผู้ที่รักเกียรติของตนยิ่งชีพ เพื่อให้ผู้อ่านยอมรับการกระทำของเจ้าสร้อยสุมาลีที่ตัดสินใจหนีจากทัพของขุนแผน ผ่านมิติออกมายังโลกปัจจุบัน เพราะไม่ต้องการไปเป็นข้าบาทบริจาริกาของพระพันวษา ด้วยเกรงจะเป็นการเสียเกียรติถึงเจ้าเชียงใหม่ ความยึดมั่นในศักดิ์ศรีของเจ้าสร้อยสุมาลีปรากฏอย่างสม่ำเสมอในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** แม้เมื่ออยู่ร่วมกับคนในยุคปัจจุบันและยังปรากฏอย่างเด่นชัดเมื่อวาระสุดท้ายของเธอมมาถึง การเน้นย้ำลักษณะนิสัยดังกล่าวของเจ้าสร้อยสุมาลีตลอดทั้งเรื่อง ยังทำให้ผู้อ่านเชื่อได้ว่าเจ้าหญิงซึ่งรักเกียรติของตนยิ่งชีวิตเช่นเจ้าสร้อยสุมาลี จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้ตนเองต้องไปเป็นบาทบริจาริกาของพระพันวษา จนยอมแม้กระทั่งการทำลายตนเองให้สูญสิ้นไปดังคำพูดของเจ้าสร้อยสุมาลีก่อนจะทำลายตัวเอง ความว่า

โทษหนักถึงตายวายชีวี

เขาก็เป็นทาสีข้าคน

เสมือนหงส์หักปีกจนถึกขาด

สัคนลาภุประจានแจ้งทุกแห่งหน

สิ้นศักดิ์หมองมัวทั่วตัวตน

จะให้ทนสุดทนเป็นพื้นไป

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๘: ๔๗๓)

เรือนนพแก้ว

แก้วแก้วสร้างจินตนิยายเรื่องเรือนนพแก้ว โดยอาศัยเค้าจาก กากิกลอนสุภาพ กล่าวคือแก้วแก้วนำประเด็นสำคัญคือ นางกากิซึ่งเป็นมเหสีท้าวพรหมทัตออกไปมีชีวิตรักกับพญาครุฑและนางภูเวรมาสร้างเป็นจินตนิยาย โดยให้ผอบแก้วเป็นตัวแทนนางกากิในเรื่องเดิม แก้วแก้วจึงสร้างความเป็นเหตุเป็นผลและความเป็นไปได้ให้กับเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงหนีตามชายหนุ่มที่ไม่ใช่สามีของตนหลายประการ อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความจริงให้กับการแต่งงานของผอบแก้วกับชายสูงศักดิ์และสูงวัย

แก้วแก้วต้องการจะคงเหตุการณ์ที่หญิงสาวแต่งงานกับชายสูงวัยให้เหมือนกับที่นางกากิเป็นมเหสีของท้าวพรหมทัต จึงกำหนดให้ตัวละครชายให้เป็นชายสูงศักดิ์ที่ได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยาที่มีอายุเกือบล่วงเข้าวัยกลางคน และสร้างรายละเอียดให้กับตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือผอบแก้ว โดยกำหนดให้เจ้าคุณผู้เป็นบิดาของเธอเล่นการพนันจนฐานะตกต่ำลง ทำให้ผอบแก้วต้องไปอาศัยอยู่กับอาซึ่งเป็นมารดาเลี้ยงของพระยารัชดาปรีวรตด้วยความจำเป็น ซึ่งเป็นระยะเดียวกับที่ผอบแก้วถูกถอนหมั้น พระยารัชดาปรีวรตจึงแต่งงานกับผอบแก้วเพื่อปลดปล่อยประโลมผอบแก้วที่กำลังเสียวัวและกู้เกียรติยศให้กับเธอ ทั้งยังทำให้ความเป็นไปได้ที่ผอบแก้วจะยอมแต่งงานกับพระยารัชดาปรีวรตซึ่งมีอายุเกือบล่วงเข้าวัยกลางคนมีความหนักแน่นยิ่งขึ้นด้วย

ชีวิตการแต่งงานของผอบแก้วไม่ราบรื่นนัก เพราะเธอหนีไปอยู่กับชายชู้ระยะเวลาหนึ่ง เมื่อถูกจับได้ เจ้าคุณผู้สามีจึงลงโทษผอบแก้วโดยนำตัวเธอไปกักบริเวณที่นครไชยศรี เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ก็เทียบได้กับเหตุการณ์ที่นางกากิถูกลอยแพนั่นเอง

การสร้างความจริงให้กับเหตุการณ์ที่ผอบแก้วมีชายอื่น

แก้วแก้วสร้างเหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่องเรือนนพแก้ว ให้คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่นางกากิ มเหสีของท้าวพรหมทัตถูกพญาครุฑลักพาตัวไปยังวิมานนิมพิลฉณะในวรรณคดีเรื่อง กากิ

กลอนสุภาพ แก้วเก้าจึงสร้างเรื่องราวในจินตนิยายให้ผอบแก้วมีชายอื่นเช่นเดียวกับนางกาก็ แต่เพื่อให้เรื่องราวในจินตนิยายมีความสมเหตุสมผลและเป็นไปได้ แก้วเก้าจึงสร้างภูมิหลังให้ผอบแก้วเคยรักกับเขมมาก่อน และยังคงรักเขาอยู่แม้ว่าตนเองจะแต่งงานกับพระยารัชดาปรีวรต ภายหลังเมื่อผอบแก้วรู้ว่าเขมไม่ทราบเรื่องที่ใหญ่ฝ่ายตนถอนหมั้น ผอบแก้วจึงรู้สึกผิดต่อความรักของเขมในภายหลัง ดังความว่า

“ไม่ไปงั้นรี หมายความว่าเธอเปลี่ยนใจ... ไม่ได้เห็นความรักของเราสำคัญ เท่ากับเกียรติยศเงินทองที่เจ้าคุณประดั่งประเดมาให้เธอ... ไซ้ใหม่ พุคมาตรงๆ”

ผอบแก้วสะอึก แต่เธอก็รู้ว่าเธอไม่มีสิทธิ์จะตอบโต้...

(แก้วเก้า, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๒๕๓)

หลังจากนั้น ผอบแก้วก็เลือกที่จะมั่นคงต่อความรักที่มีต่อเขม เธอจึงตัดสินใจหนีไปตั้งถิ่นฐานกับเขม และมีความสุขอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งนี้ ซึ่งเทียบได้กับเหตุการณ์ที่พญาครุฑลักตัวนางกาก็ไปยังวิมานฉิมพลีนั่นเอง

ในเรื่อง **กาก็กลอนสุภาพ** กล่าวถึงเหตุการณ์ที่คนธรรมดาที่มีความสัมพันธ์กับนางกาก็ด้วย แก้วเก้าจึงสร้างจินตนิยายให้เด็กหนุ่มในบ้านมาคอยดูแลรับใช้ผอบแก้ว ทำให้มีคนเข้าใจผิดว่าทั้งคู่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ทั้งที่ไม่เป็นความจริง การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของเหตุการณ์เช่นนี้ทำให้จินตนิยายเรื่อง **เรือนนพเก้า** มีเหตุการณ์คล้ายคลึงกับ **กาก็กลอนสุภาพ** แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถเกิดขึ้นได้จริง

เรือนมยุรา

ในจินตนิยายเรื่อง **เรือนมยุรา** มีเรื่องกล่าวถึงนกยูงว่าเคยมีชีวิตอยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลาย และมีชีวิตต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งยังมีรูปร่างหน้าตาเหมือนเดิมทุกประการอีกด้วย แก้วเก้าสร้างความเป็นไปได้ให้แก่คนยูงและบริวารซึ่งมีชีวิตยืนยาวมาจนถึงปัจจุบันหลายประการ อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความจริงให้กับการที่ไม่มีใครมองเห็นตัวเรือนมยุรา

จินตนิยายเรื่อง **เรือนมยุรา** เป็นเรื่องราวเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับเรือนโบราณที่มีอายุหลายร้อยปี และผู้คนที่อาศัยอยู่ในเรือนดังกล่าวก็ยังคงมีชีวิตมาจนถึงปัจจุบันโดยไม่แก่เฒ่า

แก้วแก้วสร้างความเป็นไปได้ให้กับเหตุการณ์ที่เรือนโบราณดังกล่าวอยู่มาจนถึงยุคปัจจุบันโดยไม่มีผู้ใดพบเห็น โดยกำหนดให้เจ้าของเรือน คือพระยาเทพสงครามซึ่งเป็นขุนนางในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ มีความสามารถในการใช้คาถาอาคม เพราะสืบเชื้อสายมาจากพราหมณ์ในชมพูทวีป ต่อมาเมื่อเกิดศึกเสียดวงศรียุทธครั้งที่ ๒ พระยาเทพสงครามเป็นห่วงลูกสาวคืออนกยง จึงใช้อาคมดังกล่าวกำบังเรือนไว้จากสายตาคนภายนอกด้วยการปิดผ้ายันตร์ที่ประตูเรือน เพื่อสร้างความเป็นไปได้ที่จะไม่เคยมีใครพบเรือนของพระยาเทพสงครามตลอดระยะเวลาที่ผ่านไปสองร้อยปี นับตั้งแต่การเสียดวงศรียุทธครั้งที่สอง ความว่า

ก่อนเจ้าคุณพ่อจะออกไปทำศึก ท่านผูกฤตยามนตร์ไว้มิให้
 เข้าศึกศัตรูใดๆเห็นบ้านหลังนี้ได้ คนในบ้านจะออกไปก็มีได้ ขอให้พี่รู้ด้วยว่า
ไม่ว่าข้างนอกจะเกิดเหตุใดๆก็ตาม เราไม่อาจมองเห็น และคนข้างนอกนั้นมิ
อาจมองเห็นบ้านนี้ได้เช่นกัน มนตร์นี้กำบังไว้

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๑๘๕)

แต่ต่อมานกยงทำยันตร์ของพระยาเทพสงครามหลุดจากประตูเรือน ทำให้ผู้คนทั่วไปเริ่มมองเห็นเรือนมยุราได้บ้าง แม้นกยงจะพยายามใช้อาคมกำบังเรือนไว้อีกครั้ง แต่เนื่องจากอาคมของนกยงไม่กล้าแข็งเท่าพระยาเทพสงครามผู้เป็นบิดา เรือนมยุราจึงปรากฏต่อสายตาของคนภายนอกในลักษณะของภาพลวงตา ไม่นานนักอาคมของนกยงก็เสื่อมอำนาจลงอีกครั้งหนึ่ง ทำให้เรือนมยุราปรากฏต่อสายตาคนทั่วไปในที่สุด

การสร้างความจริงให้แก่กยงและบริวารที่มีชีวิตวัยเดิมมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากพระยาเทพสงครามซึ่งเป็นบิดาของนกยง จะชักฤตยามนตร์กำบังเรือนไว้จากสายตาคนภายนอกดังกล่าวแล้ว พระยาเทพสงครามยังใช้อาคมปลุกเสกตัวนกยงสำเร็จขึ้นตัวหนึ่ง โดยที่มีอำนาจขยับย่อโมงยามในเรือนให้เคลื่อนที่ช้ากว่าเวลาภายนอกถึงร้อยเท่า ทำให้นกยงและบริวารที่อยู่ในเรือนมยุรมีชีวิตอยู่ในวัยเดิมแม้จนปัจจุบัน ดังความว่า

นกยงตัวนี้...ถ้าหากว่าประกอบพิธีกรรมได้ถูกต้องแล้ว หาก
 เดินทางไปที่ใด หรืออยู่ ณ ที่ใดโมงยามจะผ่านไปเพียงน้อยนิด ผู้คนไม่รู้
เหน็ดเหนื่อย ไม่หิวกระหาย ไม่แก่เตา ดำรงตนได้ยั่งยืนเหมือนอยู่ในพรหม
โลก...เพียงหนึ่งวันในบ้านก็เท่ากับร้อยวันข้างนอก

(แก้วแก้ว, เรือนมยุรา ๒๕๔๘: ๕๓-๕๓๓)

ด้วยเหตุนี้ แม้เวลาภายนอกเรือนจะล่วงเลยมาถึงสองร้อยปี แต่เวลาภายในเรือนของนกยูงเพิ่งผ่านไปได้สองปีเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ เหตุการณ์ที่นกยูงซึ่งมีอายุราวสิบแปดปีในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ จะมีชีวิตมาจนถึงปัจจุบันในวัยเพียงยี่สิบปีจึงมีความเป็นไปได้

การสร้างความเป็นเหตุเป็นผลให้กับเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้อ่านยอมรับเนื้อเรื่องส่วนที่เป็นเรื่องเหนือธรรมชาติในจินตนิยายได้ง่ายขึ้น และยังทำให้จินตนิยายมีความน่าสนใจมากขึ้นด้วย

๖.๑.๒ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับตัวละคร

ตัวละครเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง แก้วแก้วจึงสร้างตัวละครในจินตนิยายให้มีความหลากหลาย จากการศึกษา ผู้วิจัยอาจจำแนกตัวละครในจินตนิยายของแก้วแก้วออกเป็นสองกลุ่ม คือตัวละครที่เป็นมนุษย์ธรรมดาและตัวละครเหนือธรรมชาติ อันได้แก่ ตัวละครที่เป็นเทวดา ยมทูต นางฟ้าที่แบ่งภาคมาเกิดในโลกมนุษย์ พญานาค และตัวละครที่เป็นวิญญาณ ตัวละครที่ลักษณะเหนือธรรมชาติเหล่านี้เป็นตัวละครที่ไม่อาจพบในชีวิตจริง แก้วแก้วจึงพิถีพิถันในการสร้างความเป็นไปได้ให้กับตัวละครดังกล่าวเป็นพิเศษ (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้อย่างละเอียดในบทที่ ๔) ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะยก ตัวอย่างการสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับญามิน ในเรื่อง *อมตะ* และเจ้าชายอินทราวุธในจินตนิยายเรื่อง *มนตรา* ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ญามิน ในจินตนิยายเรื่อง *อมตะ*

ในเรื่องนี้ แก้วแก้วกล่าวถึงญามินว่าเป็นชายหนุ่มที่มีชีวิตอยู่มานานจนประมาณไม่ได้ จากนั้นจึงสร้างความเป็นไปได้ให้การมีชีวิตอมตะของญามินหลายประการ อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ความสมจริงของการมีชีวิตตลอดช่วงเวลาที่ยาวนาน

แก้วแก้วสร้างตำนาน และหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการปรากฏตัวอย่างต่อเนื่องของญามินขึ้น เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านเชื่อว่าญามินมีชีวิตยาวนานและมีตัวตนปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์จริง ดังความตอนหนึ่งที่กล่าวถึงตำนานระหว่างศรุตกับจันทริกา ความว่า

ตัวเรื่องอาจเป็นเรื่องเก่าแก่เล่าสืบต่อกันมาก็ร้อยก็พันปีก็ไม่
มีใครทราบได้ เพื่อนของผมบางคนโยงกลับไปถึงยุคพระเวทด้วยซ้ำ

(แก้วแก้ว, *อมตะ* ๒๕๔๗: ๓๐๐)

แก้วแก้วยังสร้างบันทึกทางประวัติศาสตร์ขึ้นในจินตนิยายด้วย ดังความว่า

มีหลักฐานในทำนองบันทึกเหตุการณ์มากมายหลายครั้งในหลายศตวรรษที่ผ่านมา ระบุว่า... พวกเขาได้รับรู้เรื่องราวจากชายหนุ่มผู้หนึ่งซึ่งมีอายุยืนยาวแทบจะประมาณไม่ได้... นักเดินเรือคนหนึ่งในคริสต์ศตวรรษที่สิบแปด...เล่าว่าพบศรุตในท้องทะเล

(แก้วแก้ว, อมตะ ๒๕๔๗: ๕๒๐-๕๒๑)

แก้วแก้วอธิบายสาเหตุที่ทำให้ญามินมีชีวิตอมตะว่าเกิดจากการที่ญามินดื่มน้ำอมฤตซึ่งเป็นของวิเศษที่ผู้อ่านรู้จักกันอย่างแพร่หลายว่ามีอำนาจทำให้ผู้ดื่มน้ำอมฤตได้ แก้วแก้วสร้างเรื่องราวในจินตนิยายให้จันทริกามอบน้ำอมฤตให้ญามิน เพราะแค้นที่ตนเองถูกปองร้าย เธอต้องการให้ศรุตให้มีชีวิตเป็นอมตะ เพื่อจะได้รับผลกรรมของตนเองได้ยาวนานกว่าคนธรรมดา

บิดานาง...ได้บวงสรวงพระเป็นเจ้าด้วยความเลื่อมใสศรัทธา...ยังผลให้คนโทหน้าเตวรูปนั้นมึ่น้ำอมฤต สามารถบันดาลให้คนอายุยืนยาวได้ชั่ววันรันดร...นางให้คนเอาคนโทบรรจุน้ำอมฤตไปให้ศรุต

(แก้วแก้ว, อมตะ ๒๕๔๗: ๓๓๘-๓๕๑)

ญามินมีชีวิตยืนยาวมาตั้งแต่บัดนั้น จนกระทั่งตอนท้ายเรื่องผู้ประพันธ์ก็กำหนดให้ญามินหลุดพ้นจากความเป็นอมตะกล่าวคือ แก้วแก้วสร้างเงื่อนไขให้น้ำอมฤตในจินตนิยายเรื่อง อมตะมีอำนาจบันดาลให้ญามินมีชีวิตยืนยาวชั่ววันรันดร จนกว่าจันทริกาจะยอมให้อภัยดังที่ปรากฏในคำบอกเล่าของญามิน ความว่า

จันทริกา...มอบน้ำอมฤตนั้นให้สวามีของนางเป็นผู้ดื่ม เพราะรู้ว่า...การมีชีวิตอยู่โดยไม่วันตาย...คือความทรมาณอันยืดยาวชั่ววันรันดร ...เมื่อใดที่จันทริกาให้อภัย ศรุตจะได้รับการปลดปล่อยสู่เส้นทางของเขาเยี่ยมมนุษย์ปุถุชนทั่วไป

(แก้วแก้ว, อมตะ ๒๕๔๗: ๓๕๕-๓๕๖)

เจ้าชายอินทราวุธในเรื่อง มนตรา

ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วแก้วกล่าวถึงเจ้าชายอินทราวุธซึ่งนับเป็นตัวละครเหนือธรรมชาติว่าเป็นเทวดาที่แปลงตัวมาใช้ชีวิตในโลกมนุษย์ เจ้าชายอินทราวุธมีอำนาจพิเศษ สามารถ

ล่วงรู้ความคิดของผู้อื่น และสามารถเนรมิตสิ่งต่างๆ ได้ ประเด็นที่ว่าเจ้าชายอินทราวุธเป็นเทวดานี้มีความสำคัญต่อเรื่องอย่างยิ่ง แก้วแก้วจึงสร้างความเป็นไปได้ให้แก่เจ้าชายอินทราวุธ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในตอนต้นเรื่อง แก้วแก้วสร้างเรื่องให้เจ้าชายอินทราวุธเป็นผู้วิเศษที่มีอำนาจจิตเกินคนธรรมดา สามารถแสดงปาฏิหาริย์ได้หลายอย่าง เช่นการรักษาอาการติดเหล้าให้ลุบผาดโดยใช้พลังจิตผ่านน้ำมะพร้าว ความว่า

เจ้าชายก็เอาน้ำมะพร้าวอ่อนที่นี้แหละให้กิน บอกว่าอยาก
กินเหล้าก็ให้กินน้ำมะพร้าวแทนจะได้หายอยากเหล้า พอผมลองกินเข้าไป...
เดี๋ยวนี้ผมเลยเฉยๆไม่อยาก...เหล้า

(แก้วแก้ว, มนตรา ๒๕๔๘: ๔๖)

นอกจากนี้เจ้าชายยังสามารถใช้อำนาจจิตบันดาลให้ความปรารถนาของผู้อื่นให้กลายเป็นความจริง เช่น บันดาลให้ความปรารถนาของพรฤกษ์ที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับกลายเป็นความจริง โดยพาเขาไปที่โรงเรียนที่เจ้าชายเนรมิตขึ้นมาเอง ความว่า

ผมบอกว่าผมอยากให้ใครเข้าใจถึงความเสียดชะของผมบ้าง
...แล้วเจ้าชายก็บอกว่าได้

เจ้าชายพาผมไป...ช่วยสอนหนังสือให้ในฐานะอาสาสมัคร
ครูใหญ่แทบจะกราบผมพอรู้ว่าจะไปช่วยโดยไม่เอาสิ่งตอบแทน

(แก้วแก้ว, มนตรา ๒๕๔๘: ๕๖)

อำนาจอีกอย่างหนึ่งของเจ้าชายอินทราวุธคือการล่วงรู้ความคิดและจิตใจของผู้อื่นได้ ตัวอย่างเช่น ครั้งหนึ่งที่คุณผกาได้พบกับเจ้าชายอินทราวุธ เจ้าชายเอ่ยชื่อคุณผกา และบอกอาการเจ็บป่วยของเธอได้อย่างถูกต้องทั้งที่ไม่เคยพบกันมาก่อน ทำให้คุณผกาและหลานสาวรู้สึกประหลาดใจ ทั้งยังทำให้คุณหญิงสุภาพเชื่อถือเจ้าชายทันที จนกล่าวว่า

ฉันว่าเก่งเทียวแหละ รู้ใจคนนี่เขาเรียกว่าเจโตปริยญาณ...ถ้า
คุณอรณีไม่บอกจะรู้ผงๆได้ยังไง จริงไหมคะ

(แก้วแก้ว, มนตรา ๒๕๔๘: ๕๖)

การใช้พลังจิตบันดาลความปรารถนาของผู้อื่นให้เป็นความจริง ตลอดจนการล่วงรู้ ความคิดและจิตใจของผู้อื่นเช่นนี้ ทำให้ ดร.ภาครู้สึกสงสัยในอำนาจจิตของเจ้าชายและหาทาง พิสูจน์ ดร.ภาครจึงลองใช้กล้องเกอร์เลียนซึ่งเป็นกล้องพิเศษที่ความไวแสงสูงที่สามารถถ่ายภาพใน มิติที่สี่ซึ่งไม่ใช่มิติที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ดังความว่า

ภาพถ่ายโบสถ์นั้นไม่ปรากฏสิ่งก่อสร้างเช่นกัน หากแต่มีจุด ขาวพร่างพร้อยรวมกลุ่มกันอย่างแน่นหนาตรงกลางภาพ...จุดซึ่งเป็นเครื่อง ชี้ให้เห็นถึงพลังจิตที่รวมตัวกันอยู่อย่างแรงกล้าอย่างที่เขาไม่เคยเห็นที่ไหนมา ก่อน... สถานที่ที่เจ้าชายอินทราวุธเลือกนั้น...เป็นแค่เพียงภาพลวงตา...ไม่ใช่ ลวงเฉพาะนัยน์ตาอย่างเดียว แต่ลวงสัมผัสทั้งห้าได้อย่างสมบูรณ์...เจ้าชาย อินทราวุธคือมนุษย์ผู้ใดกันแล้วจึงสามารถ...‘เนรมิต’ สิ่งต่างๆ ให้มากมายเพียง นี้

(แก้วแก้ว, มนตรา ๒๕๔๘: ๘๖)

การที่แก้วแก้วกำหนดให้ตัวละครที่พิสูจน์และทำให้เชื่อว่าอำนาจจิตของเจ้าชาย เป็นเรื่องจริงคือ ดร.ภาคร ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์ ทำให้เรื่องมีความน่าเชื่อมากขึ้น

นอกจากนั้น แก้วแก้วยังบรรยายภาพร่างของเจ้าชายอินทราวุธบางช่วงบางตอนให้ มีรัศมีออกจากกาย ดังความว่า

ร่างของเจ้าชายอินทราวุธค่อยๆ จางไป...แล้วใสขึ้น...ใสขึ้น ทุกขณะ จนกลายจากรูปทรงสัดส่วนของมนุษย์ที่มีเงาคำแต่แรกกลับเป็นแสงซึ่ง กระจ่างใสแต่ว่ารุ่งเรืองและงดงามเหนือพรรณนา...กระจายกลับห้องด้วยรัศมี อันพร่าพราย

(แก้วแก้ว, มนตรา ๒๕๔๘: ๑๕๒-๑๕๓)

การสร้างรายละเอียดของเจ้าชายอินทราวุธให้มีรัศมีพร่าพรายเช่นนี้ ทำให้ผู้อ่าน ยอมรับได้ว่าเจ้าชายอินทราวุธไม่ใช่มนุษย์ แต่เป็นเทวดาแปลงตัวมา ตลอดจนยอมรับในอำนาจ เหนือธรรมชาติของเจ้าชายที่สามารถล่วงรู้ความคิดของผู้อื่นได้

แก้วแก้วยังกล่าวถึงสวรรค์ว่าเป็นอีกมิติหนึ่งที่มีอยู่จริง เพื่อสร้างความหนักแน่น ให้กับความเป็นไปได้ที่เจ้าชายอินทราวุธจะเป็นเทวดาด้วย ดังคำบทสนทนาระหว่างดร.อารยัน กับ ดร.ภาครตอนหนึ่งของ ความว่า

เขาไม่ใช่มนุษย์...เขามาจากสถานที่ที่คุณเรียกว่าอีกมิติหนึ่ง
 คนโบราณเรียกว่าอีกโลกหนึ่ง...เขามีอำนาจ หรือคุณอาจเรียกด้วยภาษาเก่าว่า
เขามีฤทธิ์มากอยู่นั้นแหละ

...คุณพูดถึงอีกโลกหนึ่งเหมือนรู้จักดี...ที่ที่คุณรู้จักเรียกว่า
 อะไร...ส่วนไหนของสรวงสวรรค์

(แก้วแก้ว, มนตรา ๒๕๔๘: ๑๗๐-๑๗๖)

การที่แก้วแก้วกล่าวถึงสรวงสวรรค์ในฐานะที่เป็นอีกมิติหนึ่งเช่นนี้ ทำให้เรื่อง
 เจ้าชายอินทราวุธเป็นเทวดา ตลอดจนการล่วงรู้ใจผู้อื่น ตลอดจนอำนาจเนรมิตสิ่งต่างๆเป็นสิ่งที่
 สมเหตุสมผล และเป็นไปได้ในที่สุด

ในการสร้างจินตนิยายนั้น ผู้ประพันธ์จำเป็นต้องสร้างความเป็นไปได้ให้กับตัว
 ละครเหนือธรรมชาติ เพื่อให้ผู้อ่านยอมรับตัวละคร ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง และเมื่อ
 แก้วแก้วสร้างความสมจริงให้กับตัวละครเหนือธรรมชาติได้สำเร็จ ก็จะส่งผลให้จินตนิยายมีความ
 น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

๖.๑.๓ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับฉากและบรรยากาศ

ฉากและบรรยากาศเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเพิ่มน้ำหนักกลืนอายุความเป็น
 จริงเป็นจูงใจกับความเป็นไปได้ในจินตนิยาย แก้วแก้วจึงสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจ
 ให้กับฉากและบรรยากาศ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ ตลอดจนฉากที่เป็น
 สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของฉากเหล่านั้น ตัวอย่างการสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจ
 ให้กับฉาก ได้แก่ การสร้างฉากที่น่าจะมีอยู่จริงในปัจจุบัน เช่น ฉากคลองตาขาวในเรื่อง **หนุ่มทิพย์**
 การสร้างฉากที่น่าจะมีอยู่จริงในอดีต เช่น ฉากอาณาจักรภูแสน ในจินตนิยายเรื่อง **แก้วราหู** การ
 สร้างฉากต่างประเทศที่น่าจะมีอยู่จริงในปัจจุบัน เช่น ฉากประเทศคีรียาในเรื่อง **ดอกแก้ว**
 การระบุหนึ่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หนุ่มทิพย์

จินตนิยายเรื่องนี้มีเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของชายหนุ่มที่เป็นชาวบ้านที่ไม่ไกลจาก
 กรุงเทพฯมากนัก แก้วแก้วจากสร้างฉากหมู่บ้านคลองตาขาวขึ้นเป็นฉากของเหตุการณ์ในจินตนิยาย
 และสร้างความเป็นไปได้ให้กับหมู่บ้านคลองตาขาว หลายประการ อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความจริงให้กับหมู่บ้านคลองตาขาว

แก้วเก้าระบุที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของบ้านคลองตาขาว อย่างชัดเจน ดังความว่า

คลองตาขาว...เป็นคลองแยกเข้าไปจากแม่น้ำท่าจีนส่วนที่ไหลผ่านอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แลวนี่ต่อมาก็เลยกลายเป็นตำบลตาขาว ตามชื่อคลอง แล้วมีคลองเล็กๆซอยแยกต่อไปอีกหลายคลองเช่นคลองเจ๊กคลองกระหัง พวกนี้เป็นต้น

(แก้วเก้า, หนุ่มทิพย์ ๒๕๔๕: ๓๕)

นอกจากนี้ แก้วเก้ายังให้รายละเอียดเกี่ยวกับการตั้งชื่อของหมู่บ้านคลองตาขาว ว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับสถานที่อื่นๆ ในประเทศไทย ดังความว่า

ชื่อตำบลนั้น...คนในตำบลว่า แต่ดั้งเดิม เป็นป่า มีคนมาปลูกบ้านอยู่คนเดียวชื่อนายขาว ก็เลยเรียกร่องน้ำที่ต่อมาจากกันเป็นคลองนั้นว่าคลองตาขาวฟังดูก็พอจะใช้ได้เพราะเราเองมีสถานที่ที่ตั้งชื่อตามคนอยู่ถมไป เช่นดอนยายหอมหรือเขาตาม่อง่าย

(แก้วเก้า, หนุ่มทิพย์ ๒๕๔๕: ๓๕)

การระบุที่ตั้งของหมู่บ้านคลองตาขาว ว่าเป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกับคลองที่แยกตัวมาจากแม่น้ำท่าจีน โดยอ้างอิงสถานที่ที่มีอยู่จริงคืออำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีอยู่จริงและการให้รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อของหมู่บ้านว่ามาจากชื่อคนในทำนองเดียวกับชื่อสถานที่ในประเทศไทย เช่น ดอนยายหอมเช่นนี้ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกคล้อยตามว่าเป็นไปได้ที่หมู่บ้านคลองตาขาวจะมีอยู่จริง

แก้วเก้าสร้างรายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในบ้านคลองตาขาวไว้ด้วย ความว่า

พ่อเพิ่งจะกลับจากเดินไปส่งยี่ปั่วที่ตลาดซึ่งรับซื้อผลไม้จากสวนเราไปขายอีกทีหนึ่ง ...หลังๆนี้เป็นยังไงไม่รู้ถ้าปีไหนน้ำไม่ท่วม ฝนก็แล้ง

(แก้วเก้า, หนุ่มทิพย์ ๒๕๔๕: ๑๓-๑๔)

การกำหนดให้ชาวบ้านมีความผูกพันอยู่กับการเกษตรเป็นหลัก ทำให้คลองตาขาว มีลักษณะคล้ายหุบในอำเภอสามพราน เมื่อครั้งอดีตเป็นอีกวิธีหนึ่งที่แก้วเก้าใช้ในการสร้างความสมจริงให้กับเรื่อง

แก้วราหู

ในเรื่องนี้ แก้วเก้ากล่าวถึงเรื่องราวการแย่งชิงอำนาจระหว่างขุนคำหาและขุนลุ่มฟ้า เจ้านายของอาณาจักรโบราณเมื่อเจ็ดร้อยปีก่อน แก้วเก้าจึงสร้างสรรค์ฉากอาณาจักรภูแสนซึ่งสมมติว่าเป็นอาณาจักรโบราณ ขึ้นเป็นฉากของเรื่องราวในจินตนิยาย แก้วเก้าสร้างความเป็นไปได้ให้แก่อาณาจักรภูแสนหลายประการ อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความสมจริงให้แก่อาณาจักรภูแสน

ผู้ประพันธ์ระบุที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของอาณาจักรภูแสนโดยอ้างอิงกับอาณาจักรที่มีอยู่จริงในสมัยโบราณ คือล้านนาและสุโขทัย ดังความว่า

ภูแสน...อยู่ติดต่อกับล้านนาและสุโขทัย มีลักษณะคล้ายเป็น
รัฐกันกระทบแต่ก็ไม่เชิง เพราะล้านนากับสุโขทัยไม่ได้เป็นศัตรูกัน เขาเป็นว่า
เป็นเมืองคั่นกลาง อยู่เอียงๆ ไปทางตะวันตกเฉียงใต้ของล้านนา

(แก้วเก้า, แก้วราหู ๒๕๔๗: ๖๗)

อาจกล่าวได้ว่า การระบุที่ตั้งของอาณาจักรภูแสนโดยอ้างอิงถึงอาณาจักรโบราณที่มีอยู่จริงเช่นนี้ มีส่วนในการสร้างจินตภาพเกี่ยวกับอาณาจักรที่แก้วเก้าสร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ แก้วเก้าสร้างภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ให้แก่อาณาจักรภูแสนโดยสร้างเรื่องให้อาณาจักรภูแสนปรากฏชื่อในวรรณคดีไทยคือ ชินกาลมาลีปกรณ์ ดังความตอนหนึ่งว่า

ในชินกาลมาลีปกรณ์ฉบับที่รู้จักกันอยู่นะ เอ่ยถึงเมืองภูแสน
ไว้ชนิดเดียวว่าชื่อเมืองลัทธิศิริ”

(แก้วเก้า, แก้วราหู ๒๕๔๗: ๖๗-๖๘)

แก้วเก้ายังกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของอาณาจักรภูแสนซึ่งเป็นอาณาจักรที่สมมติขึ้น โดยอ้างอิงชื่อของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์สุโขทัย คือพ่อขุนนาวนำถม โดยสร้างเรื่องว่า

ขุนผาซื่อซึ่งเป็นแสนภูไทหรือพระยาผู้ครองภูแสนสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษสายเดียวกับพ่อขุน
นาวนำถม ยิ่งขึ้น ความว่า

อาณาจักรภูแสนเป็นอาณาจักรใหญ่ ติดต่อกำขายกับลานนา
และสุโขทัยในรัชสมัยพระยาเม็กราชและพ่อขุนรามคำแหง...พระยาผู้ครองภู
แสนที่ข้าพเจ้าได้เค้านั่งมาชื่อขุนผาซื่อ สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษสาย
เดียวกับขุนนาวนำถม

(แก้วแก้ว, แก้วราหู ๒๕๓๗: ๑๓๑)

จากนั้นแก้วแก้วจึงสร้างเรื่องให้ขุนคำหาซึ่งเป็นน้องของขุนผาซื่อ ทำสงครามแย่ง
ราชบัลลังก์จากขุนลุ่มฟ้าซึ่งเป็นหลาน ความขัดแย้งระหว่างขุนลุ่มฟ้ากับขุนคำหาเกี่ยวกับ
อาณาจักรภูแสน เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเรื่องราวทั้งหมดขึ้นในจินตนิยาย การอ้างชื่อพ่อขุน
นาวนำถมจึงมีส่วนทำให้ความเป็นไปได้ที่อาณาจักรภูแสนจะมีอยู่จริงในอดีตมีความหนักแน่น
ยิ่งขึ้น

ผู้ประพันธ์สร้างจินตภาพของภูแสนขึ้นในใจของผู้อ่าน โดยใช้คำศัพท์ที่ปรากฏ
ใน *ศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง* ในการบรรยายถึงลักษณะของอาณาจักรภูแสน ตลอดจนพรรณนาดังลักษณะ
บ้านเมืองของอาณาจักรภูแสนให้คล้ายคลึงกับสุโขทัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

อมรินทร์...ไปสำรวจซากเจดีย์ ศรีดงสุ ...ไม่พบซาก
กำแพงเมืองทั้งสี่ทิศ แต่เท่าที่ได้สองทิศทำให้รู้ว่าเมืองภูแสนมีกำแพงล้อมเป็น
รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีถึงสามชั้นแบบเดียวกับสุโขทัย

(แก้วแก้ว, แก้วราหู ๒๕๓๗: ๕๘๔)

การที่แก้วแก้วใช้คำศัพท์ที่ปรากฏใน *ศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง* เพื่อเชื่อมโยงความคิด
ของผู้อ่านกับ *ศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง* เช่นนี้ ช่วยเพิ่มน้ำหนักให้กับความเป็นไปได้ที่อาณาจักรภูแสน
จะเป็นดินแดนที่เคยมีอยู่จริง กล่าวคือ อาณาจักรภูแสนเป็นอาณาจักรที่อยู่ร่วมสมัยกับสุโขทัย ทั้งยัง
มีอาณาเขตใกล้เคียงกันจริง จึงเป็นไปได้ที่อาณาจักรภูแสนจะมีแผนผังและลักษณะทางสถาปัตยกรรม
ตลอดจนชื่อเรียกสิ่งก่อสร้างต่างๆคล้ายกับสุโขทัย

ดอกแก้วกระบูนิง

เหตุการณ์ในเรื่อง *ดอกแก้วกระบูนิง* เกิดขึ้นในประเทศคีรี ซึ่งแก้วแก้วสมมติว่า
เป็นประเทศหมู่เกาะทางตะวันออกที่มีธรรมชาติงดงาม ผู้ประพันธ์สร้างความเป็นไปได้และความ

น่าสนใจให้กับประเทศคีรียา(ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้อย่างละเอียดในบทที่ ๕ หน้า ๑๖๑) หลายประการ อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความจริงให้แก่ประเทศคีรียา

ผู้ประพันธ์สร้างประเทศคีรียาให้เป็นประเทศหมู่เกาะที่อยู่ทางตะวันออก ประกอบด้วยเกาะใหญ่สองเกาะคือเกาะหะริและเกาะจันดาหฺรา ทั้งยังให้รายละเอียดเพิ่มเติมด้วยว่า ชาวเกาะหะริกับเกาะจันดาหฺราสืบเชื้อสายมาจากคนละเผ่ากัน ดังความว่า

คีรียามีเกาะใหญ่สองเกาะ... คือเกาะหะริแล้วก็เกาะจันดา
หฺรา ...ชาวเกาะหะริกับเกาะจันดาหฺรา...สืบเชื้อสายมาจากคนละเผ่ากัน
(แก้วแก้ว, ดอกแก้วกระบูนึง ๒๕๔๘: ๑๒)

การให้รายละเอียดดังกล่าว ยังทำให้ผู้อ่านทราบว่าประเทศคีรียาเป็นประเทศหมู่เกาะที่ประกอบด้วยประชากรที่มีชาติพันธุ์แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกับประเทศอินโดนีเซีย

นอกจากนั้น แก้วแก้วยังกำหนดให้ภาษาของคีรียามีคำที่เป็นภาษาชวาและคำที่มีเสียงคล้ายสำเนียงชวา เช่น ติกาหฺรัง บาหฺยัน กะกันดา เป็นต้น เพื่อเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านให้คิดถึงบทละครเรื่องอิเหนาและประเทศอินโดนีเซีย ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ประเทศคีรียาน่าจะตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับประเทศอินโดนีเซีย

นอกจากลักษณะทางภูมิศาสตร์แล้ว แก้วแก้วยังสร้างฉากบรรยากาศในส่วนที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของคีรียาให้มีส่วนคล้ายประเทศชวา ทำให้ประเทศคีรียามีความสมบูรณ์ เช่น การให้ความสำคัญกับกรีซ และประเพณีการแต่งงานในหมู่เจ้านายของคีรียา ในขณะที่เดียวกัน ประเพณีวัฒนธรรมบางอย่างก็มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว เช่น ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าแห่งดวงจันทร์ (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้อย่างละเอียดในบทที่ ๕ หน้า ๑๖๑) ความสอดคล้องผสมผสานระหว่างลักษณะทางกายภาพและบรรยากาศที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของคีรียาดังกล่าวนี้เอง ที่ช่วยสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับประเทศคีรียา ตลอดจนโน้มน้าวให้ผู้อ่านรู้สึกว่ประเทศคีรียาน่าจะเป็นดินแดนที่มีอยู่จริง

๖.๑.๔ การสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับเรื่องด้วยการนำเสนอ

วิธีการอีกอย่างหนึ่งที่แก้วเก้าอี้เพื่อสร้างความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับเรื่องคือการนำเสนอโดยใช้ผู้เล่าเรื่องในจินตนิยาย ดังที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การใช้ผู้เล่าเรื่องในจินตนิยายของแก้วเก้าอี้

เมื่อผู้ประพันธ์สร้างสรรค์นวนิยาย โดยมีโครงเรื่อง แนวคิดของเรื่อง ตัวละครและฉาก อย่างชัดเจน ผู้ประพันธ์จะกำหนดวิธีการถ่ายทอดเรื่องราว ได้แก่การบรรยาย การพรรณนา การใช้บทสนทนา เป็นต้น รวมทั้งกำหนดว่าจะให้ตัวละครหรือผู้รู้แจ้งเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวด้วย ผู้เล่าเรื่องที่ปรากฏในจินตนิยายของแก้วเก้าอี้อาจจำแนกได้เป็น ๒ แบบ ได้แก่

๖.๑.๔.๑ ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้แจ้งแบบเลือกจุดเสนอ

๖.๑.๔.๒ ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละคร

๖.๑.๔.๑ ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้แจ้งแบบเลือกจุดเสนอ

ผู้เล่าเรื่องในจินตนิยายของแก้วเก้าอี้มักมีลักษณะเป็นผู้รู้แจ้งที่ถ่ายทอดเรื่องราวและไม่ปรากฏเป็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในเรื่อง แต่จะกล่าวถึงตัวละครด้วยสรรพนามบุรุษที่ ๓ หรือเรียกชื่อตัวละครที่กำลังแสดงพฤติกรรมต่างๆตามเนื้อเรื่อง ผู้อ่านจะรับรู้แต่เพียงเรื่องราวที่นำเสนอผ่านการบรรยายเสมือนหนึ่งมีบุคคลกำลังถ่ายทอดเรื่องราวดังกล่าวอยู่

ในจินตนิยายของแก้วเก้าอี้ ผู้รู้แจ้งมิได้นำเสนอทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับตัวละครทุกตัวในเรื่อง แต่จะเลือกกล่าวถึงตัวละครเพียงบางตัวเท่านั้น ผู้เล่าเรื่องในจินตนิยายของแก้วเก้าอี้จึงมีลักษณะเป็นผู้รู้แจ้งแบบเลือกจุดเสนอ(Selective Omniscient Narrator) ผู้เล่าเรื่องในลักษณะนี้ปรากฏในจินตนิยายของแก้วเก้าอี้มากที่สุด คือปรากฏในจินตนิยายทั้งสิ้น ๗ เรื่อง ได้แก่ แก้วราหู นางทิพย์ มนตรา นาคราช เรือนมยุรา ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง และ พิมมาลา ลักษณะเด่นของผู้เล่าเรื่องแบบนี้คือการเลือกจุดเสนอ กล่าวคือผู้เล่าเรื่องจะเน้นเหตุการณ์ของตัวละครบางตัว คล้ายกับการใช้กล้องวิดีโอที่จับภาพตัวละครที่เลือกนำเสนอไว้ ทำให้สามารถบังคับให้ผู้อ่านรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครได้ตามต้องการ ทั้งยังล่วงรู้ความคิดและความรู้สึกของตัวละครเหล่านั้นด้วย จินตนิยายที่ปรากฏผู้เล่าเรื่องในลักษณะนี้ เช่น

ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้แจ้งแบบเลือกจุดเสนอจากเรื่องพินมาลา

ในจินตนิยายเรื่อง พินมาลา ปราบกฏผู้รู้แจ้งแบบเลือกจุดเสนอที่เล่าเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆในเรื่อง โดยเน้นที่ตัวละครเอก ๒ ตัว คือเพริยวและน้านวล ยกตัวอย่าง เช่น เหตุการณ์ที่เพริยวพาน้านวลเข้าไปในงานเลี้ยง ผู้ประพันธ์เน้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับน้านวล เหมือนใช้กล้องวิดิทัศน์จับภาพเพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงการกระทำ ความคิดและความรู้สึกของน้านวล ที่รู้สึกหวั่นไหวเมื่อได้ใกล้ชิดเพริยว ความว่า

เพริยวรับคำ เขาเข้ามาฮินชิดกับเด็กสาว โดยไม่
ตั้งใจให้แขนหล่อนสัมผัสแขนเสื้อของชายหนุ่ม...แต่น้านวลก็อ่อน
วาม ซาบซ่าไปทั้งตัว

เหมือนกระแสไฟฟ้าอ่อนๆกระทบบึงเข้าที่หัวใจ
...ทุกอย่างก้าวจากนั้น หล่อนเหยียบอยู่บนบุยุเมงลี
ชมพู ความสุขอย่างไม่เคยสัมผัสมาก่อนหลังไหลเข้ามาเต็มทุกห้อง
หัวใจ เป็นความสุขที่ระทึก หวั่นไหว หัวใจหวิวหวิวอย่างไม่อาจอธิบาย
กับตัวเอง รู้แต่ว่าทุกอณูของมันแผ่ซ่านมาจากผู้ชายในสูทสีเข้ม
หน้าตาคมคายผ่องใส นัยน์ตาคมบาดตาที่อยู่ข้างกายหล่อน

(แก้วแก้ว, พินมาลา ๒๕๔๗: ๔๕)

หลังจากผู้ประพันธ์แสดงภาพของน้านวลที่เริ่มรู้สึกพึงใจเพริยวในฐานะชายหนุ่มแล้ว ผู้ประพันธ์ก็เปลี่ยนมา “จับภาพ” ของเพริยว เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดและความรู้สึกของเพริยวที่มีต่อน้านวลว่า เขาไม่ได้รู้สึกกับน้านวลในทางชู้สาวแต่อย่างใด ดังความว่า

เพริยวไม่ได้คิดอะไรมากไปกว่าทุกครั้งที่มีมอง
หน้าอ่อนๆ จืดชืดเหมือนน้ำเปล่า เขาจะมองเห็นคำว่า หลานสาว
เจ้านาย ประทับด้วยตัวโตกลางหน้าผากทุกครั้ง

(แก้วแก้ว, พินมาลา ๒๕๔๗: ๔๕-๕๐)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ประพันธ์มักเน้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพริยวเป็นหลัก ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับน้านวลที่แทรกอยู่เป็นระยะนั้น เป็นส่วนที่ทำให้ผู้อ่านเห็นความคิดและการกระทำของน้านวลที่ตรงข้ามกับความคิดและการกระทำของเพริยว ซึ่งทำให้สามารถเข้าใจแนวความคิดของเรื่องและผู้ประพันธ์ต้องการสื่อได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การใช้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้แจ้งแบบเลือกจุดเสนอมีข้อดีหลายประการ กล่าวคือ ผู้ประพันธ์สามารถบรรยายถึงตัวละครหลายตัวได้อย่างทั่วถึง ทำให้สามารถแสดงรายละเอียดบางอย่างที่ตัวละครไม่รู้แก่ผู้อ่านได้อย่างเป็นธรรมชาติ และสามารถเสนอเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นไปได้ให้แก่เรื่องได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้อ่านยังมั่นใจได้ว่าสิ่งที่รับรู้จากผู้รู้แจ้งเป็นความจริง แต่วิธีการดังกล่าวก็มีข้อเสียคือผู้อ่านจะรู้สึกเหมือนอยู่นอกของเหตุการณ์ ไม่ได้ใกล้ชิดกับตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นพิเศษ เหมือนการใช้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละคร

๖.๑.๔.๒ ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละคร

ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละคร (Character narrator) คือผู้เล่าเรื่องที่ปรากฏตัวอยู่ในเรื่องและมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย การนำเสนอเรื่องในลักษณะนี้จะทำให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น เนื่องจากได้ยินเรื่องราวจากผู้ที่มีส่วนรับรู้เหตุการณ์นั้นโดยตรง

ในจินตนิยายของแก้วแก้ว ปรากฏผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักเพียงไม่กี่เรื่อง และผู้เล่าเรื่องจะอยู่ในฐานะตัวละครหลัก ซึ่งถ่ายทอดประสบการณ์ของตนด้วยปากคำของตัวเอง โดยใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ และบางครั้งอาจเข้าถึงความคิดความรู้สึกของตนอีกด้วย ผู้อ่านจะทราบเหตุการณ์เท่าที่ตัวละครที่เป็นผู้เล่าเรื่องถ่ายทอดให้ฟังเท่านั้น ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการผู้เล่าเรื่องในลักษณะนี้จากเรื่อง **หม่อมทิพย์**

ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักจากเรื่องหม่อมทิพย์

ในจินตนิยายเรื่อง **หม่อมทิพย์** ปรากฏผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักคือเด่น ภูมิ ดังตอนที่วิญญานของเด่นภูมิลุดจากร่างและลอยไปสวรรค์ ความว่า

ผมก็พลัน ได้ยินเสียงเครื่องยนต์ดังสนั่นมา
ทางเบื้องหลัง ... วินาทีต่อมาที่ผมได้รับรู้ทั้งหมด ก็คือเสียง
สนั่นหวั่นไหวเหมือน โลกถล่มลงมาบนหัว แล้วร่างผมก็ดู
เหมือนหลุดจากแรงดึงดูดของพื้นพิภพ

(แก้วแก้ว, **หม่อมทิพย์** ๒๕๔๕: ๑๓)

อาจกล่าวได้ว่า เรื่องราวทั้งหมดในจินตนิยายเรื่องนี้ คือประสบการณ์ของ
เด่นภูมิที่ได้ไปเยือนสวรรค์และนรก ขณะที่เล่าเรื่อง เด่นภูมิจะแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสิ่งที่
พบ ดังเหตุการณ์ตอนที่เด่นภูมิไปสวรรค์ ความว่า

“...เมื่อรู้สึกตัวว่าผมกำลังเดินเล่นชมทิวทัศน์
สวยงามอยู่ในที่แห่งหนึ่งหน้าตาคคล้ายสวนสามพราน แต่ว่ามีตึกมี
ศาลาประดับกระจกหน้าตาคคล้ายๆพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติตั้งอยู่
หลายหลัง

(แก้วเก้า, หนู่มทิพย์ ๒๕๔๕: ๑๔-๑๗)

การเล่าเรื่องของเด่นภูมิยังมีลักษณะของการเสียดสีระบบราชการของไทย
แฝงอยู่ด้วย ทำให้เรื่องมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น ดังเหตุการณ์ที่เด่นภูมิต้องไปติดต่อกับเทวดาที่ทำการ
สวรรค์เพื่อแจ้งเรื่องการตาย เหตุการณ์ตอนนี้คล้ายกับการไปติดต่อกับข้าราชการของคนในชนบท
ที่ไม่ได้รับการอำนวยความสะดวก ดังความว่า

“ทำไมมาเอาป่านนี้ล่ะครับ อีกสิบนาทีกะสี่โมงครึ่ง
ไม่มีใครเขาอยู่กันแล้ว”

เสียงนั้นแว่วๆเข้ามาในอนุสติ...ลุงเทิ้มแต่งตัวแบบ
เทวดาระดับซี.เจ็ด ยืนหน้ามู่ยอยู่ ถัดไปมีเทวดาแต่งตัวสีทากี คล้าย
เครื่องแบบข้าราชการ แต่ว่าหัวสวมมงกุฎบอкий์หื้อเทวดา กำลังพูด
ปาวๆอยู่ด้วยท่าที่ไม่สบใจนัก

(แก้วเก้า, หนู่มทิพย์ ๒๕๔๕: ๒๕)

การใช้ตัวละครเล่าประสบการณ์ของตัวเองนี้ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ
ทำให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดกับเหตุการณ์ในเรื่องและรู้สึกเชื่อถือเรื่องราวที่กำลังอ่าน แต่ก็มีข้อเสียคือ
ผู้อ่านจะรับรู้เรื่องราวผ่านปากคำแสดงความคิดของตัวละครตัวเดียว และไม่อาจล่วงรู้เหตุการณ์ที่
อยู่นอกเหนือความรับรู้ของผู้เล่าได้

ในบางเรื่อง แก้วเก้าก็กำหนดตัวละครรอง หรือตัวละครประกอบเล่าถึง
ความคิดและการกระทำ ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร และนำเรื่องนั้นๆมาเล่าในลักษณะ
ของ ผู้เล่าประเภทเรียกว่าผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยาน (Witness narrator) แต่ในเรื่อง ทางเทวดา และเรื่อง
เทวดา ปรากฏผู้เล่าที่เป็นพยานซึ่งล่วงรู้ความคิดและการกระทำของตัวละครราวกับเป็นผู้รู้แจ้งคือ
เทพเลขา ดังตัวอย่าง

ผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยานจากเรื่อง ทางเทวดาและเทวาวาด

ในจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา ปรากฏผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยานคือเทพเลขาซึ่งเล่าถึงชีวิตในโลกมนุษย์ของเทพบุตรองค์หนึ่งโดยใช้ สรรพนามบุรุษที่ ๑ แทนตนเอง ดังความว่า

ใครที่ประสานงานกับคนอื่นได้ยาก ทำงานเป็นทีม
เวิร์กได้ยาก ไม่มีวันเป็นเทวดาได้...อ้าว ทำไมผมถึงพูดได้เต็มปากนะหรือ ก็ผมเป็นเทวดาอยู่นี่นา

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๘: ๑)

การที่ผู้ประพันธ์กำหนดให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยานดังกล่าวเป็นเทวดา ทำให้ตัวละครที่เป็นผู้เล่าเรื่องสามารถล่วงรู้ความคิดและการกระทำของตัวละครเช่นเดียวกับผู้รู้แจ้ง และวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของตัวละครเอกเป็นช่วงๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ ดังเหตุการณ์ตอนหนึ่งที่สาแคนที่บริจาคเงินเพื่อสร้างอาชีวะให้คนในชนบท ความว่า

ให้มันได้ยังงี้ซี มีตั้งพันล้านก็ยังไม่โลก
ตาลุกวาว...ผู้ที่เห็นทรัพย์สินเงินทองเป็นเสมือนเม็ดกรวดทราย
แต่เห็นงานช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นเป็นเสมือนอาหารทิพย์...ยอม
ประสบความสำเร็จในสัมปรายภพ

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๘: ๒๘๕)

อย่างไรก็ตาม เมื่ออ่านต่อเนื่องไปนานๆ ผู้อ่านอาจรู้สึกที่ผู้เล่าเป็นผู้รู้แจ้งเนื่องจากผู้เล่าสามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ได้กว้างขวางและล่วงรู้ความคิดของตัวละครได้ ผู้ประพันธ์จึงพยายามแก้ปัญหาดังกล่าว โดยแทรกคำพูดของผู้เล่าเรื่องในฐานะที่เป็นตัวละครเป็นระยะๆ ดังตอนหนึ่ง ความว่า

ผมก็มองลงมาจากสวรรค์ ก็เห็นสาแคนกำลัง
อธิษฐาน...
ได้ยินเสียงจากจิตเขาแว่วมา

“เอริกา ถ้าหากว่าผู้ชายที่คุณเห็นในฝันเป็นคู่
ของคุณ ผมก็เอาใจช่วยให้คุณพบเขาโดยเร็ว ขอให้คุณมีความสุข
และสมหวัง อย่าผิดหวังเหมือนผมเลย”

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๘: ๑๔๐)

การใช้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยานเล่าเรื่องราวในเรื่อง **ทางเทวดาและเทวาวาด** มีข้อดีคือ ผู้ประพันธ์สามารถเล่าถึงเหตุการณ์ในเรื่องจากมุมมองของคนภายนอก ทำให้มีความเป็นกลางมากกว่าการเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละครเอก แต่วิธีการดังกล่าวก็มีข้อเสียคือผู้อ่านจะรู้สึกเหมือนอยู่วงนอกของเหตุการณ์

น่าสังเกตว่าในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วแก้วกำหนดให้ตัวละครที่ถ่ายทอดเรื่องราวเป็นเทวดา เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกว่า การที่ตัวละครพยานที่เป็นเทวดาจะสามารถเล่าเรื่องได้ราวกับเป็นผู้รู้แจ้งนั้น มิใช่เรื่องเหนือวิสัย บางเรื่องแก้วแก้วก็กำหนดให้ตัวละครเป็นผู้เล่าประสบการณ์ของตนเอง เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดกับตัวละคร อาจกล่าวได้ว่าการใช้ผู้เล่าเรื่องที่มีลักษณะต่างกันในจินตนิยายเช่นนี้ ส่งผลให้จินตนิยายของแก้วแก้วมีความสมจริงและน่าสนใจมากยิ่งขึ้นด้วย

การใช้ผู้เล่าเรื่องในลักษณะต่าง ๆ กันดังกล่าว เพื่อให้ผู้เล่าเรื่องมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเรื่องราวในจินตนิยายแต่ละเรื่อง ทั้งยังช่วยเสริมความเป็นไปได้และความน่าสนใจให้กับจินตนิยายได้เป็นอย่างดี

๖.๒ การสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบัน

จินตนิยายของแก้วแก้วมักมีเรื่องทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งของเรื่องที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การใช้แก่นำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ในจินตนิยาย จึงจำเป็นต้องใช้กลวิธีหลากหลาย เพื่อสร้างความสอดคล้องให้กับส่วนของจินตนิยาย ดังรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

๖.๒.๑ การสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้กับโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วแก้วนำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ในการสร้างโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง ทำให้โครงเรื่องของจินตนิยายเหล่านี้ประกอบด้วยเหตุการณ์สองกลุ่ม คือกลุ่มเหตุการณ์ที่สร้างจากวรรณคดีและกลุ่มเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน แก้วแก้วจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรายละเอียดบางอย่างของเหตุการณ์จากวรรณคดี ซึ่งเป็นเหตุการณ์เหนือธรรมชาติและเหตุการณ์ที่มีบริบทของสังคมในสมัยโบราณให้สอดคล้องกลมกลืนกับเหตุการณ์ในจินตนิยายซึ่งมักจะเกิดขึ้นในบริบทของสังคมยุคปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น โครงเรื่องในจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทางเทวดา

หากพิจารณาวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านคือ **บทละครเรื่องสังข์ทอง** ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ และกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ จะพบว่ามีความเหมือนหรือธรรมชาติเป็นจำนวนมาก เมื่อแก้วแก่นำเรื่องราวจากวรรณคดีดังกล่าว มาใช้ในการสร้างสรรค์โครงเรื่องของจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** ซึ่งมีเรื่องราวเกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน แก้วแก่นำจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางอย่างของเหตุการณ์เหนือธรรมชาติในวรรณคดีให้สอดคล้องกับสังคมในยุคปัจจุบันด้วย (ดูรายละเอียดของโครงเรื่องเพิ่มเติมได้ในบทที่ ๓ หน้า ๑๒) ดังตัวอย่างเช่น

ในเรื่อง **บทละครเรื่องสังข์ทอง** นั้น มีเหตุการณ์ที่กุมารน้อยออกจากหอยสังข์มาทำงานบ้านให้มารดา แก้วแก่นำต้องการคงสาระสำคัญดังกล่าวไว้ในจินตนิยาย แต่เมื่อไม่สามารถรักษาเหตุการณ์ให้ตรงตามเดิมได้ แก้วแก่นำจึงเปลี่ยนแปลงให้เป็นเหตุการณ์ที่สาแคนในวัยเด็กได้เข้าแข่งขันตอบปัญหาวิทยาศาสตร์และได้รับชัยชนะในระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นการแสดงความสามารถที่เหมาะสมกับวัยและเป็นไปได้ในสังคมปัจจุบัน

เมื่อเติบโตขึ้น พระสังข์ไปเติบโตกับนางพันธุรัตน์ในเมืองยักษ์และได้รับของขวัญคือ รูปเงาะ ไม้เท้า เกือกแก้วและมหาจินดามนต์ แก้วแก่นำนำเค้าเรื่องในตอนนี้นำมาสร้างเหตุการณ์ในจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** โดยให้สาแคนไปเรียนต่อที่นอร์ธอีสต์บัลติมอร์ ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ห่างไกลและมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวแอฟริกันอเมริกัน นอร์ธอีสต์บัลติมอร์จึงเป็นเมืองที่มีอันตรายเทียบเคียงได้กับเมืองยักษ์

แก้วแก่นำยังพยายามคงความสามารถในการใช้มหาจินดามนต์หรือการเรียกเนื้อเรียกปลาของตัวเองใน**บทละครเรื่องสังข์ทอง** ไว้ในจินตนิยายด้วย แต่ความสามารถในการเรียกเนื้อเรียกปลานั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจเกิดขึ้นในชีวิตจริง แก้วแก่นำจึงตีความมหาจินดามนต์ใหม่ในฐานะวิชาของตัวละครเอก และสร้างสาแคนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการผ่าตัดหัวใจ

ต่อมาเมื่อสาแคนเดินทางกลับมาประเทศไทยและได้พบกับเอริกา แก้วแก่นำนำเหตุการณ์ที่ท้าวสามนต์จัดงานเลือกคู่ให้ธิดา ซึ่งเป็นวิธีการเลือกคู่ของชนชั้นสูงในสมัยโบราณ มาใช้ในโครงเรื่องของจินตนิยาย แต่ปรับเปลี่ยนวิธีการเลือกคู่ให้สอดคล้องกับโครงเรื่องของเรื่อง**ทางเทวดา** ซึ่งเกิดขึ้นในสังคม โดยกำหนดให้เอริกามีโอกาสคบหาดูใจกับชายหนุ่มหลายคน ซึ่งเป็น

วิธีการเลือกคู่ที่สอดคล้องกับชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเทียบได้กับเหตุการณ์ที่นางรจนามีโอกาสเลือกคู่จากชาวเมืองหลายคนในงานเลือกคู่ตนเอง

เมื่อเหตุการณ์ดำเนินมาถึงตอนท้ายเรื่อง แก้วแก้วก็นำเหตุการณ์ที่พระอินทร์เชิญก่อกำคำไปตอบปัญหาธรรมมาใช้ในสร้างเหตุการณ์ในโครงเรื่องของจินตนิยายเรื่องทางเทวดา โดยเปลี่ยนรายละเอียดจากการตอบปัญหาธรรมซึ่งเป็นวิธีการทดสอบปัญญาในสมัยโบราณ มาสร้างเป็นเหตุการณ์การร่วมเกมตอบปัญหาในรายการโทรทัศน์ซึ่งเป็นวิธีการทดสอบปัญญาที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดเช่นนี้ ทำให้โครงเรื่องของจินตนิยายเรื่องทางเทวดามีความสอดคล้องกับปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันก็รักษาลักษณะสำคัญของโครงเรื่องในบทละครเรื่องสังข์ทอง ชาดกล้านนาไทยเรื่องก่อกำคำและกลอนอ่านเรื่องท้าวกำคำ ไว้ได้อย่างครบถ้วน

แก้วแก้วสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้กับเหตุการณ์ในจินตนิยาย โดยเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของเหตุการณ์จากวรรณคดีไทยบางเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถคงเหตุการณ์ที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านไว้ในจินตนิยายได้ แต่ในขณะเดียวกันเหตุการณ์จากวรรณคดีโบราณเหล่านั้นก็สอดคล้องกลมกลืนกับบริบทของจินตนิยายเป็นอย่างดี

๖.๒.๒ การสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้แก่ตัวละคร

ในจินตนิยายที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมักปรากฏตัวละครที่สร้างจากวรรณคดีไทย มากระทำบทบาทในจินตนิยายซึ่งอยู่ในบริบทของสังคมปัจจุบัน แก้วแก้วจึงจำเป็นต้องสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้แก่ตัวละครเหล่านั้นด้วย ผู้วิจัยอาจจำแนกกลวิธีการสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๖.๒.๒.๑ การนำตัวละครที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยมาแสดงบทบาทในบริบทปัจจุบัน

๖.๒.๒.๒ การสร้างตัวละครขึ้นใหม่ในยุคปัจจุบันให้คล้ายคลึงกับตัวละครจากวรรณคดีไทย

๖.๒.๒.๑ การนำตัวละครที่สร้างโดยอาศัยเค้าจากวรรณคดีไทยมาแสดงบทบาทในบริบทปัจจุบัน

ในจินตนิยายที่แก้วแก้วสร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านนั้น แก้วแก้วสร้างตัวละครจากวรรณคดีไว้อย่างหลากหลาย บางตัวเป็นตัวละครที่แก้วแก้ว

จำลองภาพให้เหมือนตัวละครเดิมในวรรณคดีไทย ตัวละครบางตัวเป็นตัวละครที่แก้วแก้วสร้างภาพขึ้นใหม่โดยอาศัยเค้าจากวรรณคดี เมื่อแก้วแก่นำตัวละครที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวละครที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเหล่านี้มาแสดงบทบาทในบริบทสังคมปัจจุบัน แก้วแก้วจึงเปลี่ยนแปลงรายละเอียดบางอย่าง เพื่อให้ตัวละครโบราณเหล่านั้นตอบสนองต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันอย่างสมเหตุสมผลยกตัวอย่างเช่น การตอบสนองต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของขุนแผน เจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้าและธิดานาค

ขุนแผนจากจินตนิยายเรื่อง ปลายเทียน

ในจินตนิยายเรื่องนี้ ผู้ประพันธ์จำลองภาพของขุนแผนให้มีบุคลิกลักษณะเหมือนที่ปรากฏใน **เลขาขุนช้างขุนแผน** (คงที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้แล้วอย่างละเอียดในบทที่ ๔ หน้า ๑๐๖) และยังกำหนดให้ตัวละครขุนแผนสามารถผ่านมิติจากใน **เลขาขุนช้างขุนแผน** ออกมาแสดงบทบาทในโลกปัจจุบันได้ เมื่อมาอยู่ในบริบทของสังคมปัจจุบัน ขุนแผนได้มาพบกับหลายสิ่งหลายอย่าง รวมทั้งบุคคลต่างๆ ซึ่งแตกต่างจากยุคสมัยของตนเองโดยสิ้นเชิง แต่ขุนแผนก็ตอบสนองต่อวัตถุสิ่งของและสถานการณ์ที่พบได้อย่างไม่ติดขัด ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับคนในปัจจุบันได้อย่างสมเหตุสมผลด้วย ดังตัวอย่างเหตุการณ์บางตอนที่ขุนแผนสามารถนั่งในรถยนต์ ไปพร้อมตัวละครอื่นๆ ได้อย่างเป็นปกติทั้งๆ ที่รถยนต์เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในจินตนิยายเรื่อง **ปลายเทียน** ปรากฏเหตุการณ์ตอนหนึ่งที่ขุนแผนติดตามวังน้และรุจิยาไป เพื่อตามหาเจ้าสร้อยสุมาลี ดังความว่า

วังน้...ไม่อาจมองเห็นร่างโปรงใสบนเบาะหลัง ซึ่งชะงอก
มากระชิบ...ให้เสาะแสวงหาตัววงศ์เมืองจนพบ ...ไม่มีใครเห็นรอยยิ้มอย่าง
สมหวังของแม่ทัพใหญ่อยุธยา

(แก้วแก้ว, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๕๓)

แก้วแก้วยังสร้างสถานการณ์ให้ขุนแผนพูดจาโต้ตอบกับวังน้ซึ่งเป็นคนในยุคปัจจุบัน และสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตครอบครัวของวังน้ ซึ่งเป็นปัญหาครอบครัวในสังคมปัจจุบัน แต่ในขณะที่เดียวกัน แก้วแก้วก็ยังคงบุคลิกบางอย่างของขุนแผนไว้ เช่นการพูดเป็นกลอนเสภา ดังเหตุการณ์ที่ขุนแผนแนะนำวังน้ให้คืนดีกับภรรยา เพราะไม่ต้องการให้วังน้ประสบชะตากรรมแบบเดียวกับตน ที่แม้จะต้องการกลับไปหานางวันทอง แต่ก็ไม่สามารถทำได้ ดังความว่า

...จะทิ้งขว้างร่างหย่าหาคกรไม่
คิดทบทวนเสียใหม่อย่าหุนหัน
เสียดายนางโสภากวีลาวัณย์
ควรถนอมเป็นจอมขวัญให้มั่นคง

(แก้วเก้า, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๑๗)

การที่แก้วเก้าสร้างขุนแผนให้มีความคิดที่สอดคล้องกับปัจจุบัน ทั้งยังสอดคล้องกับภูมิหลังของตัวละครขุนแผนในวรรณคดี ทำให้จินตนิยายเรื่องนี้มีความสอดคล้องกับปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

เพชรกล้าและเจ้าสร้อยสุมาลีจากเรื่อง ปลายเทียน

เพชรกล้าและเจ้าสร้อยสุมาลีเป็นตัวละครในเสภาสมมติซึ่งแก้วเก้าสมมติว่าอยู่ร่วมสมัยกับขุนแผน แม้จะไม่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องใดๆเลย แต่ตัวละครสองตัวนี้ก็มิบุคลิกลักษณะ และนิสัยใจคอใกล้เคียงกับตัวละครในเสภาขุนช้างขุนแผน คือเจ้าสร้อยสุมาลีใกล้เคียงกับเจ้าสร้อยฟ้า และเพชรกล้าใกล้เคียงกับแสนตรีเพชร อย่างไรก็ตามตัวละครสองตัวนี้เป็นตัวละครที่แก้วเก้าสร้างภาพขึ้นมาใหม่ จึงแสดงบทบาทได้กว้างขวางกว่าขุนแผนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เมื่อเจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้าเดินทางผ่านมิตินาชอนตัวอยู่ในโลกปัจจุบันแล้ว ทั้งคู่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าของคนในสังคมปัจจุบันเพื่อให้ไม่แตกต่างจากคนทั่วไปมากนัก ดังตอนหนึ่งที่เพชรกล้าแต่งกายเช่นเดียวกับคนในยุคปัจจุบัน ความว่า

ร่างที่เดินตามเรวิทย์มาหยุดอยู่ตรงหน้า แทบไม่มีร่องรอย
ของนักรบหนุ่มโบราณให้เห็น...เสื้อยืดสีขาวเนื้อบางกระชับ ช่วงไหล่ผลาด
และอกฝั่งผาย กางเกงผ้าแบบชาวเลตัวหลวมยาวถึงข้อเท้า ไม่อาจพราง
รูปทรงที่แข็งแรงราวกับนักกีฬาไว้ได้

(แก้วเก้า, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๑๓๗)

ด้านเจ้าสร้อยสุมาลีก็มีโอกาสสวมชุดว่ายน้ำ ก่อนที่จะว่ายน้ำในทะเลเช่นเดียวกับคนในยุคปัจจุบัน ความว่า

ชุดว่ายน้ำของเจ้าสร้อยสุมาลีเป็นแบบชิ้นเดียว สีดำสนิท
ปราศจากลวดลาย นอกจากการขลิบขาที่แขนเสื้อ แต่ก็ขับผิวสีงาช้างให้ส่อง
 ไส้กระจ่าง จนสว่างอยู่ในแสงสลัวยามพลบค่ำ

(แก้วเก้า, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๒๔๖)

แก้วเก้ายังสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้กับเจ้าสร้อยสุมาลีและเพชร
 กล้าโดยให้ตัวละครทั้งสองตัว มีความรักกับคนในยุคปัจจุบัน กล่าวคือเพชรกล้ารักเกลาดัด และเจ้า
 สร้อยสุมาลีมีใจรักกับเรวิทย์ แต่ในขณะเดียวกัน แก้วเก้าก็ยังคงบุคลิกบางอย่างของตัวละครโบราณ
 ไว้ กล่าวคือเพชรกล้าพูดเป็นกลอนเสภา ในขณะที่เกลาดัดซึ่งเป็นคนในยุคปัจจุบัน พูดด้วยภาษาร้อย
 แก้วธรรมดา ดั่งบทสนทนาระหว่างเพชรกล้ากับเกลาดัดตอนหนึ่ง เมื่อเพชรกล้าถูกเกลาดัดถามความ
 ในใจ ความว่า

ไม่ให้ตอบว่ารักจักไม่ตอบ
 แต่บอกเพียงแค่ชอบตอบไม่ได้

 แล้วเจ้ารักพี่ไหนใคร่ขอถาม
 ขอตอบความตามใจอย่าอายเหนียม

...ไม่รักนะซี ฉันไม่ใช่คนรักใคร่ง่ายๆ ถ้ารักเราก็ต้องคบกัน
 นานกว่านี้หน่อย ต้องรู้นิสัย ต้องรู้ความจริงใจของทั้งสองฝ่ายว่าเราไม่มีใคร
 อีกร

(แก้วเก้า, ปลายเทียน ๒๕๔๕: ๔๖๒)

การที่แก้วเก้าสร้างเพชรกล้าให้ยอมรับความคิดของเกลาดัดในเรื่องของ
 ความรัก เป็นการสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้แก่เพชรกล้า ซึ่งแก้วเก้าสมมติให้เป็นตัวละคร
 ในสภาพสมมติ ทำให้จินตนิยายเรื่องนี้มีความสอดคล้องกับปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ชิตานาคในเรื่องหนุ่มทิพย์

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้าสร้างภาพตัวละครจากวรรณคดีไทยขึ้น
 ใหม่โดยอาศัยแนวคิดจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน แล้วผสานจินตนาการของตนเอง
 ให้ตัวละครเหล่านั้นมีพัฒนาการด้านความคิดและพฤติกรรมตามยุคสมัยเช่นเดียวกับมนุษย์ใน

ปัจจุบัน ทำให้ตัวละครเหล่านี้มีอิสระในการแสดงบทบาทมากกว่าตัวละครที่สร้างขึ้นให้คล้ายคลึงกับตัวละครที่เคยปรากฏในวรรณคดี

ในจินตนิยายเรื่อง **หนุมทิพย์** แก้วแก้วกล่าวถึงธิดานาค ที่มาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านคลองตาขาว แก้วแก้วได้ผสานจินตนาการของตนเองให้ธิดานาคมีวิถีชีวิตสมัยใหม่ เช่นเดียวกับคนในปัจจุบัน กล่าวคือ แก้วแก้วจินตนาการให้ธิดานาคไปเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัย และกล่าวถึงสังคมความมักสังสรรค์กันด้วยการเลื่อยดิสโก้ เช่นเดียวกับมนุษย์ยุคปัจจุบัน ความว่า

ผมจ้องหน้าหล่อน...ไม่มีอะไรให้รู้เลยว่าหล่อนไม่ใช่มนุษย์
หล่อนยืนตัวตรง ท่าทางเหมือนนิสิตนักศึกษาสาว ๆ ที่เพิ่งเลิกเรียน...
เครื่องแบบมันคล้ายกันซะใหม่ละ ฉันเป็นนักศึกษาปีสี่ มหาวิทยาลัยบาบาล
คณะชลสาสตร์ ...คุณนี่คุยด้วยแล้วสบายใจดี ไม่ต้องระวังนาคหนุ่ม ๆ ฉันเบื่อ
พวกนั้น ...ถ้าไม่แข่งเรือชิงกีไปเลื่อยดิสโก้ ก็กันในทะเล

(แก้วแก้ว, **หนุมทิพย์** ๒๕๔๘: ๘๖-๒๓๒)

อาจกล่าวได้ว่าการสร้างภาพตัวละครธิดานาคจากวรรณคดีไทยขึ้นมาใหม่ โดยอาศัยฐานจากวรรณคดีไทย แต่ในขณะเดียวกันก็จินตนาการให้ธิดานาคสวมเครื่องแบบนักศึกษาและเรียนหนังสือในมหาวิทยาลัยในเมืองบาบาลและรู้จักการสังสรรค์ด้วยการไปเลื่อยดิสโก้คล้ายกับที่มนุษย์ในปัจจุบันสังสรรค์ด้วยการเต้น ดิสโก้เช่นนี้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้กับตัวละครได้อย่างดี

๖.๒.๒.๒ การสร้างตัวละครในยุคปัจจุบันให้คล้ายคลึงกับตัวละครจากวรรณคดีไทย

จินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** เป็นจินตนิยายที่แก้วแก้วสร้างสรรค์ขึ้น โดยนำโครงเรื่องจากวรรณคดีมาสร้างสถานการณ์ขึ้นมาใหม่ในสมัยปัจจุบัน ตัวละครหลายตัวในจินตนิยายเรื่องนี้จึงเป็นตัวละครในยุคปัจจุบัน แต่ยังคงมีลักษณะ นิสัยใจคอ ตลอดจนความสามารถพิเศษบางอย่าง ในทำนองเดียวกับตัวละครในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้อย่างละเอียดแล้วในบทที่ ๔ หน้า ๑๓๑) ตัวอย่างได้แก่

สาแค้นจากเรื่องทางเทวดา

แก้วแก้วสร้างสาแค้นซึ่งเป็นตัวละครในยุคปัจจุบันให้มีหน้าตาไม่งดงาม และมีความสามารถพิเศษในการทำงานเดียวกับตัวละครเอกใน **บทละครเรื่องสังข์ทอง** **ชาดกล้านนา** **ไทยเรื่องกำกาดำ** และกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ

แก้วแก้วสร้างสาแค้นให้มีลักษณะภายนอกคล้ายรูปเงาใน **บทละครเรื่องสังข์ทอง** คือ มีตาโตเบิ่งพอง ในทำงานองเดียวกับที่กวีได้พรรณนาเจ้าเงาะไว้ว่า “หูหน้าตาโตเท่าไข่น่าน” จมูกแพบบาน ปากหนาเหมือนปากโอ่ง ทำให้หน้าตาของสาแค้นคล้ายกับลักษณะของเจ้าเงาะที่กวีพรรณนาไว้ว่า “หน้าตาตะลักษ์ม้กะสัน” แก้วแก้วยังสร้างสาแค้นให้มีผิวคล้ำเช่นเดียวกับ ท้าวกำกาดำใน **กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ** ด้วย

ตัวละครเอกฝ่ายชายใน **บทละครเรื่องสังข์ทอง** **ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ** และ **กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ** ต่างก็มีลักษณะสำคัญร่วมกันประการหนึ่ง คือสามารถ “ถอดรูป” กลายเป็นชายรูปงามได้ กล่าวคือ พระสังข์ใน **บทละครเรื่องสังข์ทอง** สามารถถอดรูปเงาให้ผู้อื่นเห็นรูปทองที่ซ่อนอยู่ภายในได้ เช่นเดียวกับที่กำกาดำสามารถถอดเสื้อดำออกเพื่อให้ผู้อื่นเห็นรูปโฉมงดงาม แต่เนื่องจากลักษณะดังกล่าวเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ เมื่อแก้วแก้วนำรายละเอียดดังกล่าวมาสร้างเป็นตัวละครสาแค้นซึ่งอยู่ในบริบทของสังคมปัจจุบัน (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อย่างละเอียดในบทที่ ๔ หน้า ๑๓๐) จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางอย่างให้สอดคล้องกับปัจจุบันด้วย ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการนำความสามารถในการถอดรูปของพระสังข์และกำกาดำ ตลอดจนความสามารถในการเรียกเนื้อเรียกปลาซึ่งเป็นลักษณะเหนือธรรมชาติมาเปลี่ยนรายละเอียดให้สอดคล้องกับปัจจุบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แก้วแก้วต้องการคงความสามารถในการถอดรูปเงาให้เป็นทองของพระสังข์และกำกาดำไว้ในจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แก้วแก้วจึงปรับเปลี่ยนเสียใหม่ให้สาแค้นได้รับพรจากเทวดาในความฝัน ตามข้อเสนอของพระราหูที่ให้เสนอให้สาแค้นสามารถแปลงกายกลายเป็นชายรูปงามได้เมื่ออยู่ในความมืด ดังความว่า

สาแค้น...เคลิ้มหลับไปอย่างแทบจะไม่รู้เนื้อรู้ตัว

...เจ้ามนุษย์จี้รวคนนี้ สามารถหล่อได้ตั้งแต่ยังหนุ่ม...ในเงา

ของข้า...คือเงามืด...ยิ่งแสงสัวลงเท่าไร นายสาแค้นก็ยังมีรูปโฉมงดงามขึ้น

เท่านั้น ในทางตรงกันข้าม หากแสงสว่างค่อยเจิดจ้ามากขึ้นเขาก็จะขี้น
ขี้น

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๔๕-๑๕๕)

ในโลกของความเป็นจริง รูปร่างหน้าตาของคนเราไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เพียงเพราะการตั้งความปรารถนา คนที่มีหน้าตาขี้นและขี้นดำเช่นสาแค้น ก็ย่อมจะต้องมีหน้าตาขี้นและขี้นดำไปตลอดชีวิต การที่แก้วเก้ากำหนดให้สาแค้นได้รับพรจากเทวดาในความฝัน และกลายเป็นชายรูปงามเมื่ออยู่ในความมืด แทนการถอดรูปจริงๆ ทำให้การกลายเป็นชายรูปงามดังกล่าวมีความเป็นไปได้ และสอดคล้องกับปัจจุบันมากขึ้น เพราะในโลกของความฝันนั้น อาจเกิดเหตุการณ์เหนือธรรมชาติใดๆขึ้นก็ได้ การที่สาแค้นได้พบกับคณะเทวดาจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีความเป็นไปได้ ในขณะเดียวกัน แก้วเก้าก็ใช้ความมืด เพื่อให้การกลายเป็นชายรูปงามมีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับปัจจุบันด้วย เนื่องจากรูปร่างหน้าตานั้นเป็นสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยารมองเห็นซึ่งมีแสงสว่างเป็นปัจจัยสำคัญ เมื่ออยู่ในความมืด มนุษย์จะไม่อาจมองเห็นสิ่งใดๆได้ รูปโฉมของสาแค้นที่ปรากฏขึ้นเมื่ออยู่ในความมืดจึงมีรูปร่างที่มองเห็นด้วยตา แต่เป็นรูปที่เกิดจากจินตนาการของผู้ดูและคุณค่าความดีของสาแค้นซึ่งบุคคลที่ใกล้ชิดสาแค้นย่อมประจักษ์ได้ด้วยใจ ในเหตุการณ์ที่สาแค้นพบกับเอริกา แก้วเก้าก็กำหนดให้ไฟดับ จากนั้นจึงใช้สำนวนพรรณนาให้ผู้อ่านเข้าใจว่าสาแค้นมีรูปโฉมงดงามขึ้น ดังความว่า

“เอเห็นพี่หมอกกลายเป็นผู้ชายที่หล่อมาก ในตอนที่ไฟดับ”

เขาชะงักมอง...ดวงหน้าคมสันจับตาสะทอนเงาจากผิวน้ำ
ขี้นมอง...เป็นดวงหน้าที่เขาเห็นจากกระจกเงามาตั้งแต่จำความได้

เพียงแต่ว่าบัดนี้ สัดส่วนในดวงหน้าเหมือนถูกหัตถ์ทิพย์อัน
มองไม่เห็นเอื้อมมาบิดเป่าของเก่าออกไป แล้วลูบไล้ใหม่ให้ลงตัว เหมาะจะ
ไปทุกส่วนสัก

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๖๘)

นอกจากนี้ แก้วเก้าใช้คำว่ารูปทองในความเปรียบ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสติปัญญาและคุณความดี ดังความตอนหนึ่งว่า

สมองกับหัวใจมึงเป็นทองแท้ ยัยเอริก้ามั่นมองทะเลเข้าไป

เห็นถึงหลงรัก

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๓๒๐)

แก้วเก้าได้นำประเด็นเกี่ยวกับความสามารถอื่นๆของพระสังข์ในบทละครเรื่องสังข์ทอง เช่น การใช้มหาจินดามนต์เรียกเนื้อเรียกปลาและความสามารถในการตีกลี มาเปลี่ยนให้เป็นความสามารถที่สอดคล้องกับปัจจุบัน โดยสร้างให้สาเคนเป็นนักศึกษาแพทย์ที่เรียนในวิชาการเฉพาะทาง ซึ่งมีน้อยคนที่จะมีสติปัญญาและความสามารถสูงพอที่จะเรียนได้ โดยเฉพาะแพทย์ที่เป็นคนไทยนั้น มีเพียงสาเคนเพียงคนเดียวที่จบในสาขาดังกล่าว จากคลีฟแลนด์คลินิก โอไฮโอ ซึ่งเป็นสถาบันชั้นนำในด้านนี้ได้ นอกจากนี้เขายังมีความสามารถในการผ่าตัดหัวใจเป็นเลิศ และได้ใช้ความสามารถดังกล่าวช่วยชีวิตคนเป็นจำนวนมาก

อาจกล่าวได้ว่า แก้วเก้าใช้กลวิธีหลากหลายในการสร้างความสอดคล้องกับปัจจุบันให้กับการกลายร่างเป็นชายที่มีรูปร่างหน้าตางดงาม และมีผิวพรรณเป็นสีทอง เช่นการใช้ความฝันเพื่อให้การได้รับพรจากเทวดาเป็นไปได้ในยุคปัจจุบัน การใช้ความมืดเพื่อนำเสนอเรื่องการถอดรูปของตัวละครเอก การกำหนดให้สาเคนมีความเชี่ยวชาญในวิชาแพทย์ทำนองเดียวกับที่พระสังข์มีมหาจินดามนต์ และเชี่ยวชาญการตีกลี การที่เปลี่ยนแปลงรายละเอียดบางอย่างของตัวละครเช่นนี้ ทำให้ตัวละครที่สร้างขึ้นโดยใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

๖.๓ การนำเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่ในจินตนิยาย

วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีแง่มุมหลากหลายสามารถสื่อความหมายทางอารมณ์และความคิดให้แก่คนในสังคมได้ไม่สิ้นสุด แก้วเก้าจึงนำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านเหล่านั้นมาใช้ในการสร้างสรรค์จินตนิยาย เพื่อให้ตนเองสามารถนำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับวรรณคดีไทยในมุมมองที่ต่างไปจากเดิมแก่ผู้อ่านซึ่งเป็นคนในยุคปัจจุบันได้อย่างอิสระ ผ่านกลวิธีหลากหลายดังรายละเอียดต่อไปนี้

๖.๓.๑ การนำเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่ผ่านโครงเรื่อง

๖.๓.๒ การนำเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่ผ่านตัวละคร

๖.๓.๓ การนำเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่ผ่านฉาก

๖.๓.๑ การนำเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่ผ่านโครงเรื่อง

ในจินตนิยายบางเรื่อง ผู้ประพันธ์ใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ในการสร้างสรรค์โครงเรื่องของจินตนิยาย เพื่อเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับวรรณคดีเหล่านั้น จากนั้น

แก้วเก้าจึงเพิ่มเหตุการณ์ที่ไม่ปรากฏในวรรณคดีดังกล่าวเข้าไปในโครงเรื่องของจินตนิยาย เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวรรณคดีในมุมมองที่ต่างออกไปจากเดิม ทำให้แนวคิดของจินตนิยายเหล่านั้นมีความแตกต่างกับแนวคิดที่ปรากฏในวรรณคดี จินตนิยายที่แก้วเก้านำเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่ผ่านโครงเรื่อง ได้แก่ จินตนิยายเรื่อง **เรือนนพเก้า** และ **พิมมาลา** ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรือนนพเก้า

ในจินตนิยายเรื่อง **เรือนนพเก้า** แก้วเก้าสร้างเหตุการณ์ในชีวิตของผอบแก้วให้คล้ายคลึงกับเรื่อง **กาถีกลอนสุภาพ** เป็นอย่างยิ่ง (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ ๓ หน้า ๕๕) แต่เนื่องจากจินตนิยายเรื่องนี้เป็นจินตนิยายเรื่องใหม่ที่แก้วเก้าสร้างขึ้นจากจินตนาการ แก้วเก้าจึงสามารถเพิ่มเหตุการณ์ตลอดจนรายละเอียดต่างๆของเหตุการณ์ลงไปในโครงเรื่องของจินตนิยายได้อย่างอิสระ เหตุการณ์และรายละเอียดที่แก้วเก้าเพิ่มเติมลงไปในโครงเรื่องนี้เองที่แสดงให้เห็นมุมมองใหม่เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่อง **กาถีกลอนสุภาพ** มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในวรรณคดีเรื่อง **กาถีกลอนสุภาพ** กวีแสดงภาพให้นางกาคีเป็นผู้หญิงที่มีจิตใจโลเล ไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี ทั้งยังสามารถโกหกเพื่อเอาตัวรอดได้ โดยไม่รู้สึกลึกซึ้ง เมื่อแก้วเก้านำวรรณคดีเรื่อง **กาถีกลอนสุภาพ** มาใช้ในการสร้างสรรค์จินตนิยายเรื่อง **เรือนนพเก้า** แก้วเก้าจึงพยายามหาเหตุผลมาอธิบายพฤติกรรมของตัวละคร ตลอดจนเสนอมุมมองใหม่ให้กับผอบแก้วซึ่งเป็นตัวละครที่สร้างขึ้น โดยอาศัยเค้าจากนางกาคี ประเด็นเกี่ยวกับการแสดงมุมมองใหม่ให้เห็นได้อย่างชัดเจนในคำนำของจินตนิยายเรื่อง **เรือนนพเก้า** ที่แก้วเก้าได้เขียนไว้ด้วยตนเอง ดังความว่า

เมื่ออ่านเรื่องกาถีกครั้งใด ก็อดนึกไม่ได้ว่า ท่านแต่งเพื่อให้
ประจักษ์แจ้งในหญิงพาลฝ่ายเดียวเท่านั้นนะหรือ แล้วผู้ชายพาลในเรื่องอย่าง
พญาครุฑ และคนธรรพ์ รวมทั้งท้าวพรหมทัต สามีผู้ไม่อาจปกป้องและไม่ยอม
ให้อภัยภรรยา ผู้ชายเหล่านี้จะเรียกว่าผิดถูกมากน้อยแค่ไหน ก็ดูเหมือนไม่มีใคร
คำนึงถึงมากนัก

เรือนนพเก้า จึงจำลองเรื่องราวของชายสามและหนึ่ง หญิง มา
ลงไว้ เป็นคำถามและคำตอบที่ไม่ได้จบลงแค่ตอนท้ายเรื่อง

(แก้วเก้า, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: คำนำ)

การที่แก้วแก้วเพิ่มเหตุการณ์ตลอดจนรายละเอียดต่างๆของเหตุการณ์ลงไปในเรื่องของจินตนิยายเรื่องเรือนพเก้า ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยเค้าจากเรื่อง กากิกลอนสุภาพ แสดงให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ

ในเรื่อง กากิกลอนสุภาพ กวีต้องการนำเสนอแนวคิดที่ว่า “สตรีที่มีใจโลเลไม่ซื่อสัตย์ต่อสามีสมควรได้รับโทษ” กวีจึงแสดงภาพนางกากิให้เป็นผู้หญิงที่ใจโลเลไม่มั่นคงและไม่ซื่อสัตย์ต่อสามีของตนหลายครั้ง นับตั้งแต่เมื่อได้สบตากับพญาครุฑซึ่งแปลงเป็นมาณพรูปงามเพื่อมาเล่นสากับท้าวพรหมทัตผู้เป็นสามี นางอยากเห็นมาณพนั้นมากจนถึงกับออกมาแอบมอง ทั้งยังตัดสินใจรับรักพญาครุฑเพียงเพราะมีรูปงาม ตลอดจนมีความสัมพันธ์กับผู้ชายถึงสองคนในเวลาเดียวกัน โดยปราศจากความละอายใจ ต่อมาเมื่อถูกจับได้ก็ไม่ยอมรับผิด เมื่อวรรณคดีเรื่องนี้ได้รับความนิยมนิยมอย่างแพร่หลาย ทำให้ความคิดที่ว่าผู้หญิงที่คบชู้เป็นเป็นผู้หญิงที่ไม่มั่นคงต่อสามี ไม่ยอมรับผิดและปราศจากความละอายได้รับการยอมรับตามไปด้วย

แก้วแก้วสร้างสรรค์จินตนิยายเรื่อง เรือนพเก้า ที่มีเรื่องราวของผอบแก้วที่มีคนรักอยู่แล้ว แต่ไม่อาจร่วมชีวิตกับคู่รักของตนได้ ต่อมาเมื่อเธอต้องแต่งงานกับผู้ชายอีกคนหนึ่ง เธอจึงเลือกที่จะกลับไปมีชีวิตรักกับคู่หมั้นเดิมระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งสามีของเธอมาตามตัวกลับไป เพื่อนำเสนอเหตุผลและความคิดในมุมมองใหม่ ดังต่อไปนี้

ความซื่อสัตย์และมั่นคงต่อความรัก

ในเรื่อง เรือนพเก้า แก้วแก้วสร้างผอบแก้วให้เป็นผู้หญิงที่ซื่อสัตย์และมั่นคงต่อความรักของตนอย่างยิ่ง ผอบแก้วเคยมีความรักกับเขมจนถึงขั้นหมั้นหมายกัน เธอจึงซื่อสัตย์และมั่นคงต่อความรักนั้น นับตั้งแต่เขมได้มอบแหวนให้แก่เธอ ด้วยหมายจะให้แหวนวงนี้เป็นตัวแทนของความรักระหว่างเขาและผอบแก้ว ก่อนที่เขมจะไปเรียนต่อที่อังกฤษ ดังความว่า

ถ้าผอบแก้วยังรักที่อยู่ ขอให้สวมแหวนวงนี้ ...ถ้าหมั้นรัก

เมื่อไหร่ ถึงค่อยถอด

(แก้วแก้ว, เรือนพเก้า ๒๕๔๕: ๒๒๖)

ต่อมาผอบแก้วเข้าใจผิดว่าเขมซึ่งเป็นคู่หมั้นของตน และยังคงศึกษาอยู่ที่อังกฤษนั้นขอดอนหมั้นเพราะฐานะทางบ้านของเธอตกต่ำลง ไม่นานนักผอบแก้วตัดสินใจแต่งงาน

กับพระยารัชดาปรีวรตเพื่อผู้เกียรติยศให้แก่ครอบครัวของตน ถึงกระนั้นเธอก็ยังมั่นคงต่อความรักของเขม และสวมแหวนที่เขมมอบให้เธอตลอดเวลา

ต่อมาเมื่อผอบแก้วได้รู้ความจริงว่า ผู้ที่จัดการให้เกิดการถอนหมั้นนั้นมิใช่เขม แต่เป็นผู้ใหญ่ของเขม ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ทำให้ผอบแก้วกลับมาคิดว่าตนเป็นฝ่ายผิดที่ได้ทรยศต่อเขม และเกิดความสับสนในใจขึ้น และเกรงว่าเขมจะเข้าใจผิดว่าเธอทิ้งเขาไปแต่งงานกับพระยารัชดาปรีวรต ดังความว่า

ที่เขมคงเข้าใจว่าดิฉันเป็นฝ่ายเปลี่ยนใจไปเอง เธอคงแค้นใจมาก... ดิฉันไม่ยอมให้พี่เขมเข้าใจดิฉันผิด ดิฉันไม่ยอมเป็นผู้หญิงเลว ถึงได้กลุ้มใจ

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๒๔๔)

นอกจากนี้ ผอบแก้วยังรู้สึกสับสนเพราะเธออยู่ในฐานะที่แต่งงานแล้ว ไม่ควรปันใจให้ชายอื่น แต่ความผูกพันและมั่นคงต่อความรักที่มีต่อเขมมีอำนาจเหนือกว่าจึงตัดสินใจผิดพลาด โดยเลือกที่จะหนีออกไปใช้ชีวิตร่วมกับเขมที่จันทบูร สถานการณ์ดังกล่าวนี้ ทำให้ผอบแก้วเสมือนหนึ่งเป็นหญิงที่มีใจโลเล

ต่อมาผอบแก้วมีโอกาสรู้ความจริงว่าเขมมิได้มีความรักมั่นคงต่อเธออย่างแท้จริงซึ่งสร้างความรังทิดใจอย่างใหญ่หลวง ดังความว่า

เธอทำได้ทุกอย่างเพื่อเขม แม้แต่การทำร้ายชายผู้ไร้ความผิดชายผู้ที่มอบทุกสิ่งทุกอย่างให้เธอ ทั้งความรัก เกียรติยศ ...แล้วผู้ชายที่อยู่ตรงหน้านี้ล่ะ เมื่อถึงเวลาที่เขาคงอยู่ในฐานะเดียวกับเธอบ้าง เขากลับมีข้ออ้าง...เพื่อที่จะเป็นฝ่าย 'ได้' มากที่สุดและ 'เสีย' ให้น้อยที่สุด

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๒๕๑)

เจ้าคุณพาตัวผอบแก้วกลับมาจากจันทบูร ทำให้เธอได้มีเวลาใคร่ครวญปัญหาของตนอย่างจริงจัง จนกระทั่งรู้สึกว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งที่ผิด เธอได้คิดแล้วว่าผู้หญิงที่ดี แม้จะมีความรักต่อผู้ชายคนใดคนหนึ่งอย่างมั่นคง แต่เมื่อแต่งงานแล้วก็ควรยุติความสัมพันธ์ดังกล่าวไว้เพียงเท่านั้น

ความซื่อสัตย์และมั่นคงต่อสามี

ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วแก้วกล่าวถึงหญิงสาวที่มีชายคนรักอยู่แล้ว แต่กลับต้องไปแต่งงานกับผู้ชายอีกคนหนึ่ง แก้วแก้วนำเสนอเหตุผลและประเด็นความคิดต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในตอนต้นเรื่อง ผอบแก้วต้องแต่งงานกับพระยารัชดาปรีวรรตเพื่อผู้เกียรตินยศที่ถูกผู้ใหญ่ข่มขอลอนหมั้น แม้ผอบแก้วจะมีความสุขสบายตามอัธยาศัย แต่เธอก็กลับมีความรู้สึกต่อเจ้าคุณรัชดาฯ ในฐานะที่เป็นผู้มีพระคุณและเป็นผู้ใหญ่ที่ควรเคารพ ผอบแก้วไม่เคยมีความรู้สึกรักใคร่ผูกพันกับเจ้าคุณในฐานะสามี เมื่อเธอพบเขม่อีกครั้งหนึ่ง เธอก็กลับอ้างความรักมันคงระหว่างเธอและเขม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งมามาก่อนการแต่งงานกับเจ้าคุณให้มีโอกาสเห็นหน้าที่ภรรยา จนยอมละทิ้งความซื่อสัตย์ต่อสามีและหนีไปใช้ชีวิตกับเขม่อที่จันทบูรชั่วระยะเวลาสั้นๆ ไม่นานนัก พระยารัชดาฯ ก็ไปตามตัวผอบแก้วกลับมาและพาไปอยู่ที่เรือนนพเก้า ริมฝั่งแม่น้ำนครไชยศรี

ในระหว่างที่อยู่กับเขม่อที่จันทบูร ผอบแก้วเริ่มรู้สึกผิดในการกระทำของตน ในฐานะที่เธอได้แต่งงานอย่างถูกต้องและสมเกียรติกับเจ้าคุณ แต่เธอก็กลับแสดงความไม่ซื่อสัตย์อย่างน่าอัปยศ ความรู้สึกผิดดังกล่าวนี้ติดแน่นอยู่ในจิตใจของเธอ ดังความว่า

เธอแทบจะได้ยินเสียงหัวใจ ... แหว่วมาจากสำนึก

‘เธอคงไม่เคยคิดถึงความเสียหายที่จะเกิดแก่ฉันเลยสินะ เมื่อเธอหนีตามชายอื่น เธอคงไม่เคยเสียดายซ้ำว่าฉันจะต้องค้นหาทางแก้ไขอย่างไร จากความอัปยศที่ฉันไม่ได้เป็นฝ่ายก่อน’

...ทำอย่างไรเธอถึงจะทำให้เจ้าคุณรู้ว่า ทุกวันนี้มนโธธรรมเขียนเธออย่างเจ็บแสบ

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๒๕๕)

ถึงแม้ว่าผอบแก้วจะรู้สึกผิดอยู่แล้วก็ตาม เมื่อเธอกลับมาอยู่ที่เรือนนพเก้าในฐานะคุณหญิงรัชดาปรีวรรต เธอก็ยังมีใจรักเจ้าคุณรัชดาฯ ผู้เป็นสามีเช่นเดิม และไม่เคยมีความสุขแม้แต่น้อย ทั้งที่เจ้าคุณก็ส่งคนมาดูแลให้เธอมีความสุขตามอัธยาศัยอยู่ตลอดเวลา

ความรู้สึกผิดที่ไม่ซื่อสัตย์และมันคงต่อสามีที่เกิดขึ้นในจิตใจของผอบแก้วนั้นพอกพูนมากขึ้น ทำให้เธอรู้สึกเหมือนโดนลงโทษอยู่ตลอดเวลา สำหรับผอบแก้วแล้ว การที่ต้องมาอยู่ที่เรือนนพเก้า จึงมิใช่การพักอาศัยที่เต็มไปด้วยความสุขสบาย หากแต่เป็นการถูกคุมขังไว้จากอิสรภาพในชีวิต ดังความตอนหนึ่งที่ผอบแก้วพูดกับสามีว่า

ถ้าลมมาดิฉันก็จะไปกับเขา เจ้าคุณห้ามดิฉันไม่ได้ ดิฉันไม่
ขอเป็นนักโทษในบ้านนี้อีกแล้ว

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๓๒๗)

ในที่สุด เมื่อผอบแก้วไม่สามารถหนีออกจากเรือนนพเก้าอย่างที่ตั้งใจไว้
ได้ เธอจึงคิดว่าวิธีเดียวที่เธอจะพ้นไปจากเรือนหลังนี้ได้ คือการปลิดชีวิตตนเอง ผอบแก้วจึง
ตัดสินใจกระโดดน้ำตาย แม้กระนั้น ดวงวิญญาณของผอบแก้วก็ยังไม่อาจเป็นอิสระจากความรู้สึก
ผิดต่อสามี ที่จงจำเธอไว้กับเรือนนพเก้าได้ ดังความว่า

เจ้าคุณ ไม่จำเป็นต้องกักขังเธอไว้ในเรือนอีกต่อไปแล้ว
ร่างกายของเธอเป็นอิสระจากการกักกัน นับแต่มันจมลงกลางแม่น้ำในคืนนั้น
แต่วิญญาณของเธอต่างหาก ถูกจองจำอยู่ต่อมานานแสน
นาน ไม่อาจปลดปล่อยโซ่ตรวนแห่งบาปออกจากวิญญาณได้จนบัดนี้

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๑๕๕)

วิญญาณของผอบแก้วต้องสิงสถิตอยู่ในเรือนนพเก้าตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา
จนถึงยุคปัจจุบัน วิญญาณของผอบแก้วได้พบกับเมฆและนิชาที่มาพักในเรือนนพเก้า ทำให้เธอได้
ใคร่ครวญถึงความผิดทั้งหมดในชีวิตของเธอ ผอบแก้วจึงพบว่าเธอยังมิได้ทำหน้าที่ภรรยาของพระ
ยารัชดาปรีวรรต ให้เหมาะสมกับความรักที่เขามิให้ต่อเธอ ผอบแก้วตระหนักว่าตลอดชีวิตที่ผ่านมา
เธอใช้ชีวิตตามความต้องการของตนเองเป็นสำคัญ โดยไม่เคยคิดถึงผลกระทบที่จะเกิดแก่คนใกล้ตัว
เลย ดังความว่า

เธอ...ยอมให้ความปรารถนา... กลายมาเป็นหลักในชีวิต
โดยไม่คิดคำนึงถึง...ผู้ได้รับผลกระทบกระเทือนโดยตรงจากการกระทำของ
เธอ... เมื่อตระหนักว่าเขมไม่มั่นคงพอที่จะครองคู่กับเธอ มีแต่เจ้าคุณเท่านั้นที่
ยังรักเธอ เธอก็ไม่เคย... แสดงให้เขารู้ว่าเสียใจที่เป็นฝ่ายกระทำต่อเขา

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๓๗๔-๓๗๕)

เมื่อได้สนทนากับเมฆ ผอบแก้วจึงตัดสินใจได้ว่าหากได้รับโอกาสอีกครั้ง
เธอจะกลับไปชดใช้หนี้ให้กับเจ้าคุณผู้สามี ทำให้ความรู้สึกผิดที่มีต่อเจ้าคุณในใจของผอบแก้ว
บรรเทาความรุนแรงลง ดังความว่า

ถ้าหากว่าผู้ชายทั้งสามคนกลับมาหาคุณหญิง ขอให้ตั้งต้นใหม่...คุณหญิงจะเลือกใครครับ...ผมว่าคุณหญิงจะกลับไปหาเจ้าคุณ
คุณหญิงจะรักหรือไม่ก็ตามคุณหญิงถือว่ามันติดค้างกันอยู่ คือหน้าที่ภรรยา
เธอเขาได้ถูกต้องแล้ว...เหตุใดเธอจึงเข้าใจกันได้
 ...ในสามคน ถ้าคุณหญิงจะใจร้ายกับใครผมก็เห็นมีแต่เจ้า
คุณคนเดียว คุณหญิงจึงอยากจะไปอยู่ใช้หนี้ให้เขา หหมดหนี้แล้วคุณหญิงจะ
 ไปไหนก็ได้

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๓๘๕-๓๘๖)

เมื่อได้สนทนากับเมฆ ผอบแก้วได้ย้อนมองชีวิตตนเอง และตระหนักเป็น
 ครั้งแรกถึงความสำคัญของการซื่อสัตย์และมั่นคงต่อสามี เธอจึงตัดสินใจเลือกทำหน้าที่ภรรยาของ
 เจ้าคุณให้สมกับความรักที่เจ้าคุณมอบให้เธอ ดังนั้นในตอนท้ายเรื่อง เธอจึงปฏิเสธที่จะสวมแหวน
 ของเขม ต่อหน้าดวงวิญญาณของเขม ดังความว่า

อย่าเลยคะพี่เขม ขอให้จบสิ้นกันเพียงแค่นี้ ดิฉันไม่มีสิ่งใด
 ยึดเหนี่ยวอยู่กับพี่เขมอีกแล้ว

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๔๐๓)

ในที่สุด ผอบแก้วก็ตัดสินใจที่จะรักพระยารัชดาปรีวรรตได้อย่างแท้จริง
 ผอบแก้วจึงได้พบกับวิญญาณของเจ้าคุณและพบว่าเจ้าคุณอภัยให้เธอแล้ว ดังความว่า

ฉันยกโทษให้เธอนานแล้ว เธอต่างหากเล่าที่ไม่เคยยกโทษให้
ตัวเอง เธอจึงไม่อาจพบฉันจนแล้วจนรอด

(แก้วแก้ว, เรือนนพเก้า ๒๕๔๕: ๓๘๖)

แม้ผอบแก้วจะเห็นแก่ความรักจนละทิ้งความซื่อสัตย์และมั่นคงต่อสามี
 ในตอนแรก แต่ในท้ายที่สุด เมื่อผอบแก้วได้ตระหนักถึงสาเหตุที่ทำให้เธอไม่อาจไปสู่สุคติ เธอก็
 สำนึกผิดและเลือกที่จะซื่อสัตย์และมั่นคงต่อเจ้าคุณผู้สามีอย่างจริงใจ ตลอดจนกลับไปหาพระยารัช
 ดาปรีวรรตด้วยความเต็มใจ

อาจกล่าวได้ว่าแก้วแก่นำเสนอมุมมองใหม่เหล่านี้ในจินตนิยาย เพื่อนำเสนอ
 แนวคิดของจินตนิยายเรื่อง เรือนนพเก้า ที่ว่า “ผู้หญิงที่กระทำความผิด โดยการนอกใจสามี ย่อมจะ

ได้รับความทุกข์เหมือนถูกจองจำ แต่เมื่อสำนึกได้และทำความดีตอบแทน ก็ควรได้รับการให้อภัย และหลุดพ้นจากวงจรความทุกข์” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

พินมมาลา

ในจินตนิยายเรื่อง พินมมาลา แก้วเก้าสร้างเหตุการณ์บางส่วนในชีวิตของเพรียวให้คล้ายคลึงกับเรื่อง อิลราชคำฉันท์ (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้แล้วในบทที่ ๓ หน้า ๖๖) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วเก้าสร้างขึ้นใหม่จากจินตนาการ แก้วเก้าจึงสามารถเพิ่มเหตุการณ์ตลอดจนรายละเอียดต่างๆของเหตุการณ์ลงไปในโครงเรื่องของจินตนิยายได้อย่างอิสระ เพื่อแสดงให้เห็นมุมมองใหม่เกี่ยวกับส่วนของเนื้อเรื่องบางตอนจากวรรณคดีเรื่อง อิลราชคำฉันท์ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในวรรณคดีเรื่อง อิลราชคำฉันท์ กวีต้องการแสดงแนวคิดของเรื่องที่ว่า “อำนาจของเทพเจ้านั้นเป็นสิ่งที่ล่วงละเมิดมิได้” กวีจึงแสดงภาพของเทพเจ้าที่อาจลงโทษมนุษย์ ทั้งที่มนุษย์ผู้นั้นปราศจากความผิด จะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่ท้าวอิลราชถูกสาปให้กลายเป็นหญิง เพียงเพราะพลัดหลงเข้าไปในเขตสวนขวัญเชิงเขาไกรลาสโดยบังเอิญ เมื่อแก้วเก้านำวรรณคดีเรื่อง อิลราชคำฉันท์ มาใช้ในการสร้างสรรค์จินตนิยายเรื่องพินมมาลา แก้วเก้าจึงพยายามหาเหตุผลมาอธิบายพฤติกรรมของตัวละคร โดยเพิ่มเหตุการณ์ตลอดจนรายละเอียดต่างๆของเหตุการณ์ลงไปในโครงเรื่องของจินตนิยาย ทำให้ภาพลักษณ์เกี่ยวกับการลงโทษมนุษย์ของเทพเจ้าเปลี่ยนแปลงไป

แก้วเก้านำความคิดที่ว่าเทพเจ้าจะลงโทษมนุษย์ที่ทำความผิด มาสร้างสรรค์จินตนิยายเรื่อง พินมมาลา ให้มีเรื่องราวเกี่ยวกับเพรียวซึ่งเป็นผู้ชายที่ทำทุกอย่างได้เพื่อความก้าวหน้าของตัวเอง ไม่เว้นแม้แต่การใช้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือไต่เต้าไปสู่ความสำเร็จ ความผิดดังกล่าวนี้ทำให้นางฟ้ารัมภากลางโทษเพรียวให้กลายเป็นหญิงเพื่อนำเสนอเหตุผลและความคิดในมุมมองใหม่ดังต่อไปนี้

สาเหตุและผลของการลงโทษให้กลายเป็นหญิง

ในเรื่อง พินมมาลา กล่าวถึงเพรียว ชายหนุ่มที่หล่อลวกผู้หญิงหลายคนเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทั้งยังหลอกลวงผู้หญิงให้ยอมมีความสัมพันธ์กับตนในเชิงชู้สาวด้วยตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ที่เพรียวตีสนิทขยี้แก้ว เพื่อให้เธอช่วยทำงาน ดังความตอนหนึ่งว่า

เด็กสาว...มีสิ่งที่เขาต้องการ คือสมองชั้นเลิศเป็นที่มาของ
เกรดA ได้ไม่ยาก เขาจึงเริ่ม...ทำตัวเป็นเพื่อนสนิทที่รู้ใจ เข้าใจ...เขาดูแลเอาใจ

ไล่หล่อนอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง เสมอต้นเสมอปลาย...ก็เพราะความดี
เหล่านี้ งานปลายทอมสำคัญหลายๆชิ้น...จึงได้ช่วยแก้วอดดาหลับจับตานอน
ช่วยทำให้จนเสร็จ

(แก้วเก้า, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๕๗)

เมื่อเข้าทำงานในเซนซุยา เปรียวก็แสดงความรักต่อหญิงสาวหลายคนใน
ช่วงเวลาเดียวกัน แต่เขาก็มิได้จริงจังกับใครเป็นพิเศษ

เปรียวทำความผิดอย่างไม่รับผิดชอบไว้กับผู้หญิงหลายคน จนกระทั่ง
นางฟ้าร่มกาแก้วเข้ามาในชีวิตเปรียวแล้วลงโทษเขา โดยหาวิธีสาปให้กลายเป็นหญิง (ผู้วิจัยได้
วิเคราะห์เกี่ยวกับการกลายร่างเป็นหญิงของเปรียวไว้แล้วในบทที่ ๓ และบทที่ ๕)

ในระหว่างที่เปรียวใช้ชีวิตอย่างพิมมาลา เธอมีโอกาสนเรียนรู้ความ
ยากลำบากของผู้หญิงที่มักจะถูกผู้ชายเอาเปรียบในเรื่องเพศอยู่เสมอ ดังเหตุการณ์ตอนที่เปรียว
ในร่างพิมมาลาไปหาคล เพื่อขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องที่ดินถูกสาปให้เป็นผู้หญิง แต่กลับถูก
ดลวนลาม ดังความว่า

ร่างดลโถมพรวดเข้ามารวกกับกระทิงเปลี่ยว...มีอีกร่างหนึ่ง
คร่อมทับไว้แน่น...ในนาที่นั่นเอง เปรียวเพิ่งรู้ว่าความขยะแขยงขนลุกกรู
เกรียวไปทั้งตัวกับความกลัวว่าจะตกเป็นเหยื่อเป็นอันใด เขาตระหนักว่า เขา
กำลังจะถูกข่มขืนเป็นครั้งแรกในชีวิต

(แก้วเก้า, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๑๖๔-๑๖๕)

นอกจากความทุกข์ทรมานทางกายที่เกิดจากการถูกผู้ชายเอาเปรียบแล้ว
พิมมาลายังพบว่าสิ่งที่ตนเคยทำเมื่อยังเป็นผู้ชาย กลับให้ผลตรงกันข้ามเมื่อเธอเป็นผู้หญิง ความว่า

มีเรื่องยุ่งยากกวนประสาทหลายเรื่องทีเดียวที่เปรียวไม่เคย
เจอแต่พิมมาลาต้องรับไปเต็มๆ...อย่างเรื่องนาง...หล่อนเคยชื่นชมหนุ่มหล่อ
แสนเก่งอย่างเปรียวมากแค่ไหน หล่อนก็ชิงชังสาวสวยแสนเก่งอย่างพิมมาลา
มากขึ้นเท่านั้น

(แก้วเก้า, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๒๑๔)

สาเหตุและผลของการคืนร่างกลับเป็นชาย

ในจินตนิยายเรื่อง **พิมมาลา** แก้วแก้วกำหนดให้มีการคืนร่างกลับเป็นชาย เช่นเดียวกับใน **อิรราชำฉันท** แต่เปลี่ยนแปลงเงื่อนไข แทนที่จะใช้การทำพิธีอิศวรเมธ กลับให้นางฟ้ารั่มภากำหนดเงื่อนไขว่า เพรีวจะต้องช่วยผู้หญิงทุกคนที่เขาเคยหลอกลวงให้ตาสว่างโดยทั่วกัน ดังคำสั่งของนางฟ้ารั่มภาคอนหนึ่งว่า

คุณเคยเอาเปรียบเขามาจนหนึ่งแล้ว คุณจะต้องชดใช้บาปด้วยการทำให้เขาตาสว่าง อย่าชักช้านะยะ ถ้าอยากกลับไปเป็นนายเพรีวารูปหล่อคนเดิมล่ะก็

(แก้วแก้ว, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๒๐๑-๒๐๒)

เพรีวจึงต้องกลับไปพบผู้หญิงทุกคนที่เขาเคยหลอกใช้และพบว่าผู้หญิงที่เขาเคยหลอกใช้ทุกคน กำลังจะถูกผู้ชายเอาเปรียบอีกครั้งในทำนองเดียวกับที่เพรีวเคยเอาเปรียบพวกเธอมาก่อน เพรีวจึงจำเป็นต้องทำทุกวิธีทางให้ผู้หญิงเหล่านั้นมองเห็นเล่ห์เหลี่ยมกลลวงของผู้ชายที่พวกเธอกำลังมีความสัมพันธ์ด้วย เช่นตอนที่พิมมาลาช่วยให้ดารณิมองเห็นชื่อเสียงของทศกร ดังความว่า

ถ้าเขาเป็นฝ่ายอยากได้ จะทุ่มเทเอาใจก็ทำได้ทุกอย่าง แต่พอหมดอยากก็กลับหน้ามือเป็นหลังมือ... ทศกรเสียหน้าที่เพรีวตัดหน้าแย่งคาไปก่อน ถ้าเพรีวได้เขาก็ต้องได้... ถ้าจะทำให้เขารักเธอถาวร ก็ต้องมีอะไรดีๆ อีกหลายอย่างตรงตามที่เขาชอบมากที่สุด ... ไปทำความรู้จักเขาให้ดีเถอะว่าชอบผู้หญิงแบบไหนกันแน่

(แก้วแก้ว, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๒๓๕-๒๓๖)

แต่ครั้งที่เพรีวช่วยเหลือผู้หญิงเหล่านั้นเขาก็จะมีโอกาสกลับคืนร่างเป็นชายชั่วคราวระยะเวลานึง แล้วกลับเป็นผู้หญิงอีก เมื่อช่วยเหลือได้มากขึ้น ระยะเวลาที่คืนร่างเป็นชายก็จะยาวนานขึ้นเรื่อยๆ ดังความว่า

ทำยังไงก็ได้ให้แม่สาวจี้โมโหมั่นเลิกเจ็บแค้นคุณ ให้หล่อนออกปากมาช่วยว่าเลิกโกรธแค้นอาฆาตพยาบาทหมื่นหน้าคุณแล้ว ทีนี้คุณจะเป็นผู้ชายเมื่อไหร่ก็ได้ ถ้าอยากเป็น แต่เฉพาะในตอนกลางคืนนะ

(แก้วแก้ว, พิมมาลา ๒๕๔๗: ๓๐๒)

น่าสังเกตว่าเงื่อนไขที่ทำให้เพรียวคืนร่างเป็นชายนั้น มิใช่การประกอบพิธีกรรมเพื่ออ้อนวอนเทพเจ้า แต่เพรียวต้องออกไปช่วยให้ผู้หญิงที่ตนเคยหลอกใช้ให้ตาสว่าง และรู้เท่าทันเล่ห์กลของผู้ชายซึ่งเป็นการทำความดีชดใช้ความผิดด้วยตนเอง เขาจึงจะพ้นจากคำสาปได้ การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของเหตุการณ์เช่นนี้จึงแสดงให้เห็นมุมมองใหม่ที่ว่าผู้กระทำความผิดควรเป็นผู้แก้ไขความผิดพลาดของตนด้วยตัวของตัวเองอย่างชัดเจน

การที่เพรียวได้ไปใช้ชีวิตเป็นพิมมаланั้น ทำให้เพรียวมีโอกาสได้เรียนรู้ชีวิต ตลอดจนความคิดและความรู้สึกของผู้หญิง ส่งผลให้เพรียวเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม แม้ว่าในที่สุดเขาจะได้กลับคืนร่างเป็นชายโดยสมบูรณ์แล้วก็ตาม ดังความว่า

ตั้งแต่กลายร่างเป็นพิมมลา ชายหนุ่มรู้สึกว่ามีมุมมองที่เคยมองผู้หญิงนั้นเปลี่ยนไปเกือบจะโดยสิ้นเชิง ...ผู้หญิงไม่ได้เป็นแค่เพศที่ด้อยกว่า นำเบื้อในบางครั้ง และนำเอาชนะในบ่อยครั้งอย่างเมื่อก่อน...เขามองเห็นความรักความเอาใจใส่ที่แฝงมากับความน่ารักาญเหล่านั้น ถ้าหากว่าหล่อนไม่รักไม่สนใจ หล่อนก็จะไม่มาทรมความสำคัญกับเขา ไปเสียทุกอย่าง

(แก้วแก้ว, พิมมลา ๒๕๔๗: ๕๒๗)

อย่างไรก็ตาม แม้เพรียวจะกลับเป็นชายโดยสมบูรณ์แล้ว เขาก็ยังต้องชดใช้ความผิดที่ได้ทำไว้กับน้ำนวล ด้วยการนำความสามารถของตนช่วยประคับประคองชีวิตของน้ำนวลและลูกสาวของเธอต่อไป โดยไม่ได้รับสิ่งตอบแทนใดๆจากเธออีกเลย

การนำเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับการกลายร่างเป็นหญิงของแก้วแก้วยังมีส่วนในการสนับสนุนแนวคิดในจินตนิยายเรื่อง พิมมลา ที่ว่า “บุคคลที่แสวงหาความสำเร็จในชีวิตโดยใช้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือสมควรถูกลงโทษ แต่เมื่อสำนึกได้และทำความดีชดเชยความผิดตามสมควรแล้ว ก็ควรได้รับการให้อภัยในที่สุด” ด้วย

๖.๓.๒ การนำเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่ผ่านตัวละคร

ในจินตนิยายบางเรื่อง ผู้ประพันธ์สร้างตัวละครในจินตนิยายขึ้น โดยอาศัยเค้าจากตัวละครจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน แต่ได้เปลี่ยนแปลงรายละเอียดบางอย่างของตัวละครในจินตนิยายให้แตกต่างตัวละครในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน เพื่อนำเสนอ

แนวคิดเกี่ยวกับวรรณคดีในมุมมองที่ต่างออกไปจากเดิม จินตนิยายที่แก้วแก่นำเสนอมุมมองใหม่ผ่านตัวละคร ได้แก่ สาแคนในจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดาและญามินในจินตนิยายเรื่องอมตะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สาแคนในจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา

ในจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา แก้วแก่นำสร้างสาแคนซึ่งเป็นตัวละครร่วมสมัยให้มีลักษณะร่วมกับตัวละครใน บทละครเรื่องสังข์ทอง ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ และกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อย่างละเอียดแล้วในบทที่ ๔ หน้า ๑๓๐) แก้วแก่นำความคิดเรื่องการถอดรูปมานำเสนอในจินตนิยาย โดยเปลี่ยนแปลงรายละเอียดบางอย่างให้เหมาะสมกับรูปแบบของจินตนิยาย เพื่อแสดงให้เห็นมุมมองใหม่เกี่ยวกับวรรณคดี ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในวรรณคดีไทยเรื่อง บทละครเรื่องสังข์ทอง และวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ และกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ กวีเสนอการ “ถอดรูป” กลายเป็นชายรูปงามของตัวละครเอกฝ่ายชายอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดให้ตัวละครเอกเหล่านั้นถอดสิ่งที่ปิดบังร่างกาย เช่นรูปเงาะและเสื้อดำออก เพื่อเผยให้เห็นรูปร่างหน้าตาและผิวพรรณเป็นทองที่ซ่อนอยู่ภายใน รูปร่างหน้าตาและผิวพรรณที่งดงามดังกล่าวนั้น เป็นที่ต้องใจของคนทั้งหลายที่พบเห็น นักวรรณคดีบางคนก็วิเคราะห์ว่า การถอดรูปดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของปัญญาและความสามารถที่ซ่อนอยู่ภายใน ดังจะเห็นได้จากการที่เจ้าเงาะถอดรูปเป็นพระสังข์ที่มีรูปเป็นทองหลายครั้ง เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญ รวมถึงครั้งสุดท้ายที่ต้องออกไปติดลากับพระอินทร์ และการที่กำกาดำถอดเสื้อดำออก เผยให้เห็นกายที่เป็นสีทอง เมื่อจะตอบปัญหาธรรมะของพระอินทร์

เมื่อแก้วแก่นำบางประเด็นจากวรรณคดีเรื่อง บทละครเรื่องสังข์ทอง ชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ และกลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ มาใช้ในการสร้างสรรค์จินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา จึงนำการ “ถอดรูป” ของตัวละครเอกจากวรรณคดี มาแสดงในจินตนิยายด้วยมุมมองใหม่ด้วย โดยนำเสนอให้มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับปัจจุบัน แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงสาระสำคัญในวรรณคดีไว้ได้อย่างครบถ้วน แก้วแก่นำใช้กลวิธี ๓ ประการ ได้แก่อำนาจของเทวดา ความฝันและความมืด ในการทำให้สาแคนกลายเป็นชายรูปงามตามปรารถนาของเขา โดยได้เพิ่มรายละเอียดต่างๆ ให้แก่เหตุการณ์ดังกล่าวในจินตนิยาย ทำให้การกลายร่างเป็นชายรูปงามในยุคปัจจุบันกลายเป็นจริงและยอมรับได้

การกลายร่างเป็นชายรูปงาม

แก้วแก้วสร้างสาแคนให้มีพื้นฐานที่จะกลายร่างเป็นชายที่มีรูปร่างงดงามและมีผิวพรรณเป็นทอง ๒ประการได้แก่ การสร้างให้สาแคนมีอุปนิสัยที่จะสั่งสมคุณความดีโดยไม่หวังผลตอบแทนอย่างสม่ำเสมอ และการสร้างภูมิหลังให้สาแคนมีจิตชาติเป็นเทวดารูปงาม

ผู้ประพันธ์แสดงให้เห็นว่า สาแคนสั่งสมคุณงามความดีอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือ เมื่อยังเป็นเด็กนักเรียน สาแคนก็ตั้งใจเรียนหนังสืออย่างขยันขันแข็ง จนครูประจำชั้นออกปากชมว่า สาแคนเป็นเด็กนักเรียนที่ขยันแพथ์ ตั้งใจเรียนและได้คะแนนดีที่สุดในโรงเรียน ต่อมาเมื่อนักศึกษามหาวิทยาลัย สาแคนก็ช่วยเหลือเพื่อนๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในเรื่องการเรียนและเรื่องทั่วไป จะเห็นได้จากเหตุการณ์ตอนที่สาแคนเข้าไปช่วยเพื่อนที่ซื้อจลาชีพหรือคุ่นที่กำลังถูกทำร้ายร่างกายโดยไม่เกรงว่าตนเองจะได้รับอันตราย ดังความว่า

สาแคนเห็นเงาคำๆ สองร่าง...ร่างที่ใหญ่กว่าร่างหมัดชกจน
ร่างเล็กกว่ากระเด็นห่างหลังล้มลง เจ้าของร่างใหญ่กรากเข้าเตะซ้ำ

“เฮ้ย! หยุต” สาแคนแผดเสียง วิ่งถลันเข้าไปช่วย แน่ใจว่าเกิด
การทำร้ายร่างกายกันขึ้นแล้ว

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๓๐)

นอกจากนี้ เขายังคบหาเพื่อนแต่ละคนด้วยความจริงใจ โดยไม่ได้หวังผลประโยชน์ใดๆ จะเห็นได้จากเหตุการณ์ในวันที่คุ่นสำเร็จที่การศึกษา สาแคนปฏิเสธที่จะรับเครื่องใช้ไฟฟ้าราคาแพงที่คุ่นออกปากยกให้เขา ดังความว่า

สาแคนไปช่วยเพื่อนรักเก็บของเมื่ออำลาหอพัก ข้าวของ
หลายอย่างคุ่นไม่นำไปด้วย...ของใช้ไฟฟ้ามีราคาอย่างโทรทัศน์หรือเครื่อง
เสียง คุ่นยกให้เพื่อนรัก

แต่สาแคนปฏิเสธ

“ห้องไม่มีที่จะเก็บ ทีวียังไม่รู้จะวางตรงไหนเลย นายเอ
กลับไปเถอะ ยังใหม่อยู่

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๕๐)

เมื่อเป็นนักศึกษาแพทย์ สาแค้นก็รักษาคณเฑาะว์ทุกคนอย่างเต็มกำลังความสามารถเท่าเทียมกัน โดยไม่นำความรู้สึกส่วนตัวมาเกี่ยวข้อง ดังเหตุการณ์ตอนที่สาแค้นพบว่าคนไข้ในความรับผิดชอบของเขา คืออันธพาลในท้องถิ่นที่เคยทำร้ายสาแค้นจนบาดเจ็บสาหัสมาก่อน สาแค้นก็ไม่ได้ผูกใจเจ็บ ดังความว่า

สาแค้นเอาชนะความรู้สึกฝ่ายต่ำของตัวเองได้ ในจิตใจเดียว
ไม่เสียเวลาลังเลที่จะช่วยเจ้าอันธพาลผิวดำด้วยความตั้งใจแน่วแน่พอๆกับเขา
กำลังช่วยบุคคลสำคัญของประเทศ

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๘๒)

เมื่อเรียนจบแล้ว สาแค้นก็ยังคงทำแต่ความดีอย่างต่อเนื่อง เขาทำหน้าที่เป็นแพทย์ที่ดี ทุ่มเทเวลาและความสุขสบายส่วนตัวเพื่อผู้ป่วยโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ดังความว่า

ต่อให้หวังแสงสว่าง เขาก็เฝ้าตื่นขึ้นตอนตีสี่ตีห้า แล้ว
เดินคุ่มๆออกจากหอพักไปดูแลสุขภาพแก่เจ็บ คุณคนไข้ เตรียมพร้อมสำหรับเดิน
ตรวจเยี่ยมผู้ป่วยในตอนเช้า...เสร็จแล้วก็เข้าห้องผ่าตัด กลับออกมาดูคนไข้ที่
อยู่ในเตียง ทั้งก่อนผ่าตัดหลังผ่าตัด ...จากนั้นก็เข้าเฝ้าหรือทำงานอยู่จนดึกดื่น
ก่อนคืนถึงจะกลับไปนอน

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๖๕)

การทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดทั้งชีวิตของสาแค้น ทำให้คณะเทวดาตกลงใจว่าสมควรจะบันดาลความปรารถนาของสาแค้นที่จะกลายเป็นชายรูปงามให้เป็นจริง ดังความว่า

ผลคะแนนออกมาว่า กุศลที่สาแค้นทำส่งให้เขาสามารถมี
รูปร่างหน้าตาหล่อได้...ให้เขาเป็นชายทรงโฉมเลิศล้ำ ดังเมื่ออยู่บนสวรรค์

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๔๘-๑๔๙)

ด้วยอำนาจของคณะเทวดา สาแค้นจึงสามารถกลับไปมีรูปโฉมงดงาม และมีผิวพรรณเป็นทองเหมือนเมื่อครั้งที่เขายังเป็นเทพบุตรอยู่บนสวรรค์ได้เมื่ออยู่ในความมืด แก้วเก้าได้กล่าวถึงรูปโฉมของเขาเมื่ออยู่บนสวรรค์ว่าเป็นผลจากการกระทำของตัวเอง ดังความว่า

ชาติก่อน เขาอยู่กับความงามบรรเจิดทางกวีนิพนธ์ กลุ่ม
 เกลาจิตใจผู้คนที่ให้สะอาดชื่นเย็น... ไม่แปลกที่หน้าตาเขาเมื่ออยู่บนสวรรค์ จะ
งดงามคมสันประดุจศิลปะตามกุศลที่เขาทำไว้

(แก้วเก้า, ทางเทวดา ๒๕๔๘: ๗)

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าแก้วเก้าสร้างเงื่อนไขให้กับ ‘การกลายร่าง’ เป็นชาย
 รูปงามของสาแคน เพื่อเสนอมุมมองใหม่ให้กับจินตนิยาย จากบุคลิก พื้นฐานนิสัย ตลอดจน
 พฤติกรรมของสาแคนที่แก้วเก้ากำหนดไว้ตั้งแต่ต้นเรื่อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถตีความ ‘รูปทอง’ ของ
 สาแคนได้ดังต่อไปนี้

เป็นที่น่าสังเกตว่า รูปร่างหน้าตาที่และผิวพรรณของสาแคนที่งดงามเป็นทองนี้ จะ
 ค่อยๆปรากฏชัดเจนมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อสาแคนอยู่ในความมืด ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า แท้จริง
 แล้ว ความงดงามของสาแคน ไม่ใช่ลักษณะที่เป็นรูปธรรมซึ่งอาจมองเห็นได้ด้วยตา เพราะเมื่ออยู่
 ในความมืด ความสามารถในการมองเห็นของมนุษย์ย่อมลดน้อยลงเป็นลำดับ โดยนัยนี้ ‘รูปทอง’
 ของสาแคนซึ่งปรากฏขึ้นในความมืดจึงน่าจะหมายถึง อธิษาศัยไมตรี และคุณความดีภายในซึ่งเป็น
 สิ่งที่สัมผัสได้ด้วยใจ จนทำให้คนใกล้ชิดของสาแคนมองข้ามลักษณะที่ไม่งดงามภายนอกของเขา
 ได้ในที่สุด

สาแคนเกิดมาในครอบครัวชาวนา เขาจึงมีความมานะอดทน ขยันขันแข็ง รู้จัก
 มัธยัสถ์อดออม แต่ในขณะที่เดียวกันสาแคนก็มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรู้สึกปรารถนาดีต่อผู้อื่นอย่าง
 จริงใจ แม้สาแคนจะมีสติปัญญาเหนือกว่าผู้อื่น แต่เขาก็มิได้ทะนงตน กลับช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็ม
 กำลังความสามารถ ด้วยคุณความดีเหล่านี้ทำให้สาแคนกลายเป็นที่รักของทุกคนในที่สุด ในความ
 เป็นจริง บุคคลที่ได้ใกล้ชิดสาแคนสามารถสัมผัสคุณงามความดีของเขาได้อยู่แล้ว หากมีระยะเวลา
 ยาวนานพอ แต่ในจินตนิยายเรื่อง ทางเทวดา แก้วเก้าต้องการนำเสนอคุณงามความดีของสาแคน
 โดยใช้สัญลักษณ์ ผู้ประพันธ์จึงนำเหตุการณ์ตอนที่นางรจนามองเห็นรูปทองในตัวเงาป่าใช้ใน
 จินตนิยาย โดยสร้างเรื่องให้เอริกามีโอกาสใกล้ชิดกับสาแคน จนกระทั่งสนิทสนมกับสาแคนมาก
 พอที่จะไปรับประทานอาหารที่ห้องพักของสาแคน เอริกาก็มองเห็นรูปร่างหน้าตาที่งดงามของสา
 แคนในคืนไฟดับ ดังความว่า

ในเงามืดสลัว ไร้แสงสว่างอย่างยามกลางวัน หญิงสาวตก
 ตะลึงมองโคมหน้าคัมสัน...ของชายหนุ่มรูปงามที่สุดเท่าที่เคยเห็นมา...แสง
 เงามในห้อง...จัดแต่งใบหน้าของนายแพทย์สาแคนเสียใหม่ให้หล่อเหลาอย่าง

ไม่น่าเชื่อ แต่ก็ยังดูออกว่าเป็นสาวแคนคนเดิม ไม่ใช่ผู้ชายคนใหม่เดินเข้ามาใน
ความมืด

(แก้วแก้ว, ทางเทวดา ๒๕๔๕: ๑๕๓-๑๕๔)

การที่แก้วแก้วสร้างเรื่องให้เอริกามีโอกาสมองเห็นสาวแคนกลายเป็นชายหนุ่มรูปงามในความมืด เมื่อได้รู้จักกับสาวแคนและสนิทสนมกันแล้ว ยังทำให้ความหมายของรูปทองในฐานะสัญลักษณ์ของคุณความดีมีความหนักแน่นมากขึ้นด้วย

ในบทละครเรื่องสังข์ทอง การที่พระสังข์ลงไปชุบตัวในบ่อเงินบ่อทอง และได้เรียนมหาจินดามন্ত্রจากนางพันธุรัตน์ ทำให้พระสังข์มีความสามารถพิเศษเหนือกว่าผู้อื่น ได้แก่ความสามารถในการเรียกเนื้อเรียกปลา เป็นต้น แก้วเรื่องนำแนวเรื่องเกี่ยวกับการชุบตัวและการเรียนมหาจินดามন্ত্রมาใช้ในจินตนิยาย ทำให้รูปทองของสาวแคนในเรื่อง ทางเทวดา อาจหมายถึงสติปัญญาและความสามารถที่โดดเด่นได้อีกทางหนึ่งด้วย กล่าวคือ แก้วแก้วสร้างสาวแคนให้เป็นลูกชาวบ้านธรรมดาที่มีสติปัญญาดี และมีโอกาสได้ไปศึกษาที่นอร์ธอีสต์บัลติมอร์ซึ่งเทียบได้กับการที่พระสังข์ลงไปชุบตัวในบ่อเงินบ่อทอง เมื่ออยู่ในเมืองยักษ์ จากนั้นสาวแคนยังได้ศึกษาวิชาแพทย์เฉพาะทางเกี่ยวกับการผ่าตัดหัวใจที่คลีฟแลนด์คลินิกในโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเทียบได้กับการเรียนมหาจินดามন্ত্রนั่นเอง

แก้วแก้วยังพิสูจน์ให้ผู้อ่านยอมรับว่าสาวแคนมีความสามารถพิเศษเหนือกว่าผู้อื่น โดยสร้างสถานการณ์ให้สาวแคนมีโอกาสใช้วิชาศัลยแพทย์หัวใจช่วยเหลือคนจำนวนมาก เนื่องจากสาวแคนมีฝีมือการผ่าตัดที่ถูกต้องแม่นยำเหนือกว่าแพทย์ทั่วไป ทำให้เขาได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจให้ผ่าตัดหัวใจให้แก่บุคคลสำคัญของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ หลานสาวของรองประธานาธิบดีสหรัฐฯ และมหาเศรษฐีชาวอเมริกัน ตลอดจนได้รับความไว้วางใจให้ช่วยชีวิตนายกรัฐมนตรีที่โรคหัวใจกำเริบ เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการเรียนวิชาศัลยแพทย์หัวใจทำให้สาวแคนมีความสามารถเหนือกว่าผู้อื่นอย่างแท้จริง

เหตุการณ์อีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าสาวแคนมีความสามารถพิเศษเหนือกว่าบุคคลอื่นคือการที่สาวแคนเข้าร่วมรายการ “บุรุษแห่งปี” ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ที่รวบรวมผู้ชายที่มีความรู้ดีในแต่ละวงการมาแข่งขันกัน โดยการตอบคำถามในสาขาที่ตนเองเชี่ยวชาญ ขณะที่สาวแคนกำลังจะตอบคำถามนั้น แก้วแก้วกำหนดให้หลอดไฟดวงใหญ่ในห้องส่งดับลงทำให้ผู้ชมทั่วประเทศมองเห็นรูปโฉมงดงามของสาวแคนที่ปรากฏขึ้นในความมืดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเทียบได้กับเหตุการณ์ที่ก้าก้าถอดรูปเมื่อจะตอบปัญหาธรรม (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วในบทที่ ๓ หน้า ๑๕๔) การที่สาว

แคนได้รับชัยชนะในรายการดังกล่าว แสดงให้เห็นสติปัญญาและความสามารถของสาแคนชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย

เห็นได้อย่างชัดเจนว่า แก้วแก้วเน้นย้ำความสำคัญของสติปัญญาและความดีของสาแคน โดยกล่าวเปรียบเทียบกับรูปทองหลายครั้ง เพื่อนำเสนอมุมมองใหม่ให้กับการถอดรูปเป็นทองว่าหมายถึงคุณงามความดีและคุณสมบัติที่ดีงาม ตลอดจนสติปัญญาและความรู้ความสามารถที่สาแคนได้สั่งสมขึ้นมาทีละน้อย โดยใช้เวลาทั้งชีวิตจนกระทั่งคุณงามความดีเหล่านั้นเกิดเป็นผลที่ผู้อื่นมองเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อนำเสนอแนวคิดของจินตนิยายเรื่อง **ทางเทวดา** ที่ว่า “สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น ไม่ใช่รูปร่างหน้าตาหรือการมีฐานะร่ำรวย แต่เป็นการใช้สติปัญญาและคุณงามความดีเพื่อสร้างประโยชน์ต่อผู้อื่น” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ญามิน ในจินตนิยายเรื่อง อมตะ

ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วแก้วนำเสนอการมีชีวิตอมตะของญามินซึ่งแตกต่างจากที่ปรากฏในวรรณคดีไทยที่เคยมีมาก่อน ทั้งยังได้เสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับการมีชีวิตอมตะไว้ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

การมีชีวิตอมตะ

ในวรรณคดีไทยหลายเรื่อง กวีกล่าวถึงตัวละครที่ต้องการมีชีวิตอมตะ เช่น ทศกัณฐ์ใน **บทละครเรื่องรามเกียรติ์** ที่ถอดดวงใจออกจากร่างเพื่อให้ตนเองมีชีวิตอมตะ และหิรัญยกษิปปุใน **ลิลิตนารายณ์สิบปาง** ที่บำเพ็ญตบะเพื่อขอให้พระพรหมประทานพรให้ตนไม่ตาย เพราะต้องการดำรงความมีอำนาจในโลก และยึดช่วงเวลาแห่งความสุข ความสำเร็จออกไปให้นานที่สุด

เมื่อแก้วแก้วนำความคิดเรื่องการมีชีวิตเป็นอมตะมาสร้างสรรค์จินตนิยายเรื่อง **อมตะ** แก้วแก้วจึงเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ผ่านชีวิตที่ยืนยาวเป็นนิรันดรของญามิน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในจินตนิยายเรื่อง **อมตะ** แก้วแก้วใช้ชื่อเรื่องในการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน เพื่อเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับประเด็นหลักของจินตนิยายที่เกี่ยวกับการมีชีวิตยืนยาวเป็นอมตะ เนื้อเรื่องของจินตนิยายเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับญามิน ชายหนุ่มที่มีชีวิตยืนยาวนานนับพันปี จากนั้นแก้วแก้วจึงเล่าถึงสาเหตุของการมีชีวิตอมตะของญามินว่าเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เมื่อหลายพันปีก่อน เมื่อเขายังใช้

เชื่อว่าเจ้าชายสรุต ในครั้งนั้น สรุตได้ค้ำน้ำอมฤตที่คนรักของเขาคือจันทร์กามอบให้ แต่แทนที่จันทร์กามอบน้ำอมฤตให้แก่สรุตด้วยความปรารถนาดี เธอกลับตั้งใจที่จะลงโทษสรุตให้มีชีวิตนิรันดร เพราะความเจ็บแค้น นับจากนั้นสรุตก็เริ่มมีชีวิตที่ทุกข์ทรมานขึ้นโดยลำดับ เพราะต้องทนทุกข์ทรมานจากการเห็นคนใกล้ชิดเสียชีวิตไปเพราะสิ้นอายุขัยคนแล้วคนเล่า ทั้งยังเป็นทุกข์จากการพลัดพรากจากสิ่งที่รัก สรุตจึงเสมือนหนึ่งผู้ที่อยู่เดียวดาย ดังความว่า

สรุตเดินทางผ่านจากกาลเวลาหนึ่งไปสู่อีกกาลเวลาหนึ่ง เขา
มองเห็นการเกิดและการดับนับไม่ถ้วนครั้ง... เขาพบทั้งคนดีและคนเลว ทั้ง
คนที่เขารักและคนที่เขาชัง แต่ทุกคนก็จากเขาไปภายในเวลาเพียงลมหายใจ
แสนสั้นของห้วงจักรวาล เหลือเพียงสรุตแต่ผู้เดียว

(แก้วเก้า, อมตะ ๒๕๔๗: ๓๕๕)

ด้วยเหตุนี้ สรุตจึงไม่กล้ามีความสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกต่อไป เพราะเกรงว่าจะต้องเจ็บปวดเมื่อต้องพลัดพรากจากบุคคลเหล่านั้น ดังความตอนหนึ่งที่เขาบอกคนที่ไม่ให้เข้ามาใกล้ชิดตนเองมากไปกว่านี้ ดังความว่า

อย่าหนานา...คุณกำลังเข้ามาในชีวิตที่ถูกสาป ได้โปรดเถอะ
ขอให้เราเป็นแค่เพื่อนที่ดีต่อกัน แต่อย่าเอาจิตใจมาผูกพันกันมากกว่านี้เลย

(แก้วเก้า, อมตะ ๒๕๔๗: ๓๕๖)

สรุตจึงเปลี่ยนชื่อเป็นญามิน และออกมาใช้ชีวิตอยู่ในทะเลเพียงลำพัง มีเพียงภูเขาและท้องทะเลเป็นเพื่อน ดังความตอนหนึ่งว่า

ผมชอบดูภูเขาหิน ท้องทะเล สายน้ำ...อายุของมันยืนยาว
เกินกว่ามนุษย์จะคาดคิด มันเหมือนเพื่อนเก่าแก่ที่เราเคยเห็นมานานมาก แล้ว
จะอยู่เป็นเพื่อนกันต่อไปอีกยาวนาน ผิดกับเพื่อนมนุษย์

(แก้วเก้า, อมตะ ๒๕๔๗: ๑๘๔)

น่าสังเกตว่าการมีชีวิตอมตะของญามินมิใช่ชีวิตที่มีความสุขเช่นดังภาพลักษณ์ของชีวิตอมตะที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องอื่นๆ แต่เป็นชีวิตที่ต้องทุกข์ทรมานกับการเห็นผู้ที่ตนรักสิ้นชีวิตไปตามอายุขัยคนแล้วคนเล่า ทั้งยังเป็นชีวิตที่โดดเดี่ยวเดียวดายอย่างยิ่ง สำหรับญามินแล้วชีวิตอมตะจึงมิได้นำมาซึ่งความสุขสมหวัง แต่เป็นเครื่องจองจำที่ทำให้เขาพบกับความทุกข์ทรมานอันยืดยาวชั่วนิรันดร ดังคำพูดของสรุตที่ว่า

ความตายเป็นเพียงความทุกข์ชั่วประเดี๋ยวเดียวของลมหายใจ
สุดท้ายเท่านั้น แต่การมีชีวิตอยู่โดยไม่มียุติวันนี้ลี คือความทรมาณอันยืดยาว
ชั่ววันรันคร

(แก้วเก้า, อมตะ ๒๕๔๗: ๓๕๕)

แต่ในที่สุด แก้วเก้าก็สร้างเรื่องให้ญาณินได้พบกับจันทริกาในชาติใหม่ในชื่อภริมย์
นภา เธอไม่ต้องการให้ตนเองติดอยู่ในบ่วงกรรมอีกต่อไป ในขณะที่เดียวกันก็พบว่าญาณินก็ประกอบ
คุณความดีอย่างสม่ำเสมอ และต้องทนทุกข์ทรมานมานานเพียงพอแล้ว สมควรได้รับการให้อภัย ทำ
ให้ญาณินหลุดพ้นจากการมีชีวิตอมตะ ก่อนจะกลับไปใช้ชีวิตอย่างมนุษย์ธรรมดาในที่สุด

การที่แก้วเก้านำเสนอมุมมองใหม่ที่ว่า “การมีชีวิตอมตะ ไม่ใช่ความสุข แต่เป็น
ความทุกข์ทรมานจากการพลัดพรากจากสิ่งที่รัก” เช่นนี้ ก็เพื่อเสนอแนวคิดของจินตนิยายเรื่อง
อมตะ ที่ว่า “บุคคลที่ทรยศต่อความรักของผู้อื่น ย่อมต้องชดใช้ผลกรรม โดยการทนทุกข์ทรมานจาก
การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก เป็นช่วงเวลายาวนานแทบไม่มีกำหนด จนในที่สุด เมื่อบุคคลนั้น
ทำความดีและชดใช้ความผิดบาปด้วยชีวิต จึงจะหลุดพ้นจากวงจรถังกล่าวได้”

๖.๓.๓ การนำเสนอมุมมองใหม่ผ่านฉาก

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้าสร้างฉากในจินตนิยายขึ้น โดยอาศัยเค้าจากฉากใน
วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน แต่ได้เปลี่ยนแปลงรายละเอียดบางอย่างของฉากเหล่านั้น ให้
แตกต่างออกไป เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวรรณคดีในมุมมองที่ต่างจากเดิม ฉากที่แก้วเก้า
สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อนำเสนอมุมมองใหม่นั้น ได้แก่การสร้างฉากสวรรค์ในเรื่อง **หนุ่มทิพย์ ทางเทวดา**
และ**เทวาวาด** (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อย่างละเอียดแล้วในบทที่ ๕ หน้า ๑๕๘) ในบทนี้ผู้วิจัยจะ
ยกตัวอย่างการนำเสนอมุมมองใหม่ผ่านฉากนรกในจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์และมนตรา** ดัง
รายละเอียดต่อไปนี้

ฉากนรกในจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์**

ในจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์** แก้วเก้าคงความคิดที่ว่านรกเป็นสถานที่สำหรับ
ลงโทษผู้กระทำความผิดอยู่ก็จริง แต่เสนอภาพใหม่ให้นรกมีความคล้ายคลึงกับแหล่งอบายมุขใน

โลกมนุษย์ยุคปัจจุบัน เพื่อเสนอความคิดเกี่ยวกับนรกในมุมมองใหม่ที่แตกต่างจากนรกที่ปรากฏในวรรณคดีไทย ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

มุมมองใหม่เกี่ยวกับการลงโทษในนรก

ในวรรณคดีไทยเรื่อง **ไตรภูมิภิกษา** กวีแสดงความภาพนรกว่าเป็นสถานที่สำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดบาป ประกอบด้วยนรกใหญ่ ๘ ขุมเรียงซ้อนกันเป็นชั้นๆ ลึกลงไปได้พื้นดิน และมีความทุกข์ทรมานมากขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับความลึก นรกแต่ละขุมจะมีสัตว์นรกอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และมีโทษทัณฑ์หลากหลายรูปแบบ แตกต่างกันไป ในนรกมีการลงโทษสัตว์นรกด้วยวิธีการต่างๆ กัน เช่น ในโลกภูมิภิกษา นรกยมบาลจะ หย่อนหัวสัตว์นรกลงไปในหม้อเหล็กแดงเชื่อมในโลกหิมพลินนรก เป็นนรกป่าจิว ยมบาลจะใช้หอกคาบแทงสัตว์นรกให้ปีนต้นจิวซึ่งมีหนามที่เป็นเหล็กแดงเหมือนมีไฟลุก เพื่อขึ้นไปหาคู่หูที่อยู่บนต้นจิว แล้วจะถูกบังคับให้ปีนต้นจิวขึ้นลงวนเวียนอยู่เช่นนั้น เป็นต้น

แก้วเก้าสร้าง นรกในเรื่อง **หนุมทิพย์** ให้เป็นนรกที่อยู่ใต้ดินเช่นเดียวกับนรกภูมิในวรรณคดีไทยเรื่อง **ไตรภูมิภิกษา** แต่ได้เสนอมุมมองใหม่ว่า ในปัจจุบันมนุษย์มีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสวัฒนธรรมตะวันตกอย่างเห็นได้ชัด การลงโทษสัตว์นรกในนรกภูมิจึงน่าจะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย แก้วเก้าได้สร้างภาพการลงโทษสัตว์นรกในจินตนิยายเรื่อง **หนุมทิพย์** โดยใช้มุมมองใหม่ดังกล่าว ดังความตอนหนึ่งว่า

ห่างตัวผมไปประมาณร้อยเมตร มีป้ายอันใหญ่สีขาว เขียนด้วยตัวหนังสือสะท้อนแสง ที่ดูแดงจ้ำจาวกับเปลวไฟลุกวูบวาบอยู่ทุกนาทิวา

“ทางไปนรก”

และต่ำลงมาหน่อย เขียนไว้ด้วยตัวหนังสือเล็กกว่านิดหน่อย

“อาบอบนวด”

“ป้อนคาสีโน”

“บาร์อะโกโก้”

(แก้วเก้า, **หนุมทิพย์ ๒๕๔๕: ๒๗**)

น่าสังเกตว่า แก้วเก้าใช้แสงจากสีสะท้อนแสงเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับแสงของเปลวไฟในนรก จากนั้นจึงนำลักษณะของแหล่งอบายมุขยามค่ำคืนในโลกมนุษย์ มาสร้างเป็นภาพนรกสมัยใหม่ในจินตนิยาย แก้วเก้ายังจินตนาการให้นรกเปลี่ยนวิธีการลงโทษสัตว์นรกเสีย

ใหม่ ให้มีลักษณะเหมือนกิจกรรมในแหล่งอบายมุขด้วย เช่นการเปรียบเทียบกระทะเหล็กแดงเชื่อมกับอ่างอาบน้ำในอบอบนวด ดังความว่า

สมัยนั้น...ใครตกรราก็ลงกระทะทองแดง...ลงกระทะ
หนักๆเข้า มันบอกว่าน้ำอุ่นดี หายเมื่อยหายขบ...พระยายมท่านก็ว่าซักไม่ได้
เรื่องเสียแล้ว ลงโทษวิธีใหม่ดีกว่า...ใครแทงห้วยก็แทงไปเถอะไม่มีลูก...มี
บุญ...ก็เอามาแลกเป็นเงินแทงห้วย บางทีญาติพี่น้องเขาตักบาตรทำบุญมาให้
เอาของกินมาแทงห้วยซะหมดก็มี ตัวเองก็ผอมหัวโตกลายเป็นเปรต ...แล้วดี
อีกอย่าง คือพวกผู้คุมไม่ต้องคุมให้เหนื่อย สัตว์นรกเต็มใจจะทนทุกข์ทรมาน
เอง...ก็เหมือนมนุษย์นะแหละ

(แก้วแก้ว, หนุมทิพย์ ๒๕๔๘: ๓๕-๓๖)

โทษทัณฑ์ในนรกภูมิสมัยใหม่นี้ หากดูเผินๆจะรู้สึกว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้สัตว์
นรกมีความสุข เช่นการเปล็ดเปล็นในการเล่นการพนัน เป็นต้น สัตว์นรกเหล่านั้นจึงยอมรับโทษ
ทัณฑ์ด้วยเต็มใจ แต่อีกด้านหนึ่งสัตว์นรกเหล่านี้ก็ต้องอดอยากหิวโหย เพราะได้นำบุญเก่า และ
อาหารที่ได้จากการอุทิศส่วนกุศลของตนมาใช้เล่นการพนันจนตัวเองได้รับทุกขเวทนาอย่างหนัก

แก้วแก้วยังเน้นย้ำความคิดนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกล่าวว่าแหล่งอบายมุขที่อยู่ในโลก
มนุษย์ปัจจุบันนี้ เป็นสาขาย่อยของนรกภูมิที่อยู่ใต้ดิน แก้วแก้วจึงสร้างภาพนรกภูมิในจินตนิยายเรื่อง
หนุมทิพย์ นี้ให้มีลักษณะเหมือนกับแหล่งอบายมุขในโลกมนุษย์ เพื่อแสดงความคิดที่ว่า การไป
เที่ยวแหล่งอบายมุขดังกล่าวจึงเป็นต้นทางที่จะนำไปสู่นรกภูมิในที่สุด ดังความว่า

เดี๋ยวนี้นรกกิ่งก้านหน้าจะบอกให้ โครงการใหม่ที่ทำอยู่
คือขยายสาขาไปยังโลกมนุษย์...เดี๋ยวนี้ ไม่ต้องรอให้ตายก่อนถึงตกรร
หรือ...ไอ้พวกอย่างงี้ไงละ ลองโดดเข้าไปเล่นไปเที่ยวด้วยเถอะ ตายทั้ง
เป็นทั้งนั้น ทุนแรงยวบยาบอย่างเข้าไปเยอะ

(แก้วแก้ว, หนุมทิพย์ ๒๕๔๘: ๓๖)

การที่แก้วแก้วสร้างภาพของนรกภูมิในจินตนิยายเรื่อง หนุมทิพย์ ให้มีลักษณะ
คล้ายคลึงกับสถานบันเทิงบนโลกมนุษย์เช่นนี้ แสดงให้เห็นความคิดที่ว่า การที่คนในยุคปัจจุบันไป
เที่ยวแหล่งอบายมุข เช่น อบอบนวด บาร์อะโกโก้ บ่อนกาสิโน เป็นต้นนั้น เป็นเพราะเข้าใจว่าตน
เข้าไปหาความสุข โดยไม่รู้ความจริงว่าอบายมุขเหล่านี้จะนำความเดือดเนื้อร้อนใจมาสู่ชีวิตไม่ต่าง

อะไรกับการตกนรกทั้งเป็น นอกจากนี้การไปเที่ยวแหล่งอบายมุขดังกล่าวยังเป็นต้นทางที่จะนำไปสู่นรกภูมิในที่สุด แนวคิดดังกล่าวช่วยให้แก้วแก้วสามารถนำเสนอมุมมองใหม่ว่า “ผู้ที่ลุ่มหลงมัวเมาในอบายมุขนั้น ไม่ต่างอะไรกับการตกนรกทั้งเป็น” ในจินตนิยายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฉากนรกในจินตนิยายเรื่อง มนตรา

ในจินตนิยายเรื่องนี้ แก้วแก้วนำความคิดที่ว่านรกเป็นสถานที่สำหรับลงโทษผู้กระทำความบาปมาใช้ในการสร้างสรรค์ฉากนรกในใจของเจ้าชายอินทราวุธ ซึ่งเป็นภาพนรกที่แตกต่างจากนรกภูมิที่ปรากฏในจินตนิยายเรื่อง หม่อมทิพย์ มาก ทั้งยังต่างจากภาพนรกใน ไตรภูมิ กถา โดยสิ้นเชิง กล่าวคือฉากนรกในจินตนิยายเรื่องนี้ มิได้เป็นนรกที่อยู่ใต้ดิน หากแต่เป็นนรกที่เจ้าชายอินทราวุธสร้างขึ้นมาจากในหัวใจของตนเอง ขณะที่เขาอยู่ในสภาพหลับลึก เพราะอำนาจจิตของสิตลา ดังคำพูดของเจ้าชายอินทราวุธ ความว่า

สิตลาสะกดผมไว้...ให้ตายไปชั่วขณะ

(แก้วแก้ว มนตรา, ๒๕๔๘: ๓๓๓)

เจ้าชายอินทราวุธเนรมิตนรกขึ้นในหัวใจของตนและขังตนเองไว้ในสถานที่ดังกล่าว เพื่อลงโทษตนเอง เพราะสำนึกในความผิดบาปของตน ที่เป็นผู้มอบอำนาจพิเศษให้แก่สิตลา แต่กลับถูกสิตลาทำร้าย จนทำให้คนบริสุทธ์จำนวนมากได้รับอันตรายจากสิตลา จนแทบเอาชีวิตไม่รอด แก้วแก้วได้พรรณานาฉากนรกดังกล่าวไว้ตอนหนึ่ง ความว่า

“ถ้าคุณมาหาผม” เสียงหนึ่งดังแว่วมาจากความมืดในส่วนลึกของอุโมงค์ “ผมอยู่ที่นั่นแล้ว”...เสียงนั้นย้ำมาอีกครั้ง “ผมอยู่ที่นั่นในนรกที่ผมสร้างขึ้นเอง”

...ผนังส่วนที่อยู่ใกล้เจ้าชาย...อ่อนนุ่มยุบขึ้นลงได้ตามจังหวะเคลื่อนไหว ...ลักษณะของผนัง ทำให้เขานึกถึงหัวใจของมนุษย์หรือสัตว์ ...ผนังส่วนนั้นไหวระริก ของเหลวสีแดงเข้มไหลออกมาอีก เหมือนกำลังเจ็บปวด

(แก้วแก้ว มนตรา, ๒๕๔๘: ๓๓๓)

เป็นที่น่าสังเกตว่า นรกที่เจ้าชายอินทราวุธเนรมิตขึ้นมาเพื่อกักขังตนเองนั้น อยู่ในหัวใจของเจ้าชายเอง นรกดังกล่าวมีสภาพเป็นหัวใจมนุษย์ที่กำลังบาดเจ็บสาหัสและมีเลือดไหล

ออกมาตลอดเวลา แสดงให้เห็นว่าความรู้สึกเจ็บปวดทรมานของเจ้าชายอินทราวุธที่เกิดขึ้นทุกครั้ง เมื่อหัวใจเต้นและจะยังคงอยู่ต่อไป トラบเท่าที่เจ้าชายอินทราวุธยังคงมีชีวิต การขังตัวเองไว้ในนรกของเจ้าชายอินทราวุธ จึงเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการเข้าไปสัมผัสความเจ็บปวดทรมานที่ฝังอยู่ในจิตใจของตนเอง เมื่อเจ้าชายได้สำนึกผิดในสิ่งที่ตนกระทำลงไปอย่างแท้จริง

นอกจากนี้เจ้าชายอินทราวุธยังยืนยันกับภรรยาด้วยว่าวิญญาณทุกดวงย่อมทุกข์ทรมานจากความผิดที่ได้ก่อไว้ โดยมีต้องให้ใครเป็นผู้พิพากษาโทษ ดังความว่า

“ใครจับคุณมาไว้ที่นี่นะ” ภรรยาถาม

ตัวของผมเอง... ไม่มีพระเจ้าองค์ใดลงโทษผมได้... วิญญาณทุกดวงย่อมถูกรังแกด้วยบาปผิดที่ตนเองเป็นผู้ก่อขึ้น บาปนั้นก่อให้เกิดความทรมานอย่างไร ภาพนิมิตย่อมสะท้อนออกมาตามนั้นทุกประการ... ถ้าเป็นบาปอันเกิดจากโทสะ โมหะ และราคะที่แผดเผาให้วิญญาณเกิดความรุ่มร้อน” เสียงเจ้าชายยังคงแผ่วเบาและอ่อนเปลี้ย “บาปนั้นจะก่อให้เกิดภาพนิมิตเป็นนรกที่ร้อนแรงด้วยเปลวเพลิง

(แก้วแก้ว มนตรา, ๒๕๔๘: ๒๕๗-๒๕๘)

การที่แก้วแก้วสร้างเรื่องให้เจ้าชายอินทราวุธ ได้รับโทษในนรกที่อยู่ภายในใจของตนเองเช่นนี้ จึงแสดงให้เห็นมุมมองใหม่ที่ว่า “ผู้ที่กระทำความผิด ไม่ว่าจะป็นมนุษย์หรือเทวดาย่อมได้รับโทษเสมือนอยู่ในนรก จากมโนกรรมของตนเองโดยเสมอหน้ากัน” ในจินตนิยายอย่างชัดเจน ทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นว่า มนุษย์ไม่อาจหนีความผิดของตัวเองได้ เพราะนรกที่แท้จริงนั้นอยู่ภายในจิตใจของตนเอง ตัวของมนุษย์นั้นแหละจะเป็นผู้ตรวจสอบความผิดและตัดสินโทษของตัวเองอย่างสาสม

อาจกล่าวได้ว่าแก้วแก้วเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับนรกดังกล่าว เพื่อนำเสนอแนวคิดของจินตนิยายเรื่อง มนตรา ที่ว่า “ผู้ที่พยายามเปลี่ยนแปลงสังคมโดยใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง เช่นการใช้มนตราครอบงำคนหมู่มาก จนก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและส่วนรวมจนแทบเอาชีวิตไม่รอดนั้น นอกจากจะไม่ได้ประโยชน์ดังที่ตั้งใจไว้แล้ว ยังต้องรับโทษจากมโนกรรมของตนเองเป็นความทุกข์ทรมานแสนสาหัสด้วยด้วย”

แก้วแก้วนำเนื้อหาที่ตนเห็นว่าน่าสนใจจากวรรณคดี มาผสมกับจินตนาการและสร้างสรรค์ขึ้นเป็นจินตนิยาย โดยสร้างความเป็นเหตุเป็นผลให้กับเรื่องเหนือธรรมชาติที่นำมาจากวรรณคดี ทำ

ให้ผู้อ่านยอมรับว่าเรื่องราวจากวรรณคดีเหล่านั้นอาจเกิดขึ้นได้ในจินตนิยาย ทั้งยังเลือกวิธีนำเสนอที่เหมาะสมกับเรื่องราวในจินตนิยายแต่ละเรื่อง ทำให้จินตนิยายเหล่านั้นมีความสมจริงและน่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้ แก้วเก้ายังเปลี่ยนแปลงรายละเอียดบางส่วนของเนื้อหาวรรณคดีที่นำมาใช้ในจินตนิยาย เพื่อให้เรื่องราวเหล่านั้นปรากฏในจินตนิยายที่เกิดในบริบทของสังคมปัจจุบันได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน ขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอแนวคิดที่น่าสนใจและมุมมองที่แปลกใหม่ให้แก่วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในจินตนิยายด้วย

โดยนัยหนึ่ง การใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในสร้างสรรค์จินตนิยายเช่นนี้ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะทำให้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านยังคงมีชีวิตอยู่ในสังคมไทยปัจจุบันซึ่งแตกต่างจากสังคมแบบเดิม ตลอดจนแสดงให้เห็นคุณค่าอันเป็นอมตะของวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่สามารถสื่อความหมายทางปัญญาและอารมณ์ให้แก่คนในสังคมได้ไม่จำกัดยุคสมัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่๗

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

แก้วเก้าเป็นนักประพันธ์คนหนึ่งที่ตระหนักและชื่นชมในคุณค่าของวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน จะเห็นได้จากการที่แก้วเก้านำวรรณคดีที่ตนประทับใจมาใช้ในการสร้างสรรค์นวนิยายอย่างต่อเนื่อง ทำให้เนื้อหาในนวนิยายปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในลักษณะต่างๆอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษานวนิยายที่มีลักษณะดังกล่าวในวิทยานิพนธ์ จำนวนทั้งสิ้น ๑๓ เรื่อง ได้แก่ แก้วราหู นางทิพย์ มนตรา หนุ่มทิพย์ นาคราช เรือนมยุรา อมตะ เรือนนพเก้า ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง ปลายเทียน พิมมาลา ทางเทวดา และเทวवाद ในการศึกษาพบว่าในการสร้างสรรค์จินตนิยายส่วนใหญ่ แก้วเก้าใช้วรรณคดีไทยในปริมาณมากกว่าวรรณกรรมพื้นบ้านอย่างเห็นได้ชัด

จากการศึกษาพบว่า นวนิยายของแก้วเก้ามีลักษณะเป็นจินตนิยาย กล่าวคือ เป็นนวนิยายที่มีเรื่องราวส่วนหนึ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือตัวละครที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในโลกของความเป็นจริง มีการใช้ฉากบางตอนเป็นดินแดนที่ไม่มีอยู่จริงในโลกมนุษย์ โดยที่ลักษณะดังกล่าวนี้ ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ในขณะที่เรื่องราวดังกล่าวก็ผสมผสานกับเหตุการณ์ในโลกปัจจุบันได้อย่างกลมกลืน และยังมีเหตุการณ์บางส่วนและตัวละครบางตัวในโลกปัจจุบันที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านด้วยเช่นกัน

แก้วเก้าไม่ได้นำวรรณคดีไทยหรือวรรณกรรมพื้นบ้านมาเล่าใหม่โดยตรง แต่มักนำส่วนของเนื้อเรื่องหรือตัวละครจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่ตนเองเห็นว่าน่าสนใจ มาใช้ในการสร้างสรรค์จินตนิยาย โดยปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมรายละเอียดให้เหมาะสมกับผู้อ่านที่เป็นคนในยุคปัจจุบัน เป็นที่น่าสังเกตว่าแก้วเก้าจะสร้างตัวละครที่เป็นคนปัจจุบันรวมอยู่ในจินตนิยายด้วยเสมอ นอกจากนี้ ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้ายังได้เสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องในวรรณคดีด้วย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่แก้วเก้านำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน มาใช้ในการสร้างส่วนประกอบของจินตนิยาย ได้แก่ การสร้างโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉากและบรรยากาศ

ในจินตนิยายบางเรื่อง แก้วเก้า้นำเค้าเหตุการณ์สำคัญในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน มาสร้างเป็นเหตุการณ์ในจินตนิยาย และให้ตัวละครที่สร้างขึ้นใหม่มากระทำบทบาทในเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้เหตุการณ์ที่ปรากฏในจินตนิยายคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นต้นเค้า จินตนิยายที่แก้วเก้าสร้าง โครงเรื่องด้วยกลวิธีนี้มีทั้งสิ้น ๓ เรื่อง ได้แก่ เรือนนพเก้า อาศัยเค้าจาก กากีกลอนสุภาพ เรื่อง พิมมาลา อาศัยเค้าจาก อิลราชคำฉันท์ และ เรื่อง ทางเทวดา อาศัยเค้าจาก กลอนอ่านเรื่องท้าวกำกาดำ ชาดกล้านนาไทย เรื่องกำกาดำ และบทละครเรื่องสังข์ทอง

เรื่อง ปลายเทียน มีลักษณะโครงเรื่องต่างออกไป กล่าวคือ แก้วเก้าสร้างโครงเรื่องของเรื่องนี้ขึ้นใหม่ โดยอาศัยพื้นฐานบางส่วนจาก เสภาขุนช้างขุนแผน ส่วนหนึ่งของโครงเรื่องใหม่นี้เกิดขึ้นในสมัยเดียวกับ เสภาขุนช้างขุนแผน แต่มีเนื้อหาเป็นอิสระจากเรื่องเดิม ในขณะเดียวกัน ตัวละครทั้งที่จำลองภาพจากเสภาขุนช้างขุนแผน และจากโครงเรื่องย้อนยุคที่สร้างขึ้นใหม่ก็เดินทางผ่านมิติมาปฏิบัติสัมพันธ์กับตัวละครยุคปัจจุบันอีกชุดหนึ่ง ในสถานการณ์ของโลกยุคปัจจุบัน ทำให้ตัวละครทั้ง ๓ ชุดนี้มีบทบาทเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

ส่วนจินตนิยายอีก ๕ เรื่องนั้น แก้วเก้าใช้เนื้อหาส่วนย่อยจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในการสร้างบางช่วงบางตอนของเนื้อเรื่อง เช่น การนำเรื่องมณีรัตนจาก ไตรภูมิภค และ ตราพระราหูจากเรื่อง พระอภัยมณี มาสร้างเป็นแก้ววิเศษในจินตนิยายเรื่อง แก้วราหู การนำเนื้อหาเรื่องนาคสร้างเมือง จากตำนานเมืองที่มีอยู่จริง เช่น ตำนานสุวรรณโคมคำ ตำนานเชียงใหม่ปางเดิม ตำนานเมืองหนองหาน มาสร้างเป็นตำนานเมืองมายในเรื่อง นาคราช เป็นต้น เป็นที่น่าสังเกตว่าชื่อของจินตนิยายจะสื่อถึงประเด็นสำคัญในเรื่อง ในขณะเดียวกันก็สามารถเชื่อมโยงความคิดของผู้อ่านกับวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านได้เป็นอย่างดีเช่น แก้วราหู นางทิพย์ นาคราช เป็นต้น

ตัวละครเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่แก้วเก้าใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านในการสร้างสรรค์ เช่น การจำลองภาพขุนแผนและเถรवादจากเสภาขุนช้างขุนแผน ให้มากระทำบทบาทในเรื่อง ปลายเทียน บางเรื่องก็สร้างตัวละครย้อนยุคโดยอาศัยเค้าบางอย่างจากเรื่องเดิม เช่น คุณหญิงผอบแก้วในเรื่อง เรือนนพเก้า อาศัยเค้าจากนางกากีใน กากีกลอนสุภาพ เจ้าสร้อยสุมาลีในเรื่อง ปลายเทียน อาศัยเค้าจากนางสร้อยฟ้าใน เสภาขุนช้างขุนแผน บางเรื่องแก้วเก้าก็สร้างตัวละครในยุคปัจจุบัน โดยอาศัยเค้าจากเรื่องเดิม ให้มีลักษณะสำคัญบางประเด็นคล้ายตัวละครจากเรื่องเดิม เช่น สาแคนในเรื่อง ทางเทวดา โดยอาศัยเค้าจากพระสังข์ ในบทละครเรื่องสังข์ทองและกำกาดำจากกลอนอ่านท้าวกำกาดำและชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ

แก้วแก้วพิถีพิถันในการสร้างฉากและบรรยากาศในจินตนิยายเป็นอย่างยิ่ง เช่น การจำลองฉากป่าที่เคยปรากฏในวรรณคดีไทยเรื่อง **เสภาขุนช้างขุนแผน** มาใช้เป็นฉากในตอนเช้าสร้อยสุมาลีกำลังเดินทางหลบหนีขุนแผนในเรื่อง **ปลายเทียน** เพื่อให้เนื้อเรื่องจินตนิยายมีความน่าเชื่อถือและมีบรรยากาศที่สอดคล้องกลมกลืนมากยิ่งขึ้น ส่วนฉากประเทศคีรียาในเรื่อง **ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง** ก็มีลักษณะทางกายภาพและบรรยากาศทางวัฒนธรรม ที่มีพื้นฐานมาจาก **บทละครเรื่องอิเหนา** และ **ดาหลัง** ในขณะเดียวกันก็เสริมโดยอาศัยฐานจาก **บทละครเรื่องอิเหนา** และ **ดาหลัง** ด้วย ทั้งหมดนี้ก็เพื่อให้เนื้อเรื่องในจินตนิยายมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

แก้วแก้วพยายามสร้างฉากให้มีลักษณะสอดคล้องกับปัจจุบัน เพื่อให้ผู้อ่านที่เป็นคนปัจจุบันยอมรับเนื้อหาจากวรรณคดีได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น การสร้างฉากสวรรค์และนรกให้มีพัฒนาการทางเทคโนโลยีเช่นเดียวกับโลกมนุษย์ เช่น มีการใช้ลิฟต์แก้ว การเดินทางด้วยขบวนรถ การใช้คอมพิวเตอร์ ในจินตนิยายเรื่อง **หนุ่มทิพย์ ทางเทวดา และ เทาวาด**

ประเด็นที่น่าสนใจที่สุดอย่างหนึ่งคือ แก้วแก้วตั้งใจสร้างสรรค์จินตนิยายบางเรื่องขึ้นเพื่อเสนอแนวคิดและมุมมองใหม่เกี่ยวกับวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น การกลายเป็นชายรูปงามของสาแคนซึ่งเป็นชายชาวบ้านหน้าตาจี๋ว ที่เปรียบได้กับการถอดรูปเป็นทองใน **บทละครเรื่องสังข์ทอง** และการถอดเสื้อดำของกำกาดำ ใน **กลอนอ่านท้าวกำกาดำและชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ** เพื่อแสดงให้เห็นว่า “การกลายร่างเป็นชายรูปงาม” หรือ “การถอดรูปเป็นทอง” ของสาแคนนั้นหมายถึง การที่คุณงามความดีและคุณสมบัติที่ดีงาม ตลอดจนสติปัญญาและความรู้ความสามารถที่สาแคนได้สั่งสมโดยใช้เวลาทั้งชีวิตเกิดเป็นผลที่ผู้อื่นมองเห็นได้อย่างชัดเจน

ในเรื่อง **เรือนพแก้ว** แก้วแก้วนำเสนอเรื่องราวของผอบแก้ว ที่มีชีวิตคล้ายกับนางกาลีในเรื่อง **กาถิกลอนสุภาพ** แก้วแก้วได้พยายามหาเหตุผลเพื่ออธิบายการกระทำของเธอ และยังสร้างเรื่องให้เธอสำนึกผิดใน ส่วนในเรื่อง **พิมมาลา** แก้วแก้วนำเสนอประเด็นที่ชายถูกสาปให้กลายเป็นหญิงจาก **อิสรหาคำนันท์** มาแสดงอย่างมีเหตุมีผล ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากการกระทำความผิดบาปที่เขาได้กระทำกับผู้หญิง และในที่สุด ตัวเอกของเรื่องก็ได้เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อผู้หญิงไปโดยสิ้นเชิง แม้จะได้คืนร่างกลับเป็นชายแล้วก็ตาม นอกจากนี้ยังมีประเด็นเกี่ยวกับความไม่น่าพึงใจของชีวิตอมตะในเรื่อง **อมตะ** ความทุกข์ทรมานที่ต้องอยู่ในนรกที่ตัวเองสร้างขึ้นภายในร่างกายของตนเองในเรื่อง **มนตรา** และการลิขิตชีวิตมนุษย์โดยการกระทำกรรมของตนเอง ในเรื่อง **เทาวาด** เป็นต้น

การนำวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน มาใช้ในการสร้างสรรค์จินตนิยายที่แก้วแก้วทำ
อยู่นี้เป็นวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจ และแสดงให้เห็นถึงความพยายามของคนในสังคมปัจจุบันที่จะจุด
ประกายทางความคิดจากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้าน ทั้งนี้การที่แก้วแก้วสร้างสรรค์
จินตนิยายโดยใช้วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านออกมาได้อย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่า
วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านั้นสามารถดำรงอยู่
ในความสนใจของคนในปัจจุบัน ทั้งยังตีความและขยายมุมมองออกไปได้อย่างกว้างขวาง ตลอดจน
สามารถสื่อความหมายทางปัญญาและอารมณ์ให้แก่คนในสังคมได้ไม่จำกัดยุคสมัย

ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาจินตนิยายของแก้วแก้ว และกลวิธีที่แก้วแก้วใช้ในการนำ
วรรณคดีไทยและวรรณกรรมพื้นบ้านมาใช้ในการสร้างสรรค์จินตนิยาย จากการศึกษา พบประเด็น
ที่น่าสนใจ กล่าวคือ การศึกษาในแนวทางนี้ อาจนำไปใช้วิเคราะห์นวนิยายของนักประพันธ์ท่าน
อื่นๆที่ปรากฏอิทธิพลจากวรรณคดี นอกจากนี้ยังอาจศึกษาเปรียบเทียบ ผลของการนำวรรณคดีมา
สร้างสรรค์วรรณกรรมแต่ละประเภทขึ้นใหม่ ซึ่งอาจทำให้เห็นลักษณะร่วมอันเป็นสากลและ
ลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกลุ่มนี้ ซึ่งจะนำไปสู่องค์ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมร่วมสมัยต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมศิลปากร. ศิลปินเอกสุโขทัย หลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหง อ่านและจัดทำคำอธิบายโดยที่ประชุมสัมมนาเรื่องศิลปินเอกสุโขทัย. กรุงเทพฯ : หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร, ๒๕๒๐.

กรมศิลปากร. สมุทรโฆษคำฉันท์. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม ๒. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๒๕.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๒.

แก้วแก้ว. แก้วราหู. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๗.

แก้วแก้ว. ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๘.

แก้วแก้ว. ทางเทวดา-เทวาวาด. กรุงเทพฯ : ทรีบีส์, ๒๕๔๕.

แก้วแก้ว. นาคราช. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๗.

แก้วแก้ว. นางทิพย์. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๘.

แก้วแก้ว. ปลายเทียน. กรุงเทพฯ : ทรีบีส์, ๒๕๔๕.

แก้วแก้ว. พิมมาลา. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๗.

แก้วแก้ว. มนตรา. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๘.

แก้วแก้ว. รัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, ๒๕๓๐.

แก้วแก้ว. เรือนนพเก้า. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๕.

แก้วแก้ว. เรือนมยุรา. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๘.

แก้วแก้ว. หน่อมทิพย์. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๕.

แก้วแก้ว. อมตะ. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๗.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ตำนานละครอิเหนา. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, ๒๕๐๘.

นครสวรรค์วินิต, สมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตร กรมพระ. ปทานุกรมเทียบศัพท์ ภาคขวา ชุนดา และมะลาญ ตำนานสังเขปของหมู่เกาะอินเดียนตะวันออก ลายภาพจำหลักที่โบโรบ. กรุงเทพฯ : (ม.ป.ท.), ๒๕๔๔.

นครสวรรค์วินิต, สมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตร กรมพระ. อิเหนา : ฉบับแปลจากนิทานที่กะยัต ปันหยี่ สหะมิหรั้ง. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๔๐.

นางนพมาศหรือตำรับทำวสุริจุพาลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๑๓.

นิตยา แก้วคัลณา. การศึกษาชนบ“การอ้างอิง”ในวรรณกรรมไทย : รายงานการวิจัยเสริมหลักสูตร.

กรุงเทพฯ : (ม.ป.พ.), ๒๕๔๔.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, หม่อมหลวง. แนวนวรรณกรรม. กรุงเทพฯ : อานไทย, ๒๕๒๕.

พจมาน พงษ์ไพบูลย์ “เรื่อนนพเก้า ข้อคิดจากชีวิตที่เลือกได้ หรือจะยอมให้ใครกำหนด”,

สกุลไทย ,๔๕, ๒๓๓๑ (มิถุนายน ๒๕๔๒): ๖๓.

พระสิริมงคลอาจารย์. จักรวาลที่ป็นี่. ตรวจชำระเรียบเรียงโดยทองย้อย แสงสินชัย. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๒๓.

พระคลัง (หน), เจ้าพระยา. วรรณคดีเจ้าพระยาพระคลัง (หน). พิมพ์ครั้งที่๒. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๓๓.

พวงแก้ว อภิรตันกุล “ถอดรหัสความคิดแก้วเก้า”,สกุลไทย ,๕๑, ๒๖๔๖ (กรกฎาคม ๒๕๔๘): ๕๐.

พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. บทละครนอก: พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๒. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน์, ๒๕๔๕.

พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. บทละครเรื่องอิเหนา.กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ, ๒๕๔๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๘.

รัชนิกร รัชตกรตระกูล. ฉากในจินตนิยายของแก้วเก้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

ลิไทย, พญา. ไตรภูมิภค. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๒๗.

วนิดา บำรุงไทย. ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.

ว. วินิจฉัยกุล. รัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี, ๒๕๔๗.

ศรีสุนทร ไหวหาร (ผัน สาลักษณ์), พระยา. อิลราชคำฉันท์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๒๓.

ศักดิ์ศรี เข้มนัลดดา. ภารตนิยาย. กรุงเทพฯ : แม่คำฝาง, ๒๕๔๗.

สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสารานุกรมไทย วิชาการไทยพาณิชย์, ๒๕๔๒.

สายทิพย์ นุกุลกิจ. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเขน, ๒๕๔๓.

สุนทรภู่. พระอภัยมณี. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ, ๒๕๑๑.

สุภณ สมจิตศรีปัญญา. วรรณคดีชิ้นเอกของอีสาน : ท้าวท้าวคำดำ. มหาสารคาม : แผนกภาษาและวรรณคดี ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ๒๕๒๒.

เสฐียร โกเศศและนาคประทีป. **กามนิต ฉบับ สมบูรณ์**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิเสฐียร โกเศศ นาคะประทีป,
๒๕๓๓.

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน. เล่มที่ ๒. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๔๔.

อิรวดี ไตลังคะ. **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์, ๒๕๔๓.

อุรังคนิทาน : ตำนานพระธาตุพนม (พิสดาร). รวบรวมและเรียบเรียงโดยพระธรรมราชานุวัตร,
พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ : นีลนารการพิมพ์, ๒๕๓๖.

ภาษาอังกฤษ

Chris Baldick. **The Concise Oxford Dictionary of Literary Term**. New York : Oxford
University Press, 1990.

Edward Quinn. **A Dictionary of Literary and Thematic terms**. New York : Check mark books
An imprint of Facts on File, Inc, 2000.

C. Hugh Holman and William Harmon. **A Handbook to Literature sixth Edition**. New York :
Macmillan Publishing Company, 1992.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องย่อจินตนิยายของแก้วแก้ว

แก้วราหู

เจ็ดร้อยปีก่อน ขุนผาซื้อผู้เป็นแสนภูไทหรือกษัตริย์ของอาณาจักรภูแสนตั้งใจจะมอบราชสมบัติให้ขุนลุ่มฟ้าผู้เป็นลูก จึงมอบแก้วราหูอันเป็นของประจำตำแหน่งแสนภูไทให้ แต่เมื่อขุนผาซื้อสิ้นพระชนม์ ขุนคำหาซึ่งเป็นน้องชายของขุนผาซึ่งกลับยกทัพมาจากเมืองปางเงินเพื่อแย่งราชสมบัติจากขุนลุ่มฟ้า ก่อนจะตั้งตัวขึ้นเป็นแสนภูไท และมีคำสั่งให้ประหารขุนลุ่มฟ้า ทำให้ขุนลุ่มฟ้าต้องหนีไปพำนักอยู่ในสุโขทัย และมีโอกาสได้พบกับนางมาสมเมืองในที่สุด

ขุนคำหาหามีได้ครองแผ่นดินโดยธรรม ขุนลุ่มฟ้าจึงกลับมาทวงตำแหน่งแสนภูไทคืนจากขุนคำหา เพราะไม่ต้องการให้ประชาชนต้องเดือดร้อน ขุนคำหาารู้สึกเสียเกียรติเป็นอย่างมากจึงตัดสินใจฆ่าตัวตายและผูกอาฆาตขุนลุ่มฟ้าว่าสาบานว่า เกิดชาติหน้าขอให้ได้กลับมาครอบครองภูแสน แต่หากว่าตนไม่อาจครอบครองภูแสนได้ ก็ขอให้ภูแสนพบกับความวิบัติด้วยฝีมือตน ส่วนขุนลุ่มฟ้านั้น ถ้าได้ร่วมชาติกันจะขอจองเวรจนกว่าจะสิ้นลมหายใจ ขุนลุ่มฟ้าไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับภูแสนอีกจึงอธิษฐานขอลืมทุกสิ่งเกี่ยวกับภูแสน

เวลาล่วงเลยมาจนยุคปัจจุบัน พระยาพิณตินาคราชพบซากโบราณสถานใกล้เขตบ้านของตน เขาได้พบกับผอบศิลาที่บรรจุอัฐิของขัตติยานี ขัตติยานีจึงมาปรากฏตัวต่อหน้าพระยาพิณตินาคราช และมอบแก้วราหูให้ เพื่อใช้เพ่งกลืนคุณภาพอาณาจักรภูแสนในอดีต ต่อมา พ่อเลี้ยงบุญมาหรือขุนคำหาในอดีตชาติ พยายามขอซื้อบ้านของพระยาพิณตินาคราชและหาสมบัติภูแสน เพราะเชื่อว่าบ้านดังกล่าวเป็นที่เก็บสมบัติของอาณาจักรภูแสน เพื่อครอบครองสมบัติของอาณาจักรภูแสน พ่อเลี้ยงบุญมาทำร้ายพระยาพิณตินาคราชจนตรอมใจตาย

วสวี ซึ่งเป็นหลานของพระยาพิณตินาคราชถูกเรียกตัวกลับมาจากอเมริกาเพราะพระยาพิณตินาคราชเสียชีวิต วสวีได้รับแก้วราหูซึ่งเป็นของประจำตำแหน่งแสนภูไท จากวิญญูณของขัตติยานี ก่อนที่เขาจะถูกพ่อเลี้ยงบุญมาทำร้าย พ่อเลี้ยงบุญมาพยายามฆ่าวสวีหลายครั้งแต่วสวีรอดมาได้ทุกครั้งเพราะอำนาจของแก้วราหู และความช่วยเหลือจากขัตติยานี ในครั้งสุดท้ายพ่อเลี้ยงบุญมาเผาบ้านของวสวีเพื่อหาสมบัติ แต่พ่อเลี้ยงกลับมองเห็นภาพหลอน คือมองเปลวไฟเป็นสมบัติอาณาจักรภูแสน พ่อเลี้ยงบุญมาจึงกระโจนเข้ากองไฟจนเสียชีวิตแต่วสวีหนีออกมาได้

วสวีรู้สึกผูกพันกับขัตติยานีจนกลายเป็นความรักในที่สุด แต่การณ์กลับเปลี่ยนไปเมื่อขัตติยานีหายตัวไป วสวีพยายามตามหาตัวเธอ จนกระทั่งได้พบ จึงได้รู้ว่าตนเองไม่อาจครองรักกับขัตติยานีได้ในชาตินี้ เพราะขัตติยานีเป็นนางฟ้าและจะต้องไปตามวิถีทางของตน เมื่อขัตติยานีจากไป แก้วราหูก็หมดอำนาจลง วสวีจึงได้แต่เก็บแก้วราหูไว้เพื่อระลึกถึงขัตติยานีตลอดไป

นางทิพย์

รวิปริยาเป็นนางฟ้าในสวรรค์ชั้นยามา ที่เกิดจากการเนรมิตของเทพสุยามเทวราช รวิปริยา รู้สึกว่าสวรรค์ที่เต็มไปด้วยสิ่งสวยงามนั้นเป็นสถานที่ที่น่าเบื่อ เธอจึงแบ่งภาคลงมาเกิดเป็นปรีดา เพื่อศึกษาความเป็นไปใน โลกมนุษย์ โดยบางเวลา รวิปริยาจะลงมาอยู่กับปรีดา ทำให้ปรีดามีสอง ภาวะในตัวเอง กล่าวคือ เมื่อรวิปริยาอยู่ด้วย ปรีดาจะมีภาวะเป็นทิพย์นารี และเมื่อรวิปริยากลับไป สวรรค์ ปรีดาก็จะกลับเป็นเด็กสาวธรรมดา

ต่อมาไม่นานรวิปริยาก็ได้รู้จักกับ ดร.ภาธรซึ่งเป็นผู้สนใจศึกษาเรื่องปรากฏการณ์เหนือ ธรรมชาติ ภาธรเดินทางไปที่หนองพราย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ทาง วิทยาศาสตร์ที่หนองพรายนั่นเอง ภาธรได้พบแหวนที่มีวิญญาณของเจ้าฟ้าทิพย์ฉาย คนรักของเขาใน อดีตชาติสถิตอยู่ ดร.ภาธรนำแหวนดังกล่าวกลับมากองทัพด้วย ทำให้ตนเองถูกวิญญาณเจ้าฟ้า ทิพย์ฉายครอบงำ ดร.ภาธรหมกมุ่นอยู่กับแหวนตลอดเวลา ทำให้รวิปริยาเป็นห่วงว่าดร.ภาธรจะเป็น อันตราย เธอจึงละเมียดกลุสสวรรค์โดยนำของวิเศษจากสวรรค์ ได้แก่ ดอกปาริชาติและแก้วสุริยกานต์ มาให้ดร.ภาธรใช้ป้องกันตัว ดร.ภาธรจึงพ้นจากอำนาจของเจ้าฟ้าทิพย์ฉาย หลังจากนั้นรวิปริยาก็ถูก สวรรค์ลงโทษที่ละเมียดกลุสสวรรค์ โดยไม่อนุญาตให้รวิปริยาติดต่อกับมนุษย์อีกต่อไป

เมื่อรวิปริยาไม่สามารถลงมายัง โลกมนุษย์ได้ เจ้าฟ้าทิพย์ฉายที่ต้องการใกล้ชิดดร.ภาธร จึง ครอบครองร่างของปรีดาแทนรวิปริยา เจ้าฟ้าทิพย์ฉายในร่างปรีดาแสดงตัวเป็นผู้วิเศษ และ พยายามบันดาลให้เกิดเหตุการณ์อัศจรรย์ต่างๆขึ้นในบ้าน เพื่อให้ดร.ภาธรหันมาสนใจ แต่ดร.ภาธร ไม่ใส่ใจ ทั้งยังพยายามชี้แจงให้เจ้าฟ้าทิพย์ฉายเข้าใจว่า เขากับเธออยู่กันคนละภพ จึงไม่อาจครองคู่ กันได้ นอกจากนี้ในชาติภพปัจจุบัน เขาก็มีใจคนรักของเธออีกต่อไป ซ้ำยังได้ลืมเลือนความรักที่ เคยมีไปจนหมดสิ้นแล้ว เจ้าฟ้าทิพย์ฉายรู้สึกผิดหวังในตัว ดร.ภาธรอย่างมาก แต่ในที่สุด เธอก็เห็น ความไม่ยั่งยืนของความรักและยอมรับว่า ถึงเวลาที่เธอต้องไปสู่สุคติแล้ว

เมื่อผ่านพ้นเหตุการณ์เกี่ยวกับเจ้าฟ้าทิพย์ฉาย ดร.ภาธรจึงรู้สึกได้ว่า ตนเองรักรวิปริยา ดร. ภาธรพยายามถอดจิตไปยังสวรรค์ชั้นยามาหลายครั้ง เพื่อตามหารวิปริยาแต่ก็ไม่สำเร็จ ในที่สุด ดร. ภาธรก็จำต้องยอมรับว่าเขากับรวิปริยาไม่อาจครองรักกันได้ เขาจึงได้แต่เก็บเธอไว้ในความทรงจำ ตลอดไป

หนุ่มทิพย์

เด่นภูมิซึ่งเป็นขมบาล ได้รับคำสั่งให้ไปดูแลวิญญาณในเขตบ้านคลองตาขาว แต่คอมพิวเตอร์รกรทำงานผิดพลาด ทำให้เด่นภูมิต้องไปเกิดเป็นมนุษย์ที่บ้านคลองตาขาว แทนที่จะมาเป็นขมบาลที่คลองตาขาวดังที่ตั้งใจไว้

เวลาผ่านไป จนกระทั่งเด่นภูมิกลายเป็นผู้ใหญ่ หลังจากที่เข้าพิธีแต่งงานกับพุด เด่นภูมิก็ถูกรถลื่นลื้อพุ่งเข้าชนเสียชีวิต วิญญาณของเขาท่องไปยังสวรรค์ ที่สรวงสวรรค์นั่นเอง เด่นภูมิได้พบกับเทิ้มพ้อของพุดซึ่งเป็นเทวดาอยู่บนสวรรค์ เทวดาเทิ้มพยายามช่วยให้เด่นภูมิขึ้นทะเบียนเป็นประชากรสวรรค์อย่างถูกต้อง แต่เนื่องจากระบบราชการสวรรค์มีขั้นตอนยุ่งยากมาก ทั้งการดำเนินการยังใช้เวลานานทำให้เด่นภูมิเสียเวลาทั้งวัน โดยไม่สามารถลงทะเบียนเป็นประชากรสวรรค์ได้

เด่นภูมิรู้สึกที่สวรรค์เป็นสถานที่ที่น่าเบื่อ ซ้ำยังมีกฎเกณฑ์ที่ยุ่งยาก เขาจึงตัดสินใจลงไปที่นรก และได้พบกับขมบาลชื่อ โขม เพื่อนร่วมรบของเขาในอดีตชาติ ขมบาลโขมบอกเขาว่าการที่เด่นภูมิไปเกิดในโลกมนุษย์นั้น เกิดจากความผิดพลาดของคอมพิวเตอร์รกรที่วาง โปรแกรมชีวิตของเขาผิด ตอนนี้ถึงเวลาแล้วที่เด่นภูมิจะได้กลับมาเป็นขมบาลในนรกตามเดิม แต่เด่นภูมิอยากใช้ชีวิตในโลกมนุษย์ต่อไป เขาจึงเปลี่ยนข้อมูลในคอมพิวเตอร์รกร เพื่อยึดอายุขัยให้แก่ตนเอง ทำให้เด่นภูมิกลับมายังโลกมนุษย์ได้สำเร็จ

เมื่อพ้นจากความตาย เด่นภูมิพบว่าตนเองติดต่อกับวิญญาณได้ เขาจึงตัดสินใจปกป้องคนในคลองตาขาวจากมนุษย์ใจหายาบและวิญญาณอันธพาล เด่นภูมิพูดคุยกับวิญญาณหลายครั้ง จนทำให้คนในคลองตาขาวที่มองไม่เห็นวิญญาณคิดว่าเขาเพี้ยน เพราะพูดคนเดียว ในระหว่างนี้เอง เด่นภูมิมีโอกาสดูได้พบและใกล้ชิดกับธิดาพญานาคด้วย

ในขณะที่เดียวกันนรกก็นพยายามตามกลับไปเป็นขมบาล เด่นภูมิจึงขอความช่วยเหลือจากธิดาพญานาค ให้พาตนเองหนีการติดตามของนรก ธิดาพญานาคพาวิญญาณเด่นภูมิไปอยู่กับตนในเมืองบาดาล เมื่อเด่นภูมิกลับมายังโลกมนุษย์อีกครั้ง ก็พบว่านรกเลิกตามตัวเขาแล้วเพราะบรรดาญาติได้เผาร่างของเขาไปแล้ว เพราะเข้าใจว่าเด่นภูมิจมน้ำตาย เด่นภูมิจึงต้องไปเกิดในร่างทารกคลอดใหม่

มนตรา

ดร.ภาธร ได้รับคำสั่งให้ไปสืบเรื่องราวเกี่ยวกับสำนักปฏิบัติธรรมของเจ้าชายอินทราวุธ ซึ่งอาจเป็นลัทธิหลอกลวง และพัวพันกับการเมืองระหว่างประเทศ จากการสืบค้น ทำให้ดร.ภาธรทราบว่าเจ้าชายเป็นเทวดา และใช้พลังของตนในการคัดเลือกคนประเภทต่างๆกันเข้ามาอยู่ในสำนักที่เขาสร้างขึ้น สำนักของเจ้าชายอินทราวุธมีลักษณะเป็นชุมชนจำลองกล่าวคือ มีหมู่บ้านเล็กๆ มีโรงเรียน เป็นต้น ทุกคนที่อยู่ที่นี่จะได้รับสิ่งที่ตนปรารถนาที่สุด จนคนที่ตั้งใจมาปฏิบัติธรรมกล่าวว่าเหมือนสำนักดังกล่าวเป็นสวรรค์บนดิน

เจ้าชายสร้างสำนักแห่งนี้ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ที่เขาคัดเลือกเป็นผู้รอดชีวิตหลังจากเกิดสงครามโลกครั้งที่สาม ทำให้โลกหลังสงคราม เป็นโลกใหม่ที่มีแต่ความดี แต่ภาธรกลับเห็นว่าแผนการของเจ้าชายนั่นเองจะเร่งให้สงครามเกิดเร็วขึ้น ทำให้มีผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตจำนวนมาก ช้ำยังไม่อาจรับประกันได้ว่าโลกใหม่จะเป็นโลกที่ดีอย่างที่เจ้าชายตั้งใจหรือไม่ เหตุการณ์ดังกล่าวจึงน่าจะเป็นผลร้ายต่อมนุษยชาติมากกว่าจะเป็นผลดี เขาจึงพยายามเปิดโปงแผนการดังกล่าวอย่างสุดความสามารถ

ในระหว่างการสืบค้นเรื่องราวของเจ้าชายนี้ ครูรินชล ซึ่งเป็นครูที่โรงเรียนในลัทธิของเจ้าชายอินทราวุธ ได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือ ดร.ภาธรในการสืบค้นข้อมูล ตลอดจนได้ช่วยเหลือดร.ภาธรไว้จากอันตรายหลายครั้ง ในขณะเดียวกัน ดร.ภาธรกลับสงสัยว่าครูรินชลอาจมีเจตนาไม่สุจริต เพื่อสร้างประโยชน์แก่ลัทธิ

ในขณะที่ภาธรพยายามเปิดโปงสถานปฏิบัติธรรมของเจ้าชายอยู่นั้น ภาธรก็ได้พบกับสิตลา ซึ่งเป็นหญิงสาวที่เข้ามาปฏิบัติธรรมในลัทธิของเจ้าชายอินทราวุธ เจ้าชายไม่ต้องการให้ภาธรตรวจสอบตนได้ถนัด จึงหลบหน้าจากภาธร และมอบอำนาจจิตของเขาให้แก่สิตลา จากนั้นจึงแต่งตั้งให้เธอเป็นผู้ช่วยของเขา

สิตลาได้รับอำนาจจากเจ้าชายอินทราวุธ เธอจึงเริ่มใช้อำนาจของตนเพื่อเรียกร้องความสนใจจากภาธร แต่ภาธรไม่สนใจเธอแม้แต่น้อย ในที่สุด สิตลาที่มีอำนาจจิตกล้าแข็งขึ้นเรื่อยๆจึงยึดอำนาจทั้งหมดจากเจ้าชายอินทราวุธได้สำเร็จ และเริ่มใช้อำนาจนั้นมอมเมาผู้คนในสำนักของลัทธิ กล่าวคือสิตลาเริ่มเรียกทูตอเวจีซึ่งเป็นผู้รับใช้ของเจ้าชายให้มารับใช้ตน

ฝ่ายเจ้าชายอินทราวุธที่เริ่มเห็นธาตุแท้ของสิตลาก็สำนึกได้ว่าตนเองตัดสินใจผิด และอาจทำให้คนจำนวนมากได้รับอันตราย แทนที่จะได้ประโยชน์ดังที่ตั้งใจไว้แต่แรก เจ้าชายอินทราวุธจึง

เสียใจมากและสร้างนรกขึ้นมาในร่างกายของตนจึงจงจำตัวเองไว้ในนรกนั้นเพื่อเป็นการลงโทษตัวเองและถอนตัวจากสำนัก เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สี่ตลาหมอด่านจลงและไม่อาจควบคุมทูตอเวจีได้อีกต่อไป เธอจึงถูกทูตอเวจีลงโทษและนำตัวไปชดใช้กรรมในนรก

ในตอนท้ายเรื่อง ดร.ภาธรค้นพบความจริงว่า คุรุชินลคือรวิปริยาที่แปลงตัวมาเพื่อช่วยเหลือเขา และหลังจากนี้ เธอก็จะกลับไปสู่สวรรค์ชั้นยามาตามเดิม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นาคราช

เมืองมายเป็นอาณาจักรโบราณที่เกิดจากการเนรมิตของนาคราช เจ้าฟ้าเมืองมายสัญญา กับนาคราชว่าเชื้อสายเจ้าฟ้าเมืองมายจะบูชานาคราชและส่งธิดาไปเป็นชายาของนาคราช เพื่อให้ นาคราชคุ้มครองเมืองมาย นาคราชจึงมอบนาคราชทองคำฝังมรกตไว้เป็นของศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองมาย ทรายใดที่ชาวเมืองมายยังทำพิธีบวงสรวงนาคราชทองคำทุกหกสิบปีและส่งผู้หญิงไปเป็น บริจาริกาแก่นาคราช เมืองมายจะอุดมสมบูรณ์และมั่งคั่งจากทรัพย์สมบัติ

เมื่อถึงช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา เจ้าฟ้าเมืองมายในขณะนั้นติดต่อกับชาวตะวันตก และ ฝ่าฝืนข้อตกลงที่ทำไว้กับนาคราชโดยลักลอบนำพญานาคทองคำฝังมรกตไปขายเพื่อซื้ออาวุธ ทั้งยัง ยอมให้ธิดาของตนแต่งงานกับคนต่างถิ่น ทำให้เมืองมายเกิดโรคระบาดครั้งใหญ่ เมืองมายถูก รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของพม่า ทำให้ชาวเมืองมายต้องอพยพหนีตาย กระจายกระจายไปทั่วโลก ตั้งแต่ชาวเมืองมายละเมิดข้อตกลงกับนาคราชครั้งนั้น ผู้ที่ได้รับตำแหน่งเจ้าฟ้าเมืองมายก็เสียชีวิต เพราะนาคราชทุกคน

เชื้อสายของเจ้าฟ้าเมืองมายได้อพยพมาสร้าง“เมืองมายริสอร์ท” ขึ้นที่เชียงใหม่โดยจำลอง จากปราสาทในเมืองมายที่พินาศไปแล้ว เวลานั้นมาจนถึงปัจจุบัน เจ้าฟ้าเมืองมายองค์ปัจจุบัน เสียชีวิตลง ผู้ที่จะได้เป็นเจ้าฟ้าเมืองมายคนต่อไปคือเจ้าเมืองอินทร์คู่มั่นของเจ้าแพงเมือง ธิดาของ เจ้าฟ้าเมืองมาย แต่เมืองอินทร์ไม่อยากแต่งงานกับเจ้าแพงเมืองเพราะเขาเห็นเธอเป็นเพียงญาติผู้น้อง เท่านั้น

เจ้าแพงเมืองเดินทางกลับจากการเรียนต่อที่อังกฤษ และไปเยี่ยมเจ้าย่าละอองคำซึ่งเคยเป็น ชายาของนาคราชเมื่อหกสิบปีก่อน เธอจึงรู้ว่าขณะนี้ใกล้เวลาที่แพงเมืองจะต้องเป็นชายาของ นาคราชเช่นเดียวกับตน ตามคำสาบานที่เจ้าฟ้าเมืองมายองค์แรกให้ไว้แก่นาคราช เจ้าย่าละอองคำจึง พยายามเตือนแพงเมืองให้หนีไปต่างประเทศ แต่ไม่ทันการณ์

เจ้าเมืองอินทร์กลับมากองเทพฯ โดยพา “เจ้าล่าฟ้า” เพื่อนใหม่ของเธอมาด้วย ล่าฟ้าแนะนำ ตัวเองว่าเป็นเชื้อสายชาวมาย แต่แท้จริงแล้วเจ้าล่าฟ้าคือนาคราชที่ตามมาทำลายเมืองมายตามสัญญา ที่ทำไว้ เจ้าล่าฟ้าพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้เจ้าเมืองอินทร์ผลาญเงินของครอบครัวจนหมด และตก ลงใจขายเมืองมายริสอร์ทให้ตน จากนั้นเจ้าล่าฟ้าจึงมาเจ้าเมืองอินทร์ และเข้าไปใกล้ชิดสนิทสนม กับเจ้าแพงเมืองอย่างรวดเร็ว เขายกเจ้าแพงเมืองขึ้นเป็นชายา และมอบอำนาจของนาคราชให้แพง เมืองในขณะเดียวกันเจ้าล่าฟ้าก็เข้ามาครอบครองเมืองมายและก่อเหตุให้เกิดความวุ่นวายจน จนกระทั่งแขกไม่กล้ามาพักในริสอร์ท ไม่นานนักเมืองมายริสอร์ทก็ต้องปิดกิจการในที่สุด

เพื่อนๆของเจ้าแพงเมืองพยายามช่วยเจ้าแพงเมืองจากเจ้าลำฟ้า โดยบุกเข้าไปเผาถ้ำได้นำตกที่เป็นปากประตูบาดาล หวังจะฆ่าและงูให้หมดริสอร์ท แต่ไฟกลับลุกลามไปไหม้เมืองมายริสอร์ท จนพินาศตามที่เจ้าลำฟ้าตั้งใจไว้ แพงเมืองต้องการยุติความแค้นของนาคราชที่มีต่อตระกูลเจ้าฟ้าเมืองมาย เธอจึงยอมสละตัวเองไปเป็นชายาของเจ้าลำฟ้า จึงทำให้คำสาปของนาคราชยุติลงในที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรือนมยุรา

ปลายกรุงศรีอยุธยา พระยาเทพสงครามเห็นว่ากรุงศรีอยุธยาอาจเสียทีแก่พม่า จึงส่งนกงุงธิดาของตนไปเรียนกฤตยาคมต์กับคุณแสงซึ่งเป็นสนมของเจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศร์ในวังหลวง นกงุงมีคนที่รักคือคุณพระนายไวยวงศา ทั้งคู่สัญญากันว่าจะซื่อสัตย์ต่อกัน แต่คุณพระนายไวยวงสากลับละเมิดคำสัญญาและมีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาวกับยี่ภู่ซึ่งเป็นพี่เลี้ยงของนกงุงเสมอมา ก่อนที่พระยาเทพสงครามจะออกไปทำศึก ก่อนจะเสียดกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ ได้ประกอบกฤตยาคมต์ โดยใช้ยันตร์ปิดที่ประตูเรือนเพื่อกำบังเรือนไว้จากข้าศึก และใช้เวทย์มนตร์ข่มย่นย่อ โมงยาม ทำให้นกงุงและบริวารมีชีวิตมาจนถึงยุคปัจจุบัน

เวลาผ่านไปจนถึงยุคปัจจุบัน เสบียงอาหารในเรือนของนกงุงก็ร่อยหรอลง ทำให้นกงุงซึ่งยังอยู่ในวัยสาวต้องออกมาหาเสบียงอาหารนอกเรือน และได้พบกับชายหนุ่มชื่อพระนายรวมถึงคนในยุคปัจจุบันจำนวนมาก นกงุงมีโอกาสใกล้ชิดกับพระนาย และเริ่มมีใจให้แก่กันเพราะพระนายเป็นคนดี ทั้งหน้าตาที่เหมือนกับคุณพระนายไวยวงศา ซึ่งเป็นคนรักเก่าของเธอในสมัยอยุธยา ทำให้นกงุงเข้าใจว่าพระนายคือคนรักเก่าของเธอกลับชาติมาเกิด

ต่อมากฤตยาคมต์ที่กำบังเรือนของนกงุงไว้ก็เสื่อมอำนาจลง ทำให้คนทั่วไปมองเห็นเรือนของนกงุงได้ ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งเข้าใจว่าเรือนของนกงุงมีขุมสมบัติ จึงบุกเข้ารื้อคั่น พระนายจึงพานกงุงมาหลบภัยที่บ้านของคุณย่าของเขา ทำให้พระนายมีโอกาสสารภาพรักกับนกงุงและขอเธอแต่งงาน

ขณะที่กำลังหาสถานที่ปลูกเรือนให้อยู่ที่นั่นนกงุงก็ประกอบพิธีติดต่อกับวิญญาณพระยาเทพสงครามและพี่น้อง เพื่อแจ้งข่าวว่าเธอกำลังจะแต่งงานกับพระนาย แต่พิธีกรรมนี้มีผลข้างเคียงคือจะทำให้ผู้คนที่เคยเกี่ยวข้องกับเธอในอดีตชาติสามารถระลึกชาติได้ เมื่อประกอบพิธีดังกล่าวสำเร็จ นกงุงจึงได้รู้ว่าคุณพระไวยวงศาคนรักของเธอในอดีตชาติมิได้กลับชาติมาเกิดเป็นพระนายดังที่เข้าใจ แต่ได้กลับชาติมาเกิดเป็นเพื่อนของพระนายคนหนึ่งชื่อวานรวิร์ ทำให้นกงุงเสียใจมาก

ฝ่ายวานรวิร์ เมื่อจำได้ว่าตนคือคุณพระไวยวงศาในอดีตชาติ ก็อ้างคำสัญญาของนกงุงที่จะซื่อสัตย์ต่อตนเพียงผู้เดียว ทำให้นกงุงแต่งงานกับตน แต่ไม่นานนัก ความจริงที่ว่าในอดีตชาตินั้นคุณพระนายไวยวงสาก็มิได้ซื่อสัตย์ต่อนกงุงดังที่ให้สัญญาไว้แต่อย่างใด ก็ปรากฏขึ้น ทำให้นกงุงตัดใจจากคนรักเก่าได้ในที่สุด

นกงุงพบว่านอกจากพระนายแล้ว คนที่เธอพบไม่ว่าจะเป็นวานรวิร์ซึ่งเป็นคนรักเก่าในอดีตชาติ หรือนายฟ้าฟื้นที่เข้ามาช่วยเหลือนกงุง ก็ล้วนหวังผลประโยชน์จากเธอทั้งสิ้น ในขณะที่เวทย์มนตร์เสื่อมไปตามกาลเวลา นกงุงก็พยายามเรียนรู้โลกปัจจุบัน โดยอ่านหนังสือให้มากที่สุด ทำให้เธอปรับตัวให้เข้ากับปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

อมตะ

เจ้าชายศรุตสั่งประหารเจ้าหญิงจันทร์ภาซึ่งเป็นชายาของตน เพราะเจ้าหญิงขัดขวางไม่ให้เขาได้ครองรักกับนางสนมที่ชื่อว่าจิตราคนี ก่อนตายจันทร์ภามอบน้ำอมฤตให้ศรุต เพราะต้องการให้ให้ศรุตมีชีวิตอมตะ และรับโทษจากความผิดบาปที่ได้กระทำลงไปโดยไม่มีกำหนด ศรุตต้องทุกข์ใจกับการสูญเสียคนที่ตนรักคนแล้วคนเล่า ในที่สุดศรุตก็ตระหนักว่าชีวิตอมตะไม่ใช่ความสุข แต่เป็นความทุกข์ทรมานชั่วนิรันดร์ เขาจึงออกตามหาจันทร์ภาที่กลับชาติมาเกิดใหม่ โดยหวังว่าจันทร์ภาจะให้อภัย และทำให้ตนเองพ้นจากการมีชีวิตอมตะในที่สุด ศรุตจึงอธิษฐานจิตให้เกิดลมพายุพัดเรือของเขาเข้าสู่ฝั่งในประเทศที่จันทร์ภามาเกิดในชาติใหม่

เวลาล่วงเลยมาจนถึงปัจจุบัน ศรุตได้มีโอกาสช่วยชีวิตคนตาที่กำลั้งจมน้ำอยู่ในทะเล เขาแนะนำตัวกับคนตาว่าตัวเองชื่อญามิน คนตาเล่าเรื่องราวของตนเองให้ศรุตฟังว่าครอบครัวของเธอพังทลายลง ตั้งแต่เมื่อเธอยังเป็นเด็ก เพราะธรรชเข้ามาตีสนิทกับแม่ของเธอและทำให้พ่อกับแม่ผิดใจกัน ธรรชต้องการให้คนตาเป็นภรรยาของเขาเมื่อโตขึ้น พ่อของคนตาจึงส่งเธอไปเรียนต่อที่อังกฤษ โดยขอความช่วยเหลือจากรัชนี

เมื่อคนตากลับมาจากอังกฤษ เธอพบว่าพ่อของเธอกลายเป็นเจ้าชายนิทราในโรงพยาบาล ส่วนแม่ของเธอก็หย่ากับสามี และไปอยู่กับเด็กหนุ่มที่อายุน้อยกว่า คนตาไม่สามารถพึ่งพาแม่ได้อีกต่อไป เธอจึงพยายามหางานทำ และได้งานในบริษัทของธรรช ต่อมาเมื่อสบโอกาส ธรรชจึงลวงคนตาไปขึ้นใจ แต่คนตาหนีออกมาได้ทันการณั้ คนตาเสียใจมากและคิดจะฆ่าตัวตายในทะเล จนศรุตมาพบเข้าในที่สุด

ศรุตในชื่อของญามินช่วยเหลือคนตาโดยแนะนำให้เธอไปขอพึ่งรัชนี และยังได้ช่วยเหลือเธออีกหลายครั้ง เพื่อให้คนตาพ้นจากอิทธิพลของธรรช ในระหว่างนี้ คนตาและญามินมีโอกาสใกล้ชิดกันจนก่อเกิดเป็นความรัก แต่ในที่สุด ศรุตก็รู้ว่าคนตาไม่ใช่จันทร์ภา คนตาจึงพยายามหาทางช่วยญามินจากความเป็นอมตะ โดยเล่าตำนานของศรุตให้รัชนีฟัง และขอร้องให้รัชนีช่วยตามหาจันทร์ภาอีกแรงหนึ่ง ในที่สุดรัชนีก็พบว่าภริมย์ภาซึ่งเป็นภรรยาของธรรช คือจันทร์ภาในอดีตชาติ ญามินได้พบกับภริมย์ภาอีกครั้ง และได้ช่วยเธอไว้จากการปองร้ายของสามีด้วยชีวิต ภริมย์ภาเห็นว่าศรุตสำนึกผิดได้ และได้รับโทษทัณฑ์มากพอแล้ว นอกจากนี้ยังกระทำความดีอย่างสม่ำเสมอ สมควรพ้นจากความทุกข์ทรมานเสียที ภริมย์ภาหรือจันทร์ภาในอดีตชาติจึงให้อภัยเจ้าชายศรุต ทำให้ศรุตกลับกลายเป็นคนธรรมดาในที่สุด อย่างไรก็ตามภริมย์ภาปฏิเสธที่จะใช้ชีวิตร่วมกับญามิน และอนุญาตให้ญามินแต่งงานกับคนตาได้

เรือนพเก้า

ผอบแก้วรักใคร่ชอบพอกับเหมจนถึงขั้นหมั้นหมายกัน แต่ต่อมาบิดาของผอบแก้วมีฐานะตกต่ำลง ผอบแก้วจึงถูกส่งตัวไปอยู่กับอาชื่อนที่บ้านของพระยารัชดาปรีวรรต ทำให้ผู้ใหญ่ทางฝ่ายเหมรังเกียจและขอลอนหมั้นผอบแก้ว โดยมีให้เหมที่กำลังศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษทราบเรื่อง

ผอบแก้วเสียใจมากจนสุขภาพทรุดโทรม พระยารัชดาปรีวรรตจึงตกลงใจจะแต่งงานกับผอบแก้วเพื่อคุ้มเกียรติยศให้กับเธอ หลังจากผอบแก้วแต่งงานกับพระยารัชดาปรีวรรตได้ไม่นาน เหมก็เดินทางกลับมาจากอังกฤษ ทำให้ผอบแก้วรู้สึกสับสนที่จะต้องเลือกระหว่างความซื่อสัตย์ต่อความรักที่มีต่อเหม และความซื่อสัตย์ต่อสามี แต่ในที่สุด ผอบแก้วก็ตัดสินใจออกไปใช้ชีวิตกับเหมที่จันทบูรจนกระทั่ง พระยารัชดาปรีวรรตตามตัวเธอกลับมาและลงโทษผอบแก้วโดยขังเธอไว้ในเรือนนพเก้า ระหว่างนั้นผอบแก้วมีโอกาสใกล้ชิดกับนลซึ่งเป็นเด็กรับใช้ในบ้าน ทำให้เจ้าคุณและคนอื่นๆ เข้าใจว่าผอบแก้วมีความสัมพันธ์กับนล ผอบแก้วเสียใจมาก เธอตัดสินใจฆ่าตัวตายเพราะคิดว่าวิญญาณจะได้เป็นอิสระ แต่การณ์กลับกลายเป็นว่า ความรู้สึกผิดในสิ่งที่เธอทำต่อเจ้าคุณได้จองจำวิญญาณของผอบแก้วไว้ในเรือนนพเก้า ตลอดเวลาหลายร้อยปี

เวลาผ่านไปจนถึงยุคปัจจุบัน ผอบแก้วติดต่อกับคุณยายบุญทิพย์ซึ่งเป็นเจ้าของเรือนนพเก้าคนปัจจุบัน เธอขอให้คุณยายช่วยตามหาแหวนนพเก้าของตนที่หายไป เพราะคิดว่าหากพบแหวนวิญญาณของตนจะเป็นอิสระ แต่ไม่ว่าคุณยายจะหาแหวนดังกล่าวอย่างไรก็ไม่พบ

ต่อมาเหมและนิชา หลานของคุณยายบุญทิพย์มาอาศัยอยู่ในเรือนนพเก้า ทั้งคู่และเพื่อนๆ ได้พบกับผอบแก้วและพยายามช่วยปลดปล่อยผอบแก้ว เหมช่วยให้ผอบแก้วได้คิดถึงความคิดที่ตนกระทำลงไป จนผอบแก้วเข้าใจว่าเหตุที่ตนไปสู่สุคติไม่ได้ เพราะเธอรู้สึกผิดต่อเจ้าคุณผู้เป็นสามี แต่ไม่เคยยอมรับผลของการกระทำนั้น เมื่อผอบแก้วคิดได้และยอมรับความผิด วิญญาณของเธอจึงไปสู่สุคติในที่สุด ขณะเดียวกันเหมและนิชาก็มีโอกาสใกล้ชิดและปลงใจรักกันในที่สุด

ดอกแก้วกระบูนึง

คนย์ติดตามนายของเขาไปยังประเทศคีรียา ตามคำเชิญของเจ้าชายสุหราปาตี เขามีโอกาสได้ร่วมงานเลี้ยงรับรองที่เจ้าชายสุหราปาตีจัดขึ้น ในระหว่างจัดงานนั่นเอง เกิด “บุหลันยตรา” หรือพระจันทร์ทรงกลดขึ้น ช้ำยังมีข่าวลือว่ามีเสือด่าหลุดจากป่าเข้ามาในเขตคิกาหรง ทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในงานเลี้ยง

เมื่อคนย์กลับที่พัก เขาก็ได้พบกับเจ้าหญิงกระบูนึงที่บุกเข้ามาซ่อนตัวจากทหารองครักษ์ ไรที่พักของตัวเอง คนย์จึงได้มีโอกาสนัดชิดกับเจ้าหญิงเป็นครั้งแรก เขารู้สึกพึงใจเจ้าหญิงตั้งแต่แรกเห็น

คนย์มีโอกาสพบเจ้าหญิงกระบูนึงอีกหลายครั้ง และได้ทราบว่าเจ้าหญิงพยายามเปิดโปงความผิดของเจ้าชายสุหราปาตี ที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการสิ้นพระชนม์ของพระราชบิดาของเธอซึ่งเป็นอดีตราชาของประเทศคีรียา คนย์จึงตัดสินใจช่วยเหลือเจ้าหญิงในการสืบหาหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยร่วมมือกับบาหยัง กิดาหยังและกะระตา

เจ้าชายสุหราปาตีเกรงว่าความลับของตนเองจะถูกเปิดเผย จึงกำจัดบาหยังซึ่งเป็นผู้รู้ความจริงในเรื่องดังกล่าว เจ้าชายจับตัวบาหยังไปฆ่าในป่า จากนั้นจึงถ่วงศพบาหยังลงในสระได้น้ำตก แล้วปักด้วยกริช มะตารี ชะคัตเพื่อสะกดอาถรรพ์ จากนั้นก็กลับมาจัดงานเลี้ยงที่คิกาหรง เพื่อไม่ให้ใครผิดสังเกต

ฝ่ายกระบูนึงและคนย์ก็ออกตามหาบาหยังที่หายตัวไป ทั้งคู่ตามรอยเจ้าชายสุหราปาตีเข้าไปในป่าและได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น กระบูนึงเรียกคนย์ว่า “กะกันดา” ซึ่งคนย์เข้าใจเพียงว่าเป็นภาษาคีรียา ทั้งสองคนลงไปใต้น้ำด้วยกัน โดยบังเอิญทำให้เกิดบาปที่เรียกว่า “ตุหลาปาปา” โดยบังเอิญ เมื่อเกิดบาปในท้องน้ำ กริช มะตารี ชะคัตที่ไม่อาจอยู่ในน้ำที่มีบาปได้ก็ลอยขึ้นมา ทำให้ทั้งคู่พบศพของบาหยังในที่สุด

เจ้าชายสุหราปาตีตามมาพบทั้งสองคนพอดี เจ้าชายยิงคนย์จนบาดเจ็บและตั้งใจยิงเจ้าหญิงกระบูนึงด้วย แต่คนย์ใช้ร่างบังกระสุนไว้ได้ ทำให้เจ้าหญิงปลอดภัย ในระหว่างนั้น มือของคนย์ก็เสียดไปโดนกริช มะตารี ชะคัต ทำให้กริชพุ่งไปปักหัวใจสุหราปาตีอย่างแม่นยำ แต่เจ้าชายก็ยังมึสติสมบูรณ์อยู่จนกระทั่งรานีภิระณาเสด็จตามมาพบเจ้าชายสุหราปาตี กระบูนึงและคนย์ ได้แสงพระจันทร์ทรงกลด ในขณะนั่นเอง องค์สุหราปาตีก็ร้องโหยหวนขึ้น และสิ้นพระชนม์ในที่สุด

รานีภิระณาซึ่งเป็นแม่ของกระบูนึงชอบใจคนย์ที่ช่วยชีวิตลูกหญิงไว้ คนย์ปฏิเสธความสัมพันธ์ทุกอย่างกับกระบูนึง เพราะไม่ต้องการให้เธอเดือดร้อน องค์รานีให้รางวัลคนย์โดยเสนอมว่าจะให้สิทธิพิเศษแก่เขาในการติดต่อกับคีรียาเป็นการตอบแทน เพื่อการนี้ขอให้คนย์คิดนามแฝงที่จะใช้ติดต่อกันสักชื่อหนึ่ง คนย์ขอใช้ชื่อ “กะกันดา” ตามที่กระบูนึงเรียกเขาในคืนนั้น ทำให้องค์รานีล่วงรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเขากับเจ้าหญิง และยอมให้ทั้งคู่คบหากันในเวลาต่อมา

ปลายเทียน

วังนซึ่งเป็นน้องชายคนเดียวของวงศ์เมือง มีนิสัยเอาตนเองเป็นศูนย์กลางและไม่เคยเห็นคุณค่าของภรรยา เขาจึงทะเลาะกับภรรยาและเรวิทย์ผู้เป็นลูกอยู่เป็นประจำ วันหนึ่งคิดว่าวงศ์เมืองไม่สบาย เพราะวงศ์เมืองเล่าให้เขาฟังว่าตนได้พาตัวละครจาก **เสภาขุนช้างขุนแผน** มาออกจากเสภาซึ่งเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ แต่เรวิทย์หลานชายของวงศ์เมืองและเกาลัดพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่วงศ์เมืองพูดเป็นความจริง กล่าวคือ ตัวละครจากบทเสภา ได้แก่ เจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า และนางพี่เลี้ยงหนีการติดตามของขุนแผนออกมาใช้ชีวิตในโลกปัจจุบัน

เรวิทย์ เกาลัดและพวกเจ้าสร้อยสุมาลีบุกเข้าไปช่วยวงศ์เมืองจากโรงพยาบาล และพยายามปรับตัวเข้ากับทั้งสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย ในขณะที่เดียวกันขุนแผนก็ตามมายังโลกปัจจุบันด้วย โดยติดต่อกับวังน วันหนึ่งจึงมีโอกาสดูสนทนากับขุนแผนและพบว่าสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของเขาคือครอบครัว

ฝ่ายเจ้าสร้อยสุมาลีและเพชรกล้ามีความรักกับบุคคลในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นคนต่างมิติ กล่าวคือ เพชรกล้าต้องตาเกาลัดเพื่อนสาวของเรวิทย์และพยายามเข้าหาเพื่อให้เกาลัดรักตอบ ในขณะที่เจ้าสร้อยสุมาลีก็มีใจรักต่อเรวิทย์ เพชรกล้าและเจ้าสร้อยสุมาลีพบว่าค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงที่ตนเรียนรู้จากวรรณคดีนั้น ใช้ไม่ได้ในโลกปัจจุบัน

เมื่อขุนแผนติดตามมาพบตัวเจ้าสร้อยสุมาลีแล้ว เจ้าสร้อยสุมาลีก็ตัดสินใจเผาสมุดข่อยเพื่อทำลายตัวตนของตัวเองและพวก อันได้แก่ เพชรกล้า นางหล้าและนางลูน ให้หายไปจากโลก เพราะเจ้าสร้อยสุมาลีไม่ต้องการเป็นข้าบาทบริจาริกาของสมเด็จพระพันวษา ส่วนขุนแผนก็กลับเข้าเสภาขุนช้างขุนแผน ไปแสดงบทบาทในเรื่องต่อไป

เมื่อเหตุการณ์ทั้งหมดจบลง วันนก็ได้ปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมมาเอาใจใส่ครอบครัว ทำให้ครอบครัวของเรวิทย์ก็กลับมามีความสุขมากขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมมาลา

เฟรียว ชายหนุ่มที่ถูกเลี้ยงดูมาอย่างตามใจ ทำให้เขากลายเป็นคนที่มองเห็นตัวเองเป็นจุดศูนย์กลางของทุกสิ่งและทำทุกอย่างเพื่อตัวเองเท่านั้น เฟรียวถือคติที่ว่า “ให้ในสิ่งที่อีกฝ่ายอยากได้” เพื่อให้ตัวเองได้ประโยชน์จากผู้อื่นอย่างเต็มที่

เฟรียวมีนิสัยเจ้าชู้จับผู้หญิงไม่เลือกหน้า เขาพบว่าผู้หญิงเหล่านี้เป็นเครื่องมืออย่างดีที่จะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน นำนวลหลานสาวของเจ้าของบริษัทก็เป็นคนหนึ่งที่น่าสนใจเฟรียวมาก เธอเห็นเฟรียวเป็นแบบอย่างในการทำงาน แต่เฟรียวไม่สนใจนายนวลเลยแม้แต่น้อย ในที่สุด นายนวลก็พบว่าเฟรียวเป็นคนเจ้าชู้และเห็นแก่ประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ นายนวลเสียใจมากจึงไปเรียนต่อที่อเมริกา ส่วนเฟรียวก็ยังคงใช้ผู้หญิงเพื่อผลประโยชน์ของตนเองต่อไป

เฟรียวยังคงใช้ชีวิตแบบเดิมไปเรื่อยๆ จนกระทั่งนางฟ้ารัมภาลงโทษเฟรียว โดยพาตัวเขาเข้าไปในสวนขวัญเชิงเขาไกรลาส ทำให้เฟรียวกลายเป็นผู้หญิง นามว่า “พิมมาลา”

ทางเดียวที่เฟรียวจะกลับเป็นผู้ชายได้คือพิมมาลาจะต้องช่วยผู้หญิงที่เคยถูกเฟรียวหลอกให้รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้ชายตามเงื่อนงายของนางฟ้ารัมภา พิมมาลาต้องกลับเข้าไปทำงานในเซนชูยาอีกครั้ง และได้พบกับนายนวลที่กลับมาจากอเมริกา นายนวลสวยขึ้นมาก ทำให้เฟรียวหลงรักเธอตั้งแต่แรกพบ แต่กลับมาจากอเมริการั้งนี้ นายนวลมีคู่หมั้นแล้วคือแวน เฟรียวจึงไม่อาจแสดงความรักต่อนายนวลได้เต็มที่

เฟรียวได้เรียนรู้ว่า เมื่อตนเป็นผู้หญิง ลูกน้องที่เคยรักเขาก็แสดงนิสัยที่แท้จริงให้เห็นว่าเป็นคนเห็นแก่ตัว เฟรียวในร่างพิมมาลาผลักดันตัวเองจนได้รับการยอมรับในเซนชูยาอีกครั้งหนึ่ง และช่วยผู้หญิงที่เขาเคยหลอกให้รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้ชายคนแล้วคนเล่า ตามเงื่อนงายของนางฟ้ารัมภา เพื่อแลกกับการได้กลับเป็นชายระยะเวลาสั้นๆ ในวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยเฟรียวจะกลับเป็นชายได้นานขึ้นเรื่อยๆตามจำนวนหญิงสาวที่เขาได้ช่วยเหลือ

ท้ายที่สุด เมื่อเฟรียวตัดสินใจช่วยชีวิตแวน คู่หมั้นของนายนวล โดยไม่คิดถึงประโยชน์ของตนเอง นับเป็นครั้งแรกที่เฟรียวทำเพื่อผู้อื่นอย่างแท้จริง ทำให้เขากลับเป็นชายได้อย่างสมบูรณ์

หลังจากนายนวลแต่งงานได้ไม่นานแวนก็ตาย เฟรียวจึงรับหน้าที่ช่วยดูแลนายนวลกับลูกในฐานะเพื่อนสนิทของครอบครัว เฟรียวเรียนรู้ที่จะรักผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน สมความตั้งใจของรัมภาที่ต้องการสอนเฟรียวให้รู้จักรักผู้อื่นจากใจจริง โดยไม่หวังผลตอบแทน เพื่อที่เฟรียวจะได้ดูแลนายนวล เมื่อแวนจากเธอไปแล้ว

ทางเทวดา

เทพบุตรบนดอกบัวสีน้ำเงินลงมาเกิดเป็นมนุษย์ โดยขอแลกรูปโฉมงดงามกับการมีสติปัญญามาก ทำให้สาเคนมีหน้าตาจืดจางและเกิดในครอบครัวที่ยากจนมีสติปัญญาที่ฉลาดหลักแหลม นอกจากนี้ สาเคนยังเป็นคนที่มึนงงใจดีงามและทำแต่ความดีอีกด้วย

เมื่อยังเป็นนักศึกษาแพทย์อยู่นั้น สาเคนมีใจให้กับเพื่อสาวคนหนึ่งคือน้ำมนต์ แต่น้ำมนต์ไม่สนใจเคน เพราะสาเคนหน้าตาจืดจางและยากจน ต่อมาสาเคนเมื่อสาเคนมีโอกาสไปเรียนต่อปริญญาเอกด้านการผ่าตัดหัวใจที่คลีฟแลนด์คลินิค โอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา เขาก็มีโอกาสแสดงฝีมือสร้างผลงานช่วยเหลือบุคคลสำคัญของสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก จนได้รับการยอมรับในระดับโลก

เมื่อกลับมาเมืองไทย สาเคนก็ได้พบกับเอริกา ซึ่งเป็นลูกสาวของมหาเศรษฐี สาเคนมีใจรักเอริกาตั้งแต่แรกเห็น แต่เนื่องจากเอริกามีฐานะร่ำรวย สาเคนจึงไม่กล้าสานสัมพันธ์เพราะเจียมตัว จนกระทั่งเทวดาเห็นความดีของเขาจึงบันดาลให้สาเคนมีรูปโฉมงดงามได้ตามคำอธิษฐาน โดยมีข้อแม้ว่าสาเคนจะมีรูปงามได้เฉพาะเมื่ออยู่ในเงามืดเท่านั้น ทำให้เขามีความมั่นใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น

ระหว่างนี้น้ำมนต์พยายามใกล้ชิดกับสาเคนอีกครั้งเพราะเห็นว่าสาเคนน่าจะสร้างฐานะได้ไม่ยากนัก แต่สาเคนก็ยังรักมั่นในตัวเอริกาเพราะเอริการักเขาโดยไม่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง สาเคนจึงตัดสินใจไปสู่ขอเอริกาในที่สุด

นายสุขุม พ่อของเอริการังเกียจสาเคนที่หน้าตาจืดจางและยากจนจึงพยายามเรียกค่าสินสอดราคาแพง เพราะต้องการให้สาเคนล้มเลิกความตั้งใจที่จะแต่งงานกับเอริกา แต่เมื่อคนใช้ประจำของหมอบสาเคนทราบว่าผู้มีพระคุณของพวกเขาจะแต่งงาน จึงช่วยกันลงขันออกค่าสินสอดให้สาเคนเป็นจำนวนมาก ทำให้การแต่งงานของสาเคนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

แม้ว่าสาเคนจะได้แต่งงานกับเอริกาแล้ว นายสุขุมก็ยังคงพยายามทดสอบความสามารถของสาเคนอยู่เสมอ โดยหวังว่าหากสาเคนแพ้การทดสอบเอริกาจะเลิกรักสาเคนและกลับไปแต่งงานกับคนที่ตนเห็นว่าเหมาะสม นายสุขุมจึงจัดรายการตอบปัญหาทดสอบปัญญาขึ้นที่สถานีโทรทัศน์ของตน แล้วหลอกล่อให้สาเคนสมัครเข้าร่วมแข่งขันด้วย และเตรียมคำถามที่คาดว่าสาเคนจะตอบไม่ได้ แต่สาเคนกลับตอบคำถามดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง ทำให้สาเคนเป็นที่ยอมรับของคนทั้งประเทศ

หลังจากนั้น สาเคนยังมีโอกาสช่วยชีวิตนายกรัฐมนตรีนครที่โรคชราหัวใจกำเริบในงานเลี้ยงของนายสุขุม ทำให้นายสุขุมยอมรับความสามารถ สติปัญญาและความดีของสาเคนได้ในที่สุด

เทวवाद

หลวงตาคงขึ้นไปเทศนาบนสวรรค์ก็จึงมีโอกาสเห็นชะตาชีวิตของลูกศิษย์หลายๆคนที่หลวงตาเป็นห่วงและพบว่าลูกศิษย์วัดรุ่นปัจจุบันทั้ง ๓ คน คือเขตอร์ณ พลังและตำราญ มีชะตาชีวิตแตกต่างกันไป

เขตอร์ณเป็นคนเลือดร้อน จะมีเรื่องวิวาทจนต้องเข้าคุกเรื่อยไปตั้งแต่หนุ่มจนแก่ พลังหรือโยโย่จะช่วยกิจการของพ่อ จนมีฐานะร่ำรวย ชีวิตมีความสุขตามอัธยาศัย ในขณะที่ตำราญหรืออู๋ ซึ่งเป็นชายหนุ่มหน้าตาดีและมีนิสัยเจ้าชู้จะชะตาขาดเมื่ออายุเพียง ๒๖ ปี

หลวงตาบันทึกชะตาชีวิตของลูกศิษย์วัดเก็บไว้ในกุฏิ เพื่อเตือนความจำและได้พยายามตักเตือนลูกศิษย์ทั้ง ๓ คน ให้ประพฤติตัวอยู่ในกรอบศีลธรรม หลวงตาชักจูงให้เขตอร์ณเรียนคณะนิติศาสตร์ เพราะต้องการให้เขารู้กฎหมายจะได้ไม่ติดคุกตามดวงชะตา

ต่อมาเมื่อหลวงตามรณภาพ เขตอร์ณได้มีโอกาสเข้าไปทำความสะอาดกุฏิ ศิษย์ทั้ง ๓ คน ได้เห็นชะตาชีวิตของตนโดยบังเอิญ เมื่อเขตอร์ณเห็นชะตาชีวิตที่ยากลำบากของตัวเองดังกล่าว เขาจึงใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง และตั้งใจละเว้นความชั่วและทำความดี ในที่สุดเขาก็สามารถฝ่าฟันพรหมลิขิตของตนได้สำเร็จ คือได้ประกอบอาชีพเป็นทนายความที่เข้าออกคุกเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น การกระทำของเขายังทำให้เขาเป็นที่รักของคนทั่วไปด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายจิรณัทย์ วิมุตติสุข เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ ๒) สาขาวิชาเอกภาษาไทย จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา ๒๕๔๗ เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา ๒๕๔๘

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย